RAD

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA CXV.

FILOLOGIČKO-HISTORIČKI I FILOSOFIČKO-JURIDIČKI RAZREDI.

XXXVIII.

U ZAGREBU 1893.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).

LIBRARY OF CONGRESS
RECEIVED
MAR 5 1927
DOCUMENTS DIVISION

Dionička tiskara u Zagrebu.

Sadržaj.

Strana

Sudbeni ustroj republike dubrovačke. III. Od god. 1667. do god. 1808. Od dra. K. Vojnovića 1

Nutarnje stanje Hrvatske prije XII. stoljeća. VI. 1. Obuka i pismenost. Od dra. Fr. Račkoga. 37

Kajkavački dijalekat u Prigorju. Od V. Rožića 68

Paletkovaňe. Od Luka Zore. *(Ostatàk.)*. 137

Dodatci k raspravi „Sudbeno ustrojstvo republike dubrovačke". Od dra K. Vojnovića 191

Kajkavački dijalekat u Prigorju.

Čitano u sjednici filologičko-historičkoga razreda dne 27. listopada 1892.

PRIOPĆIO PROF. VATROSLAV ROŽIĆ.

Danas više nema sumńe o tome, koliko je komparativna filologija koristila ostalim naukama, osobito istoriji. Zna se, da je ona pomogla razsvijetliti mnoge tamne strane u životu čovječijega roda, koje bi bez jezična razumijevańa ostale za uvijek tamne, a u toj tami napokon bi se i izgubile. Zna se, da je samo pomoću komparativnoga ispitivańa jèzîkâ pošlo za rukom dokazati srodnost tako zvanih indoevropskih naroda, da i ne govorimo o ńihovu kulturnom i društvenom životu prije toliko stotina godina, o čem nam komparativna filologija, može se reći, daje gotovo najpouzdanije podatke. Prema tome nije baš za čudo, što su se toliki prosvijetḷeni umovi 19. vijeka gotovo sviju nárôdâ dali svom snagom na svestrano izučavańe ne samo svoga materinskoga jezika, već i drugih tuđih u Evropi tako reći do toga doba nepoznatih jezika. Plodovi marḷiva rada jezičnih ispitivača tako su obilni, da se s te strane mlada komparativna filologija može isporediti sa svim ostalim naukama, koje je 19. vijek ili rodio ili preporodio. I ako je u tom poslu toliko već utvrđeno, ipak ostaje još uvijek prostrano poḷe, na kom vaḷa da se ḷudski um udube i u one na prvi pogled neznatne zakutke, ne bi li obreo još šta i time učvrstio jezičnu zgradu od pamtivijeka građenu. Ovdje mislim: detaḷnije ispitivańe dijalekata. Lako si pomišḷam dosta tešku zadaću u tom poslu. Ako se i čini u prvi mah to lako, ama čovjeku, koji baš nije odrastao s ljudima i među ljudima onoga kraja, mnogo je teže nego što se mìsli. Toga radi upravo i jest ispitivańe pojedinih dijalekata i dijalektičnih osebina kraj svega napretka u filologiji doslije slabo i sporadično. Istinabog, jezična nauka nimalo ne zanemaruje te strane svoga zadatka, ńoj je dobro došao svaki ma i nedostatni uspjeh, samo ako je ono, što se dočuje o dijalektima, zdravo zrńe — ma

i nesistematično uređeno. S te strane dakle filologija nije kriva, već je kriv nedostatak valano upućenih ljudi, koji bi se mogli s uspjehom dati na taj posao. — Što se uradilo s te strane jezične nauke u drugih naroda, ovamo ne spada. Nama Hrvatima i Srbima u prvom redu je do toga stalo, što se i koliko se uradilo u nas.

Razumljivo je, da se u nas prije pedeset godina za prijeporoda naše knige u opće najviše radilo na tom, kako bi se uveo jedan jedinstveni književni jezik. To je samo sobom došlo, jer je to conditio sine qua non za koristan i uspješan rad. Nama su dobro poznate borbe oko toga, pa uz natrag spomenute nestatke nije nikome ni palo na um, da ispituje jezik s dijalektične strane, osobito onaj dijalekat, koji se nije mogao popeti do visine književnoga jezika. To je naš kajkavački i čakavački dijalekat. Dovinuvši se štokavački dijalekat do visine književnoga jezika, našao je odmah i svojih negovatelja, pa je do danas već i ispitan sa svake strane toliko, da se spram ona dva dijalekta odlikuje kao gospodsko dijete spram dva siročeta. Radnama Vuka Karagića, Đ. Daničića, Vatr. Jagića, Arm. Pavića i drugih vrijednih naučnaka na hrvatskoj i srpskoj strani toliko je osvijetlen štokavački dijalekat, da s ponosom pristaje uz ostale evropske književne jezike. Tako i valja: književnome jeziku i treba posvetiti svu pažnu.

Dok je štokavački dijalekat kao književan jezik doslije već tako istavlen, ne valja smetnuti s uma ni kajkavački i čakavački dijalekat. Vrijeme je, da i ta dva dijalekta povučemo na proučavane. Kako natrag rekoh, o nima se još uvijek slabo šta znade,

Ovom prilikom naumih, koliko se već dâ, govoriti o jednom razrječju kajkavačkoga dijalekta. S veselim srcem i pohvalom navodim dvije radne u tom poslu, što ih je napisao profesor R. Strohal. Prva, u izvještaju kr. vel. gimnazije riječke za školsku godinu 1882/3. radi o „Osebinama današnega riječkoga narječja“; druga u izvještajima kr. velike realne gimnazije rakovačke za godine 1886/7., 1887/8., 1888/9., 1889/90. i u izvještaju za godinu 1890/1. o „Osebinama današnega stativskoga narječja“ — nedaleko Karlovca. Ona prva radna o riječkom dijalektu raspravlja nam o čakavačkom dijalektu svoje vrste, a druga o kajkavačkom dijalektu, u kom imade amo tamo i čakavačkih osebina. Kajkavački dijalekat, kojim se bavi ova moja radna, razlikuje se u koje čemu od stativskoga narječja. To se osobito opaža sa glasovne strane, gdje pokazuje svoj osebni svoje vrste dijakritičan karakter. Ipak se kajkavački dijalekat u Prigorju već kao razrječje kajkavačko

s onim stativskim podudara u tome, što je u jednome i u drugome imenskim i glagolskim oblicima u glavnome jednak osnov. Da bi se mogle lakše razabrati te osebine prigorskoga dijalekta, istaviću — koliko se to može učiniti — fonetske osobito karakteristične pojave spram štokavačkoga dijalekta nešto opširnije. Kako je akcenat duša svakoga jezika, označiću svaku riječ i svaki oblik svojim akcentom, jer držim, da se neke fonetske promjene dadu vrlo lijepo razjasniti time, što su kao pošledak sile u akcenta. Iza vokalizma i konzonantizma istaviću imenske i glagolske oblike s akcentom. Riječi i oblike, kojih nijesam mogao naći u Vuka, ili kojih prigorski dijalekat ne pozna, označio sam zvjezdicom (*).

Prije nego pređem na samu stvar, svakako je nužno, da spomenem što o mjestu i o ljudima, koji tijem dijalektom govore.

* * *

Dugo mišljah, kakvo bi ime bilo najzgodnije za ovaj dijalekat, dok napokon ne uzeh ovoga: „Kajkavački dijalekat u Prigorju". Moram reći, da niti s ovijem nijesam sasvijem zadovoljan. Riječ „Prigorje" kolektivno je ime za svaki prijedio, što se stere onamo od stare gradine Okića pa sve tamo do žumberačkih gora. Kako sama riječ kaže, Prigorje je ono mjesto, što je pri „gori", dakle mjesto na podini kojega brda ili gore. Još bih bio zadovoljan s naslovom, kad se ime „Prigorje" ne bi upotrebljavalo i u relativnom smislu, t. j. kad ne bi narod tijem imenom prema potrebi zvao samo ona mjesta, gdje je ńegovo sjedište. Ipak mislim, da je ovaki naziv najprikladniji, tijem više, jer se ovakim dijalektom govori s neznatnim razlikama sve onamo od općine plešivičke pa do općine slavetićke. U tom prostoru redaju se ova sela: Plešivica, Vranidol (Vranovska draga), Kupečdol, Prodindol, Ivančić, Maluńe, Gorica, Draga, pa više okrajna sela Goli vrh, Paļugi, Toplice i Petrovina. Zvati dakle ovaj dijalekat imenom kojega sela, ne bi bilo nikako na mjestu: toga radi mislim, da mi ne će niko zabaviti s te strane. Zvao se dijalekat ovako ili onako, glavna je stvar, da ga poznamo. Još moram reći, da su sva ta sela vrlo na blizu, dijeli ih većim dijelom poniski brijeg. Samo sela Maluńe, Petrovina, Paļugi i Toplice udaļena su jedno od drugoga oko pola sata hoda.

Sav taj kraj vrlo je romantičan, pa sa svojim prirodnim ļepotama spada u niz najļepših prijedjela naše domovine. Ļudi se bave

ponajviše obrađivańem vinograda, koje im je na žalost trsni ušenac već sasvijem uništio. Pored moralne kreposti ističu se Prigorci i prirođenom slavenskom gostoljubivosti.

O postańu ove radńe još mi je reći ovo: Upoznavši se s glavnim principima staroga slovenskoga jezika i s dijalektičnim razlikama hrvatskoga ili srpskoga jezika još na gimnaziju, zamijetio sam čudnovate fonetičke osebine svoga rodnoga kraja, pa sam već onda bilježio takve za mene tada još neobične jezične pojave. Prošlo je tomu već oko dvanaest godina, otkada sam se s gimnazijom oprostio, pa sve to vrijeme nijesam sustao, već sam za vrijeme praznika, koliko sam mogao, ispitivao i tako utvrđivao ovo, što sada na svijet dolazi.

Ja ne ću imati prilike, da se pozovem, kao što se mogao gosp. Strohal, na kakve štampom izdane narodne pjesme ili pripovijetke, ali kako sam u tom kraju rođen i kako sam proživio do 12. godine u ńem (u selu Prodindolu), a osim toga dolazio često po đačkom običaju na praznike k roditeljima, mislim, da će svak vjerovati mojim tvrdńama bez ikaka skańivańa. Ja sam doista nekako u to vrijeme skupio i narodnih pjesama oko 70—80 na broju, ali se ipak ne bih mogao u svemu na ńih pozvati. Ne bih se mogao pozvati s toga, jer ih je premalo, a i s toga, što se narodne pjesme (lirske) odaljuju jezikom od običnoga, rekao bih, dnevnoga govora. (Vidi o tome u dodatku.)

Toliko sam držao nužnim da kažem prije nego pređem na samu stvar.

I. Vokalizam.

Hrvatski ili srpski jezik dijeli se, kako je poznato, na štokavački, kajkavački i čakavački dijalekat. Toj razdiobi povodom je to, što se u jednom dijelu našega naroda za latinsko „quid“, za grčko „τι“, a ńemačko „was“ govori „š t o“, u drugom dijelu „k a j“, a u trećem „č a“. Ipak nijesu te tri riječce tako jaki „criterium dividens“, da bi se baš samo ńih radi dijelio jezik na te tri skupine, nego se dijeli za to tako, što se od staroga slovenskoga jezika razviše mnogi osobiti oblici u svakom od ta tri dijalekta po nekom stalnom jezičnom principu. Tim osobitim oblicima u glavnome je upravo vokalizam i akcenat dao pravo obilježje. I sam štokavački dijalekat dijeli se opet na tri razrječja (ijekavsko, ekavsko, ikavsko razrječje), čemu je također povodom vokal ili bolje st. slov. poluvokal *ъ*. Kako štokavački tako ima i kajkavački dijalekat više

razrječja s mańim ili većim razlikama, a sve se te razlike osnivaju ponajviše na vokalima. Po tome vokalizmu dobiva svaki dijalekat svoj osobit karakter. Kajkavački dijalekat u Prigorju ovake je promjene doživio u vokalizmu:

1. Vokal *a*.

Vokal *a* najblagoglasniji je između sviju vokala. Po ńemu se štokavačko jekavsko narječje dostalo one svoje milozvučnosti, kojom se osim ostalijeh ljepota ističe iznad kajkavačkoga i čakavačkoga dijalekta. Pomlađenom vokalizacijom *a* je primio službu staroga slovenskoga ъ i ь, a tijem se znamenito umnožio broj toga vokala u štokavačkom dijalektu. Kajkavački je dijalekat u tome mnogo gore prošao, u ńem je službu st. sl. ъ i ь primio većim dijelom vokal *e*. To je, može se reći, naj jača opreka u vokalizmu između oba ta dijalekta. Ne znam ipak, ima li igdje koje mjesto, gdje bi taj princip bio baš sasvijem konsekventno proveden u kajkavačkom kao što je to u štokavačkom dijalektu. Dok u štokavačkom dijalektu, ako već ima što zamijeniti st. sl. ъ i ь, dolazi uvijek samo vokal *a* osim u dvije tri riječi (stьgno — stègno mj. stàgno, staro sl. i: stegno, žьzlъ — žèzlo mj. žazlo, ali st. sl. glasi i: žezlъ; dolazi u kajkavačkom dijalektu uz redovno *e* i vokal *a* kao i u štokavačkom dijalektu. Kajkavački dijalekat u Prigorju ima više takijeh riječi, u kojima mj. ъ i ь dolazi *a* u samom korijenu ili u nastavku.

a) U korijenu dolazi vokal *a* samo u ovim riječima: lâv st. sl. lьvъ; lân st. sl. lьnъ; vân st. sl. vъnъ; zȁl st. sl. zъlъ; ìšal st. sl. korijen šьdъ; bádńak st. sl. bъdênije (vigilantia).

b) Gotovo uvijek dolazi vokal *a* mj. st. sl. ъ i ь u nenaglašenim nastavcima. Tako α) u nastavku ьсь: stárac st. sl. starьсь; pâlac st. sl. palьсь, žâlac st. slov. žalьсь itd. Riječ p â l č e c (motacilla troglodytes) ima uvijek u nastavku *e* mj. *a*. β) U nastavku ьlъ: òral st. sl. orьlъ; òsal st. sl. osьlъ; pòšal st. sl. pošьlъ itd. γ) U nastavku ьnъ: tëman st. sl. tьmьnъ; duóvan st. sl. duhovьnъ itd. δ) U nastavku šьnъ: vrêmešan st. sl. * vrêmešьnъ. η) U nastavku ьkъ i ъkъ: gòrak st. sl. gorъkъ; krátak st sl. kratъkъ; krëpak st. sl. krêpъkъ; slädak st. sl. sladъkъ itd. ϑ) U nastavku ьstvo: čovečánstvo (rjeđe človečanstvo) st. sl. člověčьstvo; devičánstvo st. sl. dêvičьstvo. ε) U nastavku lь, kada dođe neposredno do drugoga konzonanta: vùgal st. sl. ąnglь. ζ) U

nastavku ъ т ь: läkat st. sl. lakъtь; nëvat (rjeđe nëkat) st. slav. nogъtь.

c) U prigorskom dijalektu imadu svi glagoli II. vrste mjesto štok. umetka n u (st. sl. nǫ) umetak n a, dakle mj. vok. *u* vok. *a*: dîgnati, viknàti, trenàti mj. dignuti, viknuti, trenuti. U obćini Plešivici čuje se i pravilno: víknuti, dîgnuti itd.

d) Prema st. sl. zajęcь, žęlo, mêsęcь ima prigorski dijalekat zâjac, žâlac (prema st. sl. obliku * žęlьcь), mèsac.

e) Osim toga dolazi vokal *a* i u svim onim riječima, u kojima se nalazi u st. sl. jeziku: rîba st. sl. rъıba; jâd st. sl. jadъ; kämen st. sl. kamъı; dëlati st. sl. dêlati; mučàti st. sl. mlъčati itd.

f) Prema st. sl. k a m e n i j e Prigorci kažu: k a m á ń e, a prema štok. êḷda (hêḷda, polygonum fagopyrum) â j d a.

2. Vokal *e*.

Ovaj vokal dolazi:

a) U korijenu riječi mjesto st. sl. ъ i ь: bèčva štok. bäčva st. sl. bъčvъ; mègla štok. màgla st. sl. mьgla; stëklo štok. stàklo st. sl. stьklo; têst štok. täst st. sl. tьstь; këbal štok. kàbao st. slav. kъblъ (modius) itd.

b) Ondje, gdje i u štokav. dijalektu i u st sl. jeziku: nëbo st. sl. nebo; rešèti (cribrum) štok. rešèto st. sl. rešeto; svëkar st. sl. svekrъ itd.

c) Vokal *e* dolazi mjesto vokala *o*, gdje ga nema ni u st. slovenskom jeziku, ni u štokavačkom ni u čakavačkom dijalektu. U st. sl. jeziku doista ima nekoliko riječi: teplъ mj. toplъ; pepelъ mj. popelъ (Miklošić: Vergl. Lautlehre st. 20), ali prigorsko je *e* što stoji mj. *o*, mnogo jače razgrańeno. Ono dolazi α) u svim padežima sing. i plur.: stël štok. stöl st. sl. stolъ; gen. stèla; dat. stèlu; akuz. stël; vok. stël; lok. stèlu; inst. stèlom; plur. nom: stèli; gen. stelôv, dat. stèlom, akuz. stèle, vok. stèli, lok. stèli, inst. stèli. Tako još: stölac — stèlca štok. stòlac st. sl. stolьcь; stolčìca (dem. od stëlac) štok. stóčić; nëga — nëge štok. nòga st. sl. noga; nežìca (dem. od noga) štok. nòžica; këtal — kètla štok. kòtao st. sl. kotьlъ; drevtìna, dreptìna pored driptìna (frustulum panis) štok. * droptina; krëv — krèva štok. krôv st sl. krovъ; grëzd — grèzda štok. grôzd st. slov. grozdъ; grèzdak (dem. od grëzd) štok. grózdak st. sl. * grozdьkъ; rësa — rëse štok. ròsa st. sl. rosa; nesnìca (naris) štok. * nosnica; nèzdrva štok. nözdrva st. sl. nozdrь; grëza — grëze štok. gròza st. sl. groza; snëbok —

snebòka običnije: snibòka prema štok. * snubok, dočim u st. sl.: snubokъ (qui appetit); nëvat — nèfta rjeđe nëkat — nèkta štok. nòkat st. sl. nogъtъ; ëbid — ebèda pored običnijega: ibèda štok. òbjęd st. slov. obêdъ; dëba — debê pored običnijega: dibê štok. dòba; debítak — debítka pored običnijega: dibítak — dibítka štok. dobítak; rëj — rèja štok. rôj; kësa — këse (falx foenaria) štok. kòsa st. sl. kosa; këšńa — këšńe štok. kòšêńe (messio); kësac — kèsca štok. kòsac; zërja — zërje štok. zòra st. sl. zorja; sirèta — sirète štok. siròta st. sl. sirota; gëdina — gëdine (pluvia, imber i annus = ḷeti mj. ḷeto, a nigda gëdina = godina, kao što u štokavačkom dijal.) štok. gòdina st. sl. godina; Podèkić mj. Podòkić (krajište oko Okić-grada); prëster — prestèra pored običnijega: pristèra štok. prostòrija st. sl. prostorъ; kepîce — pl. gen. kapîc pored običnijega: kipîce — kipîc (tibiale) štok. * kopice; gëst — gèsta štok. gôst st. sl. gostь; prëpast — prëpasti štok. pròpast st. sl. propastь; prësac — prèsca štok. pròsac st. sl. prosьcь; tërak — tèrka štok. ùtorak st. sl. vъtorьnikъ; sëva — sëve štok. sòva st. sl. sova; rëzgva — rëzgve pored: rëzga — rëzge (rëzgva, rëzga znači u Prigorju: pleme. U Vuka drukčije) štok. ròzgva; kërin — kërina štok. körijen st. slov. korę; snëp — snèpa štok. snöp st. sl. snopъ; selìka — selìke štok. solìka (grandines); strëp — strèpa štok. * strop st. slov. stropъ (laquear); krëp — krèpa (aqua fervens) štok. * krop; trepìne — trepîn (recrementum) štok. tròpine; gëtiv (žen. i sred. rod: gitèva, gitèvo) štok. gòtov st. sl. gotovъ.

β) Vokal *e* dolazi mj. štokavačkoga i staroga slovenskoga *o* u kosim padežima sing i u svim padežima plurala bez razlike; dakle nom. rôg, gen. rëga, dat. rëgu, akuz. rôg, vok. rôg, lok. rëgu, inst. rëgom; plur. nom. rëgi, gen. regôv, dat. rëgom, akuz. rëge, vok. rëgi, lok. regî, inst. regmî. Tako još ove riječi: sôl — sëli štok. sôl st. sl. solь; nôs — nësa štok. nôs st. sl. nosъ; gôd — gëda (dies lustricus) štok. gôd (dies festus) st. sl. godъ; drôb — drëba štok. drôb; kôst — kësti štok. kôst st. sl. kostь; nôć — nëći štok. nôć st. sl. noštь; znôj — znëja štok. znôj st. sl. znoj, stôg — stëga štok. stôg st. sl. stogъ; gńôj — gńëja štok. gnôj; rôd — rëda štok. rôd st. sl. rodъ; ôd — ëda štok. hôd st. slov. hodъ; zôb — zëbi štok. zôb st. sl. zobъ; dôm — dëma (ali samo kao adverab = domi).

U ostalim riječima ostaje vokal *o* nepromijeńen i u prigorskom dijalektu: vôz — vòza; bôj — bòja; lôv — lòva; nôž — nóža;

kôra — kôre štok. kòra; kòza — kòze; kôs — kôsa (merula) kôža — kôže štok. kòža; môst — mòsta; lôj — lòja; kòń — kòńa; kòlac — kòlca itd. (Sr. kod vokala *o* tač. *a*).

d) Jednako dolazi vokal *e* mjesto štokavačkoga *o* u padežnim nastavcima kod pronominalne i složene deklinacije. α) Štokavačka zamjenica t k o ili k o glasi u Prigorju u nom. sing. d ô j (k-to = g-do = do = doj), gen. këga, dat. këmu, akuz. këga, lok. këmu, inst. kêm rjeđe kîm. Tako zamjenica t â j (pored t â i t ä) ima: gen. tëga, dat. tëmu itd.; s v ô j — svéga; m ô j — méga, ô n rjeđe u n — onèga i onêga; nêki — nêkega pored: nêkiga. β) Pridjev z d r ä v ima gen.: zdravèga pored: zdràviga, dat. zdravèmu pored: zdràvimu; vìsok gen. visekèga i visikèga; žut — žutèga; čîn — črnèga itd.

e) Vokal je *e* zamijenio štokavačko *o* kod glagola i to ponajviše u nenaglašenim slogovima u korijenu: tošìti štok. trèšiti. Tako i u složenim glagolima: istrešìti, potrešìti, restrešìti štok. istròšiti itd., keristìti štok. kòristiti; redìti štok. ròditi; poredìti, naredìti štok. poròditi, naròditi; debìti, zadebìti, predebìti pored: dibìti, zadibìti, predibìti štok. dòbiti, zadòbiti itd. rejìti se, narejìti se štok. ròjiti se; gestìti, po-, na-, izgostìti pored: gistìti, po-, na-, izgistìti štok. gòstiti itd. edìti, na-, poedìti pored: na-, poidìti štok. hòditi; zgedìti, po-, nagedìti pored: zgidìti štok. zgòditi; gedìti, vugedìti pored: gidìti štok. gòditi, ugòditi (komu); brejìti, na-, pre-, izbrejìti pored: brijìti štok. bròjiti; skečìti, pre-, na-, is-, poskečìti pored: skičìti štok. skòčiti; skesàti štok. * skosati (sasjeći u sitno travu); zebàti, po-, nazebàti pored običnijega: zibàti štok. zòbati; reskelìti štok. raskòliti; presìti, na-, ispresìti pored: prisìti štok. pròsiti; dèčkati pored običnijega: dičekàti mj. dečekati štok. dočèkati (= doživjeti); drebìti, na-, podrebìti pored: dribìti štok. dròbiti; tečìti, na-, pre-, istečìti pored: tičìti štok. tòčiti; kepìti, iskepìti pored: kipìti štok. * kopiti (= ustrojiti krmče); selìti, na-, pre-, oselìti pored: silìti štok. sòliti; inf. zvàti prezenat: zèvem, zèveš itd. štok. zòvêm; inf. klàti prez. kèlem, zakèlem, iskèlem štok. kòlêm; putevàti pored: putivàti štok. putòvati.

f) I adverbi izmijeniše svoj *o* sa *e*: tëtu štok. * totu (= ovdje), gëri štok. gòre; dëli štok. dòle; skëri štok. skòro; dëkle štok. dòklê; stëprv, stëpram štok. * stoprv, stopram. Adverbi gëri, dëli glase i gìri, dìli, ali samo onda, kada se blašče (krava, tele) želi natjerati na stranu, što jê koji od ta dva adverba označuje.

g) Kako u štokavačkom, dolazi i u prigorskom dijalektu svaki put umjesto st. sl. *ę* čist glas *e*, osim u rieči: zâjac st. sl. zajęcь, mèsac st. sl. mêsęcь; žâlac st. sl. * žęlocь (vidi kod vok. *a* tačka *d)*; dakle: jèzik st. sl. jęzikъ, déte st sl dêtę itd.

h) Umjesto st. sl. i štokavačkoga *a* dolazi u prigorskom dijalektu *e* u riječi j è c e štok. jáje. st. sl. jaje. Tako još u prijedlogu *raz:* rézgovor štok. räzgovôr, restrésti štok. rastrésti; rézum štok. räzûm, rezmèti štok. razùmjeti itd.

i) Kako u štokavačkom ekavskom dijalektu dolazi i u prigorskom dijalektu *e* kao zamjenik staroga slovenskoga *'ê*, ali dolazi, ako i rjeđe, i vokal *i* mjesto *e* (Vidi kod vokala *i* toč. j). Prema tome: zvêr, drêvo, têlo, dèti, mréti itd. stoji prema st. sl. zvêrъ, drêvo, têlo, hotêti, mrêti itd.

j) U 3. lice pl. prez. došao je *e* analogijom ostalijeh lica kod ovih glagola:

I. vrsta, 1. razdio: plèteju, krádeju, štok plètû, krádû; 2. razdio: nèseju, grízeju štok. nèsû, grízû; 3. razdio: dúbeju, grèbeju štok. dúbû, grèbû; 4. razdio: pèčeju, tèčeju štok. pèkû, tèkû; 5. razdio: zèmeju, pòčmeju štok. üzmû pòčnû; 6. razdio: mèleju, mrèju štok. mëlû, mrû; 7. razdio: čûjeju, pïjeju, štok. čüjû, pïjû.

II. vrsta: dîgneju, pûkneju štok. dìgnû, pùknû.

III. vrsta: 1. razdio: rèzmeju pored rèzmiju štok. razùmiju.

V. vrsta. 2. razdio: píšeju, dŕšćeju štok. pîšû, dŕšćû; 3. razdio: bèreju, zèveju štok. bërû, zòvû; od osnove *gn* glasi inf. geńìti (IV. vrsta), pa prema tome 3. lice pl. gèńiju; käti (štok. tkäti): kèju štok. tkû; 4. razdio: brîjeju, kûjeju štok. brïjû, küjû.

VI. vrsta: kupûjeju, popisûjeju štok. kùpujû, popìsujû.

Analogijom prez. mèlem, mèleš itd. vala da je došao vokal *e* i u supstantiv m è l i n mj. štok. mlìn prema st. sl. mlinъ.

k) Iza palatala dolazi u padežnim nastavcima i u drugim prilikama mj. *o* mekani *e* kao i u štokavštini: kljúčem, pòljem, kèscem (štok. kòscem).

l) Mjesto štok. *i* ispred konzonanta *r* dolazi u nekim riječima vokal *e*. α) U korijenu riječi: bêrsa (mucor) štok. * birsa; fêrma mj. firma; mêr, méran štok. mîr, míran (ali mirivàti štok. mirò-vati. β) Na koncu riječi u nastavku *ir:* krumpêr mj. * krumpir; oficêr mj. štok. ofìcīr; papêr mj. štok. * papir; talêr mj. štok. tàlîr; brbêr mj. štok. * barbir; palêr (faber tignarius) mj. štok. * palir; kisêr mj. štok. kòsîr i kòsijer; špancêr mj. špancir; duplêr mj. dùplîr; tańêr (ńem. teller) štok. * tànîr — tàńûr.

Najposlije valja o vokalu *e* pamtiti da ga narod u Prigorju ne izgovara onako muklo i otegnuto, kako ga n. pr. izgovaraju Zagorci i Turopoljci. Prigorci izgovaraju doista taj glas nešto rastegnutim usnama, ali ipak dosta jasno i čisto, dolazio on u kojoj mu drago prilici. U nekim riječima *e* je tako čisto, rekao bi, kristalno, kao što i u jekavskoj štokavštini. Evo takijeh riječi: α) Vokal *e*, koji je postao od vokala *o*, čist je i jasan glas bez izuzetka u svim riječima: krëp (krop), grëb (grob), grëzd (grozd), stël (stol), krëv (krov), tërak (utorak), drëbac (drobac, intestina); prësac (prosac), dëvac (udovac), këtac (kotac), kelìti (koliti), selìti (soliti), zèvem (zovem) itd. β) Osim toga čist je vokal *e* u ovim riječima: αα) Iza dentala *d*, *t*: dên (dan); pondêlak, dêl, dëlo, dêlaće, dêni (dáno, dance) dëćko, déte, dëca, zdëla, dëkla, nedèla; stêń têst, têsti (tijesto); têlo, sténa: tëme tésan, vretênce (ali: vretëni, *e* iza *t* nije čisto). ββ) Iza labijala *b*, *p*, *v*, *m*: béleńe, bêl, bêrsa; popévańe, pëna, pësma, pëča, pêgla, pésak, kalêla, pêń (pâń), pérje (ali: përi, *e* nije čisto); svëdar, vëtar, cvêt, vénac, svéćńak, švëlo, cvéće, cvêt, védro (vjedro), vënčańe, povèsmo, zvézda, svéća, pripovétka, vëčan, zvêr, vëra, povédańe, pripovédańe, švêla, smêj, mêj (mijeh), mèsac, sméće, smêti, zlaméńe, mérga, mëra, mêd. γγ) Iza palatala *ž*, *š*, *j* (*l*, *ń*): žénski (ali žëna; *e* nije čisto); prišëcija (prošecija); jèlo, jèce, Jêžuš, dijéńe (dojeńe), vugléńe, lëti, kralèvo, lubléńe, mučéńe, tučéńe. δδ) Iza sibilanata *c*, *s*: cépac, céna, cêl, cêv, cépanica; sëčań, sëpun (sapun), sêni (sijeno), sêjańe, sëna, sëme, sêd. εε) Iza likvidnijeh *l*, *n*, *r*: lëb (hleb), žlêb, klên, lêv (hlijev), slépac, lévak, iléšńak, mléko, gléce, gléti (dlijeto), lévi, kléša (kliješta), lévańe, lësa, silénka (solenka), lêp, blêd, lên, glëžań, slëme, plësniv; snêt (snijet), nêm; rën (hren), brênta, drénkovina; ćirêp, ždrébac, drêvo, drëven, ćrêvo, drêm, brëme, rëpa, grêblica, cigarêtlin, drëta, sréda, rétkost, rédak, vrédnost, prêtel, brêg, brêst, rêzanac, obrêzak, brëska, bréza (vacca varia), trézan, présan, pogorélac, stréla, zrël, prêla, brëj, grêj (grijeh), tréše, vrëća, mrëža, srëća, rëč, gréšan, strëševina.

3. Vokal *i*.

Prigorski je dijalekat ovim vokalom mnogo bogatiji od štokavštine. Ako i dolazi u nekim riječima mjesto štokavačkoga *i* vokal *e* (vídi kod vok. *e* točku 1), prigorski je dijalekat mnogo štokavačko *o* pretvorio opet u vokal *i*. Ta osobita pojava vokalizma

javlja se u nekim tuđim riječima i u štokavačkom dijalektu: Ancona — Jakin, Albona — Labin, Scardona — Skradin, Roma — Rim. U kajkavačkom dijalektu, koliko je doslije poznat, nema tome traga do osamljene riječi d i m o v mj. d o m o v. Između ostalijeh slavenskih jezika najviše se ističe maloruski jezik: big, stil, rik itd. prema velikoruskomu bog, stol, rok itd. S maloruskim se podudara u tome i govor galičkih Rutena-Lemka (Archiv für sl. Phil. 14. 587 i dalje). Kako vidjesmo naprijed kod vokala *e*, mnogo je štokavačko *o* oslabilo u vokal *e*, koji onda dalje slabi u *i*. To je osobito često kod glagôlâ: debìti, zadèbiti predebìti pored: dibìti, zadibìti, predibìti itd., pa se taki oblici s vokalom *i* i mnogo više čuju od onijeh s vokalom *e* (Sr. kod vok. ę tačku e). Da vokal *e* prelazi u *i* ima traga u bugarskom i u maloruskom jeziku, u kojima se, kao i u Prigorju, nenaglašeni *e* rado zamjenuje s važnijim vokalom *i* (Miklošić: Lautlehre der sl. Sprachen str. 265. tač. 3 b.; 355 i 356).

a) Vokal *i* postao od vokala *o* dolazi α) kod imenica u korijenu: kilèni štok. kòljeno; nákiljenče (dijete, što se daje mlâdi preko stola na koljeno, kada dođe u mladoženinu kuću. U Vuka ima riječ nakônče (nakońče) slična značeńa); kiriti štok. kòriti; kisêr štok. kòsijer; kinèpla štok. kònoplje — kònopâlâ; kìpriva štok. kòpriva; tripìne pored trepìne štok. tropìne; kiréńe štok. kòrijeńe; iléšńak štok. * oleśńak u Vuka samo lèšnik = nux juglans) st. sl. lêšьnikъ (?) = persona ficta; nisnice pored nesnice št. * nosnice; péjtik štok. pòtok; sirîmak štok. sirômah; gimìla štok. gòmila; skimìna štok. * skomina st. sl. skomina (stupor dentium); kibìlica štok. kòbilica (locusta); dimôv (od dôm) sa značeńem — domum; tiporiše štok. * toporište (manubrium); nom. èbid — gen. ibèda, dat. ibèdu itd. štok. òbjed — òbjeda; èri — irèja — irèju itd. štok. òrah. Tako još gen.: d i b ê od nom. dèba štok. dòba; u ostalim padežima ostaje *e*: dat. dèbi, akuz. dèbu itd. Slično je i u adjektiva g è t i v u žen. i sred. rodu: gitèva, gitèvo štok. gòtov, gòtova, gòtovo. β) U nastavku *ov*, *or* u riječi: žìdiv štok. žìdôv; òtriv štok. òtrov; pòkriv štok. pòkrov; zátir (deletio) štok. * zator; nástir — nástiran pored nastèran (malitiosus, malevolus) štok. * nastor, * nastoran; izvir štok. izvor. γ) U korijenu glagolskom: gidìti štok. gòditi; tako i onda kada je složen: navugidìti štok. ugòditi; pogidìti štok. pogòditi; otriváti štok. otròvati; osivìti štok. * osoviti; poštivàti štok. pòštovati; mirivàti štok. mirovati; darivàti štok. darovati; girèti štok. gòrjeti; zibàti po-, nazibàti se štok. zòbati, nazòbati se;

prez. stijîm štok. stòjîm od inf. státi = stàjati; nisìti štok. nòsiti; gińìti štok. gòniti, kisìti, nakisìti štok. kòsiti, nakòsiti; skičìti, pre-, naskičìti štok. skòčiti, naskòčiti; idìti, po-, naiditi se štok. hòditi, nahòditi se; brijìti na-, po-, prebrijìti štok. bròjiti, nabròjiti se; gńijìti, po-, pre-, nagńijìti štok. gnòjiti, nagnòjiti; ničîti, preničiti štok. nòćiti, prenòćiti; silìti, na-, o-, po-, presilìti štok. sòliti, presòliti; tičìti, na- o-, pretičìti štok. tòčiti, pretòčiti; ridìti, na-, poridìti štok. ròditi, poròditi; pristìti, opristìti štok. pròstiti, opròstiti; gistìti po-, nagistìti se štok. gòstiti, nagòstiti se; dijìti, na-, po-, predijìti štok. dòjiti, predòjiti; dribìti, po-, nadribìti štok. dròbiti, nadròbiti; rijìti, narijìti se štok. ròjiti naròjiti se; tipìti, o-, napretipìti štok. tòpiti, pretòpiti; zgińìti štok. * zgoniti (conjectura assequi); dibìti, za-, predibìti štok. dòbiti predòbiti; reskilìti štok. raskòliti; prisìti, naprisìti štok. napròsiti; kipìti, iskipìti štok. * kòpiti; kiristìti štok. kòristiti. Kod svih ovijeh glagola čuje se mjesto vokala *i* i vokal *e*: gedìti, zebàti, geńìti, skečìti, edìti itd. ali mnogo rjeđe, a kod ovijeh gotovo nigda: osivìti, pristìti, dijìti, zginìti (Sr. kod vokala *e*, tač. e). ϑ) U prijedlogu *do* svaki put, kada je složen ma s kojim glagolom: dipeḷàti štok. * dopeḷati = dovesti (adducere); diletèli štok. dolètjeli; diživèti štok. dožívjeti; dipetìti štok. * dopetiti = dogòditi (accidere); dijâati štok. (dòjahati; dinèsti štok. * donesti; divléći i diléći štok. dovúći itd. ε) U prijedlogu *pro* kod glagola: pridàti pored predàti (ali pridati = superaddere) štok. pròdati (vendere). Kod drugijeh glagola dolazi prijedlog *pre*: pečìtati, prekléti itd. ń) Mjesto štokavačkoga nastavka *o* dolazi vokal *i* αα) kod imenica sredńega roda: kirìti, kilèni štok. kòrito, kòḷeno; mêsi štok. mêso; jùtri štok. jùtro; víni štok. víno; blàti štok. blàto; srèbri štok. srébro; zlâti štok. zlâto; žeḷèzi štok. žèḷezo; plátni štok. plátno; têsti, štok. tîjesto; gńézdi štok. gnijèzdo; mèsti štok. mjèsto; lèti štok. ḷèto; pèri štok. pèro; sêni štok. sîjeno; gléti štok. dlijèto (st. sl. dlato, scalprum); sìti štok. sîto. ββ) Kod pridjeva i glagolskijeh pridjeva u sredńem rodu: čŕni štok. čŕno; žúti štok. žúto; zelèni štok. zelèno; tèmni štok. tamno; mráčni štok mráčno; ûdi štok. húdo; gŕdi štok. gŕdo; žédni štok. žédno; májcuni (dem. od malo); trúdni štok trúdno; lêni štok. lijéno; dòbri štok. dòbro; ràni štok. rãno; mládi štok. mládo; pletèni štok. pletèno; grebèni štok. grebèno; pečèni štok. pečèno; prekléti štok. pròklêto; pokrivèni štok. pokrivèno; nišèni štok. nòšeno; čúvani štok. čûvâno; písani štok. pîsâno; bráni štok. brâno; kupuváni štok. küpovâno itd. Glagolski pridjevi gotovo uvijek imadu u sred-

ńem rodu vokal *i* mjesto vokala *o* ako im se nastavak dočiće s konzonantom *n* (Sr. glagolske oblike naprijed). Ostali pridjevi kadikad dolaze i s nastavkom *o* pored *i*, ali vrlo rijetko, dočim pridjevi, koji nijesu ovdje spomenuti, imadu uvijek samo *o*, tako: lêpo, zdràvo, slàbo, dùgo, mèko, zrèlo, málo, nóvo, žívo, jáko, krîvo, slêpo, súvo i sûvo, nìtko itd. I ovdje vrijedi što i kod glagolskijeh pridjeva, da pridjevi s nastavkom *n* gotovo uvijek imadu u sredńem rodu vokal *i* mjesto *o* (Sr. naprijed kod pridjeva). — γγ) Kod ovijeh pridjeva u dočetku *ov*, *ok:* sìriv štok. sìrov; vìsik štok. vìsok; glìbik štok, * glibok (= dubok); šìrik štok. šìrok[1].

b) Mjesto st. sl. ъ štok. *a* dolazi vokal *i* u riječima: ńìćve štok. nàćve st sl. uъštvoi (mactra), novo sl. načke, ničke, niške; zâdi — odzâdi štok. odzâda st. sl. zadъ; u prijedlogu sь izъ: sìšìti štok. sàšiti, st. sl. sьšiti; iziznàti prema sl. sl * izъznati štok. izàznati.

c. Mjesto sl. sl. *ą* štok. *u* samo u riječi: sibòta st. sl. sąbota štok sùbota.

d) Mjesto st. sl. *ê* dolazi *i:* α) kod ìmenîca: divójka st. sl. dêva štok djèvôjka; divìca (vidua). Oblik d i v ì c a je postao od * d o v i c a mj udovica. Vokal *i* stoji mjesto st. sl. *ê* u gen. i u ostalim padežima sing kod supst. d é t e st sl. dête štok. dijète, dakle gen.: ditè'a, dat. ditètu itd.; kolektivni oblik d e c a ima i u ostalim pa-

[1] Ocjeńujući P. Žiteckoga: Očerkъ zvukovoi istorii maloruskogo narêčija (Archiv für slav. Phil. II. 355) kaže prof. Jagić, da je malorusko b i g, s t i l, r i k nastalo od b o g = b o o g tako, što od b o o g ne samo da je postalo b u o g — b u g nego i b u i g — b i g. U sjevernim jezicima ima za taki prijelaz potvrde u češkom jezìku, u kome se u nekijeh riječi *o* odulje u *ů:* b ů h, p ů l, r ů ž e, k ů ž e itd; pa u poljskome, gdje se *ó* razlikuje od *o*, jer glasi (*ó*) kao *u:* stół, dół, bród, ród (Miklošić: Lautlehre 415, 5; 451, 3). I na jugu kod Bugara ima nešta slična, jer se u nekim riječima *ju* zamjeńuje sa *i:* kl-ju-č — klič, pl-ju-skalo — pliskalo (Lautl. 266. 3) Ovaki prijelaz vokala *o* na vokal *i* ne možemo uzeti da je i u prigorskom dijalektu bio, dok znamo da ima ìmenîcâ i glâgôlâ s jednijem i s drugijem vokalom uporedo: z e b à t i — z ì b à t i; d ê b a — d ì b ê; g ê t i v — g i t è v a — g i t è v o prema štok. z o b a t i, d o b a, g o t o v. Prema tome je vala da *o* bez druge pomoći prešlo u *e* a *e* kad je nenaglašeno zamjeńuje se po Miklošićevu mnijeńu s važnijem vokalom *i*, dakle: z o b a t i — z e b a t i — z i b a t i. Kako pored: o p r o s t i t i ima i o p r e j s t i t i mogao je *i* postati i od *ej* tako, da se *j* vokalizovao u *i* a *e* se onda asimilovalo prema *i:* oprejstiti, opreistiti, opriistiti, opristiti.

dežima samo *e* sikìra st. sl. sêkъira štok. sjèkira. ρ) Kod ovih glagola αα) u korijenu: dilìti st. sl. dêliti štok. dijèliti; tako i onda kada je složen: nadilìti, podilìti, rezdilìti štok. razdijèliti; tiràti, pre-, na-, restiràti st. sl. têrjati štok. tjèrati; ββ) kod glagola III. vrste 2. raz. i kod glagola IV. vrste u 3. licu plur., kamo je vokal *i* analogijom drugijeh lica došao: vîdiju, mučîju, nèsiju, píliju štok. vîdê, mùčê, nòsê, pîlê.

e) u ovim prislovima: dèli, gèri st. sl. delê, gorê štok. gòre, dòḷe.

f) Mjesto st. sl. *e:* vòjdi — vòjzdi st. sl. ovьdê štok. óvdje.

g) Mjesto štok. *a:* bàdiva, zabàdiva (rjeđe: zabàdeva) štok. badàva.

h) Mjesto štok. prìje govore Prigorci: prèdi.

i) Vokal se *i* gubi u prijedlogu *iz* kod glagola: zgubìti, štok. izgùbiti: zrásti štok. izrásti; zgirèti štok. izgòrjeti; speḷàti štok. * ispeḷati (= izvesti) itd. β) U sredini riječi u 2. licu plur. imperativa kod nekojih glagola: vìrste štok. vȉrzite, dìršte štok. dȉržite; ète štok. ìdite.

4. Vokal *o*.

Kako je vokal *o* apsorbovan vokalom *e* i *i*, naravna je stvar, da ga po tome ima maňe nego u štokavačkom dijalektu. Kako jednosložne i dvosložne imenice s akcentom ˝ i ˋ u nom. il s ˆ u nom. a u kosim pad. s ˋ ili ˝ rado mijeňaju svoje *o* u *e* ili u *i*, navešćemo ovdje samo onake imenice jednosložne i dvosložne s takim akcentima, u kojima vokal *o* ostaje nepromijeňen. Vokal *o* dakle dolazi:

a) Kod imenica i zamjenica, i to α) na početku riječi: ȍv, štok. òvâj; ȍgań; ȍkni štok. ȍkno = prozor; ȅko; ȍlovo; ȍn i ȏn (rjeđe ȕn); òral štok. òrao st. sl. orьlъ; ȍsa, ȍbad, ȍblak, ȍćuv, ȍbest, ȍbraz, ȍbrek štok. ȍbrok. ρ) U sredini αα) kod jednosložnijeh riječi muš. roda: bȍk — bòka; zvȍn — zvòna; bȍb — bòba; pȍd — pòda; glȍg — glòga; grȍš — gròša; kȍš — kòša; špȍt — špòta (njem. spott); grȍf — gròfa; pȍp — pòpa; kȍń — kòńa; vȏz — vòza; môst — mòsta; pȏst i pȍjst — pòsta; vȏl i vȍl — vòla; plȏt — plòta; brôj — bròja; lȏv — lòva; bôj — bòja; bȏg — bòga. ββ) Kod dvosložnijeh riječi muškoga i ženskoga roda: kȍlac — kòlca; kȍnac — kònca; lȍnac — lònca; zvȍnac — zvònca; klȍštar — klòštra; lòvac — lòvca; pòsal — pòsla; vòlak — vòlka; mòjzak (i môjzak) mòjska; kȍkot — kȍkota; pȍlić — pȍlića: gȍvor — gȍvora; pȍgled — pȍgleda; pȍštar — pȍštara; šȍštar — šȍštara; lȍkot — lȍkota; kȍrak — kȍraka; gȍlub — gȍluba; pȍtres — pȍtresa,

sȍkol — sȍkola; pȍklon — pȍklona; pȍtsik — pȍtsika (i potsèka), fȍrint — fȍrinta; bȍžić — božića; čȍvek — čovèka; gȍspon — gospȍna; pȍgreb — pogrèba; pȍplat — poplàta; kȍstań — kostàńa; Gȍran (monticola) — Goràna; pȍplon — poplȍna; pȍsluv — poslùva, závoj — zavȍja; kȍza — kȍze; smȍla — smȍle; pȍšta — pȍšte; rȍba — rȍbe; gȍra — gȍre; lȍza — lȍze; šȍca (amatrix) — šȍce; smȍkva — smȍkve; kvȍčka — kvȍčke; kȍkoš — kȍkoši; pȍmoć — pȍmoći; ȍblast — ȍblasti. γ) Na kraju u imenica sredńega roda uvijek iza konzonanta *l*: ràlo, jèlo, čèlo, sèlo, sèdlo, krílo, zrcàlo, klecàlo, cedìlo, respélo štok. * raspelo. Iza mekanijeh konzonanata dolazi nigda drukčije nego kao i u štokavačkom dijalektu: práńe, kláńe itd. Ovo sve vrijedi i za adjektive.

b) Vokal *o* ostaje nepromijeńen kao i u štokavštini kod onijeh glagola, koji nijesu spomenuti natrag kod vokala *i* tačke *a*. γ; dakle: bȍsti, bo̧lèti štok. bȍ̧leti, bojàti se štok. bȍjati se; glodàti štok. glȍdati; kopàti štok. kȍpati; lȍviti itd.

c) Vokal *o* stoji mjesto st. sl. *ą* samo u riječi: rȍštati (Vuk nema) st. sl. rąštati (crepitare).

d) Vokal *o* je zamijenio st. sl. *lъ* u riječi: kobása (pored kubása) štok. kobàsica st. sl. klъbasa.

e) St. sl. ь postalo je nasporom *o* u riječi: zvȍn štok. zvȍno st. sl. zvьn.

f) St. sl. vokal *e* postao je nasporom *o* u riječi: vojdìti štok. vȍditi st. sl. voditi od v e d u glagolu v e s t i.

g) U nekim tuđim riječima postao je vokal *o* od vokala *a*: ȍlba ńem. halbe (stara mjera slična donekle današńoj litri); ȍstuv ńem. halstuch. Jednako je u domaćoj riječi: p ȍ m e t zamijenio vokal *o* štokavačko i staro slovensko *a*: pȁmêt, pamętь. Prema p ȍ m e t ima i glagol: pȍmetiti štok. pâmtiti.

h) Vokal se *o* gubi α) u sredini riječi ńègva, ńègvo štok. ńègova ńègovo. β) U dočetku riječi: tȁk štok. tȁko; kȁk štok. kȁko; nȉkak štok. nȉkâko; kȁm štok. kâmo; nȉkam štok. * nikamo; sȁkam štok. * svakamo; sȉm — tȁm štok. * simo (amo) — tȁmo; ȁk štok. ȁko; ȍnak štok. onȁkô.

i) U glagola VI. vrste mjesto *o* u umetku *ova* stoji *u*: kupuvàti, veruvàti štok. kupȍvati, vjȅrovati itd. Tako još u žen. imenu mjesto *o* u slogu *ron*: Virúnka mj. Veronka, Veronika.

5. Vokal *u*.

Vokal *u* dolazi:

a) Uvijek mjesto st. sl. dvoglasa oy; α) na početku riječi s prejotacijom: jùtri štok. jȕtro st. sl. oytro. β) s konzonantom *v* sprijed

zijeva radi: vûvo štok. ûho st. sl. oyho; vučìti štok. ùčiti st. sl. oyčiti; vújzda štok. ùzda st. sl. oyzda. γ) U sredini riječi: kurìti st. sl. koyriti; müva štok. mùha st. sl. moyha; slúga st. sl. sloyga.

b) Mjesto st. sl. nosnoga glasa *ą* osim riječi sąbota (Vidi kod vokala *i* tač. c) α) na početku riječi s konzonantom *v* s prijed: vùgal štok. ùgal st. sl. ąglъ; vúzak štok. ùzak st. sl. ązъkъ. β) U sredini riječi: gúsenica štok. gùsjenica st. sl. gąsenica; gûst st. sl. gąstъ; múdar st. sl. mądrъ.

c) Mjesto st. sl. *lъ* i *lь* između dva konzonanta t. j. kada je *l* u starom slovenskom jeziku vokal: bùva štok. bùha st. sl. blъha; vùna st. sl. vlъna; vûk st. sl. vlьkъ; kubása (rječe kobása) štok. kobásica st. sl. klъbasa.

d) Gdje god stoji u štokavačkom dijalektu vokal *u* mjesto starih slovenskih glasova *vъ* ili *vь*, vrlo rado u prigorskom dijalektu taj *u* otpada ako nije ъ ili ь zamijenio vokal *e* ili *a*. α) Kod imenica: nùk štok. ùnuk st. sl. vьnoykъ; divìca štok. udòvica st. sl. vьdovica itd β) Kod glagola zéti štok. ùzêti st. sl. vъzęti; zorâti štok. uzòrati st. sl. vьzorati: zrásti štok. uzrásti st. sl. vьzrasti; zbudìti (pored zbujdìti) štok. uzbúditi st. sl. vьzboyditi itd. γ) U prislova: nùtri štok. unútra st. sl. vъnątrь. U part. pret. akt. I. od glagola vьzęti (korijen *im*): vъzьъ ostaje *vъ* u pomlađenom obliku *vu:* vъzьm — vùzam (pascha). Tako još u riječi: vúgodan štok. ùgodan st. sl. vъgodьnъ; ali st. sl. vъgoditi glasi: gedìti — gidìti štok. ugòditi.

e) Još dolazi vokal *u* mjesto st. sl. i štokavačkoga *o* kadikad u zamjenici ùn mj. òn — ôn, a uvijek u zamjenicama: tùlik štok. tolìkî; kùlik štok. kòlik; nèkuliku štok. nèkoliko.

f) U tuđim riječima dolazi vokal *u* mjesto *o*: bìskup grč. episkopos; kumpanîja talij. compagnia, a u domaćim kod glagola VI. vrste: veruvâti. (Vidi vok. *o* tač. i).

g) U instr. sing. kod imenica i zamjenica ženskoga roda stoji *u* mjesto štokavačkoga nastavka *om*: ženû štok. žènôm; glavû štok. glávôm; (z)menû štok. sȁ-mnôm; (s)tebû štok. tòbôm; žútu štok. žútôm itd.

h) U glagola skuznuvâti *u* u slogu *skuz* postade od st. sl. skvozê, dočim *u* u glagola brunčâti štok. bréčati stoji mjesto st. sl. *ę* u glagola bręčati; naprotiv st. sl. riječ snubokъ (qui appetit) glasi u prigorskom dijalektu snèbok gen. snibòka itd.

*

6. Vokali *l* i *r*.

Poznato je, da *l* i *r* postaju u starom slovenskom jeziku vokalima, kada dođu između dva druga konzonanta, a za ńima slijedi ъ ili ь. Štokavski je dijalekat *l* kao vokal izgubio, jer je u ńem svakiput mjesto st. sl. *lъ*, *lь* danas vokal *u*. Tako je i u prigorskom dijalektu osim riječi kobása (pored običnijega kubasa), gdje je, kao i u štokavačkom dijalektu, mjesto st. sl. *lъ* (klъbasa) danas *o* mjesto redovitoga *u* (Vidi vokal *u* tač. c.) Ako je prigorski dijalekat izgubio *l* kao vokal, sačuvao je *r* kao i štokavački dijalekat. U Prigorju se dakle govori: pŕst, tŕn; srdìti, držàti; mŕl štok. ùmr-o, zàstrl štok. zàstr-o; čŕn štok. cŕn itd. Kakogod u štokavačkom ostade *r* vokalom i u prigorskom dijalektu na početku riječi, ako je i otpao konzonanat *h*: ŕbat štok. ŕbat (pored hŕbat) st. sl. hrъbьtъ; rvàtski štok. ŕvâtskî (pored kńiževnoga: hŕvâtskî) st. sl. hrъvatьskъ. Tako je i u sredini riječi kr-àti, kŕ-ańe štok. kŕ-ati kŕ-âńe (pored kńiževnoga: kŕhati, kŕhâńe).

Ipak je prigorski dijalekat pošao drugijem putem od štokavačkoga dijalekta u ovim riječima: srèbren štok. srèbrn; drêvo štok. dŕvo; církva, cìrkven, štok. cŕkva, crkvènî. Pored oblika drêvo dolazi i dèva, ali samo u pluralu. Oblik drêvo dolazi ne samo u sing. nego i u plur.: dréva sa značeńem: više komada posječena drveta pojedince — dočim dŕva znači: više komada posječena drveta na rpi. U riječi svèdar štok. svŕdlo st. sl. svrъdlъ, sverdlъ, sverdlo, sverdelь (terebra) ispade konz. *r* a ostade *e* (prema st. sl. sverdlъ).

II. Konzonantizam.

U vokalizmu imasmo prilike upoznati se s mnogim osebinama prigorskoga dijalekta, kojih, koliko je doslije poznat kajkavski dijalekat, nema ni u kom drugom kajkavskom dijalektu. U konzonantizmu vidjećemo, ako i ne tako obilno kao u vokalizmu, također òsebînâ, kojima se samo prigorski dijalekat ističe. Da to pokažemo, nužno je da ogledamo od svake vrste konzonanat po konzonanat.

1. Guturali *k*, *g*, *h*.

a) Gutural k.

Gutural *k* doživio je dosta neznatne promjene a tiču se ponajviše zamjene ili ispadańa. Gutural *k* pretvara se

1. u palatal *č*. α) Ispred prejotovanijeh vokala: klečàti, pèčat.

β) Ispred vokala *e*, ali samo u 3. licu sing. prez. rèče, pèče. γ) Ispred vokala *i* u izvođenu glagola: oblačìti se (induere i obnubilari); tičìti štok. tòčiti. δ) Ispred ь, koje je ispalo, ali mu je djelovańe ostalo: čovečánski štok. * čovječanski, st. sl. člověčьskъ; junaštvo (mj. junačtvo) st. sl. glagol junьčьstvovati.

2. Konzonanat *k* prelazi u *c* u imperativu i ispred prejotovanijeh vokala kod glägôlâ: vúci, túci, rèci itd.

3. Ispada između *s* i *n*: vrisnàti (mj. vrisknuti); stîsnati (mj. stisknuti) itd.

4. Gubi se na početku riječi: rûška štok. krûška; dôj štok. tkò kò prema st. sl. kъto: dë pored gdë štok. gdjë prema st. sl. kъdê; tako još: degòd štok. gdjëgod (ali uvijek: nïgdi, nëgdi, nigdâr štok. nïgdje, nëgdje, nïkadâ); ći, ćêr štok. kći st. sl. dъšti.

5. Gutural *k* zamjeńuje α) labijal *b* u riječi k l â j b a s ńemački bleistift; β) dental *t:* kmíca štok. tmïca; nà kla štok. na tlima, tle (humi); kláka štok. tláka (opera servilis); u sredini riječi: mèkla štok. mètla, svëklost štok. svjëtlôst, kîkla ńem. kittel, γ) gutural *h* na kraju u riječi: sirimâk štok. siròmah st. sl. siromahъ; δ) gutural *g* kao i u štokavačkom dijalektu u riječi: nëkat (pored običnijega — nëvat) štok. nökat st. sl. nogъtь; osim toga još u riječi: kârvan štok. gàvrân st. sl. gavranъ.

b) Gutural g

pretvara se kao i *k*:

1. u palatal *ž:* α) ispred prejotovanijeh vokala stráža, držèti; β) ispred nekadańega ь: drúštvo (mj. družtvo) st. sl. družьstvo; pobòžan st. sl. božьskъ; γ) ispred vokala *i* u izvađańu glägôlâ: tužìti, plûžiti.

2) u sibilanat *z*, ali samo kod glagola u imperativu: pomòjzi štok. pomòzi; vrzi itd.

3. Gutural *g* ispada u riječi bòme štok. bògme (pored boga mi:) Pored: bòme govori se i: bògme.

4. Štokavačko *g* u 1. licu prez. glagola m ò ć i — m ò g u zamijenio je u prigorskom dijalektu konsonanat *r*: m à r e m pored m è r e m; tako i u glagola: o d r e n à t i stoji *r* mjesto štokavačkoga *g:* odàgnati. U ostalim licima *r* je zamijenilo palatal *ž*, koje je u štokavštini postalo od *g* (vidi konz. *r* točka 2).

5. U riječi m ò j z b i t (pored: màre biti) štok. mòžda (= može biti da) stoji sibilanat *z* mj. štok. pal. *ž*, koji je na svoj način postao od gut. *g*.

6. Gutural *g* stoji kao i u štokavačkom dijalektu mjesto dentala *d* u riječi: gléti štok. glijèto pored: dlijèto.

c) Gutural h

je, kao i u štokavačkom dijalektu, doživio kojekake promjene tako, te se u prigorskom dijalektu gotovo i ne čuje. Kńiževni štokavski jezik zadržao ga ondje, gdje mu je mjesto. U prigorskom dijalektu *h* se ili sasvijem gubi bez ikake naknade, ili ga zamjeńuju drugi konzonanti a osobito labial *v*.

1. Gutural *h* prelazi ispred vokala *e* u palatal *š* u prez. samo kod glagola V. vrste 2. razdj.: púšem (inf puvàti mj. puhàti) štok. pûvâm i pûšêm.

2. Gutural *h* gubi se sasvijem bez ikake naknade α) na početku riječi: râst štok. hrâst; ȍću štok. hȍću, lȅb štok. hl̥ȅb. β) U sredini riječi: naranìti štok. nahrániti; pófala štok. pȍhvala; snâ (od snaa) štok. snàha, snàja. γ) Na koncu riječi u lok. plur.: múži štok. múžih — múžima; žèna štok. žènah — žènama; kestî štok. kȍstih — kȍstima itd.

3. Gutural se *h* zamjeńuje s labijalom *v*: α) na početku riječi: vûd (pored običnijega: ûd) štok. hûd itd. β) U sredini riječi: vûvo štok. ȕho; bùva štok. bùha; puvàti štok. púhati (pored: púvati mj. kojega češće dolazi: dúvati). γ) Na kraju riječi: pȍsluv štok. pȍslûh; potepûv, posmetûv (vagabundus) mj. * potepuh, * posmetuh; pûv štok. pȕh itd.

Po ovome moći je razabrati, da se u Prigorju *h* gotovo nigda ne čuje, pa po tom stoji u opreci sa stativskim narječjem, u kom *h* dolazi i ondje, gdje ga nema ni u štokavštini ni u staroj slovenštini (Sr. Izvješće vel. real. gimn. u Rakovcu za god. 1886/7. str. 22).

U prigorskom dijalektu, ako se i čuje kaki „spiritus asper", čuje se samo na početku riječî, koje se počińu s vokalom *a*: hä̯l̥a pored: äl̥a; hajdûk pored: ajdûk; hàjde pored: àjde itd.

2. Dentali *d*, *t*.

Dentali prigorskoga dijalekta pođoše u opće u svom razvoju sasvijem drugijem putom od štokavačkoga dijalekta. To vrijedi osobito ispred prejotovanijeh vokala kod dentala *d*, dočim je dental *t* u tom slučaju gotovo uvijek ostao u svome razvoju jednak štokavačkomu *t*. Jezična mekoća ovoga dijalekta očituje se osobito na onim mjestima, gdje se u štokavačkom dijalektu od staroga slo-

venskoga št razvilo šć ili je ostalo nepromijeńeno št. Tu ima prigorski dijalekat ne šć, nego glas, koji stoji u sredini između *š* i *ć*, pa ćemo ga toga radi pisati *ś* prema *š*, kao što pišemo glas *ć* prema glasu *č*. Dentali dakle doživješe ovake promjene:

a) Dental d.

1. ne prelazi ispred prejotovana vokala u štokavačko *đ* nego u *j*: α) kod ìmenîcâ: mèja štok. mèđa st. sl. mežda (od med-ja); žéja štok. žêđa st. sl. žęžda.

Glas dj = *đ* sačuvao se samo u riječi ridìna mj. rôđina, róđe (Vuk nema) novo slov. rožje st. sl roždije (sarmentum vitis) nastalo od supst. rozga. β) Kod pridjeva u komparativu: trji štok. tvrđî st. sl. tvrъždij; slâji štok. slâđi st. sl. slaždij. γ) Kod glagola V. vrste 2. razdj. u prez. i u imperat.: glòjem štok. glòđêm; glôj štok. glòđi st. sl. gloždi.

2. Dental *d* umeće se između sibilanta *z* i likvidnoga *r* jedino u riječi: nèzdrva štok. nòzdrva st. sl. nozdri od nosъ i sufiksa *rь*.

3. Dental *d* ispada: α) ispred *n* kao i u štokavačkom dijalektu: prázan štok. prázan st. sl. prazdьnъ. β) Ispred *l*: prèlo štok. prélo mj. predlo. γ) U prijedlogu od kod glàgôlâ: otrgnati štok. òtrgnuti mj. odtrgnuti. δ) Kod brojnika: jèn štok. jèdan st. sl. jedьnъ, jedanâjst, dvanâjst . . . dvàjset štok. jedànaest, dvánaest . . . dvádeset prema st. sl. jedьnъ na desęte, dva na desęte itd. ε) U 2. licu pl. imperativa kod glagola edìti (pored: idìti): ète štok. hodite. ξ) Na koncu u adverba: nâpri štok. nàprijed st. sl. naprêdъ.

4. Dental *d* prelazi ispred *l* u *s* kao i u štokavačkom dijalektu gùsli štok. gùsle st. sl. gąslь od * gąd sa sufiksom lь; jàsli štok. jàsli i jàsle st. sl. jasli od jad. Jednako dental *d* prelazi u *s* i ispred dentala *t*: prèsti štok. prèsti mj. pred-ti itd.

5. Od st. sl. žd štok. *đ* osta samo *d* u: prèdi štok. * prеđe (pored: prìje) st. sl. prêžde; u superlativu ispao je i *d*: nâjprê štok. najpređe; mèd štok. među st. sl. meždo.

6. Kod glagola iti, kad je složen s prijedlogom na vokal, prelazi korjenito *i* zijeva radi u *j*, ali se ne premeće kao u štokavačkom dijalektu iza *d* u prez. i drugdje, kamo je *j* također zijeva radi došao, nego ostaje u svim glagolskim oblicima ispred *d*: dòjdem, dójdeš itd. (od do-i-dem) štok. dôđêm st. sl. doida; nájdem (od na-i-dem) štok. nâđêm st. sl. naidą najden štok. nađen itd. Taki *j* uvukao se per analogiam i onamo, gdje nije prijedlog na vokal: iz-ijdem, iz-ijdeš itd.

7. Stara slovenska riječ g r o z d i j e (uva) štok. grôžđe glasi u prigorskom dijalektu: g r ó ź e, a st. sl. moždanь štok. müždâni glasi: m o ž à n i (cerebrum). Tu se dakle razvio neki sredńi glas između *ž* i *ć* kao što kod *t* glas *ś* (Vidi naprijed kod *t*.).

b) Dental t

prelazi kao i u štokavačkom dijalektu ispred prejotovanijeh vokala u palatal *ć*. Prejotovani vokal ili je već bio u starom slovenskom jeziku ili je istom kasnije nastao time što je vokal *i* istisnut.

1. Prejotovani je vokal već u starom slovenskom jeziku bio α) kod imenica: svéća štok. svijèća st. sl. svêšta; srěća st. sl. sъrěšta itd. β) Kod glagola: ȍću (ćû) štok. hȍću (ću) st. sl. hoštą; obećàti štok. obèćati st. sl. obêštati. Tako je svagdje, gdjegod stoji i u štokavačkom dijalektu *ć* mjesto st. sl. š t.

2. Prejotovani je vokal nastao, pošto je istisnut vokal *i*: α) kod ìmenîcâ: cvéće štok. cvijèće st. sl. cvêtije; prúće štok. prûće st. sl. prątije. β) U instr. sing. kod i-o s n o v a: smŕću štok. smŕću st. sl. sъmrъtiją; pȍmeću štok. pämeću pored: pämeti st. sl. pamętiją.

3. Gdjegod st. sl. š t ostaje još danas u štokavačkom dijalektu ili gdje prelazi u š ć, ondje je u prigorskom dijalektu mekani glas *ś* stojeći između *š* i *ć*. a) Glas *ś* dolazi mjesto štokavačkoga š t. α) kod ìmenîcâ: dipuśéńe štok. dopušteńe; klęśa štok. klijèšta st. sl. klêšta; priśeńe štok. proštéńe st. sl. proštenije = remissio, dočim u prigorskom dijalektu znači: paganalia annua. β) Kod glägôlâ: ìśem štok. ìštêm st. sl. ištą; dipuśàti štok. dopúštati st. sl. dopuštati; praśàti štok. práštati st. sl. praštati; kod participa pret. pas. kŕśen štok. kŕšten. b) Mjesto štok. š ć dolazi *ś* kod ìmenîcâ: líśe štok. líšće st. sl. listije (i listvije); máśa štok. * mašća (= maslo); pìśe štok. * pišće pored kńiževnijega: pìle.

4. Stari slovenski brojnik t r e t i j štok. trȅćî glasi u prigorskom dijalektu: t r é j t i, gdje je *j* regresivnom metatezom ili analogijom oblika: dojdem, zajdem došao ispred dentala *t*.

5. Kao što kod dentala *d* korjeniti vokal *i* kod glagola i t i, prešavši zijeva radi u *j*, ne daje sa *d* štok. *đ* (Vidi kod *d* tač. 6), tako i *t* ne daje s konzonantom *j* (postalim od *i*) palatal *ć*, nego ostaje u inf. nesliveu: zájti (od za-iti) štok. záći; dójti (od do-iti) štok. dóći. Prost glagol bez prijedloga također nema drukčije nego: ìt i (štok. pored: ìti još: ìći).

6. Prema štok. trȅšńa st. sl. črêšьnja govore Prigorci: ćirêšńa (cerasus i cerasum).

7. Dental *t* ispred drugoga *t* i ispred *d* prelazi kao u štokavačkom dijalektu u sibilanat *s*: plèsti od pleṭ-ti; kràsti štok. kràsti st. sl. krasti mj. krad-ti.

8. Dental *t* ispada kao i u štok. između dva konzonanta: vršńâk mj. vrstńak; másna mj. mastna, a prema tome ima i muš. rod: m á s a n mj. mastan; itd.

3. Labijali *b*, *m*, *p*, *v*.

Labijalni konzonanti u jednim riječima dolaze kao što i u štokavačkom dijalektu, u jednim ostaše gdje u štokavačkom dijalektu ispaše, a u drugijem riječima zamijeniše se međusobno.

a) Labijal b

dolazi:

1. Kao i u štokavačkom dijalektu α) na početku riječi: blàti blàto. β) U sredini riječi: pobunìti. γ) Na koncu riječi: grèb štokavski gröb.

2. Labijal *b* ostaje u prigorskom dijalektu ispred *n* gdje je u štokavačkom ispao samo u glagola: šîbnati štokavski šìnuti (virga caedere).

3 Labijal *b* ispada kao i u štokavačkom dijalektu u sredini riječi ispred *n*: pogînati štok. pòginuti mj. pogibnuti.

4. Labijal *b* zamijenio se s labijalom *p*: α) u riječi: prèz štok. bèz st. sl. brezъ i bezъ. β) U tuđoj riječi: pèkḷar ńem. bettler.

5. U riječi: drevtìna pored: dreptìna — driptìna prema štok. * droptina mj. drobtina stoji mjesto labijala *b* (p) labijal *v*.

6. Labijal *b* zamjeńuje u ńemačkoj riječi glas *w*: bèrcaus ńem. wirthshaus.

7. U prigorskom se dijalektu rijetko kada umeće glas *l* kod îmenîcâ, kad se sastaje u st. sl. labijal *b* (ili kojigod drugi) s prejotovanijem vokalom: gróbje štok. grôbḷe; vŕbje štok. * vrbḷe (u Vuka: vŕbḷâk, salictum).

U glàgôlâ V. vrste 2. razdj. dolaze redovito oblici s umetnutim *l*: zèbḷem mj. * zebjem štok. zöbḷêm; zíbḷem mj. * zibjem štok. zîbḷem pored običnijega: zîbâm = ḷûḷâm.

b) Labijal m

dolazi:

1. kao i u štokavačkom dijalektu α) na početku riječi: màlo, mlatìti, múdar. β) U sredini riječi: sëme štok. sjëme. γ) Na kraju riječi: dôm (gen. dema); píšem.

2. Labijal *m* zamjeńuje se s labijalom *v* u riječi: gúvni štokav. gúmno st. sl. gumьno.

3. Prema st. sl. korijenu čьn došao je u prigorskom dijalektu mjesto glasa *n* u prezentu labijal *m:* nàčmem (inf. načéti), pòčmem štok. nàčnêm, pòčnêm st. sl. načьną (inf. načęti), počьną.

4. Kao što labijal *b* i labijal *m* ne trpi između sebe i glasa *j* umetnut *l:* gŕmje štok.* grmḷe (Vuk ima: gȑmḷâk = quercetum); ako je već u st. sl. bio, ostaje i u prigorskom dijalektu: zemḷa st. sl. zem-l-ja. Kod glagola dolazi redovito umetnut *l:* zîmḷem (inf. zéti) štok. ùzimḷêm pored: ùzimâm st. sl. vъzemlją pored vъzimają od korijena im (ьm). S jednakim značeńem upotrebḷava se u Prigorju i oblik jêmḷem od inf. jéti (ali samo složen: pri-jéti, za-jéti) st. sl. jęti od korijena im.

c) Labijal p

dolazi:

1. Kao u štokavačkom dijalektu i u starom slovenskom jeziku α) na početku riječi: pòjstat štok. pòstât st. sl. postatъ (tractus agri demetendi); pòsal štok. pòsao st. slov. posъlъ. β) U sredini riječi: kopàti; lopàta. γ) Na kraju riječi stûp.

2. Labijal *p* ispada α) na početku riječi: čéla štok. pčèla (pored čèla) st. sl. bъčela; tïca štok. ptïca (pored: tïca) st. sl. pъtica. β) U sredini riječi kao i labijal *b* svagdje, gdje i u štokavštini ispred glasa *n:* trenàti štok. trènuti mj. trepnuti; ipak ostaje u ovim riječima: kâpnati štok. kànuti st. slov. kanąti; śipnàti štokavački uštínuti.

3. Labijal se *p* zamjeńuje u komparativu s labijalom *v*: lêvši štok. ḷèpšî. Tako još dolazi mjesto st. sl. pv ili pъv u prigorskom dijalektu glas *f* u glagola: ûfati se štok.* uhvati se, pored običnijega: ùfati se st. sl. upъvati.

d) Labijal v

dolazi:

1. Kao i u štokavačkom dijalektu i u starom slovenskom jeziku: α) na početku riječi: vèdar štok. vèdar st. sl. vedrъ β) U sredini riječi: nevôḷa štok. nèvoḷa st. sl. nevol-ja. γ) Na koncu riječi: plâv štok. plâv st. sl. plavъ.

2. Labijal *v* s guturalom *h* sprijed: hv ili samo bez *h* zamjeńuje se u prigorskom dijalektu s glasom *f* — α) u domaćoj riječi:

falìti štok. hváliti (pored: fáliti) st. sl. hvaliti; fàla štok. hvála. β) U tuđoj riječi: kafàna štok. kavàna.

3. Labijal *v* stoji mjesto labijala *m* u štok. riječima: gúvni štok. gúmno (Vidi lab. *m* tač. 2); plàvan štok. plàmen st. sl. plamъı.

4. Labijal *v* ispada α) na početku riječi: lâs štok. vlâs st. slov. vlasъ; lákni štok. vlákno st. sl. vlakno; ladàti štok. vládati; làdaće mj. vladaće (rus, rure). β) U sredini riječi αα) u ìmenîcâ: srâb štok. svrâb st. sl. svrabъ: brèska štok. brèskva; tórac štok. tvòr (tvôr); srȁka štok. svrȁka st. sl. svraka; piñìca štok. pívnica; iza prijedloga o b: òblak mj. obvlak. ββ) U glagola poslije prijedloga o b: obladàti mj. obvladati; obèsiti mj. obvesiti. γγ) U rednoga brojnika: četŕti štok. čètvŕtî st. slov. četvrъtъij — i drugdje: četrtínka mj. četvrtinka. δδ) U zamjenicâ sredńega i ženskoga roda: së, sȁ štok. svë, svȁ st. sl. sьvъ (postalo metatezom od vьsь). To vrijedi i za ostale padeže: sëga mj. svega; sèmu mj. svemu; sâki štok. svȁkî st. sl. vьsêkъ. εε) U prislova: sûd, posûd, štok. svûd, svùdâ, posvùdâ st. sl povьsądê. ζζ) U pridjeva: tŕd štok. tvŕd st. sl tvrъdъ. To vrijedi i za glagole izvedene od toga pridjeva: potrdìti štok. potvŕditi st sl. potvrъždati itd.; ηη) U adverba: pŕ̥le (= prije) prema st. sl. prъvъ (primus).

5. Labijal *v* stoji kao prijedlog mjesto štok. *u* ispred ìmenîcâ: v brênti štok. * u brenti (cadi genus); v škôli štok. ù školi; kao prijedlog *v* vrlo rado otpada ispred imenice, dakle: déte je škôli; otìšal je gôru, štok. dijete je *u* školi; otišao je *u* goru.

6. Labijal *v* otpada na koncu zamjenice muškoga roda: sâ i sȁ štok. sȁv st. sl. sьvъ.

7. Labialom *v* uništuje se zijev α) na početku riječi: vȕra štok. ȕra; vȕgal štok. ȕgal st. sl. ąglъ; vučìteļ štok. ȕčiteļ. β) U sredini riječi: návuk štok. náuk st. sl naukъ.

8. Između labijala *v* i palatala *j* rijetko se kada umeće glas *l*: dŕvje štok. dŕvļe, borovjê štok. bôrje st. sl. borije (pinus, pinetum). Kod glagola V. vrste 2. razdj. dolazi redovito umetnut *l*: zazívļem štok. zàzîvļêm pored običnijega: zàzîvâm.

9. Prema štok. riječi jȁzavac st. sl. jazvьcь zamijenio se labijal *v* s labijalom *b*: jâzbac (meles).

4. Palatali *č, ž, š, ś, ć, j.*

Kako su mnogi palatali *č, ž, š* na svoj način proizašli od guturala *k, g, h,* ovdje nema da šta o ńima još napose govorimo. Pamtiti vaļa samo, da oni palatali, koji nijesu proizašli od guturala

niti u starom slovenskom jeziku niti u štokavačkom dijalektu, nego su od pamtivijeka u jeziku jednome i u drugome, ostaše nepromijeńeni i u prigorskom dijalektu: čas st. sl. časъ; šêst st. slov. šestь; žèti st. sl. žęti itd. Ipak vaḷa znati o palatalu *ć*, da dolazi u svim oblicima imenskim i glagolskim s jednakom mekoćom kao što i u štokavačkom dijalektu: pèći štok. pèći; tako: mòći, lèći, pêć, vrȁćati, ćutìti itd. Po tome prigorski dijalekat stoji sasvijem u opreci s novim slovenskim jezikom, koji glasa *ć* ne pozna, i s kajkavskim dijalektom, kojim pisahu kajkavski pisci svoje knige. Palatal *ć* je postao ili od staroga slovenskoga š t (moštь — moć) ili je u mlađe doba proizašao od *t* + *j* (cvet-je = cvéće), pošto je između ńih vokala *i* nestalo (cvêtije = cvet-je = cveće). Za sve palatale bez razlike vrijedi još pravilo, da pred ńima nigda ne prelazi stari slovenski nosni glas *ę* u vokal *a*, kako je to redovito u čakavačkom dijalektu. O riječima: žâlac, zâjac, mèsac rekosmo već natrag kod vokala *a* tač. d. Zanimḷiva je pojava u prigorskom dijalektu kod palatala *j*. Taj palatal ne samo da uništuje zijev, nego dolazi vrlo često epentetički i ondje, gdje ga nema ni u starom slovenskom jeziku ni u današńem štokavačkom dijalektu. On se uvukao bez ikakih jezičnih razloga u tijelo riječi, stekavši si, tako reći, s vremenom građansko pravo. Taj palatal dakle

1. Uništuje zijev α) na početku riječi: jópac (majmun), jòpica mj. opac, opica; jàngel štok. ȁnđeo, Jána, štok. Ana. β) U sredini riječi: bîjen, nabîjen štok. bìjen i bît.

2. Palatal *j* sažima se s likvidnim konzonantom *l* i *n* u jedan glas *lj* = ḷ; nj = ń (ćir. љ, њ) kao i u štokavačkom dijalektu, bio ili ne bio nekad među ńima vokal *i*: kònj = kòń; pránje = práńe (od pranije); ljubìti — ḷubìti; zélje = zéḷe (od zelije). Iza *r* redovito ostaje: mòrje i môrje; zèrja štok. mȍre i zȍra.

3. Palatal *j* uvukao se α) iza vokala *o*: spojtìti štok * spotiti se = znojiti se; vojzìti štok. vòziti; zágojzda štok. * zagozda — zagvozda (clavus ferreus); pòjsteḷa štok. pòsteḷa; pojstìti štok. pòstiti; mȍjzd — mȍjzda štok. mȍžda; mȍjtika štok. mȍtika; pòjzi (proždrḷiv čovjek. Ta je riječ mogla dobiti *j* i prema glagolu: pojèsti); vojdìca štok. vòdica (dem. od voda), ali: vòda a ne: vojda; vôjsak štok. vȍsak; bòjsti štok. bòsti; môjzak i mêjzak štok. mȍzak i môzak; pòjtik štok. pòtok; nebójzi štok. nȅbože pored nȅbore; vòjdi — vòjzdi štok. óvdje; pòjzder štok. pòzder. β) Iza vokala *u*: pujstìti štok. pùstiti; Pujstìka (ime mjestu) mj. Pustika; navujstìti štok, * nahustiti (pse na koga, excitare). γ) Iza vokala *e* dok još

nije prešao u *i:* prejslìca štok. * prostac (palus); oprejstìti štok. opròstiti; spoejditi štok. spohòditi; ipak je mnogo običnije: opristìti, spoidìti (visendi causa venire). Tako još u riječi: pêjdan štok. pêdaḷ st. sl. pędь (palmus, spithama).

E. Sibilanti *c*, *z*, *s*.

Sibilanti su, kako je poznato, proizašli u štokavačkom dijalektu od gutùrala *k*, *g*, *h* ili od dentala *d* i *t* kada dođe jedan do drugoga, ili su od uvijeke u jeziku. U prigorskom dijalektu nema sibilanata, koji bi postali od guturala osim onijeh u imperativu od guturala *k* i *g* i ispred prejotovanijeh vokala, ali ih ima kao u štokavačkom dijalektu i u starom slovenskom jeziku, koji su postali od dentala ili su od pamtivijeka u jeziku.

a) Sibilant c.

dolazi:

1. Kao u štok. dijalektu i u starom slovenskom jeziku, α) na početku riječi: cêl štok. cìjel ili cìo st. sl. cêlъ β) u sredini riječi: klìcati (= ozvati, t j. kada svećenik oglasi u crkvi, da je djevojka pod prstenom) štok. * klicati st. sl. klicati. γ) Na koncu riječi: prẽsac štok. pròsac (petitor puellae) st. sl. prosьcь (mendicus).

2. Ispred prejotovanijeh vokala prelazi sibilanat *c* u palatal *č:* ovčâr, tîčji, lisîčji itd.

3. Štokavačko crîn, crijèvo, crìjep, crîv, st. sl. crъnъ i črъnъ, črêvo, črêpъ, črъvъ, glasi u prigorskom dijalektu: črîn, ćrêvo, ćrêp pored običnijega: ćirêp (testa), ćrîv.

b) Sibilanat z

dolazi:

1. kao u štok. dijalektu i u st. slovenskom jeziku α) na početku riječi: zẽt st. sl. zętь. β) U sredini riječi: vojzìti štok. vòziti. γ) Na kraju riječi: òbraz st. sl. obrazъ.

2. Ispred prejotovanijeh vokala prelazi u palatal *ž:* α) u part. pret. pas. kod glagola IV. vrste: gâžen. β) U prezentu glagola V. vrste 2. razdj. vẽžem. γ) Kod ìmenîcâ: grìža (djeteća bolest); ìža (cubile) st. sl. hъiža (od hъizь = domus; u prigorskom dijalektu ìr mjesto hir znači: cella vinaria in ipsa vinea. δ) U komparativu: bržêji, blîži.

3. Ispred mekanijeh konzonanata prelazi također u palatal *ž*, kao i u štokavačkom dijalektu: mŕžńa, vòžńa.

4. Ispred *t*, *k*, *p* prelazi *z* u sibilanat *s*: istúći, iskopàti, ispìti (mj. iztuči itd.).

5. Ispred palatala prelazi *z* kod glagola α) u palatal *š*: iščìstiti (od: iz-čistiti = iž-čistiti = iščistiti), β) ispada: išivàti (od: iz-šivati = iz-šivati = iš-šivati = išivati).

6. Prema st. sl. овьde štok. óvdje došao je *z* u prigorskom dijalektu između *j* i *d*: vòjzdi (Sr. kod pàlatâlâ toč. 3).

7. Sibilanat *z* ispred sibilanta *c* prelazi u sibilanat *s*: iscedìti štok. iscijèditi.

c) Sibilant s

dolazi:

1. Kao u štok. dijalektu i u st. sl. jeziku α) na početku riječi: stär. β) U sredini riječi: nesìti, nisìti štok. nòsiti. γ) Na kraju riječi: glâs.

2. Ispred prejotovanijeh vokala postaje palatal *š*: α) U prez. glagola V. vrste 2. razdj.: píšem štok. pîšêm. β) U part. preter. pas. od glagola nèsti: nèšen mj. nesen. γ) U komparativu: vîši (od visok) itd.

3. Ispred mekanijeh konzonanata prelazi također u palatal *š*: vršńâk štok. vȑšńâk (od: vrstńak); š ńim pored: ž ńim štok. s ńîm pored: š ńîm.

4. Prema štokavskim riječima: šl̥ìva, šl̥ème stoji u prigorskom dijalektu mj. *š* sibilant *s*: slìva, slème.

5. U izvađańu riječi postaje *s* ispred vokala *i* palatal *š*: višína štok. visìna pored: višìna.

6. Ispred media postaje *s* media kao i u štok. dijalektu: nèzdrva štok. nòzdra, nòzdrva st. sl. nozdri od n o s ъ.

7. Između labijala i inf. nastavka t i kod glagola I. vrste 3. raz. umeće se *s* kao i u štok. dijalektu: grèpsti, dúpsti itd.

8. Sibilanat *s* ispred prejotovana vokala postaje glas *ś*: tȑśe štok. * traje st. sl. trъsije (vinea).

9. Štok. adverab p ò s l i j e glasi u prigorskom dijalektu: pòtle i pòkle.

10. Prema st. sl. čadъ štok. čȁđa, čâđ stoji mjesto *č* sibilanat *s* u riječi: sȁja (fuligo).

F. L i k v i d n i *l*, *n*, *r*.

Likvidni konzonanti po svojoj naravi ostaše u prigorskom kao i u štokavačkom dijalektu. Najveća razlika bila bi u tom, što se između labijala (m, b, p, v) + j ne umeće tako zvani epentetički

l. Prigorski se dijalekat ističe nekom osobitom mekoćom, pa je za čudo, da nije više obljubljen taj epentetički *l* nego što jest. Kod glagolskih oblika dolazi ipak redovito ondje, gdje i u štokavačkom dijalektu, dočim je to kod ïmenîcâ rjeđe. Glas *n* ostao je s nekim izuzecima kao i u štokavačkom dijalektu, dočim *r*, kada dolazi iza ńega *j*, sačuvâ svoju stariju službu.

a) Likvidni l

dolazi:

1. Kao u štok. dijalektu i u st. sl. jeziku α) na početku riječi: láčan st. sl. lačьnъ (esuriens). β) U sredini riječi: ȍblak. γ) Na kraju riječi mjesto štok. *o:* pòsal štok. pòsao st. sl. posъlъ.

2. U sredini riječi a na kraju sloga ostaje *l* nepromijeńen: tibòlac — tibòl-ca štok. tòbolac — tobóca pored: tòbôlca; sélce štok. seȍce; krílce štok. kriȍce.

3. Likvidni *l* s glasom *j* slijeva se uvijek u jedan glas: lj = ļ (ćir. љ); kada god dođu ma kojom prilikom jedan do drugoga: vôļa štok. vȍļa st. sl vol-ja; prêteļ štok. prȉjateļ st. sl. prijatelь; zéļe štok. zêļe st. sl. zelije (olus, brassica).

4. Likvidni *l* umeće se među labijale i prejotovane vokale α) kod glagola: kúpļem štok. kûpļem pored običnijega: kûpâm; zibàti — zȅbļem štok. zȍbati — zȍbļêm; vlȍvļen štok. ùlovļen. β) U komparativa kod adjektiva: skûpļi (pretiosus) štok. * skupļi; glȉbļi od glibok st. sl. glъbokъ i glębokъ — glębljij (profundus); adverab: pȑļe mj. prvļe (= prije) prema st. sl. prъvъ (primus) — prъvъıj. γ) Kod ïmenîcâ, ali rjeđe: gróbļe pored običnijega: gróbje, zdrâvļe pored zdrâvje; ali uvijeke: kinèpļa, käpļa a nigda: kinepja, kapja.

5. Prema st. sl. lъžica, štok. làžica (ȍžica i žlȉca) došao je *l* metatezom iza *ž:* žlica.

6. Prema štok * znaméńe govori se: zlaméńe, zlamenùvati mj. znamenovati.

Kad je *l* vokal, vidi natrag kod vok. l i r.

b) Likvidni n

stoji

1. kao u štok. dijalektu i st. slov. jeziku α) na početku riječi: nȉzak st. sl. nizъkъ. β) U sredini riječi: tȅnak štok. tȁnak st. sl. tьnьkъ γ) Na kraju riječi: rávan st. sl. ravьnъ (planus).

2. Slijeva se s glasom *j* uvijek u jedan glas n j = *ń* (ćiril. нь) došao kojom god mu drago prilikom jedan do drugoga: kòpańe st.

sl. kopanije; krśéńe štok. krȉštêńe st. sl. krštenije; meńàti st. sl. men-jati; mêńi štok. mȁńî st. sl. mьnij.

3. U glagola IV. vrste s osnovom na *n* u prigorskom je dijalektu mjesto *n* glas n j = *ń:* zvońìti štok. zvòniti st. sl. zvьnêti; geńìti štok. gòniti itd. Tako je prema st. sl. kъniga, žrъvьnь pored: žrъnъvъ u prigorskom i u štok. dijalektu: kńîga, žȓvań (mola).

4. Prema štok. pêdaḷ stoji *n* mjesto *ḷ* u riječi: pêjdan st. sl. pędь; slično je i prema ńem. riječi t e l l e r: tańêr.

c) Likvidni r.

Likvidni konzonanat *r* dolazi:

1. Kao u štokavačkom dijalektu i u starom slovenskom jeziku α) na početku riječi: rèbri štok. rèbro. β) U sredini riječi: girèti štok. gòrjeti. γ) Na kraju riječi: dâr st. sl. darъ.

2. Likvidni *r* stoji mjesto palatala *ž* u štokavačkom dijalektu kod glagola m ȍ ć i u prez. i kod glagola g n a t i (osn. gn.), koji dolazi samo složen: màrem, màreš, màre pored: mȅrem, mȅreš, mȅre itd.; odrenàti, porenàti, izrenàti: odrȅnem, odrȅneš itd. štok. mȍgu, mȍžêš itd. st. sl. mošti — mogą, možeši; pȍženêm pored: pȍždenêm st. sl. pognati — požena. Napokon u adverba: nebȅre štok. nȅbore pored: * nebože st. sl. nebože (miser) od nebogъ; nigdâr štok. nȉkadâ, nȉgda st. sl. nikъdaže od: * nikъdage.

3. Konzonanat je *r* metatezom došao ispred *v* u riječi: kârvan štok. gȁvrân st. sl. gavranъ.

4. Iza *r* ostaje stari slovenski *j* gotovo uvijek: mȍrje, zȅrja, primjeràti (decernere i admetiri) štok. mȍre, zȍra, * primjerati st. sl. mor-je, zor-ja, primêr-jati.

III. Oblici s akcentom.

1. Imenski oblici.

Prigorski dijalekat po svojoj deklinaciji ide u red onakih dijalekata, koji s jedne strane pridržaše dosta starijih oblika, a s druge strane razviše i neke osobite oblike. Ako i sačuva ovaj dijalekat neke stare oblike još do danas, ipak je dual gotovo bez traga iščeznuo. Osim glasovnih osebina, kako ih natrag pokazasmo, prigorski je dijalekat dosta sličan po svojim padežnim nastavcima stativskomu narječju, razlikujući se od ńega samo osebinama, koje prigorskom dijalektu specijalno pripadaju. Kao u štokavačkom dijalektu, pomjeriše se i u prigorskom narječju mnoge riječi i-osnova,

u-osnova i riječ s osnovom na konzonanat s riječima a-osnova, pa prešavši među te riječi, izjednačiše se s ńima sasvijem do nekih izuzetaka. Tako riječ ḷûdi i pût imadu u gen. pl.: ḷúdi, púti (ali samo u frazi: kùliku púti = kolìko puta). Rjeđe se čuje kaki oblik *a*-osnova prema obliku *i*-osnova načińen: regmî (prema ḷudmi). Instr. sing. kod imenica žen. roda, pa kod pridjeva i zamjenica ženskoga roda imade uvijek nastavak *u* mj. štok. *om*: ženû mj. ženom; s čŕnu rukû, svojû jâbuku — mj. crnom rukom, sa svojom jabukom. Kako čakavački dijalekat ima za taj padež nastavak *on un*, a drugdje se u kajkavskom dijalektu čuje mj. štok. *om* nastavak *um*, prigorski je dijalekat dobio svoje *u* ili od *on*, *un* ili od *um* tako, da je *n* ili *m* otpao, te je tako postala analogijom i-osnova Akuz. pl. ima svagda nastavak *e* kod muškijeh i ženskijeh riječi *a*-osnova i kod onih riječi *i*-osnove, koje se pomjeriše s *a*-osnovama osim lâs (vlâs, capillus) i gèst (štok. gȍst), koje imadu lâsi, gèsti (ali samo u frazi: idem na gèsti). Riječi sredńega roda s nastavkom *o* imadu u dativu plur. nastavak *am*: sèlam, što je postalo analogijom riječi treće vrste t. j. prema imenicama ženskoga roda: ženam. Imadu li tako i riječi sredńega roda s nastavkom *e* ne mogu pouzdano reći, jer takijeh riječi u prigorskom dijalektu ima malo (t. j. koje nijesu kolektivna značeńa), a i što ih ima, rijetko se daje prilika, te bi se mogla u dativu plur. upotrebḷavati. Riječi: kȍlo, nèbo, čùdo, vûvo (štok. uho), têlo — prešavši iz konzonantske deklinacije među a-osnove, izjednačiše se sasvijem s imenicama tijeh osnova u sing. i u plur., osim riječi nebo, koja u pluralu ima obično samo nebesa. Biće te je ta stara osnova na *s* došla iz molitve „Očenâš“, gdje se veli: Oče nâš ki jesi na nebési . . . itd. Da je tome tako, pokazuje i vok. oče, koji inače nigda drukčije ne dolazi nego jednak s nom.: otac. Pripadom samo spomińem, da se oblik otac u opće upotrebḷava samo indirekte, a nigda sin ocu ne kaže drukčije nego: ćäća. Ostale dijalektične tančine pokazaće se u primjerima istavḷenim za akcentuaciju.

U prigorskom dijalektu četiri su akcenta kao i u štokavačkom dijalektu: jaki kratli ˋ, slabi kratki ˇ, jaki dugi ˆ i slabi dugi ′. Sporedna akcenta u prigorskom dijalektu nema. Akcenat ˋ i ′ ipak nije u svim riječima tako izrazit, kao u štokavačkom dijalektu, jer se u Prigorju u nekim riječima, rekao bi čovjek, kao zamjeńuju, t. j. mnoge riječi ~~mogu imati sad~~ ˋ sad ′. Slabi kratki ˇ rado prelazi u ˋ, kada se žešće govori. Ja sam se trudio, da jednijem

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

i drugijem akcentom označim samo onake riječi, koje po mome najboljem sudu više pripadaju ili jakomu kratkomu ili slabomu kratkomu, nu pored svega toga ne mogu sasvijem apodiktički reći, da se baš ni jedna riječ od onijeh, koje označih sa ˝ ne govori i sa ˋ i obratno. Gdje sam pak bio u sumńi, kojijem se akcentom više govori, ondje sam to napose spomenuo. Po svemu se vidi, da se ta dva akcenta nijesu još ustalila, kristalizovala, što je ujedno dokazom, da je jedan od ńih mlađega postańa. Jaki dugi ˆ i slabi dugi ´ tako su čisti, da se vrlo lako međusobno razlikuju.

Da bude prijegled lakši, proći ćemo deklinacije po vrstama, kako ih gramatika obično dijeli.

A. Imenice muškoga roda.

a. Jednosložne imenice.

Jednosložne riječi imadu kao i u štokavačkom dijalektu u nom. ili ˝ ili ˆ.

α) Imenice u nom. s ˝.

U kosim padežima mijeńa se ˝ u ˋ (osim pad. jednakih s nom. sing.), koji prelazi kod jednijeh imenica u lokat. sing. i lokat. i instr. plur. u ˆ, ostajući na osnovnom slogu, a u gen. pl. dobija nastavak o v (ev) ˆ, a kod drugijeh ostaje ˋ na osnovnom slogu kroz sve padeže osim genet. plur., u kome dobija nastavak o v (ev) ˆ:

αα) Slabi kratki ˋ ostaje kroz sve padeže, a u genet. plur. dobija nastavak o v (ev) ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	bȉč	bȉči
2. Gen.	bȉča	bičêv
3. Dat.	bȉču	bȉčem
4. Akuz.	bȉč	bȉče
5. Vok.	bȉču	bȉči
6. Lok.	bȉču	bȉči
7. Inst.	bȉčem	bȉči

Ovako se akcentuju još ove riječi: grȁ (št. grah), bȍk, rȅn (št. hrȅn), cȍf (cauda capillorum), jȕg, krȅp mj. krȍp (aqua fervens), strȅp mj. strop (fornix), mrȁz, plȕg, rȁt, rȅšt (carcer), vȋ (št. vȋh), bȉč, kȋč (štok. gȋč, spasmus), kȋst, smȍk (condimentum), zvȍn, čȅp (embolus), krȁmp (rastrum), bȍb, drȅk (stercus) grȅb (mj. grob), grȅzd (mj. grozd), pȍd (tabulatum), snȅp (mj. snop), žȅp, stȅl (mj.

stol), gȑm, zrȅk (štok. uzrok), glȍg, grȍš, kȍš, grȕnt (fundus instructus), Klȅk, sȉr, špȍt (ludibrium), štȕk (tormentum bellicum), krȅv (mj. krov), rȅj (mj. roj, examen apum), pȍst, gȕmb (globulus fibulatorius), mȍšt (mustum). Rȉf (cubitum) akcentuje se kao i bȉč, samo u gen., lok. i inst. plur. ima: 2. rȉfi, 6. rȉfi, 7. rȉfi.

ββ) Slabi kratki prelazi u lok. sing. i u lokat. i instr. plurala u ˆ ostajući na osnovnom slogu, a u genet. plur. dobija nastavak ov ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	klȉn	klìni
2. Gen.	klìna	klinôv
3. Dat.	klìnu	klìnom
4. Akuz.	klȉn	klìne
5. Vok.	klȉn	klìni
6. Lok.	klȉnu	klȉni
7. Inst.	klìnom	klȉni

Ovako se akcentuju još ove riječi: lȅb (štok. hlȅb), čȁs, dlȁn, krȕv (štok. kruh), kȕp, pȑst, slȍg, tȑs (vitis), vȑt, plȁč, klȉn, cȅnt, cȑk (clavulus ferreus), lȕk (allium), pȁnt (uncus quidam ferreus), lȁjt (dolium), štrȉk (funis), gȁnk (porticus), bȁt, bȁjs (fides gravioris soni).

γγ) Riječi, koje se upotrebljavaju za bića, a od jednoga su sloga te u nom. akcentovane ˋ mijenjaju ga u svijem padežima singul. i plur. na ˋ, osim vok. sing., koji je jednak s nom.; i genet., lok. i instr. plurala, gdje prelazi u ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	brȁt	bràti
2. Gen.	bràta	brâtov
3. Dat.	bràtu	bràtom
4. Akuz.	bràta	bràte
5. Vok.	brȁt	bràti
6. Lok.	bràtu	brâti
7. Instr.	bràtom	brâti

Ova riječ dolazi kadikad u lok. sing. i ovako akcentovana: brâtu (Ti brâtu ti je), a upotrebljava se u plur. i kolektivni oblik: bràća (Vidi žen. riječi β; αα).

Kao brȁt akcentuju se još: kmȅt, gȁd (nomen serpentis), nȕk (štok. unuk), ȑȁk, svȁt, vlȁ gen. vlȁja (Valachus), zȅt, mȉš, i fȁnt (puerculus i puellula) osim gen. plur. gdje ima: fȁnti i fȁntev. Tako se još akcentuje i fȕnt.

*

Cär ima kao i brät, samo u genet., lok. i instr. plur. ima: càrev, càri, s càri.

Gëst (štok. gost) deklinuje se i akcentuje ovako: 1. gèst, 2. gèsta, 3. gèstu, 4. gèsta, 5. gèst, 6. gèstu, 7. gèstom; 1. pl. gèsti, 2. gestî, 3. gèstim, 4. gèste, 5. gèsti, 6. gestî, 7. gestmî.

Gröf i pöp akcentuju se kao i brät osim gen. pl., gdje dolazi na padežni nastavak ov ˆ: grofôv i popôv, i osim lok. plur., u kome gröf i pöp dobija ˆ na padežnom nastavku *i:* grofî, popî, dočim inst. plur.: gròfi, pòpi.

Köń akcentuje se u sing. kao i brät a u plur. ovako: 1. kòńi, 2. kôń i kóńev, 3. kòńem, 4. kòńe, 5. kòńi, 6. kóńi, 7. kóńi.

Drëzd mj. drozd (turdus) ima kroz sve padeže na osnovnom slogu slabi kratki, osim vok. sing. koji je jednak s nom., samo u genet. plur. dobija na padežni nastavak ov ˆ: drezdôv.

β) Imenice u nom. s ˆ.

U kosim padežima ostaje ˆ u jednijeh u svijem padežima na osnovnom slogu, osim gen., lok. i instr. plur. u kojima ˆ dolazi na padežni nastavak; u jednijeh se u kosim padežima kroz cijeli sing. mijeńa u ˇ, a u gen., lok. i inst. plur. na padežne nastavke dolazi ˆ; u jednijeh se opet mijeńa u kosim padež. na ˋ osim gen. plur., koji dobija na pad. nastavak ov (ev) ˆ, pa lok. i inst. plur., koji dobijaju na padežnim nastavcima ˆ ili ostaje akcenat na osnovnom slogu, ali (kod jedne riječi) prelazi u ´; napokon u jednijeh mijeńa se ˆ osim akuz. i vok. sing. u ´ ostajući kroz sve padeže sing. i plur. na istom osnovnom slogu.

αα) Akcenat ˆ ostaje u svijem padežima nepromijeńen na osnovnom slogu, osim gen., lok. i inst. plur, u kojima ˆ dolazi na padežni nastavak:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	brêst	brêsti
2. Gen.	brêsta	brestôv
3. Dat.	brêstu	brêstom
4. Akuz.	brêst	brêste
5. Vok.	brêst	brêsti
6. Lok.	brêstu	brestî
7. Inst.	brêstom	brestî

Tako se akcentuju još ove riječi: ćûk (ululae genus), brk, dû (štok. duh), grâd, krt, kûk (os coxae), kûm, mrâk, mêj (št. mijeh) pûv (glis), lûg (cinis), slâp, têst, vîd (visus), vûk, žlêb, ćrv (vermis),

dân (i dên), râst (št. hrast), kl̥ûn, kôs, lâv, pîr (nuptiae), fôt (incerto patre natus), prâ (štok. prâh), smrâd, sîp, strâ (št. strâh), zûb, brûs, cvêt, glâd, klâs, kvâs, mrâv, rûb (circumjectio limbi), sîn, srâb (scabies), srâm, tât, tîn, jêž, frôst (epilepsia), mûž, plaś (pallium), śûn (extrema pars trahae), pûk (populus), prîś (apostema), tûv (lapidis genus), mâk, trûn, šprîj (grando plumbea), cîl̥, mêr (št. mir), pâr, špâjs (jocus), tîn, štûc (teli jaculatorii genus), stêń (št. stïjeń), slâk (herbae genus), šôc (amatus, dilectus), žîr (glandes), dôm, klên, drêm (št. drïjem).

Kao b r ê s t akcentuju se još ove riječi, samo što u lok. sing. imadu mjesto ˜ na osnovnom slogu ´: grâd, lok. grádu, snêg — snégu, trâg — trágu, vrâg — vrágu, žîr — žíru (kad znači: žíreńe, sagina glandaria), brêg — brégu, dâr — dáru, dûg (debitum) — dúgu, glâs — glásu, lâd — ládu (štok. hlâd), jâd — jádu, lîst — lístu (kad znači: litterae, a kad folium onda ima: lîstu), pâs — pásu, rêd — rédu, svêt — svétu (mundus), têg — tégu (frumentum), lâs — lásu (capilli), vrât — vrátu, zîd — zídu, zrâk — zráku, smêj — sméju, ćrêp — ćrépu (običnije ćirêp štok. crïjep), sûd — súdu (dolium), mêr — méru (št. mîr).

ββ) Imenice, u kojima akcenat ˆ prelazi u ˜, osim akuz. i vok. sing. a u genet., lok. i instr. plurala dolazi na padežne nastavke ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	drôb	drȅbi
2. Gen.	drȅba	drebôv
3. Dat.	drȅbu	drȅbom
4. Akuz.	drôb	drȅbe
5. Vok.	drôb	drȅbi
6. Lok.	drȅbu	drebî
7. Inst.	drȅbom	drebmî

Ovako se akcentuju još ove riječi: gôd — gȅda (dies festus), ôd — ȅda (št. hôd), nôs — nȅsa, brôd — brȅda, rôd — rȅda, rôg — rȅga, stôg — stȅga, gńôj — gńȅja.

γγ) Imenice, u kojima se ˆ mijeńa u ˜ osim genet. plur., koji dobiva na padežni nastavak ov (ev) ˆ, pa lok. i instr. plur., koji dobijaju na padežnim nastavcima ˆ, a kod jedne riječi (vôl) ostaje akcenat na osnovnom slogu, ali prelazi u ´:

	Sing.	*Plur.*
α) 1. Nom.	vôz	vȍzi
2. Gen.	vȍza	vozôv

	Sing.	*Plur.*
3. Dat.	vòzu	vòzom
4. Akuz.	vôz	vòze
5. Vok.	vôz	vòzi
6. Lok.	vòzu	vozî
7. Inst.	vòzom	vozmî i vozî (i vózi)
β) 1. Nom.	vôl (i vȍl)	vòli
2. Gen.	vòla	volôv (ili v ó l i, kad se misli: dva vola)
3. Dat.	vòlu	vòlom
4. Akuz.	vòla	vòle
5. Vok.	vôl	vòli
6. Lok.	vòlu	vóli
7. Inst.	vòlom	vóli

Kao v ô z akcentuju se još: lêd, mêd, môst, pôst, plôt, brôj (i: brȍj), lȍv, bôj, lân, râj.

K r â j akcentuje se kao i v ô z kroz sve padeže sing. i plur., osim lok. sing., koji ima ˆ na osnovnom slogu: krâju (Na, pri krâju).

δδ) Imenice, u kojima prelazi ˆ, osim akuz. i vok. sing., u ´, ostajući kroz sve padeže sing. i plur. na istom osnovnom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	śâp	śápi
2. Gen.	śápa	śápov
3. Dat.	śápu	śápom
4. Akuz.	śâp	śápe
5. Vok.	śâp	śápi
6. Lok.	śápu	śápi
7. Inst.	śápom	śápi

Kao ovaj primjer akcentuju se još: krȉč (locus desertus, devastatus), dôl, gâj, prût, pût, stûp, sûd (judicium), mlâj (novilunium), pûž (púža i pûža itd. — u sing. samo), strîc, dêl (štok. dio), îp (momentum), kût, rêp, Rîm, Bêč, kl̥ûč, krâl̥, nôž, gûń (stragulum rusticium), tâl̥ (Theil, pars), kîp, bân, krîž, kvâr, špân, trûd, grêj, kâr (increpatio), žûl̥, Kâl (ime mjestu), rîž (ludi genus, sravni klîp u Vuka).

P ê ń (št pâń) ima kroz sve padeže u sing. akcenat kao i ś â p, a u plur. ovako: 1. pêńi, 2. peńêv, 3 pêńem, 4. pêńe, 5. pêńi, 6. pêńi, 7. peńmî. Tako se í l ê v (stabulum) ravna u sing. po ś â p (lêv — léva), a u plur. po p ê ń: lêvi, levôv itd.

b. Dvosložne imenice.

Među dvosložnim imenicama moći je razabrati sve četiri vrste akcenta, samo što dva kratka akcenta ˝ i ˋ nijesu u govoru uvijek tako izraziti te bi se dalo s najvećom sigurnošću odrediti, koje su upravo imenice akcentovane ovijem ili onijem akcentom.

Štokavački ˋ je, kako znamo, dvosložan, a ˝ jednosložan, pa je moći lako odrediti, koje ga riječi imadu, dočim u prigorskom dijalektu toga nema, nego su oba jednosložna. Prema tome je razumljivo, da se ta dva akcenta u govoru lako zamjeńuju. Ako je govor umjeren, bez afekta, riječ će dobit ˋ, govori li se pako žešće, ˋ će dosta često preći u ˝. Koje se riječi govore više s jednijem ili s drugijem akcentom, metnuh ih odijeljeno ili pod ˝ ili pod ˋ.

I. Imenice s pomičnim a.

Takih riječi ima sa sva četiri akcenta:

α) Na prvom slogu ˝.

αα) ˝ u riječî, koje znače što neživa, mijeńa se (osim pad. jednakih nom. sing.) kroz sve padeže u ˋ osim lok. sing., gen. i lok. plur., u kojima ˆ dolazi na padežni nastavak, i inst. plur., u kom ˋ ili ostaje na osnovnom slogu ili prelazi kao ˆ na padežni nastavak:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	svȅdar	svȅdri
2. Gen.	svèdra	svedrôv
3. Dat.	svèdru	svèdrom
4. Akuz.	svȅdar	svèdre
5. Vok.	svȅdar	svèdri
6. Lok.	svèdru i svedrû	svedrî
7. Inst.	svèdrom	svȅdri i svedrî

Ovako se još akcentuju ove riječi: cȕkar (šećer), lȁkat, vȕgal, vȕzal, vȅtar, šmȑkal (mucus), lȁnac, ȁbat (ebulus), ȍcat, tȅrak, (ùtôrnîk, dies Martis), vȕzam (pascha), drȅbac (drobac, intestina), kòlac (štok. kòlac), kȕnac, lȍnac, zvȍnac, kȅtal (štok. kòtao), cȉgal, glȅžań, trȅšak i strȅšak (sumtus), tȕrań, kȅtac (štok. kòtac), rȅgli (rogli, furca foenaria), klȍštar, nȅvat (štok. nȍkat), mȍzal (apostema magnum), grȁbar, vȉkal (št. vȉtao, rhombus), žgȁnac, stȅlac. Između ovih imenica dvije su, koje imadu u lok. i instr. plur. ˊ na prvome slogu: kȍnac — 6. i 7. kónci; lȍnac — 6. i 7. lónci.

Advënt ima: 2. advènta, 3. advèntu, 4. advënt, 5. advënt, 6. advèntu, 7. advèntom. Plural nije u običaju.

ββ) U riječî, koje znače što živa nema druge razlike u akcentuaciji od riječî, koje znače što neživa, osim akuz. singul., koji je jednak s nomin. Ovamo idu: svëkar, prèsac (štok. pròsac, petitor puellae), prȁsac, škȍpac (caper), dëvac (viduus), dëćko, kësac (mj. kosac, foeniseca).

Sînak ima: 2. sînka, 3. sînku, 4. sînka, 5. sînko, 6. sînku, 7. sînkom; plur. 1. sînki, 2. sînkov, 3. sînkom, 4. sînke, 5. sînki, 6. sînki, 7. sînki.

β. Na prvom slogu ˋ.

αα) U imenicama, koje znače što neživa, ostaje ˋ na istom osnovnom slogu kroz sve padeže osim lok. sing., u kome se akcenat pomiče na padežni nastavak kao ˆ i osim gen., lok. i instr. plur., u kojima također dolazi kao ˆ na padežne nastavke. Tako i imenice, koje znače što živa, osim akuz. sing., koji je jednak s nom.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	zdènac	zdènci
2. Gen.	zdènca	zdencêv
3. Dat.	zdèncu	zdèncem
4. Akuz.	zdènac	zdènce
5. Vok.	zdènac	zdènci
6. Lok.	zdencû	zdencî
7. Inst.	zdèncem	zdencî

Kao zdènac akcentuju se još: mèsac, klàftar, mèštar, bèdań (labri genus), čèšaḷ, kȁšaḷ, tèpac (vagabundus), žȁkaḷ (saccus), čȁval, ȑbat, klèpac (malleolus foenisecae tundendae falci), lòvac, dàrak, sèjam (nundinae), ògań, òtac, dvòjki, tròjki, čèbar (št. čȁbar), kȁbal (i kèbal, aqualis urna), pèkal (št. pȁkao), pòsal, vòlak, plàvan (št. plȁmen) òsal. Između nabrojenih riječi jedna ima običnije ˆ u lok. sing. i plur. čȁval — čâvlu, čâvli, a tri ˋ u lok. sing.: òtac — òcu, pòsal — pòslu i òsal — òslu.

γ. Na prvom slogu ˆ.

Akcenat ˆ ostaje kroz sve padeže sing. i plur. na istom osnovnom slogu, samo kadikad pomakne se u genet. plur. na padežni nastavak o v (ev). Riječi, koje znače što živa, imadu akuz. jednak s nominativom.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pâlac	pâlci
2. Gen.	pâlca	pâlcev (rjeđe: palcêv)
3. Dat.	pâlcu	pâlcem
4. Akuz.	pâlac	pâlce
5. Vok.	pâlac	pâlci
6. Lok.	pâlcu	pâlci
7. Inst.	pâlcem	pâlci

Ovako se akcentuju još: pûpak, brâtac (dem. od brät), bûbań, pŕdac — pŕca (crepitus ventris), šûšań (folia arida), jâńac (agnus), klîoac, tânac (saltatio), kâlac (textor), zâjac, pîsak (fistulae guttur), gûbac, žŕvań, sêžań, vôjsak (štok. vösak), krûšac, dûlac (labium), jârac, žâlac, vûjac (avunculus), môjzak i mòjzak (štok. mözak i môzak), râńčki (plur. tantum, florenus), vŕćak (dem. od vrt), sêčań (mensis Januarius); trâvań (veliki trâvań, mensis Aprilis), lâpac (furcula caligaria).

δ. Na prvom slogu ´.

Akcenat ´ ostaje kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen na istom osnovnom slogu. Riječi, koje znače što živa, imadu akuz. jednak s genet.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	rúbac (sudarium)	rúpci
2. Gen.	rúpca	rúpcev
3. Dat.	rúpcu	rúpcem
4. Akuz.	rúbac	rúpce
5. Vok.	rúbac	rúpci
6. Lok.	rúpcu	rúpci
7. Inst.	rúpcem	rúpci

Ovako se akcentuju još ove riječi: bézag (št. báza, sambucus), čélac, šípak, frátar, kúkac, slépac, stúpac, svétac (der heilige, sanctus), stárac, rážań, tétac (maritus amitae aut materterae), járam vénac, cŕčak (št. cvŕčak), járak, máčak, pésak, pétak, rúčak, sírak, (št. sijèrak), stálak (machina qua stare et incedere discunt parvuli), svítak (cesticillus), júnac, kláńac, Kráńac (Carniolus), lúčac, vrábac, súdac, túlac (conus), skúpac, mlínac (fistula serrata, kaffeemühle), bógac, móḷac, štágaḷ (horreum), šmŕčak (mus ericetus), ráčak (ejectamentum), prútak, prášak, répak, vlátak, váḷak, zúbci (furca foenaria), zúbac (na češḷu), šúnac (una pars trahae), pátar, kébar (scarabaeus melolontha), kípac, lísac, lévak (infundibuli genus),

Sísak, nébac (palati pars, Zapfen in Gaumen), tórac (mustela putorius), kvásac, tŕdak (mj. tvrdak, embolus), škáńac (nisus avis raptorii genus), svíńac, cépac (baculus trituratorius, tribulum), pásac (cingulum, boži pásac = iris), cúcak (canis), žúžak (bruchus pisi), máčak, ždrébac (pullus equi), súšac (mensis Februarius), lúšac (prunum tuberatum), jópac.

2. Imenice bez pomičnoga a.

Takih imenica ima sa sva četiri akcenta.

α. Na prvom slogu ˋ:

Akcenat ˋ ostaje u svim padežima na istom osnovnom slogu osim gen. plur., u kome akcenat prelazi na padežni nastavak o v (ev) kao ˆ. Imenice, koje pokazuju što živa, imadu akuz. jednak s genet.:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kȍkot	kȍkoti
2. Gen.	kȍkota	kokotôv
3. Dat.	kȍkotu	kȍkotom
4. Akuz.	kȍkota	kȍkote
5. Vok.	kȍkot	kȍkoti
6. Lok.	kȍkotu	kȍkoti
7. Inst.	kȍkotom	kȍkoti

Ovako se još akcentuju: žìdiv (št. žìdôv), ȍbruč, svȅdrić, ȁngel, brȁtić, kȉmlin (matricaria chamomilla), šȉnduv (scandulae), fȕnduš (fundamentum), lȉšaj, vȕgḷen (št. ȕgḷên), bȕbreg, frȍštik (jentaculum), kȁmen, kȅrin (št. kȍrijen), pȅkḷar (mendicus), pȑsten, stȑšen (vespa crabro), štȁkor, Mȁtić, Mȉkić, Pȁvlić, Jȕrić, Ivić, Tȍmić, Jȁnkić, Frȁńić, Imbrić, Stȁnić, Jȍžić, Pȅrić, Nȁcek (Ignatius), Mȁrkić, sȉnčić, mȕškut (uva muscatela), žȕpan, grȅzdak (grózdak), kȕmić, nȅsić (dem. od nôs), pȍlić (mensura quaedam), gȍvor, žȕpḷan, lȁgvić, kȕčiš, Krȉštuš, gȕšer (št. gȕštêr), ȍbad, pȍgled, pȍštar, klȅpet, ȉzvir (štok. ìzvor), krȅmen, rȅmen, bȉškup, kȕgluf (cibi e farina parati genus), kȕndak, rȕmen (bos ruber), šȍstar, lȍkot, pȑstić, bȑšḷan, tȉšḷar, kȍrak, dȅver, gȍlub, grȅben, krȑsan (Christianus), ȍblak, pȍtres, klȅrik, kȕmić (filius baptismalis), sȍkol, kȍmut (jugum), ȍstuv (od ńem. halstuch), bȉškup.

Mȑtvac ima: 2. mrtvàca, 3. mrtvàcu, 4. mrtvàca, 5. mȑtvac, 6. mrtvàcu, 7. mrtvàcem; pl. 1. mrtvàci, 2. mrtvàcev, 3. mrtvàcem, 4. mrtvàce, 5. mrtvàci, 6. mrtvàci, 7. mrtvàci.

P r ẽ s t e r (št. prostòrija, spatium) ima: 2. pristèra, 3. pristèru, 4. prẽster, 5. prẽster, 6. pristèru, 7. pristèrom; plur. 1. pristèri, 2. pristerôv, 3. pristèrom, 4. pristère, 5. pristèri, 6. pristèri, 7. pristèri.

S v ẽ d i k (št. svjèdok) ima: 2. svidèka, 3. svidèku, 4. svidèka, 5. svẽdik, 6. svidèku, 7. svidèkom; pl. 1. svidèki, 2. svedikôv, 3. svidèkom, 4. svidèke 5. svidèki, 6. svidèki, 7. svidèki.

Ẽ b i d (štok. òbjed, coena) i ẽ r i (štok. òrah, nux i nucis arbor) imadu: 2. ibèda irèja, 3. ibèdu irèju, 4. ẽbid ẽri, 5. ẽbid ẽri, 6. ibêdu i ibèdu — irêju i irèju, 7. ibèdom irèjem i ibêdom irêjem; plur. ibèdi irèji, 2. ibêdov irêjev, 3. ibèdom irèjem, 4. ibède irèje, 5. ibèdi irèji, 6. ibêdi irêji, 7. ibêdi irêji.

S n ẽ b o k mj. snubok (petitor puellae) ima: 2. snibòka, 2 snibòku, 4. snibòka, 5. snẽbok, 6. snibòka, 7. snibòkom; plural; 1. snibòki, 2. snibôkov, 3. snibòkom, 4. snibòke, 5. snibòki, 6. snibôki, 7. snibôki.

β) Na prvom slogu ˋ.

Akcenat ˋ ili ostaje na prvom osnovnom slogu u svijem padež. sing. i plur. osim gen. pl., gdje može prijeći kao ˆ na padežni nastavak *ov* (ev), ili prelazi na drugi slog kroz sve padeže sing. i plur., osim padeža, koji su jednaki s nom. sing. i gen., lok. i instr. pl., gdje doista ostaje na istom slogu, ali postaje ˆ.

αα) Akcenat ˋ ostaje kroz sve padeže na prvom osnovnom slogu osim gen. pl., gdje prelazi kao ˆ na padežni nastavak *ov* (ev).

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	mèlin (št. mlĩn)	mèlini
2. Gen.	mèlina	mèlinov i melinôv
3. Dat.	mèlinu	mèlinom
4. Akuz.	mèlin	mèline
5. Vok.	mèlin	mèlini
6. Lok.	mèlinu	mèlini
7. Instr.	mèlinom	mèlini

Ovako se akcentuju još ove riječi: jèlen, òćuv (vitricus), òtriv (št. òtrov), vèčer, dètel, rèzum (št. räzûm), pèpel, pòklon, pòjtik (št. pòtok), pòdsik i pòdsek (liminis pars inferior), lònčić, pùrgar, (urbanus), kòpun (capo), sèpun (št. sàpun), Dùnaj, fòrint (gen. pl. forintôv i fòrinti), fàrof (domus, in qna habitat sacerdos), jàstreb, gànter (ligna dolio subjecta), pèršun, bàguš, làmpuš (laterna), jàvor, fèrtuv (praecingulum), šìšmiš, vàńkuš (pulvinar), zèkser (numus valens decem), šìlbok (vigiliae), tàrac (crepido viae), cèkuti (partes locorum immundae), žìvot, pàšuš, sèstrić, tèret, pèzdac (flatus ven-

tris), kàmiš (fistula fumatoria), bèrcaus (caupona, wirthshaus), fàćuk (incerto patre natus).

ββ) Akcenat ` prelazi na drugi slog kroz sve padeže osim padeža, koji su jednaki s nom. sing., lok. sing., gen., lok. i instr. pl., u kojima na istom slogu postaje ^:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	bèteg (morbus)	betègi
2. Gen.	betèga	betêgov
3. Dat.	betègu	betègom
4. Akuz.	bèteg	betège
5. Vok.	bèteg	betègi
6 Lok.	betêgu	betêgi
7. Instr.	betègom	betêgi

Ovako se akcentuju još: bòžić (Christi natalitia), čòvek i člòvek, gòspon, mèdved, òbraz, òbrek (št. òbrok, tempus constitutum i portio), pògreb (funus, sepultura), pòplat, Màrtin, tìrbuo (št. trbuh), dètić (opifex), bàril (vasis lignei genus), kòstań, sèḷan, bàtić, mènten (vestimenti pars superior), Gòran (monticola), pòjzder (št. pòzder), tèmjan (št. tàmjan), fàlat (frustum), pòplon (straguli genus), pàzuv (št. pȁzuho), pòkriv (stragulum), pòsluv (št. pòslûh), pèčat (cera signatoria). Između ovih imenica imadu lok. sing. sa ` a ne sa ^ ove riječi: čòvek — čovèku, gòspon — gospònu, mèdved — medvèdu, sèḷan — seḷànu, Gòran — Gorànu i pòkriv — pokrèvu, a između ovih opet lok. i instr. pl. imadu dvije ` a ne ^: 6 i 7 gospòni, pokrèvi.

γ) Imenice s akcentom ^.

Jedne imenice imadu ovaj akcenat u nom. na prvom slogu, a jedne na drugom slogu.

αα) Kojima je akcenat ^ na prvom slogu, ostaje im na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	dîmńak	dîmńaki
2. Gen.	dîmńaka	dîmńakov
3. Dat.	dîmńaku	dîmńakom
4. Akuz.	dîmńak	dîmńake
5. Vok.	dîmńak	dîmńake
6. Lok.	dîmńaku	dîmńaki
7. Instr.	dîmnńakom.	dîmńaki

Ovako se još akcentuju: rîbńak, grâbar, (fossor), klâjbas (bleistift), pêjdan (št. pêdaḷ), Bûdin (urbs Buda), kâvran (štok. gȁvrân),

Jêžuš (Isus), krâjcar, kûvar, kûčńak (dens molaris), pâvlak (štok. pàuk, aranea), šîntar (qui pecus morticinum deglubit), fârnik (aedis sacrae parocchiae homo), šnâjdar (sartor), vrîtńak (pedis ictus), jâzbac (st. jàzavac, meles), prêtel (št. prijatel, amicus), kômin, (caminus, focus) pâžul (št. pàsul), pôldan, jâgar (venator), lâjbak (subuculae genus), pâlčec (motacilla troglodytes), gûleš (foenerator), mlînar, Prîbić (ime mjestu), fûtač (avis quaedam), šlâjsar (faber claustrarius) krâmar (institor), fâšńak, zâjček (dem. od zâjec), câjger (virgula horarum), lâjter (candelabrum), žôar (blatta orientalis), fîšak (embolus igniarius), pânklek (fascia), sâtlik (mensura, seidel), grûden (mensis November), rôžńak (mensis Majus).

ββ) Kojijema je akcenat ˆ u nom. sing. na drugom slogu, ostaje im akcenat na tom slogu kroz sve padeže sing. i plur., samo se mijeńa u ´. Riječi, koje znače što živo, imadu akuz. sing. jednak s genet. sing.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	račûn	račúni
2. Gen.	račúna	račúnov
3. Dat.	račúnu	račúnom
4. Akuz.	račûn	račúne
5. Vok.	račûn	račúni
6. Lok.	račúnu	račúni
7. Instr.	račúnom	račúni

Ovako se još akcentuju: zvonâr, tańêr, (cattilus, teller), prkljâk (homo laeva utens pro dextera), vrgâń (fungi genus), plesâč, cigân, kolâr, komâd, pekâr, ribâr, talêr, (thalerus), kanâl, brodâr, vurâr, (št. urar, horologiarius), kovâč, slepîć (caecilia), špancêr (ambulatio), kapût, papêr, (papyrus), pelîn, duvân, mladîć, slabîć, (homo debilis), cekîn, cigâr, fakîn, krumpêr (solanum tuberosum), meûr (št. mjèhûr), vagôn, pijâč, nećâk, brbêr, Rvât, škrljâk (pilleus), madrûn, (diabolus), soldât, špijôn, kolâč, brusâr, purân, divjâk, duplêr, (cereus major), dužńîk, glavâr, ajdûk (št. hàjdûk), junâk, šekrêt (locus secretus cacandi causa), kisêr (št. kòsijer), komâr, lončâr, mornâr, ormâr, ovčâr, kravâr, volâr, svińâr, pandûr (žandar), težâk, rukâv, špitâl, vršńâk, patrôn, pisâr, gladûv (homo famelicus), kopač, metûl (papilio), mejâš (štok, mèđâš), orâč, pajdâš (socius), regâč (lucanus cervus), čižmâr, divân (colloqium), kitrîg (os — ossis), češńâk, kolâč, vrtâń (panis genus), mustâć (mystax, schnurrbart), jaâč (št. * jahač, eques), kurvêš, steklîš, termîn (dies certa), poljâr, guslâr, gusâr, šumâr, čudâk, pećńâk (testa fornacalis), vrtljâr, brańûg, bedâk,

dijâk (št. đak), očáli, zebûn i zibûn (mj. zobûn, vestimenti genus), gusâk, bubńar, vratâr, čuvâr, kotlâr, mesâr, dećâk (puer), steklâr (št. stàklâr), očńâk, pešâk seńík, dušník, srńâk (caprea masculina i grandinis plumbeae genus), lugâr, Peršân (Petar), igrâč, rezâč, sejâč, vikâč, kartâš, rivâč, rovâš, kruvâr, sekâč i sikâč (coquus), vezâč, vozâč, skrivâč tesâč, pikâč, keḷâk (testa fornacalis), bańôf (bahnhof), štacûn (taberna), tretûr (infundibulum), šerâf (cochlea), purân (gallopavo), plavîć (lorea vini usti).

δ) Na prvom slogu '.

Imenice sa ' na prvom slogu dvojake su: jednima ' ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur., a drugima se mijeńa u ` pomičući se za slog dalje.

αα) Akcenat ' ostaje u svijem padežima sing. i plur. nepromijeńen.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	gréšnik	gréšniki
2. Gen.	gréšnika	gréšnikov
3. Dat.	gréšniku	gréšnikom
4. Akuz.	gréšnika	gréšnike
5. Vok.	gréšnik	gréšniki
6. Lok.	gréšniku	gréšniki
7. Inst.	gréšnikom	gréšniki

Ovako se još akcentuju: léšńak (št. ḷèšnîk), pútnik, stóńak (mensae linteum), káliš, pórod, présad, báršun, rásad, zákon, svéćńak, kóruš, káluš (monile), bíruš (bubulcus), sprévod (funus), bádńak, nákit, násip, zápis, zákop, škólńik (magister rusticus), tútor (tutor, curator), bívol, náčin, záčin (condimentum).

ββ) Akcenat ' mijeńa se u ` pomičući se za jedan slog naprijed. Riječi, koje znače što živo imadu akuzativ jednak s genet.:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	závoj	zavòji
2. Gen.	zavòja	zavòjev
3. Dat.	zavòju	zavòjem
4. Akuz.	závoj	zavòje
5. Vok.	závoj	zavòji
6. Lok.	zavòju	zavòji
7. Inst.	zavòjem	zavòji

Ovako se još akcentuju ove riječi: préded (št. prȁdjed), návuk (št. náuk), súsed, nápoj, Zágreb, Sámbor, závor, pípič (culter

parvus), náboj, záklop, zálog, námet, krížic (dim. od kříž), kl̥ûčic (dim. od kl̥ûč).

Zátir (mj. zator, deletio), póziv imadu: 2. zatèra pozèva, 3. zatèru pozèvu, 4. zátir póziv i t. d.

c. Trosložne imenice.

Trosložnih imenica ima sa ", ', ^ i '.

α) Imenice sa ".

Akcenat " dolazi ili na prvom ili na pošl̥ednem slogu.

αα) Akcenat " kako je u nom. na prvom slogu ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. bila riječ s pomičnim ili bez pomičnoga *a*:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	läjavac	läjavci
2. Gen.	läjavca	läjavcev
3. Dat.	läjavcu	läjavcem
4. Akuz.	läjavca	läjavce
5. Vok.	läjavac	läjavci
6. Lok.	läjavcu	läjavci
7. Inst.	läjavem	läjavci

Ovako se još akcentuju: pȍklopac, pȁsterak (st. pȁstorak), mȁgarac, šȅpavac (homo claudus), blȁgoslov, zȁlogaj, rȕkovet, zȁpećak (spatium inter fornacem et parietem), ȍdgovor, ćȍravac, Lȉpovac (arcis ruinae), pȑńavac (homo pannosus), ȉntereš, dȍgovor, dȅkenčak (mj. dokončak = dogovor, consilium), ȉzgovor, pȍdbradak, Kȁrlovčan, Zȁgrepčan, Kȁrlovac (i Kârlovac), pȍtrešak i pȍtrišak (mj. potrošak, consumptio), gȁlžeńak (homo deterrimus), kȍlomaz, slȉnavac (homo mucidus), rȅngavac (homo irraucus), rȉbežań (radula), Jȁkošak (mensis Julius), mȅmešńak (mensis Augustus), Sȅsvećak (mensis October).

Prȅdindol i Kȕpečdol (imena selâ) u nom. se izgovaraju kao riječi od tri sloga, a kad ima doći padežni nastavak, onda nastanu dvije riječi svaka sa svojim akcentom: gen. Prȅdin dóla, Kȕpeč dóla i t. d.

Pȉšenci (pulli gallinacei), plur. od nom. sing. pȉše ima akcenat kao i läjavac, samo što u gen. plur. osim pravilnoga pȉšencev ima još i pišenâc i pišencêv.

ββ) Koje riječi imadu " na pošl̥ednem slogu u nom. sing. ostaje im akcenat na istom slogu i u ostalim padežima, samo što se

mijeňa u ´, a u lok. i inst. sing. i u gen., lok. i inst. plur. prelazi u ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kolosȅk	kolosèki
2. Gen.	kolosèka	kolosêkov
3. Dat.	kolosèku	kolosèkom
4. Akuz.	kolosȅk	kolosèke
5. Vok.	kolosȅk	kolosèki
6. Lok.	kolosêku	kolosêki
7. Inst.	kolosêkom	kolosêki

Ovako se još akcentuju ove riječi: telegräf, teštamȅnt, stepilȅp (vagabundus), drekojȅd; ove riječi mogu imati inst. sing. i sa `: telegràfom i t. d.

β. Imenice sa `.

Koliko god ima imenica od tri sloga s akcentom `, svjema je na drugom slogu u nom., pa im na tom slogu i ostaje kroz sve padeže sing. i plur., bila riječ s pomičnim *a* ili bez ńega, označivala šta živo ili neživo:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	vučìteḷ	vučìteḷi
2. Gen.	vučìteḷa	vučìteḷev
3. Dat.	vučìteḷu	vučìteḷem
4. Akuz.	vučìteḷa	vučìteḷe
5. Vok.	vučìteḷ	vučìteḷi
6. Lok.	vučìteḷu	vučìteḷi
7. Inst.	vučìteḷem	vučìteḷi

Ovako se još akcentuju: tibòlac (mj. tobolac), četȉrtak (štok. četvȉrtak), klepètac (erepitaculum), kisìtar (št. kòsiter, stannum), kipȅnak (vestimenti genus non manicatum), ranìteḷ redìteḷ (ordinator), redìteḷi (parentes), Dragànić (ime mjestu), apòštol, spasìteḷ, klasùnčić (spica zeae granis denudata), komàdić, prifèsor (mj. profesor), provìzor, martìnček (i martȉnček, lacerta agilis).

S a m ò b o r ima: 2. Samobòra, 3. Samobòru, 4. Samòbor, 5. Samòbor, 6. Samobòru, 7. Samobòrom.

P o d è k i ć (mj. Podokić, ime mjestu) ima: 2. Podekìća, 3. Podekìću, 4. Podȅkić, 5. Podȅkić, 6. Podekìću, 7. Podekìćem.

γ. Imenice sa ˆ.

Akcenat ˆ dolazi u nom. singularu na prvom ili na drugom ili na trećem slogu.

αα) Kojijema je akcenat ˆ u nomin. na prvom slogu, ostaje na istom slogu kroz sve padeže singulara i plurala bez ikake promjene.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	rêzanac (collyrae genus)	rêzanci
2. Gen.	rêzanca	rêzancev
3. Dat.	rêzancu	rêzancem
4. Akuz.	rêzanac	rêzance
5. Vok.	rêzanac	rêzanci
6. Lok.	rêzancu	rêzanci
7. Inst.	rêzancem	rêzanci

Tako se još akcentuju: Grâbarak (ime mjestu), Grâbarčan, Žûmberak, Žûmberčan, râglinak (tripus fictilis, reinel), Kârlovac.

ββ) Imenice s ˆ u nom. sing. na drugom slogu imadu kao i čas prije spomenute kroz sve padeže sing. i plur. isti akcenat nepromijeńen na drugom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pijânac	pijânci
2. Gen.	pijânca	pijâncev
3. Dat.	pijâncu	pijâncem
4. Akuz.	pijânca	pijânce
5. Vok.	pijânac	pijânci
6. Lok.	pijâncu	pijânci
7. Inst.	pijâncem	pijânci

Ovako se još akcentuju: oplêćak (indusii muliebris pars humeralis), sinôvac, Desênci (ime mjestu), posrânac, srabḷîvac (homo scabiosus), slakôper (avis genus), obrêzak (segmentum) oćvîrak (recrementa adipis), vugôrak, opâńak, pondêḷak (št. ponèdjeḷak), barîlac, ćrvîvac (homo porriginosus), lažḷîvac, trgôvac, počînak, mravûnac (vermis), kolôvrat (girgellus, quo nere mulieres utuntur), odôjak, požûnac (vas vinarium), obôjak (pannus ad pedes involvendos), vagânac (portio debita molitori), polôžak (ovum postremum editum), okrâjak, zagrîzak, ogrîzak, prńâvac, kradḷîvac, strašḷîvac, smrdḷîvac, vušîvac, poznânac, trpûtac (plantago), želûdac, jezîčac, gizdâvac, vańkûšac (pulvinus parvus), šetôflin (brieftasche), mravîńak (i mravińâk), Miôḷśak (mensis September), ječmêńak (štok. jačmîčak, dolor quidam oculorum), pokôjnik (običnije adj. pokôńi), belêžńak (štok. biḷežnik, scriba publicus), blagâńik (custos pecuniarum), bradîšńak (fascia braccalis), Dilêńak (ime mjestu), čelîńak

(i čelinâk), zverînak (i zverińâk), ulâner, cepîlńak, martînček (lacerta agilis), pečâtńak, šmrkḷîvac (homo mucidus), ivâńšak (mensis Junius), presênac (mensis December).

γγ) Imenicama, u kojima je na pošḷedńem slogu ˆ ostaje akcenat na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur., ali se mijeńa ˆ u ´ osim padeža, koji su jednaki s nom. sing.:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kapetân	kapetáni
2. Gen.	kapetána	kapetánov
3. Dat.	kapetánu	kapetánom
4. Akuz.	kapetána	kapetáne
5. Vok.	kapetân	kapetáni
6. Lok.	kapetánu	kapetáni
7. Inst	kapetánom	kapetáni

Ovako se još akcentuju: mravinâk (i mravîńak), zadrugâr, kerińâk i kireńâk (mj. koreńak, radix ad transplantationem), tamničâr, kolubâr (orbis), patriôl (petroleum), sirimâk (štok. sirȍmah), požerûv (homo vorax) potepûv (vagabundus), kuribâč (flagellum), kurdivân (aluta cordubensis), čelinâk (i čelîńak), zverińâk (i zverîńak), kapelân, redivńîk (sacerdos), ružmarîn, natikâč (homo qui imponit), očenâš, opetîk (appentia ad edendum), kolendâr i kilendâr, gidevńâk (salamandra), debeḷâk, gospodâr, poglavâr, pomoćnîk, pustińâk (eremita), semeńâk (admissarius ad educationem), bogatâš, Matijaš, predikâč (praedicator), grubijân, požirâk (arteria aspera), oficêr, oglavńîk (lora capitis equi), Ogulîn, Varaždîn, Jurišân (Đuro), luterân, Talijân, magazîn, kokošâr (fur gallinaceus), purinâr (pastor gallopavonaceus), opańčâr, rešetâr, ceprńâk (veneficus), imeńâk, kolarîn (collare), čebulâk (homo magno capite), velikâš, orguḷâš, kočijâš, mužikâš, tamburâš, furingâš (auriga), nemarńâk (homo inquietus), smeteńâk (homo substultus), nabijâč, otpirâč, pobirâč, potpirâč, betežńîk (aegrotus), pomagâč, zasuńâč, pantalôn (bracca), kovrtâń (sat ampla chorda inflexa in forma soleae ferreae, quam mulieres solent portare in capite), općinâr, otirâč (mantele), końanîk, svećenîk, paprikâš, telećâk, veseḷâk, izbirâč, napijâč, nadivâč (homo farturam indens), pokrivâč, regulâš, poglavâr, ćigutîn (zeae genus).

δ) *Imenica sa ´.*

Akcenat ´ dolazi u nominativu sing. ili na prvom ili na drugom slogu.

αα) Imenice s ´ na prvom slogu u nom. sing. pridržavaju ´ na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur., bila imenica s pomičnim *a* ili bez ńega:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	nápršńak	nápršńaki
2. Gen.	nápršńaka	nápršńakov
3. Dat.	nápršńaku	nápršńakom
4. Akuz.	nápršńak	nápršńake
5. Vok.	nápršńak	nápršńaki
6. Lok.	nápršńaku	nápršńaki
7. Inst.	nápršńakom	nápršńaki

Ovako se još akcentuju: mládenac (sponsus; u plur. sponsus et sponsa), Prímorac, vúgorak (cucumis), rástanak, póstanak, náručaj, rézgovor (št. räzgovôr), prígovor, zágovor, nágovor, náčelńik, násternik (homo perversus).

ββ) Imenicama s ´ na drugom slogu u nom. sing. ostaje ´ na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur, bila riječ s pomičnim *a* ili bez ńega:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pospánac	pospánci
2. Gen.	pospánca	pospáncev
3. Dat.	pospáncu	pospáncem
4. Akuz	pospánca	pospánce
5. Vok.	pospánac	pospánci
6. Lok.	pospáncu	pospánci
7. Inst.	pospáncem	pospánci

Ovako se još akcentuju: imétak, klasímac (spica zeae granis denudata), brežúļak, debítak i dibítak (št. dobítak), počétak, jedínac, Ivánčić (ime selu), belańak (albumen ovi), žutańak (vitellus ovi), Petrínac, špitálac, zatíļak, prebánuš (sacerdos), slavíćak (luscinia), gubítak, ivérak, prsténak, postátak (parvus tractus agri demetendi), Jožínac (Joso, ime) továruš (maritus), vr·únac (cacumen) kladívac (malleus), napítak, svedríćak (dem. od svèdar), štrglínac (fringilla carduellis), muškárac, iļéšnak (št ļèšnik).

d. Imenice od četiri sloga.

Imenica od četiri sloga ima malo, a sve imadu ili ^ ili ´.

α) Imenice sa ^.

Jedne imadu ^ u nom. sing. na trećem slogu a jedne na pošļedńem četvrtom slogu.

*

αα) Imenice s ˆ na trećem slogu u nom. pridržavaju ga na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	golubîńak	golubînjaki
2. Gen.	golubîńaka.	golubîńakov
3. Dat.	golubîńaka	golubîńakom
4. Akuz.	golubîńak	golubîńake
5. Vok.	golubîńak	golubîńaki
6. Lok.	golubîńaku	golubîńaki
7. Inst.	golubîńakom	golubîńaki

Kao golubîńak akcentuju se još: cigarêtlin (cigareta), popišânac, Svetojânac, kokošîńak.

ββ) ˆ na četvrtom slogu u nom. sing. ostaje i u svim ostalim padežima sing. i plur. na istom slogu, ali se u padežima, koji nijesu jednaki nom. sing. pretvara u ´.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	plemenitâš	plemenitáši
2. Gen.	plemenitáša	plemenitášev
3. Dat.	plemenitášu	plemenitášem
4. Akuz.	plemenitáša	plemenitáše
5. Vok.	plemenitâš	plemenitáši
6. Lok.	plemenitášu	plemenitáši
7. Instr.	plemenitašem	plemenitáši

Kao plemenitâš akcentuju se još ove riječi: kobasičâr i molitveníc.

Jedna je samo riječ, koja ima ˆ u nom. sing. na drugom slogu: restŕganac (homo laceratus). Akcenat ˆ ostaje u svijem padežima sing. i plur. nepromijeńen na istom slogu

β) Imenice sa ´.

U jednijeh ´ dolazi na drugom a u jednijeh na trećem slogu u nom. sing.

αα) Akcenat ´ na drugom slogu ima samo jedna riječ: rezdrápanec, gen. rezdrápanca (homo laceratus), a ostaje kroz sve padeže na istom slogu nepromijeńen.

ββ) Akcenat ´ na trećem slogu imadu ove riječi: potepénac gen. potepénca (vagabundus), črnoškólac (clericus), komadíćak, drekováḷac, Ogulínac, pogorélac, nevaḷánac, predikátor. Svima ostaje ´ u svim padežima sing. i plur. nepromijeńen na istom slogu.

B. Imenice srednega roda.

a. Jednosložne imenice.

Jednosložne su samo dvije riječi: dnö i klä (mj. tla) u frazi: nà kla (akuz. pl., metni nà kla mj. na tla, humi), gdje akcenat prelazi na prijedlog na kao ˋ. Od te riječi sačuvao se još samo stari lok. sing. u frazi: na klê (na klê ti je, humi, auf der erde). Od riječi dnö upotrebljava se samo sing. Akcenat, kaki je u nom. ostaje i u ostalim padežima:

	Sing.
1. Nom.	dnö
2. Gen.	dnä
3. Dat.	dnü
4. Akuz.	dnö
5. Vok.	dnö
6. Lok.	dnü
7. Inst.	dnöm

b. Dvosložne imenice.

Dvosložnih imenica ima sa ˝, ˋ, ˆ i ˊ.

α) Imenice sa ˋ.

Svjema je akcenat ˝ na prvom slogu u nominativu. Prema tomu, kakva im je osnova u gen. sing. razlikuju se akcentom u gen. plur.

αα) Imenice, kojima se osnova u gen. sing. svršuje na jedan konzonanat, mijeńaju ˝ u gen. lok. i inst. plur. u ˆ. U gen. plur. riječ postaje jednosložna:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	šïlo	šïla
2. Gen.	šïla	šîl
3. Dat.	šïlu	šïlam (prema: žènam)
4. Akuz.	šïlo	šïla
5. Vok.	šïlo	šïla
6. Lok.	šïlu	šîli
7. Inst.	šïlom	šîli

Ovako se još akcentuje: gr̈lo, pr̈sa (št. pr̈sa i pr̈si), r̈lo, sr̈ce, pöḷe, ḷëti (aestas i annus, št. ḷëto), vïńe (flos lactis), dëlo (u plur. nije u običaju), öko (u sing.), kölo (sing.) U plur. ima kölo: 1. kóla, 2. kôl, 3. kólam, 4. kóla, 5. kóla, 6. kóli, 7. kóli.

ββ) Imenice s osnovom u gen. sing. na dva konzonanta umeću u

gen. plur. među ta dva konzonanta vokal *a*, a akcenat ˇ dolazi na taj *a* kao ˆ, dočim u ostalim padežima ostaje ˇ nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	vȉklo (št. vȉtao, rhombus)	vȉkla
2. Gen.	vȉkla	vikâl
3. Dat.	vȉklu	vȉklam (prema: žȅnam)
4. Akuz.	vȉklo	vȉkla
5. Vok.	vȉklo	vȉkla
6. Lok.	vȉklu	vȉkli
7. Inst.	vȉklom	vȉkli

Ovako se još akcentuju: stȅklo (št. stàklo), klȕpko i u plur. samo: jäsla (št. jäsli i jäsle).

β) Imenice sa ˋ.

Imenice s osnovom u gen. sing. na jedan konzonant (i sa dva: st, zd) pridržavaju ˋ u svim padežima sing. i plur., osim u gen. plur., gdje se ˋ pretvara u ˚:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	mèsti (št. mjȅsto)	mèsta
2. Gen.	mèsta	mêst
3. Dat.	mèstu	mèstam (prema: žȅnam)
4. Akuz.	mèsti	mèsta
5. Vok.	mèsti	mèsta
6. Lok.	mèstu	mèsti
7. Inst.	mèstom	mèsti

Ovako se još akcentuju: ràlo (culter aratri), blàti (št. blàto), jàti (št. jäto), jèlo, sìti (št. sȉto), žìti (št. žȉto), jùtri (mj. jutro), jèce (št. jaje, ovum), mòrje (i môre), čȅlo, srèbri (št. srȅbro), prèlo (lanificium), švȅlo (suendi ars).

Neke imenice odvajaju se akcentom u pluralu, primajući u svim padežima mjesto ˋ akcenat ′ osim gen. plur. gdje ostaje ˆ ako je riječ u tom padežu od jednoga sloga; ako je od dva, ostaje ′ na prvom slogu nepromijeńen; tako se sèlo akcentuje u plur.: 1. séla, 2. sêl, 3. sélam, 4. séla, 5. séla, 6. séli, 7. séli. Tako se akcentuju u plur. još ove riječi: òkni (mj. okno, fenestra) ókna, gen. ókan; pèri (št. pèro, penna; u plur. samo: penna scriptoria, dočim pérje = pluma) gen. pêr; rèbri (mj. rebro) gen. rébar; stègni (mj. stegno) gen. stégan.

Zȑni (mj. zrno), bètvi (mj. bàtvo, caulis zeae, allii) i sèdlo ne ravnaju se po ovom. Bètvi i sèdlo imaju u gen. plur. ˆ na

umetnutom *a*, a ostale padeže jednako kao i prijašńe riječi: 1. bétva, sédla; 2. betâv, sedâl; 3. bétvam, sédlam i t. d. Zȑni ima kroz sve padeže plur. ˆ na prvom slogu: 1. zȑna; 2. zȑn; 3. zȑnam; 4. zȑna; 5. zȑna; 6. zȑni; 7. zȑni.

Trȍjstvo (i trojstvô, trinitas) ima: 2. trȍjstva i trojstvâ, 3. trȍjstvu i trojstvû, 4. trȍjstvo i trojstvô, 5. trȍjstvo i trojstvô, 6. trȍjstvu i trojstvû, 7. trȍjstvom i trojstvôm.

c. Imeniee sa ˆ.

Jedne imenice imadu kroz sve padeže na istom slogu ˆ, druge ga u plur. mijeńaju u '. Osim nekoliko riječi svima je akcenat na prvom slogu.

αα) Akcenat ˆ ostaje kroz sve padeže sing. i plur. na prvom slogu nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	cârstvo	cârstva
2. Gen.	cârstva	cârstvi
3. Dat.	cârstvu	cârstvam
4. Akuz.	cârstvo	cârstva
5. Vok.	cârstvo	cârstva
6. Lok.	cârstvu	cârstvi
7. Inst.	cârstvom	cârstvi

Kako su riječi, koje ovamo pripadaju, ponajviše kolektiva, rijetko se i apelativne riječi upotrebljavaju u plur., pa s toga gen. plur. cârstvi nije pouzdan, nu, po mome mńijeńu, ako ta riječ ima doći u gen. plur., bȉće tako.

Kao cârstvo akcentuju se još ove riječi: blâgo, rûvo (št. rȕho, vestitus), tȑše (vinea), zȑńe, zdrâvje, mêsi (mj. meso), sêni (mj. seno), têsti (mj. testo, massa farinacea), zlâti (mj. zlato), grâńe, môre (i mȍrje), sûnce (gen. pl. sûnac i sunâc), zȑnce (gen. plur. zȑnac i zrnâc), zglâvje (lectuli pars superior cum pulvino), lȉko (št. lȉk; liber, bast), šȉbje, gȑlce, têlo, zdȉńe (partes genitales). Ime mjêstâ: Brešê (mj. Brešće od brêst) i Klinê (od klên, štok. klȉjen) pridržavaju ˆ u svim padežima (sing.) na pošledńem slogu: 2. Brešâ, Klinâ, 3. Brešû, Klinu i t. d.

ββ) Akcenat ˆ mijeńa se samo u plur. u svim padežima u ' ostajući na istom slogu osim gen. pl. u kome ostaje ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	vûvo (št ȕho)	vúva
2. Gen.	vûva	vûv

	Sing.	*Plur.*
3. Dat.	vûvu	vúvam
4. Akuz.	vûvo	vúva
5. Vok.	vûvo	vúva
6. Lok.	vûvu	vúvi
7. Inst.	vûvom	vúvi

Tako se još akcentuje samo: drêvo (št. dȑvo) i ćrêvo (intestinum), pléća (št. plȅći i plȅće), u inst. plur. ima osim pléći još i: pléćami i plećàmi.

δ) Imenice s ´.

Sve imenice imadu akcenat ´ na prvom slogu. Jednima ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen, a drugima se mijeńa u gen. plur. u ˆ.

αα) Akcenat ´ ostaje kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	písmo	písma
2. Gen.	písma	písam
3. Dat.	písmu	písmam
4. Akuz.	písmo	písma
5. Vok.	písmu	písma
6. Lok.	písmu	písmi
7. Inst.	písmom	písmi

Ovako se još akcentuju: tréše (assulae), práńe, kȩ́le (gluten), sláńe (missio), bráńe, stéblo (št. stáblo), jétra, míti (mj. míto, largitio; u plur. se slabo upotrebljava), trúplo, gróbje, gróže (uvae), pérce (gen. pl. pérca), líše, pérje, róđe (sarmentum vitis), sméće (stercus), vȩ́le (oleum), kóle (pali vitium), zȩ́le, drúštvo (gen. plur. bȉće: drúštvi), plátni (mj. platno, linteum), cvéće, gŕmje, spáńe, stáńe, tŕńe, gúmni i gúvni mj. gúmno (gen. pl. bȉće: gúmni), vápni (mj. vapno, calx), mléko, súkni (mj. sukno), víni (mj. vino), sítje (scirpus palustris), drévce (dim. od drevo; gen. pl. drévca), krílce (gen. pl. krílca), líše (mj. lišće), tréńe, snópje, védri (mj. vedro, mensura vinearia): vínce, dúplo (cavea in arbore), kólca (dem. od kóla, vehiculum, gen. pl. kólca), kláńe, vráštvo (medicina, gen. pl. vráštva), déni i dem. dénce (fundus dolii; gen. pl. dénac), prúglo (baculus ad captandas aves, laqueus), pívo, gléce (dem. od gleti, št. dlijèto).

ββ) Akcenat ´ ostaje u svim padežima sing. i plur. kao i kod αα) samo se u gen. pl. mijeńa u ˆ, a riječ postaje jednosložna.

Tako se akcentuju: kléša (gen. pl. klêš, št. klijèšte), líce (g. pl. lîc), pḷúća (g. pl. pḷûć), krílo (g. pl. krîl), gńézdi (mj. gńezdo, št. gnijèzdo; g. pl. gńêzd), gléti (mj. gleto, št. glijèto; g. pl. glêt); kóla (vehiculum, g. pl. kôl), vráta (g. pl. vrât), túro (tegumentum braccarum; g. pl. tûr), stáne (aedificium).

c. Trosložne imenice.

U imenica od tri sloga dolaze oba kratka ˘ i ` i oba duga ˆ ´.

a) Imenice sa ˘.

Riječi s ovim akcentom ima vrlo malo, a svima je akcenat na prvom slogu, pa kako su gotovo sve kolektivne, plural (osobito gen.) nije pouzdan.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	vĭdelo	vĭdela
2. Gen.	vĭdela	vîdel (?)
3. Dat.	vĭdelu	vĭdelam (?)
4. Akuz.	vĭdelo	vĭdela
5. Vok.	vĭdelo	vĭdela
6. Lok.	vĭdelu	vĭdeli
7. Inst.	vĭdelom	vĭdeli

Tako se još akcentuju: prĕleće (št. pròḷeće), jĕzeri (mj. jezero = lacus; gen. pl. jezêr) ŏlovo, mĕtaće, čĭtaće, bḷŭvaće, prĕdivo, vĕnčaće, sĭjaće (fulgor) kŏpaće.

b) Imenice s `.

Sve imenice imadu ` na drugom slogu u nom., pa im i ostaje na istom slogu krōz sve padeže singul. i plur. nepromijeńen, osim gen., lok. i inst. plur., u kojima akcenat ostaje na istom slogu, ali se pretvara u ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kirìti (št. kòrito)	kirìta
2. Gen.	kirìta	kirît
3. Dat.	kirìtu	kirìtam
4. Akuz.	kirìti	kirìta
5. Vok.	kirìti	kirìta
6. Lok.	kirìtu	kirîti
7. Inst.	kirìtom	kirîti

Tako se još akcentuju: zrcàlo, povèsmo (g. pl. povêsam), rešèti (št. rešèto), žeḷèzi (št. žèḷezo), klecàlo (subselium), Kraḷèvo (festum sancti Stephani regis), Miòḷe (festum sancti Michaëlis), Petrèvo

(festum sancti Petri), Križèvo (inventio Crucis), cidìlo (št. cjèdilo, colum), močìlo (locus ad macerandum linum).

Kilèni (št. kòḷeno) i vretèni (št. vretèno), imadu akcenat u svim padežima sing. i plur. kao i kirìti osim lok. i inst. plur. u kojima dolazi umjesto ` akcenat ': lok. kiléni, vreténi, inst. kiléni, vreténi.

c) Imenice s ˆ.

Jedne imenice imadu ˆ u nom. sing. na prvom slogu, jedne na drugom a dvije riječi (iverjê, borovjê), na trećem slogu.

α) Imenicama, koje imadu ˆ u nom. na prvom slogu, ostaje isti akcenat kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	câkańe (št. čëkâńe)	câkańa
2. Gen.	câkańa	câkańi (?)
3. Dat.	câkańu	câkańam
4. Akuz.	câkańe	câkańa
5. Vok.	câkańe	câkańa
6. Lok.	câkańu	câkańi
7. Inst.	câkańem	câkańi

Pluralni se oblici rijetko upotrebḷavaju. Kao čâkańe akcentuju se još: âbańe (devitatio), kâjańe, ûfańe, pûcańe, cîfrańe (ornatio), sêjańe (seminatio), lîkovo (convivium post perfectum laborem), kûglańe, mâzańe, dêlańe, tâncańe (chorea, saltus), grâbańe, dîjańe (št. dísańe), špôtańe (ludificatio), kârtańe, kûrvańe, kûšańe, plâkańe, pâdańe, kûvańe (št. kùhâńe), stârańe, kôpańe, môlańe (pictio), kûcańe, bôbińe.

β) Imenice, kojima je ˆ u nom. sing. na drugom slogu, ostaje im nepromijeńen kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	ogńîše (št. ògńîšte)	ogńîša
2. Gen.	ogńîša	ogńîš
3. Dat.	ogńîšu	ogńîšam
4. Akuz.	ogńîše	ogńîša
5. Vok.	ogńîše	ogńîša
6. Lok.	ogńîšu	ogńîši
7. Inst.	ogńîšem	ogńîši

Ovako se još akcentuju: gradîše (mj. gradište, area), podêńe (mj. podvińe, radices collis vinearii), bogâstvo, nesîla i nisîla (št. nòsila, feretrum), dvorîše (št. dvòrište), strnîše (št. strnîšte, ager stipulatus),

zemlîše (mj. zemlište, pars terrae culta vel inculta), kopâńe, imańe kašljâńe, vretênce i vreténce (dem. od vreteno; gen. pl. vretênac i vreténac), ditêce (dem. od déte, št. dijète), telêce (dem. od tele), obŕše (mj. obršje, locus planus in colli vineario), igrâńe, spravîše (mj. spravište, concio), zijâńe (hiatio, spectatio, clamor), cidîlce (dem. od cidìlo, št. cjèdilo), smejâńe (št. smìjâńe), Ivâńe (festum sancti Joannis).

γ) Imenica i v e r j ê (štok. ìvêrje) ima: 2. iverjâ, 3. iverjû, 4. iverjê, 5. iverjê, 6. iverjû, 7. iverjêm. U plur. se ne upotrebljava. Osim i v e r j ê ima i i v é r j e (vidi niže). Tako se akcentuje i: borovjê.

d. Imenice s '.

Akcenat ´ dolazi u nominativu sing. ili na prvom ili na drugom slogu.

α) Akcenat ´ ostaje na prvom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pítańe	pítańa
2. Gen.	pítańa	pítań
3. Dat.	pítańu	pítańam
4. Akuz.	pítańe	pítańa
5. Vok.	pítańe	pitańa
6. Lok.	pítańu	pítańi
7. Inst.	pítańem	pítańi

Ovako se još akcentuju: Prígorje, Prímorje, lévańe, špájsańe (jocatio), králjestvo (gen. pl. kraljestvi), slágańe, skákańe, víkańe, skrívańe, kárańe, múčańe, pórańe, kúrcńe, náižje (tabulatum supremum, gen. pl. náišji), šívańe, zídańe, písańe, škrípańe, béžańe, kúpańe, mákańe (immersio), béleńe i beléńe (dealbatio), kálańe (consectio).

β) Akcenat ´ na drugom slogu u nom. ostaje i u ostalim padežima sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen osim genet. plur. gdje postaje ^:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	respélo (Christus cruci affixus)	respéla
2. Gen.	respéla	respêl
3. Dat.	respélu	respélam
4. Akuz.	respélo	respéla
5. Vok.	respélo	respéla

	Sing.	*Plur.*
6. Lok.	respélu	respéli
7. Inst.	respélom	respéli

Ovako se akcentuju još ove riječi: vugḷéńe (carbones), zlaméńe (št. * znameńe, signum), Volávje (ime mjestu), ivérje (i iverjê), reméńe, sužáństvo, giśéńe (št. gòščêńe, convivatio), kiréńe (št. kòrijeńe, radices), kršéńe (št. kŕštêńe), pletéńe, škrepḷéńe (i škripḷéńe, conspersio), rebárce (dem. od rebro, gen. plur. rebárac), pošténe, priśéńe (mj. prošteńe, peregrinatio sacra), abéńe (n. p. kaputa, detritio panni), stvoréńe, vesélje, lakáńe (lina), vreténce (i vretênce; gen. pl. vreténac) prstéńe, žutáńce (vitellus ovi), živḷéńe, kamáńe (štok. kàmêńe), srdášce (persona gratissima), Políce (ime mjestu, gen. pl. Polîc), Malúńe (ime selu), okánce (dem. od okno), gen. plur. okánac), oblíńe (ramentorum crines), vabḷéńe (allectio), dijeńe (mj. dojeńe, mulctus), seléńe, siléńe (salitura), mišḷéńe, snažéńe, ḷubléńe, mučéńe (cruciatus), letéńe, strpḷéńe, gidíńe (mj. godińe, tempestas pluvia).

d. Imenice od četiri sloga.

Ovake imenice imadu ili ˆ ili ˋ ili ´.

α) Akcenat ˆ dolazi samo na drugom slogu u nom. sing. a u jedne samo imenice na trećem slogu te ostaje nepromijeńen kroz sve padeže sing. i plur.:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	otâkańe	otâkańa
2. Gen.	otâkańa	otâkań (?)
3. Dat.	otâkańu	otâkańam
4. Akuz.	otâkańe	otâkańa
5. Vok.	otâkańu	otâkańi
6. Lok.	otâkańu	otâkańi
7. Inst.	otâkańem	otakâńi

Tako još: pretâkańe, prasîčańe (genus ludi), Mikûlińe (festum sancti Nicolai), spomîńańe; na trećem slogu ˆ: tiporîše (mj. toporište).

β) Akcenat ˋ u nom. sing. na trećem slogu ostaje i u drugim padežima na istom slogu:

	Sing.
1. Nom.	sirimàštvo (št. siròmaštvo)
2. Gen.	sirimàštva
3. Dat.	sirimàštvu

	Sing.
4. Akuz.	sirimàštvo
5. Vok.	sirimàštvo
6. Lok.	sirimàštvu
7. Inst.	sirimàštvom

Plural nije u običaju.

Tako još samo: divojàštvo.

γ) Akcenat ´ dolazi u nom. sing. na drugom ili trećem slogu

αα) Akcenat ´ u nom. na drugom slogu ostaje i u ostalim padežima na istom slogu bez promjene:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	napájaće	napájaća
2. Gen.	napájaća	napájać
3. Dat.	napájaću	napájaćam
4. Akuz.	napájaće	napájaća
5. Vok.	napájaće	napájaća
6. Lok.	napájaću	napájaći
7. Inst.	napájaćem	napájaći

Tako se još akcentuju: popévaće, povédaće, pomágaće, okápaće, prekápaće, iskápaće, zakápaće, vumákaće.

ββ) Akcenat ´ u nomin. sing. na trećem slogu ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. bez promjene:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	gospodárstvo	gospodárstva
2. Gen.	gospodárstva	gospodárstvi
3. Dat.	gospodárstvu	gospodárstvam
4. Akuz.	gospodárstvo	gospodárstva
5. Vok.	gospodárstvo	gospodárstva
7. Lok.	gospodárstvu	gospodárstvi
7. Inst.	gospodárstvom	gospodárstvi

Ovako se još akcentuju: povesánce (gen. pl. povesánac), evangéle, govoréće, opriśéće (štok. oproštéće), pozdravljéće, veruváće, grubijánstvo, pripećéće (eventus), poglavárstvo, zadovóljstvo, premožéće (divitiae), pogubljéće, mrcvaréće, smiluváće, perušíće (folia zeae rejecta).

e) Riječi od pet slogova.

Imenica od pet slogova ima malo. Akcenat im je ili ^ ili ´.

α) Imenice sa ˈ.

αα) Akcenat ˈ dolazi u nom. sing. na trećem slogu, na kome ostaje i u ostalim padežima sing. i plur. nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	poskakívańe	poskakívańa
2. Gen.	poskakívańa	poskakívań
3. Dat.	poskakívańu	poskakívańam
4. Akuz.	poskakívańe	poskakívańa
5. Vok.	poskakívańe	poskakívańa
6. Lok.	poskakívańe	poskakívańi
7. Inst.	poskakívańem	poskakívańi

Tako se još akcentuje: pripovédańe, ispovédańe.

β) Imenice sa ˆ.

Takva je imenica samo: grebenîčańe (fossio sarmentorum vitis).

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	grebenîčańe	grebenîčańa
2. Gen.	grebenîčańa	grebenîčań (?)
3. Dat.	grebenîčańu	grebenîčańam
4. Akuz.	grebenîčańe	grebenîčańa
5. Vok.	grebenîčańe	grebenîčańa
6. Lok.	grebenîčańu	grebenîčańi
7. Inst.	grebenîčańem	grebenîčańi

U opće valja pamtiti, da sve verbalne imenice od tri, četiri i pet slogova u pluralu vrlo rijetko dolaze, a ako se kadikad i čuje koji oblik, među ńima će jamačno gen. pl. biti najrjeđi. Za plur. oblike upotrebljavaju se obično oblici singulara.

C. Imenice ženskoga roda s nastavkom.

a) Dvosložne imenice.

Dvosložnih imenica ima sa ˝, ˋ, ˆ i sa ˊ.

α) Imenice sa ˝.

Sve imenice imadu u nom. sing. ˝ na prvom slogu. Po tome da li im se osnova u gen. sing svršuje na jedan ili dva konzonanta, razlikuju se akcentom u gen. pl.

αα) Imenicama, kojima se osnova u gen. sing. svršuje na jedan konzonanat (ovamo spadaju i imenice s osnovom na st, zd) ostaje ˝ u svim padežima sing. i plur. osim inst sing. i gen. plur., u ko-

jima se ˇ pretvara u ˆ, ostajući na istom slogu, samo što u gen. plur. riječ postaje jednosložnom.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	cȅsta (via regia)	cȅste
2. Gen.	cȅste	cêst
3. Dat.	cȅsti	cȅstam
4. Akuz.	cȅstu	cȅste
5. Vok.	cȅsta	cȅste
6. Lok.	cȅsti	cȅsta
7. Inst.	cêstu	cȅstami

Ovako se još akcentuju: rȉba, bȁba, dȅca, žlȉca, sȁja (fuligo), brȉga, bȕča, cȕra, grȕda, ȑga (št. kvȑga, excrescens gibber), Jȅla (žensko ime), kȁpa, kȉta, kvȁka (št. kȕka, uncus), smȍla, kńīga, kȍza, krȁva, krȉpa (currus), krpa, vrȅća. lȉpa, mȁma, pȉpa (embolii genus), pȍšta, pȕra, rȅpa, sȉla, slȁma, slȉva (št. šl̥īva), stȅza (št. stȁza), šȁka, šȉba, štȁla (št. stȁja), tȑta (vitta lignea, qua onera ligantur), zdȅla, žȁba, drȅta, l̥ȕl̥a (št. lȕla), tȕńa (št. gȕńa, malum cydonium), grȉža (dolor quidam), ȁl̥a (chlamidis genus), mlȁka, * škȕl̥a (foramen), * kȁča (serpens), cȕna, prńa, klȉca, pȁša (pabulum), mrȅža, škrȉńa, Jȁga (ime žensko), nȕka (št. ȕnuka), drća (alveus de monte decurrens), rȁca, sȅńa (somniatio), svȁja (štok. svȁđa), prȅja (št. prȅđa), gńīda, kȁša, ćȁća (pater), cȉca (mamma), cȁpa (pes), fȁra (pagus, in quo sacra fiunt), gȁće. jȁma, zȅne (mj. zone, horror), zȅna (pupilla), prȅša (prelum), krȉpa (curri genus), šȍca (amatrix), bȕše (boum genus), flȁša (lagena), * slȉna (saliva), * kȉka (dolor quidam in lingua gallinarum), cȉma, vȕna, srȅća, ȉža i fȉža, tȕča (grando), žvȁle (fauces), mȕka, rȍba, vȕra (horologium), zȅrja (štok. zȍra), rȉba, Iva (muško ime) * skȕta (lactis genus), dlȁka, gl̥īva. gȍra (u akuz. sing. ima i: g ô r u u frazi: i d e m g ô r u mj. u goru), grȉva, klȁda, kȁca, krȕna, lȅsa, lȍza, mȅra, mlȁka, mȉva, mȕva, ȍsa, pȅna, plȅva, rȁna (vulnus), * sȁpa (spiritus, halitus), sȅna, sȅva (št. sȍva), srȁka, strȕna, stȕpa (machina cannabi frangendae), škȍda, šȕma, vȉka, vrȁna, žȉla, vȅra, nȅga (št. nȍga, inst. sing.: negû), dȅba (štok. dȍba gen. sing. dibê), gȕba, kȕga, šńīta (fragmentum panis), lȍpta.

ββ) Imenice, kojima se osnova u gen. sing. svršuje na dva konzonanta, pridržavaju ˇ na prvom slogu u svim padežima sing. i pl. osim inst. sing., gdje je umjesto ˇ akcenat ˆ na prvom slogu i osim gen. plur., u kome je ˆ na drugom slogu, na umetnutom *a*

između dva konzonanta. Lok. pl. pako dvosložan je i ima ˆ na prvom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	ȉgla	ȉgle
2. Gen.	ȉgle	igâl
3. Dat.	ȉgli	ȉglam
4. Akuz.	ȉglu	ȉgle
5. Vok.	ȉgla	ȉgle
6. Lok.	ȉgli	ȉgla
7. Inst.	îglu	ȉglami

Igla može imati u inst. plur. još: iglâmi. Kao ȉgla (osim inst. plur. îglami) akcentuju se još: brȅska (št. brȅskva), bȕkva, dȅska, (št. dȁska), nȉćve (št. nȁćve, mactra), * plȕska (alapa), pȕška, sȁbḷa, smȍkva, gȕsle, jȁsle, vȁdḷa (št. ȍklada, sponsio, gen. pl. vȁdaḷ?).

Riječi, koje slijede, rađe imadu u gen. pl. ˆ na prvom slogu: čȉžma — čîžam, kȁpḷa — kâpaḷ, dȅkla — dêkal (ancilla), pȅsma — pêsam, kvȍčka — kvôčak.

Brȉtva ima gen. pl. brîtvi, mȍšńa — mȍšńi, prȅšńa (štok. prošńa) — prȅšńi. * škȍrńa (caliga) — škȍrńi. Ima li tako i: nȅšńa (št. nȍšêńe, portatio), kȅšńa (mj. kȍšńa, messio), ne znam pouzdano.

Slȕžba i tȕžba imadu gen. pl. slûžb, tûžb, a ostale padeže kao ȉgla. Ima li tako i rȅzgva (mj. rozga, stirps) ne znam pouzdano.

β) Imenice sa ˋ.

I ove se imenice razlikuju akcentom u gen. pl. po tome, svršuje li se osnova na jedan ili dva konz. Svima je akcenat ˋ na prvom slogu.

αα) Imenice, kojima se osnova u gen sing. svršuje na jedan konzon., pridržavaju u svim padežima sing i plur. ˋ na prvom slogu, osim inst. sing. i gen. plur., u kojima se ˋ pretvara u ˆ, ostajući na istom slogu, samo što riječ u gen. pl. postaje jednosložnom.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	bȕva (št. buha)	bȕve
2. Gen.	bȕve	bûv
3. Dat.	bȕvi	bȕvam
4. Akuz.	bȕvu	bȕve
5. Vok.	bȕva	bȕve
6. Lok.	bȕvi	bȕva
7. Inst.	bûvu	bȕvami

Tako se još akcentuju: bùrja (mj. bura samo u sing.), braća, ìža i fìža (cubile i domus), kàša, mèša, (št. màša, liturgia sacra) * kèfa (čëtka, peniculus), ŕja (št. ŕđa), mèja (št. mèđa), * śîka (clavus ferreus, quo trunci dissecantur), kèsa (sacculus), štrèńa, (strähne), glàńa (lignum), Lòjza (žensko ime), Màra (žen. ime), Fànca (žen. ime), Štànca (žen. ime), * pèka (vasa terrea in qua alites domesticae assantur), * rùča (ansa), * pèča (sudarium album), Jàska (ime mjestu), žèna, tìca (št. ptïca), žèḷa, grèžńa (št. gròžńa), vòžńa, zèba (fringilla), ràka (sepulcrum), šèga (mos), vòda (instr. sing. uvijek: vodû).

ββ) Imenice s dva konzonanta na kraju osnove u svemu se slažu s imenicama pod αα), osim toga što u gen. plur. dolazi na umetnuti *a* između oba konzonanta akcenat ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	sèstra	sèstre
2. Gen.	sèstre	sestâr
3. Dat.	sèstri	sèstram
4. Akuz.	sestru	sèstre
5. Vok.	sestra	sèstre
6. Lok.	sèstri	sèstra
7. Inst.	sêstru i sestrû	sèstrami i sestràmi

Kao s è s t r a akcentuju se još i mèkla (št. mètla, scopae), bèčva (št. bäčva), lètva, zèmḷa (inst. sing. zemḷû), blìtva (samo u singul.), mègla (št. màgla, instr. sing. meglû), zèlva (št. zàova, instr. sing. zelvû), * pòńva (trulla, vasis genus, instr. sing. pońvû).

V ò j k e (habena) ima gen. pl. vôjk.

c) Imenice sa ˆ.

Sve imenice imadu akcenat ˆ u nom. sing. na prvòm slogu, a tako i u ostalim padežima sing. i plur., osim riječi g o s p â.. Prema tome kako se svršuje osnova u gen. sing. razlikujemo dvije vrste imenica:

α) Imenice, kojima se osnova svršuje na jedan konzonanat, pridržaju ˆ kroz sve padeže na prvom slogu, a u gen. pl. riječ postaje jednosložna:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	škôla	škôle
2. Gen.	škôle	škôl
3. Dat.	škôli	škôlam
4. Akuz.	škôlu	škôle

	Sing.	*Plur.*
5. Vok.	škôla	škôle
6. Lok.	škôli	škôla
7. Inst.	škôlu	škôlami

Ovako se još akcentuju: grâna, škâre, Vlâńa (Valachin), kôra, švêḷa, frâḷa (domina non nupta), špâga (funiculus), prôba (probatio), slôga, sûza, prêḷa, kôža, mêḷa prâḷa, rôža (št. rúža) * škôpa (stramentum), vôḷa, sâne (št. sàoni, traha), kûńa (št. * kuhińa, kùhârica, culina), plâta (linteum), žńôra (funiculus, schnur), vûńa (uxor avunculi), * štôla (pars vestimentorum ecclesiasticorum), svôra (langwagen, u Srijemu srčanica), rôla (torcular lintearium).

β) Imenice, kojima se osnova svršuje u gen. sing. na dva konz., pridržavaju akcenat ˆ kroz sve padeže na prvom slogu, a u gen. plur. umeću među dva konzonanta vokal *a)*:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	rûška (št. krùška)	rûške
2. Gen.	rûške	rûšak
3. Dat.	rûški	rûškam
4. Akuz.	rûšku	rûške
5. Vok.	rûška	rûške
6. Lok.	rûški	rûška
7. Inst.	rûšku	rûškami

Ovako se još akcentuju: kîkḷa (amiculum linteum), îgra (gen. pl. îgar i igâr) pêgla i tîgla (ferramentum laevigatorium); fḷûndra (grassatrix), rîgḷa (operculi genus), ńâdre (sinus), gâtre (clathri, gitter), îskra, šîška, râšle (furcae), krûgla (vas aquarium fictile), plâńka (pars ligni), vîdra, žêmḷa (panis similagineus), cîfra (ornamentum), bêrsa (mucor, u sing.).

Nekoje imenice, ako im se i svršuje osnova na dva konzonanta, ipak imadu gen. plur. jednosložan: krâsta — krâst, šâjba (tabula vitrea) — šâjb, râšpa, (scobina) — râšp, fârba — fârb, šôjka (graculus) — šôjk, brâjda (ordo vitium) — brâjd, brênta (cadi genus) — brênt, bâlta (securis) — bâlt, štînga (scalae) štîng; * gâjba (cavea gallinaea) — gâjb.

Spomenute imenice mogu praviti gen. plur. i prema imenicama i-osnova, a imenice, koje slijede, imadu uvijek tako. Jednima i drugima akcenat ostaje na prvom slogu: fûrma (forma i indoles) — fûrmi, têpka (piri genus) — têpki, kîštra (arca mensae) — kîštri, mâčka — mâčki, * šûška (homo timidus) — šûški, žêtva —

žêtvi, tŕćka — tŕćki, gâlge — gâlgi, prâvda — prâvdi, fêrma — (s. confirmatio) — fêrmi, bânda — bândi, lâmpa — lâmpi, kûrva — kûrvi, mâjka — mâjki, tôrba — tôrbi, štêrńa (cisterna) — šterńi, mûrva (morus) — mûrvi, fûnta — fûnti, brûnda (fistulae genus) — brûndi, bûnda — bûndi, tâčka (pabo, schiebkarren) — tâčki, šûnka — šûnki, svâdba (nuptiae) — svâdbi, ćêrka (mjesto kćerka) — ćêrki, štâńga (pertica, stange) — štâńgi, bôlta (fornix) — bôlti, ćêrga (taberna siceraria) — ćêrgi, tînta — tînti, lôjtra (scalae, lèstve) — lôjtri, âjda (samo u sing. št. hêḷda, polygonum fagopyrum).

G o s p â ima kroz sve padeže sing. i plur. ˆ na pošledńem slogu osim inst. plur., gdje je ˆ na drugom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	gospâ	gospê
2. Gen.	gospê	gospî
3. Dat.	gospî	gospâm
4. Akuz.	gospû	gospê
5. Vok.	gospâ	gospô
6. Lok.	gospî	gospî
7. Inst.	gospû	gospâmi

d. Imenice sa ´.

I ove imenice razlikuju se samo u tome, imade li osnova u gen. sing. jedan ili dva konzonanta na kraju.

α) Ako je osnova s jednim konzonantom u gen. sing., akcenat ´ je u svim padežima sing. i plur. na prvom slogu, osim genet. plur., gdje postaje ˆ, a riječ je jednosložna, i inst. plur. gdje je na drugom slogu ˋ. Ovamo spadaju i riječi, kojima se osnova svršuje na st, zd:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	sténa	sténe
2. Gen.	sténe	stên
3. Dat.	sténi	sténam
4. Akuz.	sténu	sténe
5. Vok.	sténa	sténe
6. Lok.	sténi	sténa
7. Inst.	sténu	stenàmi

Ovako se još akcentuju: fála (št. hvála), féla (genus), júva (jus, jusculum), sŕna, stréla, slúga, snága, tráva, víla, vláda, vŕba, grája,

léča, * móča (tempestas pluvia), svíńa, žéja (št žêđa), rána (štok. hrána), píla, túga, píra (frumenti genus), stráža, súša (tempestas sicca i horrei genus), díka, tréšńa (tremor), rúda (témo), svíla, zvézda žúna (štok. žúńa), réka, strána, svéča, brázda, céna, kŕma (pabulum), kúna, kúma, mézga (št. mézgra, succus arboris), kláka (mj. tlaka, opera servilis), kéba (cultellus plicatilis), bréza (vacca varia), gńéda (vacca cinericia), rúma (vacca subrubea), pláva (vacca subcaerulea), lísa (vacca macula alba insignis), gízda, Jána (ime žensko), Dóra (ime žensko), žíva, pápa, kmíca (mj. tmica, tenebrae), káva, vúzda (mj. uzda), máša (št. mäslo, butyrum liquatum), škú la (numus scutatus), zíma, glísta.

B r á d a ima akcenat kao i s t é n a, samo što se u akuz. sing., nom., akuz. i vok. plur mijeńa ´ u ˆ: akuz. sing. b r â d u; nom. akuz. i vok. plur. b r â d e; tako još akcentuju: dúša, gréda (lira in horto), gláva, péta (i inst. plur. osim p e t à m i još i: pȅtami), rúka (inst. plur. rȕkami i rukâmi.

Č é l a (apis) akcentuje se kao i s t é n a, samo što nom. akuz. i vok. plur. ima čêle.

S r é d a (dies Mercurii), ima kao i s t é n a osim akuz. singul., koji ima ˆ na drugom slogu: srêdu.

ββ) Imenice, kojima se osnova svršuje u gen. sing. na dva konzonanta (a nisu st, zd), imadu, kroz sve padeže sing. i plur. ´ na prvom slogu nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom	škóḷka	škóḷke
2. Gen.	škóḷke	škóḷki
3. Dat.	škóḷki	škóḷkam
4. Akuz.	škóḷku	škóḷke
5. Vok.	škóḷka	škóḷke
6. Lok.	škóḷki	škóḷka
7. Inst.	škóḷku	škóḷkami

Ovako se još akcentuju: vójska, církva (štok. cȓkva), gúska, májka (avia), báńka (tabulae publicae), jálva (abies), kríška (segmentum), slámka, zípka, píske (cantus fistulae).

b. Imenice trosložne.

Sve imadu akcenat ili ˆ na prvom slogu u nom. sing., pa ˋ, ˆ ili ´ na prvom ili drugom slogu u nom. sing.

α) Imenice sa ˇ.

Akcenat ˇ ostaje u svim padežima sing. i plur. na prvom slogu nepromijeńen osim inst. sing. pa gen. plur., u kojima se ˇ mijeńa u ˆ ostajući na istom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	gȑlica	gȑlice
.2 Gen.	gȑlice	gȑlic
3. Dat.	gȑlici	gȑlicam
4. Akuz.	gȑlicu	gȑlice
5. Vok.	gȑlica	gȑlice
6. Lok.	gȑlici	gȑlica
7. Inst.	gȑlicu	gȑlicami

Ovako se još akcentuju: mäćuva, jägoda, * lälaka (maxila, št. čëḷûst), bäl:ica, brȉtvica, drȁžica, grȕdica, jäbuka, kȑpica, kȑtica, kȕpica, mȑvica, mȕšica, pȕnica, pȕškica, rȉbica, škȕḷica, tȑtica, šȉbica, škrȉńica, štälica, tȉčica, vȕrica (dem. od vura, horologium), vȉlica, vrëćica, zdëlica, žäbica, läđica, nȕčica (neptis), rȕbača i rȍbača (tunica interula), žlȉčica, žȉlica, ćȕtura (št. čȕtura), pȕćńava, pȍlica, trȕpica, tȑlica, čȉžmica, dläčica, drëtica, gäćice, käblica (i këblica), kläđica, nȉćvice (dem. od nȉćve, mactra), rëpica, šȕmica, älica (dem. od äḷa, chlamidis genus), ȉžica (dem. od ȉža, domus), cȕrica, gḷȉvica, käpica, kvȁkica, kńȉžica, krȁvica, krȉpica (dem. od krȉpa, currus), lȉpica, mämica, mëȑica, pȉpica, plëvica, pȕrica, rȁnica, sënica (umbraculum), slämica, slȉvica, stëzica (mj. stazica), strȕnica, šäčica, bȕkvica, ȉglica (i iglȉca), mrëžica, mȍšńica, dȑćica (dem. od dȑća, alveus de monte decurrens), kȕjica, pälica, šälica (lanx parva), jäslice, mȍjtika (mj. motika), käplica, nëzdrva (mj. nozdrva, naris), jȍpica, ȉstina, läsica, zënica, mäčkara, mȕžika (musica), grȁnica, stärica, stȕpica (tudicula), cȉcica (dem. od cȉca, mamma), vȕlica (platea), pësmica, * zastava (signum, vexillum), trätina, lësica, grȍfica, räcica (dem. od räca), ȍsura.

R ë d b i n a (mj. rodbina) akcentuje se kao i g ȑ l i c a, samo u inst. sing. ima redbînu, tako još ima: slȉnavka — slinâvku (mulier salivosa). Redbina ima gen. plur. ˆ na pošḷedńem slogu: redbîn; tako još: stȍtina — stotîn, snëkoša (pratum foenarium) — snekôš i snêkoš.

P ä s t e r k a (mj pastorka) razlikuje se u akcentu samo gen. pl. od g ȑ l i c a, u kome ˇ ostaje na svome mjestu a oblik genet. je čista osnova: p ä s t e r k; tako još: rëgula (regula, mos) —

rëgul, òrguļe (organum pneumaticum) — òrguļ. Kolektivna imenica g ö s p o d a ima inst. sing. g ö s p o d u, tako još pölnećka (mj. polnoćka) inst. pölnećku.

β) Imenice sa ˋ.

Jednima je ˋ na prvome, a jednima na drugom slogu.

αα) Kojima je akcenat ˋ na prvom slogu u nom. sing. ostaje im na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. osim inst. sing. i gen. plur., u kojima se ˋ mijeńa u ˆ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pòjsteļa (mj. posteļa)	pòjsteļe
2. Gen.	pòjsteļe	pôjsteļ
3. Dat.	pòjsteļi	pòjsteļam
4. Akuz.	pòjsteļu	pòjsteļe
5. Vok.	pòjsteļa	pòjsteļe
6. Lok.	pòjsteļi	pòjsteļa
7. Inst.	pôjsteļu	pòjsteļami

Ovako se još akcentuju: mèšica (dem. od mèša, misa), škàtula, cvànciga, bèčvica (dem od bèčva, št. bäčva), òštija, mèklica (mj. metlica), prèslica, sèstrična, làtica (indusii pars quaedam), fàlinga, kèsica, flàšica, kàčica (dem. od käča, serpens), prèjica (dem. od prëja, št. prëđa), mèjica (dem. od mèja, št. mëđa), pòńvica (dem. od pòńva (trulla, vasis genus), šènica, bèštija (convicium in hominem). Ove imenice u inst. sing. imaju ˋ na prvom slogu: rèngavka (mulier irrauca), ìļada, grìntavka, dakle inst.: rèngavku, ìļadu, grìntavku.

ββ) Kojima je akcenat ˋ na drugom slogu u nom. sing., ostaje im na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen osim inst. sing. i gen. plur. gdje postaje ˆ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	jetȉrva	jetȉrve
2. Gen.	jetȉrve	jetȉrv
3. Dat.	jetȉrvi	jetȉrvam
4. Akuz.	jetȉrvu	jetȉrve
5. Vok.	jetȉrva	jetȉrve
6. Lok.	jetȉrvi	jetȉrva
7. Inst.	jetȉrvu	jetȉrvami

Ovako se još akcentuju: slezèna, sekȉrva, telìca (vitula), čebùla (convicium in hominem magno capite), * perńàča (ala abstersoria),

družìna, glavìca, kobìla, ledìna, * lupìna (putamen), Mikùla, mladìca (surculus), nevèsta, pećìna, sikìra (mj. sekira), * skimìne (mj. skomine, stupor dentium), sibòta (mj. subota), verìga, deśìca (št. dàštica), divìca (vidua), kopàńa (alveus), kiśìca (mj. koštica), lisìca, * batìca (št. bàtâk, femur volatilium), nedèla, prasìca, petàča (numus quinarius), pogàča, lebàča (panis genus), palàča, posèje (furfur), pravìca, krivìca, Pujstìka (ime mjestu), ručìca, sestrìca, šenìca, piñìca (št pívnica), tetìca, tirìca (mj. torica, arctium lappa), živìca, vratnìce (porta clathrata), ćerčìca (dem. od ći, filia), Brajàča (nomen mulieri in superiori regione urbis Karlovac natae), gimìla (mj. gomila), blazìna, lopàta, kiprìva (mj. kopriva), vlačìga (oneris genus), žgańìca (sicerae genus), pregàča, Stanìša (ime muš.), Franìša (ime muš.), Jankìša (ime muš.), vudàja, kipìna (mj. kupina, rubus fruticosus), tadbìna, gredìca, cipìka (cerasi genus), * prestìca (mj. prostica, palus in sepimento), krastàča, križàńa, pojàta (stabulum), slanìna, tepìca (grassatrix), * putàča (guttur), stepàča (vas ligneum butyro conficiendo), tripìne (mj. tropine), mesnìca, iglìca (i ïglica), češùla, batìna, drevtìna (mj. droptina), * pećnìca (fornacis genus), bravìna (caro ovilla), južìna, sirèta (št. siròta), sramòta, travìca, lozìca, nesnìca (mj. nosnica), snešìca (št. snàšica), stezìca (mj. stazica), zernìca (mj. zornica), zemlìca, kinèpla (mj. konopla), bisàge, divjàka (št. dìvlaka), lepòta, nevèra, nežìca (mj. nožica), ravnìca, molìtva, bradìca, dečìca (dem. od deca), dušìca, mekìńe, nesrèća, obùća, temnìca (mj. tamnica), travìca, vodìca, zvezdìca, * zvońìca (ictus), ciglàna, kafàna, silìka (mj. solika, grandinis genus); belìca (prunus albus), * brusnìca (mola ferramentis acuendis), * splanìca (alveus aquarius de monte decurrens), gornìca (jus dominatoris super vineis), modrìca, teplìce (mj. toplice, thermae), trnùle, Stanùra (convicium in hominem nomine Stanko), svećìca, Polśìca (mulier nata in regionibus submontanis), klupčìca, steklàna (mj. staklana), novìne, sedìne (crines canae), śetìna (seta), riđìna (mj. rođina, segmentum vitium).

γ) Imenice sa ^.

Jedne imadu akcenat ^ na prvome, a jedne na drugome slogu.

αα) Imenice s akcentom ^ na prvom slogu u nom. sing. pridržavaju ga kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńeno.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kôžica	kôžice
2. Gen.	kôžice	kôžic

	Sing.	*Plur.*
3. Dat.	kôžici	kôžicam
4. Akuz.	kôžicu	kôžice
5. Vok.	kôžica	kôžice
6. Lok.	kôžici	kôžica
7. Inst.	kôžicu	kôžicami

Ovako se još akcentuju: îskrica, kôrica, kûńica (dem. od kûńa, culina), câjtunge (Zeitung), rûšica (dem. od rûška, štok. krûška), lâštrica (assis quidam), mâčkica, škârice, žêmḷica, brâjdica (ordo vitium), bîstrica (pruni genus), mâjkica, mûrvica, grêblica (batillum, quo carbones ex fornace corraduntur), rôžica (dem. od rôža, štok. rúža), frâḷica (dem. od frâḷa, fräulein), tôrbica, Bîstrica (ime mjestu), vôžica (doliolum), bâltica (dem. od bâlta, securis), čêlica, Žîtnica (ime gori), grânica (dem. od grâna), sîrnica.

ββ) I imenicama s akcentom ˆ na drugom slogu u nom. singul. ostaje im na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. bez razlike

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	komôra (conclave)	komôre
2. Gen.	komôre	komôr
3. Dat.	komôri	komôram
4. Akuz.	komôru	komôre
5. Vok.	komôra	komôre
6. Lok.	komôri	komôra
7. Inst.	komôru	komôrami

Ovako se još akcentuju: potkôva, posûda, dibrôta (mj. dobrota), amrêla, ciprîja i ceprîja (fascinatio), basânka (piri genus), otâva (foenum chordum), pištôla, pokôra, večêra, kirîzma (mj. korizma), žeńîdba, kipîce (mj. kopice, tibiale), medâḷa (numus in memoriam alicujus rei cusus), nevôḷa, ispâka (convicium in feminam), rakîja, gizdâvka, ṛjâvka (mulier subrubea), kradḷîvka, vušîvka, smrdḷîvka, skupôća, teškôća, arênda, neprâvda, lažḷîvka, strašḷîvka, kožîja (pestis), pijânka, kočîja, košâra, meštrîja, oprâva (vestitus), podôba i spodôba (facies), patrôla, žer̥âvka (pruna), kisîdba (mj. kosidba, foenisectio), rezîdba (putatio vitium), vezîdba (capistratio vitium), ponûda (quod alicui comedendum offertur), čirêšńa (št. trèšńa, gen. pl. čirêšań; svi gen. pl. ostalijeh imenica dvosložni su: kradḷîvk, vušîvk itd.).

(Svršiće se.)

RAD

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA CXVI.

FILOLOGIČKO-HISTORIČKI I FILOSOFIČKO-JURIDIČKI RAZREDI.

XXXIX.

JUGOSLAVENSKA
AKADEMIJA
U ZAGREBU

U ZAGREBU 1893.

U KNJIŽARI JUGOSL. AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).

LIBRARY OF CONGRESS
RECEIVED
MAR 5 1927
DOCUMENTS DIVISION

Dionička tiskara u Zagrebu.

Sadržaj.

Strana

Putovanja po Balkanskom poluotoku XVI. vieka. XIII. Putopisi Stj. Gerlacha i Sal. Schweigera, ili opisi putovanja carskih poslanstva u Carigrad, naime Davida Ungnada od god. 1573. do 1578. i Joach. Sinzendorfa od god. 1577. Od dra. Petra Matkovića 1

Kajkavački dijalekat u Prigorju. (Nastavak.) Od prof. Vatroslava Rožića 113

Nutarnje stanje Hrvatske prije XII. stoljeća. VI. 2. Umjetnost i umjetni obrt. Od dra. Fr. Račkoga 175

Kajkavački dijalekat u Prigorju.

Čitano u sjednici filologičko-historičkoga razreda dne 27. listopada 1892.

PRIOPĆIO PROF. VATROSLAV ROŽIĆ.

(Svršetak.)

δ) Imenice sa ′.

Jednima dolazi akcenat ′ na prvome, a jednima na drugome slogu:

αα) Imenice, kojima je ′ na prvome slogu u nom. sing. ostaje im nepromijeńen kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	církvica	církvice
2. Gen.	církvice	církvic
3. Dat.	církvici	církvicam
4. Akuz.	církvicu	církvice
5. Vok.	církvica	církvice
6. Lok.	církvici	církvica
7. Inst.	církvicu	církvicami.

Ovako se još akcentuju: prílika, návada, zádruga, krížice (lumbus), gréšnica, vúsnica, jálvica (dem. od jálva, abies), súseda, présica (via per silvam excisis arboribus facta), zábava, pógodba, zímḷica (febris), mládenka (sponsa), kúdeḷa, prípeka, Zágorka, Prímorka, Prígorka, návika, gnójnica (sterquilinium), štácija, tégiṅa (cruciatus, grave esse), nágoda, prísega, šídica (schedula de peracta confessione paschali), súčevka.

ββ) Imenicama, kojima je akcenat ′ na drugom slogu u nom. sing. ostaje ′ u svim padežima sing. i plur. nepromijeńen osim gen. pl., gdje se pretvara u ̂:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	divójka	divójke
2. Gen.	divójke	divôjk i divojâk
3. Dat.	divójki	divójkam
4. Akuz.	divójku	divójke

	Sing.	*Plur.*
5. Vok.	divójka	divójke
6. Lok.	divójki	divójka
7. Inst.	divójku	divójkami

Ovako se još akcentuju: pospánka, cigánka, jalóvka (vacca non praegnans, sterilis), seníca (parus), steńíca, mašína, ravnína, šaláta, sredína, vrućína, kosíca (merula feminea), kraḷíca, Kraňíca (Carniola), slepíca, kruglíca (rapae genus), svetíca, tatíca, vrbíca (dem. od vrba), brzína, dolína, vedrína, višína (mj. visina), mrzína i nesnága (convicium in hominem), mrzlína, slabína, vučíca, krḷétka (cavea), crnína, deblína, sparína, vrućína, baníca, Ńemíca, medíca, kasárna, večérňa, silénka (mj. solenka, sallilum), pečénka, rešétka, nijáḷka, siróčka (securis genus), medénka (acus, spannadel), dalína, živína, komúška (folia zeae rejecta) diplónka (mj. duplonka, sclopetum duplum), črnína, špricáḷka. Ženska imena: Katíca, Jelíca, Baríca, Frančíca, Lojzíca, Virúnka, Stančíca, Maríca, Janíca, Rozíca, Doríca i muš. imena: Iváca, Mikáca, Peráca, pisénka (pullus gallinaceus fem. generis).

d. Imenice od četiri sloga.

Imenicâ od četiri sloga ima za svaki od četiri akcenta.

α) *Imenice sa* ˋ.

Svima je imenicama akcenat ˋ na prvome slogu u nom. sing. i ostaje na ńemu kroz sve padeže sing. i plur. osim instr. sing. i gen. plur., gdje postaje ˆ, ali ostaje na istom slogu.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	jàbučica	jàbučice
2. Gen.	jàbučice	jâbučic
3. Dat.	jàbučici	jàbučicam
4. Akuz.	jàbučicu	jàbučice
5. Vok.	jàbučica	jàbučice
6. Lok.	jàbučici	jàbučica
7. Inst.	jâbučicu	jàbučicami

Ovako se još akcentuju: ćùturica, jàgodica, mȑvičica, pȍjsteḷica (mj. posteḷica), pùričica, škàtulica, žètelica, cèprńica (venefica), àrambaša, järebica, Kàrlovčanka, prèsličica, śùcavica (eructatio), dètelina, slȉvovica, gȉbańica, tàmburica, jùričica (avis quaedam), strèševina (pars tecti prominens), brȉtvičica, gȑličica, jàmičica, grùdičica, gùbičica, kùpičica, rȉtesnica (nates, clunes), stòličica, vȉličica

zdĕličica, lädičica, rŭbačica (dem. od rŭbača, indusium), snĕkošica (dem. od snĕkoša, pratum foenarium), žĭličica, tŕličica, čĭžmičica, käbličica i kĕbličica, klädičica, šŭmičica, äličica (dem. od äḷa, vestitus), ĭžičica (dem. od ĭža, domus, cubile), cŭričica, kńĭžičica krȁvičica, krĭpičica, mĕričica, pĭpičica (dem. od pĭpa, emboli genus), slämičica, slĭvičica, tŕtičica (dem. od trta, vitta lignea), bŭkvičica, ĭgličica, päreńica (vos lixiviarium), vĕverica, mȍjtičica (dem. od mȍjtika, št. mȍtika), rästovina (mj. hrastovina), jäńetina, läkomica (apparatus cum canali, quo vinum in doliolum fluit), jävorina (uvae genus), mĕsečina, mäternica, ȍbrvica, pästerkińa i pästirkińa (mj. pastorkińa), lĭpovina (uvae genus), gŭśerica (lacerta), sŭnčanica (helianthus annuus), kĭselica (aqua acida), kŕpičica, kŕtičica, vŭličica (dem. od vulica, platea), zästavica (dem. od zästava, signum, vexillum), stĕzičica (dem. od steza, št. stȁza), pȍličica, trŭpičica (dem. od trupica, truncus), gḷĭvičica, * vańkušnica (superindumentum pulvini). Dvije riječi: pĕkḷarica (mulier mendicans) i Zȁgrepkińa imadu inst. sing.: pĕkḷaricu, Zȁgrepkińu.

β) Imenice sa ˋ.

Jedne imadu akcenat ˋ na drugome a jedne na trećemu slogu u nom. sing.

αα) Kojima je na drugome slogu ˋ u nom. sing., ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur., osim inst. sing. i gen. plur., gdje postaje ˆ na istom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	sikȉrica (securis)	sikȉrice
2. Gen.	sikȉrice	sikîric
3. Dat.	sikȉrici	sikȉricam
4. Akuz.	sikȉricu	sikȉrice
5. Vok.	sikȉrica	sikȉrice
6. Lok.	sikȉrici	sikȉrica
7. Inst.	sikȉricu	sikȉricami.

Ovako se još akcentuju: kibȉlica (mj. kobilica. locusta), kopȁńica (dem. od kopȁńa, alveus), molȉtvica, kabȁńica (pallium), sekȉvica (dem. od sekȉva, št. svĕkrva), Plešȉvica (ime mjestu), lopȁtica, prošȅcija (pompa), kolȉbica, divȉčina (uvae genus).

ββ) Imenice s ˋ na trećem slogu u nom. sing. imadu i u ostalim padežima sing. i pl. ˋ na istom slogu, samo što se u inst. sing. i u gen. pl. mijeńa svak puta u ˆ.

*

	Sing.	*Plur.*
1. Nem.	kubasìca	kubasìce
2. Gen.	kubasìce	kubasîc
3. Dat.	kubasìci	kubasìcam
4. Akuz.	kubasìcu	kubasìce
5. Vok.	kubasìca	kubasice
6 Loc.	kubasìci	kubasica
7. Inst.	kubasîcu	kubasicami

Ovako se još akcentuju: bradavìca, * pupkorèza, rpteńàča, dedovìna, posnešìca, (mj. posnašica, paranympha), nevestìca, * trepetìka (perpendiculum), pogačìca, divojčìca, desetàča (decenarius, valens decem), Rvatìca, ilovàča, mladižèńa (sponsus), mlekarìca, siretìca (mj. sirotica), polovìca, * pometàča (scopae), sepuńàča (mj. sapuńača), težakìńa, pijandùra, kopačìca, pajdašìca (socia), poculìca, rukavìca, perjanìca, domovìna, očevìna, drenovàča, pišalìna, trgovìna, kukuvàča, zelenìka (uvae genus).

γ. Imenice sa ˆ.

Jedne imadu akcenat ˆ u nom. sing. na prvome, jedne na drugome, a jedne na trećemu slogu.

αα) Imenice, koje imadu ˆ na prvom slogu u nom. sing., imaju ga i u svim ostalim padežima sing. i plur. nepromijeńeno na istom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kûvarica	kûvarice
2. Gen.	kûvarice	kûvaric
3. Dat.	kûvarici	kûvaricam
4. Akuz.	kûvaricu	kûvarice
5. Vok.	kûvarica	kûvarice
6. Lok.	kûvarici	kûvarica
7. Inst.	kûvaricu	kûvaricami

Ovako se još akcentuju: prêteļica (amica), šnâjderica, mlînarica, tôrbičica, pâvločina (tela araneae).

ββ) Imenicama s ˆ na drugome slogu u nom. sing. ostaje akcenat u svim padežima sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	komôrica (cubile)	komôrice
2. Gen.	komôrice	komôric
3. Dat.	komôrici	komôricam
4. Akuz.	komôricu	komôrice

	Sing.	*Plur.*
5. Vok.	komôrica	komôrice
6. Lok.	komôrici	komôrica
7. Inst.	komôricu	komôricami

Ovako se još akcentuju: nevôḷica, telêtina, govêdina, * božîćnica (pomum ad diem festi natalitiorum Christi designatum), komôrica, kapêlica, košârica, žeḷêznica, fijôlica (viola odorata), * skrepîlnica (mj. škropilnica, pelvis aquae lustralis), borôvica, žerjâvica, Petrôvina (ime mjestu), večêrica, dibrôtina (arbor quaedam), petrôšica (pirum circa festum sancti Petri maturans), * povŕtnica (raphanus sativus), oprâvica (vestitus), opŕtina (obično u pl. opŕtine, funis ad cadum humeris ferendum), ćešâšina (uvae genus).

γγ) Jednako je i s imenicama, kojima je akcenat ˆ u nom. sing. na trećem slogu, t. j. ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing., plur. nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	vodopîja	vodopîje
2. Gen.	vodopîje	vodopîj
3. Dat.	vodopîji	vodopîjam
4. Akuz.	vodopîju	vodopîje
5. Vok.	vodopîja	vodopîje
6. Lok.	vodopîji	vodopîja
7. Inst.	vodopîju	vodopîjami

Ovako se još akcentuju: popišânka, kovačîja, kumpanîja, ništarîja, oštarîja (caupona), soldačîja, bogomôḷa, glavobôḷa, nespodôba, šekrestîja, biškupîja, mesarîja, bedastôća (stultitia).

δ) Imenice sa ´.

Ima ih sa ´ na prvome, drugome i na trećemu slogu.

αα) Imenice sa ´ na prvom slogu u nom. sing. imaju ga i u ostalim padežima sing. i plur. nepromijeńeno:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	lástavica	lástavice
2. Gen.	lástavice	lástavic
3. Dat.	lástavici	lástavicam
4. Akuz.	lástavicu	lástavice
5. Vok.	lástavica	lástavice
6. Lok.	lástavici	lástavica
7. Inst.	lástavicu.	lástavicami

Ovako se još akcentuju: gúsenica, drénkovina, gŕmḷavina, zánektica (mj. zánoktica, paronychium), Vápḷenica (ime mjestu), kḷúčenica, píjavica, súčevica (uxor judicis), súsedica, bézgovina (mj. bazgovina), vŕbovina, víjoglavka, kráḷevina, síbovina (mj. svibovina), * rúḷevina (arbor quaedam), kúdelica, kíjavica, városanka, Prímorkiṅa, Prígorkiṅa, Vívojdina (ime mjestu), písanica, cépanica, pílevina, gráševina (uvae genus).

ββ) I onda, kad je ′ na drugom slogu u nom. sing., ostaje nepromijeńen kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	mesárnica	mesárnice
2. Gen.	mesárnice	mesárnic
3. Dat.	mesárnici	mesárnicam
4. Akuz.	mesárnicu	mesárnice
5. Vok.	mesárnica	mesárnice
6. Lok.	mesárnici	mesárnica
7. Inst.	mesárnicu	mesárnicami

Tako se još akcentuju: komédija, neprílika, večérnica, kolárnica, Dalmácija, famílija.

γγ) Jednako je i s imenicama, kojima je ′ na trećem slogu u nom. sing., osim gen. plur., u kome od ′ postaje ˆ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	gospodíṅa	gospodíṅe
2. Gen.	gospodíṅe	gespodîṅ
3. Dat.	gospodíṅi	gospodíṅam
4. Akuz.	gospodíṅu	gospodíṅe
5. Vok.	gospodíṅa	gospodíṅe
6. Lok.	gospodíṅi	gospodíṅa
7. Inst.	gospodíṅu	gospodíṅami

Ovako se još akcentuju: golubíca, pojsteḷína (mj. posteḷina), škrebitáḷka (crepitaculum), starišína (caput familias), kiselína, mučeníca, Ogulínka, žutivóḷka (avis quaedam), mišilóvka (mj. mišolóvka, decipula), pripovétka, šelupórka, četrtínka (mj. četvrtinka, mensura quaedam), Japelíćka (nomen altissimi cacuminis montis Plešivica), železnína.

d. Imenice od pet slogova.

Imenicâ od pet slogova ima malo, a ove imadu akcenat ˆ ili ′ ili ˝ ili ˋ.

α) Imenice sa ˆ: Sve imadu akcenat ˆ u nom. sing. na trećem slogu, pa im i ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kolotêčina	kolotêčine
2. Gen.	kolotêčine	kolotêčin
3. Dat.	kolotêčini	kolotêčinam
4. Akuz.	kolotêčinu	kolotêčine
5. Vok.	kolotêčina	kolotêčine
6. Lok.	kolotêčini	kolotêčina
7. Inst.	kolotêčinu	kolotêčinami

Ovako se još akcentuju: ćrvojêdina, krtilôvina, žabokrêčina, zimulêzina, kukurûznica.

β) Imenicama od pet slogova dolazi akcenat ´ samo na trećem slogu, ostajući im nepromijeńen na istom slogu kroz sve padeže. Ovamo spadaju: predikálnica, rakijášnica.

γ Imenicâ sa ` ima dvije vrste. Jednima je ` na trećem, a jednima na četvrtom slogu u nom. sing.

αα) Imenice, koje imadu ` na trećem slogu u nom. sing., ostaje im u ostalim padežima na istom slogu nepromijeńen osim inst. sing. i gen. plur., gdje se pretvara u ˆ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	mladìkovina	mladìkovine
2. Gen.	mladìkovine	mladîkovin
3. Dat.	mladìkovini	mladìkovinam
4. Akuz.	mladìkovinu	mladìkovine
5. Vok.	mladìkovina	mladìkovine
6. Lok.	mladìkovini	mladìkovina
7. Inst.	mladîkovinu	mladìkovinami

Tako se još akcentuju samo: žutìkovina (arbor quaedam) i Radìgovina (ime mjestu).

ββ) Imenice, koje imadu ` na četvrtom slogu u nom. sing., ostaje im kroz sve padeže na istom slogu nepromijeńen osim inst. sing. i gen. plur., gdje postaje ˆ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	gospodarìca	gospodarìce
2. Gen.	gospodarìce	gospodarîc
3. Dat.	gospodarìci	gospodarìcam
4. Akuz.	gospodarìcu	gospodarìce

	Sing.	*Plur.*
5. Vok.	gospodarìca	gospodarìce
6. Lok.	gospodarìci	gospodarìca
7. Inst.	gospodarîcu	gospodarìcami

Tako se akcentuje još samo: tovarušìca (uxor).

γγ) Imenicama sa ˋˋ na prvome slogu u nom. sing. ostaje isti akcenat i na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur., osim inst. sing. i gen. plur., gdje ˋˋ postaje ˆ ostajući na istom slogu. Ovamo spada samo ćüturičica i gïbańičica.

Od šest slogova ima samo jedna imenica: kukuruzô vina, kojoj akcenat ˆ ostaje na četvrtom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen.

D. Imenice ženskoga roda bez nastavka *i* osnove.

Ovakih riječi ima jednosložnih, dvosložnih i trosložnih, a akcenat im je ˋˋ, ˋ, ˆ i ´.

a. Imenice jednosložne.

Jednosložne imenice imadu u nom. sing. ili ˋˋ ili ˆ.

β) Imenice sa ˋˋ.

Tri su imenice jednosložne, koje ˋˋ mijeńaju u ostalim padežima sing. i plur. u ˆ osim akuz. i vok. sing., koji su akcentom jednaki nominativu, a jedna je riječ (vȑst), koja i u ostalim padežima ima ˋˋ osim gen. plur., gdje ˋˋ postaje ˆ.

αα) Imenice, u kojima ˋˋ prelazi u ˆ osim akuz. i vok. sing., koji su jednaki nominativu:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	nȉt	nîti
2. Gen.	nîti	nît
3. Dat.	nîti	nîtim
4. Akuz.	nȉt	nîti
5. Vok.	nȉt	nîti
6. Lok.	nîti	nîti
7. Inst.	nîtju	nîtmi

Ovako se još akcentuje: rȉt (podex) i smȑt (inst. sing.: smȑću).

ββ) Imenica vȑst (species) akcentuje se ovako:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	vȑst	vȑsti
2. Gen.	vȑsti	vȑst
3. Dat.	vȑsti	vȑstim

	Sing.	*Plur.*
4. Akuz.	vȑst.	vȑsti
5. Vok.	vȑst	vȑsti
6. Lok.	vȑst	vȑsti
7. Inst.	vȑšću	vȑsmi

Imenica vrst upotrebljava se vrlo rijetko; umjesto ńe dolazi gotovo uvijek samo „féla“.

γ) Imenice sa ˆ.

Jedne imenice sa ˆ u nom. sing. imadu isti akcenat kroz sve padeže sing. i plur., a druge ga mijeńaju.

αα) Imenice, koje imadu u svim padežima sing. i plur. akcenat ˆ nepromijeńen. U inst. sing. i u genet. i inst. plur. može ˆ doći i na drugi slog:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	lâž	lâži
2. Gen.	lâži	lâži i lažî
3. Dat.	lâži	lâžim
4. Akuz.	lâž	lâži
5. Vok.	lâž	lâži
6. Lok.	lâži	lâži
7. Inst.	lâžju i lažjû	lâžmi i lažmî

Ovako se još akcentuju: glîd (articulus corporis), smêt (stercus), čâst (inst. sing.: čâšću), ćûd, slâst (inst. sing. slâšću), snêt (uredo), vlât, zvâr, žûć, vûš (pediculus), * sâr (obično samo u pl. sâri, ocrea; gen. plur. obično samo: sâr).

ββ) Imenice, koje akcenat ˆ u ostalim padežima mijeńaju, a mijeńaju ga na tri načina.

ααα) Jedne ga mijeńaju u ˋ osim akuz. i vok. sing., koji su jednaki nom. i inst. sing., te gen. i inst. plur., gdje akcenat ˆ ostaje ali prelazi na kraju drugi slog.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	nôć	nȅći
2. Gen.	nȅći	nećî
3. Dat.	nȅći	nȅćim
4. Akuz.	nôć	nȅći
5. Vok.	nôć	nȅći
6. Lok.	nȅći	nȅći
7. Inst.	nećjû	nećmî

Ovako se još akcentuju: kôst — kȅsti, zôb — zȅbi, sôl — sȅli, klûp — klȕpi (št. klúpa).

βββ) Druge imenice mijeńaju ˆ u ˋ osim akuz. i vok. sing., koji su jednaki nom., i osim inst. sing., gen. i inst. plur. u kojima ˆ ali prelazi na krajni drugi slog:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pêć	pèći
2. Gen.	pèći	pećî
3. Dat.	pèći	pèćim
4. Akuz.	pêć	pèći
5. Vok.	pêć	pèći
6. Lok.	pèći	pèći
7. Inst.	pećjû	pećmî

Ovako se još akcentuju: krȋv, mâst, ôs, rȋž (secale cereale), môć (gen. mȍći), cêv; srȋž (ramus aridus).

Brȋv ima akcenat kao i pêć, samo u lok. sing. ima ′ mjesto ˋ: na bŕvi.

γγγ) Treće imenice mijeńaju ˆ u ostalim padežima u ′ osim akuz. i vok. sing., koji su jednaki s nom.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	lûč (taeda)	lúči
2. Gen.	lúči	lúči
3. Dat.	lúči	lúčim
4. Akuz.	lûč	lúči
5. Vok.	lûč	lúči
6. Lok.	lúči	lúči
7. Inst.	lúčju	lúčmi

Tako se još akcentuju: bôl, stvâr, râl (jugerum).

Rêč ima nom., akuz. i vok. plur. rêči, inače ostale padeže kao i lûč.

Ļûdi deklinuje se i akcentuje u plur. ovako: 1. ļûdi, 2. ļûdi i ļudî, 3. ļȕdem, 4. ļûde, 5. ļûdi, 6. ļúdi, 7. ļúdmi i ļudmî.

b. Imenice dvosložne.

Imenice od dva sloga imadu ili ˝ ili ˋ ili ˆ ili ′.

α) Imenice sa ˝.

Svima je akcenat ˝ na prvome slogu u nom. sing. i ostaje im kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu osim inst. sing. gdje može biti pored ˝ na prvom slogu i na posļedńem slogu ˆ i gen.

plur., u kome se ˝ pretvara u ˆ, i inst. plur., u kojem se akcenat pomakne na posledńi slog i postaje ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	spȍvid (confessio)	spȍvidi
2. Gen.	spȍvidi	spôvid
3. Dat.	spȍvidi	spȍvidim
4. Akuz.	spȍvid	spȍvidi
5. Vok.	spȍvid	spȍvidi
6. Lok.	spȍvidi	spȍvidi
7. Inst.	spȍvid-ju i spovidjû	spovidmî

Tako se još akcentuju: svȅklost (mj. svetlost, inst. sveklošću), mîlost (inst. sing. milošću), pȁprat (inst. sing. paprat-ju), stȁrost (inst. sing. starošću), žȉvad (inst. sing. živad-ju), kȅrist (mj. korist, inst. sing. kerišću), pȍstat (inst. sing. postat-ju).

β) Imenice sa ˋ.

Akcenat ˋ ostaje u svim padežima sing. i plur. osim inst. sing., gdje može imati riječ pored ˋ na prvome slogu i ˆ na posledńem slogu, i osim gen. pl., u kome se ˋ pretvara u ˆ, i inst. plur., gdje se ˋ pomiče za slog dalje postajući ˆ:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	tȅkut	tȅkuti
2. Gen.	tȅkuti	têkut
3. Dat.	tȅkuti	tȅkutim
4. Akuz.	tȅkut	tȅkuti
5. Vok.	tȅkut	tȅkuti
6. Lok.	tȅkuti	tȅkuti
7. Inst.	tȅkut-ju i tekut-jû	tekutmî

Ovako se još akcentuju: pȅrut, jȅsen (u lok. osim jȅseni ima i jesenî), ràdost, kȍkoš, bȍlest, mlàdost, ȍbest, pȍmet (mj. pamet, intelligentia), pàprat, pȍmoć, žàlost, stàrost, pràtež (lintea), ȍblast. Oči ima: 1., 4. i 5. ȍči, 2. 6. očî, 3. ȍčim, 7. ȍčmî.

γ) Imenice sa ˆ.

Imenicâ sa akcentom ˆ ima dvije, mîsal i pôlnôć, a deklinuju se i akcentuju ovako:

	Sing.	*Plur.*
α) 1. Nom.	mîsal	mîsli
2. Gen.	mîsli	mîsli
3. Dat.	mîsli	mîslim

	Sing.	*Plur.*
4. Akuz.	mîsal	mîsli
5. Vok.	mîsal	mîsli
6. Lok.	mîsli	mîsli
7. Inst.	mišḷû	mîsli

	Sing.	*Plur.*
β) 1. Nom.	pôlnôć	pôlnèći
2. Gen.	pôlnèći	pôlnećî
3. Dat.	pôlnèći	pôlnèćim
4. Akuz.	pôlnôć	pôlnèći
5. Vok.	pôlnôć	pôlnèći
6. Lok.	pôlnèći	pôlnèći
7. Inst.	pôlnèći	pôlnećmî

δ) Imenice sa ′.

Akcenat ′ ostaje u svim padežima sing. i plur. nepromijeńen na prvome slogu.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	jákost	jákosti
2. Gen.	jákosti	jákosti
3. Dat.	jákosti	jákostim
4. Akuz.	jákost	jákosti
5. Vok.	jákost	jákosti
6. Lok.	jákosti	jákosti
7. Inst.	jákošću	jákosmi

Ovako se još akcentuju: rétkost, náglost, nápast, dúšnost, krépost, ḷúbav, kúpeḷ, vrédnost.

c. Imenice trosložne i višesložne

Trosložnih imenica ima samo sa ̏ i ′.

α) Imenice sa ̏.

Akcenat ̏ ostaje u svijem padežima sing. i plur. na prvome slogu osim inst. sing. i inst. plur., u kojima se pomakne na krajni slog i postaje ̑.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	zȁpoved	zȁpovedi
2. Gen.	zȁpovedi	zȁpovedi
3. Dat.	zȁpovedi	zȁpovedim
4. Akuz.	zȁpoved	zȁpovedi

5. Vok.	zȁpoved	zȁpovedi
6. Lok.	zȁpovedi	zȁpovedi
7. Inst.	zapoved-jû	zapovedmî

Tako se još akcentuje samo: rȕkovet, pȁsterčad (mj. pastorčad).

β) Imenice sa ´.

Akcenat ´ je u nom. i u ostalim padež. sing. i plur. na drugom slogu bez promjene.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pogíbeḷ	pogíbeḷi
2. Gen.	pogíbeḷi	pogíbeḷ
3. Dat.	pogíbeḷi	pogíbeḷim
4. Akuz.	pogíbeḷ	pogíbeḷi
5. Vok.	pogíbeḷ	pogibeḷi
6. Lok.	pogíbeḷi	pogíbeḷi
7. Inst.	pogíbeḷu	pogíbeḷmi

Tako se još akcentuje: obíteḷ, lakómost, zafálnost.

Imenice od četiri sloga imadu samo ` i to na trećem slogu u nom. sing.; na tome slogu ostaje im i u ostalim padežima sing. plur. nepromijeńen:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	preždrḷìvost	preždrḷìvosti
2. Gen.	preždrḷìvosti	preždrḷìvosti
3. Dat.	preždrḷìvosti	preždrḷìvostim
4. Akuz.	preždrḷìvost	preždrḷìvosti
5. Vok.	preždrḷìvost	preždrḷìvosti
6. Lok.	preždrḷìvosti	preždrḷìvosti
7. Inst.	preždrḷìvošću	preždrḷivosmi

Plur. jedva da je u običaju, nu po mome mnijeńu bio bi akcenat kako naznačih. Kao preždrḷìvost akcentuje se još: popusḷìvost (remissio).

E. Imenice s osnovom na konzonanat.

Ovdje ću navesti samo onake imenice, kojima se osnova još danas svršuje na konzonanat. Imenice pako, koje se pomjeriše s drugijem osnovama, nalaze se ondje, kamo po svojoj modifikovanoj osnovi pripadaju.

Najviše se riječi sačuvalo sa osnovom na konzonanat *s* i *t*. Akcenat im je ˋ, ili ´.

a. Osnove na *n*.

Sve imenice s osnovom na *n* imadu u nom. sing. ̏ na prvome slogu, pa im̑ i ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. U plur. mijeńa se ̏ u ´, pomaknuvši se za slog naprijed osim gen. plur., gdje je na drugom slogu ̂:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	brȅme	breména
2. Gen.	brȅmena	bremên
3. Dat.	brȅmenu	breménam (prema: žen-am)
4. Akuz.	brȅme	breména
5. Vok.	brȅme	breména
6. Lok.	brȅmenu	breméni
7. Inst.	brȅmenom	breméni

Tako se još akcentuju: ȉme, ȓame, sȅme, slȅme, vȉme, tȅme.

b. Osnove na *t*.

Imenica s osnovom na *t* ima od dva i tri sloga s akcentom ̀, ̂ i ´.

α) *Imenice dvosložne.*

Jedne imadu akcenat ̀, druge ̂, a treće ´.

αα) Kojima je akcenat ̀ na prvome slogu u nom. sing., ostaje im i u drugim padežima sing. nepromjeńen. Kako sve ovake riječi označuju ńešta živa, svima se plur. pravi po prvoj vrsti. Riječ postaje trosložna a akcenat dolazi na prvi slog kao ̏ i ostaje na istom slogu nepromijeńen kroz sve padeže plur. osim gen., u kome dolazi na krajni slog kao ̂:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	màče (dem. od mačka)	mäčići
2. Gen.	màčeta	mačićêv
3. Dat.	màčetu	mäčićem
4. Akuz.	màče	mäčiće
5. Vok.	màče	mäčići
6. Lok.	màčetu	mäčići
7. Inst.	màčetom	mäčići

Tako se još akcentuju: ràče (dem. od räca), pìše (št. pȉle), gȕše (dem. od gúska), nȕče (dem. od nûk, št. unuk).

Tèle akcentuje se ovako: 1., 4., 5. tèle, 2. telèta, 3. telètu, 6. telètu, 7. telètom; pl. 1. 5. télići, 2. télićev, 3. télićem, 4. téliće, 6. télići, 7. télići.

ββ) Imenicâ dvosložnih s akcentom ̂ na prvom slogu u nom. sing. nema nego jedna: prâse. Deklinuje se i akcentuje ovako: 1.,

4. 5. prâse, 2. präseta, 3. präsetu, 6. präsetu, 7. präsetom; pl. 1., 5. präsići, 2. prasićêv, präsićem, 4. präsiće, 6. präsići, 7. präsići.

γγ) Imenica kúmče sa ´ na prvom slogu u nom. sing., mijeńa ′ u ostalim padežima sing. u `, pomaknuvši ga za jedan slog naprijed, a u plur. ima pravilnu osnovu na *t*, ako riječ i označuje čeḷade. U plur. mijeńa se ` opet u ´ te dolazi na drugi slog:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	kúmče	kumčéta
2. Gen.	kumčèta	kumčéti (?)
3. Dat.	kumčètu	kumčétam
4. Akuz.	kúmče	kumčéta
5. Vok.	kúmče	kumčéta
6. Lok.	kumčètu	kumčéti
7. Inst.	kumčètom	kumčéti

Kao kúmče akcentuje se i déte u sing. 1., 4. 5. déte, 2. ditèta, 3. ditètu, 6. ditètu, 7. ditètom. Za plur. rabi dëca, a za kúmče osim kumčéta ima i: kùmići (od nom. kùmić). Još se akcentuje kao kúmče: ždrébe, ali samo sing., u plur. ima ždrépci od nom. ždrébac (vidi među riječima kamo pripada); blášče (bos, vacca, vitulus), svinče. Posḷedńe dvije — blášče i svińče — mogu imati samo sing. s akcentom kúmče ili: bláščeta, svińčeta; blàščetu, svìńčetu itd.

β Trosložne imenice.

Ovake imenice imadu ˇ, ˆ i ´ akcenat. Deklinuju se i akcentuju ovako:

αα) Imenice s akcentom ˇ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pästerče (mj. pastorče)	pasterčéta
2. Gen.	pästerčeta	pasterčêt
3. Dat.	pästerčetu	pasterčétam
4. Akuz.	pästerče	pasterčéta
5. Vok.	pästerče	pasterčéta
6. Lok.	pästerčetu	pasterčéti
7. Inst.	pästerčetom	pästerčeti

Tako se još akcentuje: mägarče samo u sing., a u plur. ima 1., 4., 5.: magarčéta.

ββ) Imenice s akcentom ˆ.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	odôjče	odojčéta
2. Gen.	odôjčeta	odojčêt

	Sing.	*Plur.*
3. Dat.	odôjčetu	odojčétam
4. Akus.	odôjče	odojčéta
5. Vok.	odôjče	odojčéta
6. Lok.	odôjčetu	odojčéti
7. Inst.	odôjčetom	odojčéti

γγ) Imenice s akcentom ′.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	pastírče	pastirčeta
2. Gen.	pastirčèta	—
3. Dat.	pastirčètu	—
4. Akus.	pastírče	pastirčéta
5. Vok.	pastírče	pastirčéta
6. Lok.	pastirčètu	—
7. Inst.	pastirčètom	—

Tri padeža (1., 4., 5.) u plur. rjetki su. Kao pastírče akcentuje se još: cigánče.

Jedna je samo riječ od četiri sloga s akcentom ′ na prvom slogu: nákiḷenče (mj. nakoḷenče, infans apud epulas nuptiales supra mensam in genua sponsae positus). Akcenat ′ ostaje u svim padežima sing. nepromijeńen, a u plur. (1., 4., 6. pad.) dobija ′ na četvrtom slogu.

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	nákiḷenče	nakiḷenčéta
2. Gen.	nákiḷenčeta	—
3. Dat.	nákiḷenčetu	—
4. Akus.	nákiḷenče	nakiḷenčéta
5. Vok.	nákiḷenče	nakiḷenčéta
6. Lok.	nákiḷenčetu	—
7. Inst.	nákiḷenčetom	—

c. Osnove na *s*.

Riječi s osnovom na *s* pređoše gotovo sve među riječi sredńega roda s osnovom na *a*; samo je sačuvala riječ nebo u plur. osnovu na *s*, a pored ńe i riječ čùdo. Deklinuju se i akcentuju te riječi ovako:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	nèbo	nèba i nebésa
2. Gen.	nèba	nêb (?) i nebês
3. Dat.	nèbu	nèbam i nebésam

	Sing.	*Plur.*
4. Akuz.	nèbo	nèba i nebésa
5. Vok.	nèbo	nèba i nebésa
6. Lok.	nèbu	nèbi i nebési
7. Inst.	nèbom	nèbi i nebési

Oblik pl. nebésa običniji je nego nèba.

Riječ čùdo (št. čüdo) akcentuje se u svijem padežima sing. i plur. kao i nèbo, a kad ima osnovu u plur. na *s*, onda se i ona ravna po riječi nebésa, dakle: čudésa itd.

d. Osnova na *r*.

Imenice mäti i ćî, koje imadu u ostalijem padežima osnovu na konzonanat *r*, deklinuju se i akcentuju ovako:

		Sing.	*Plur.*
α)	1. Nom.	mäti	mätere
	2. Gen.	mätere	mâter
	3. Dat.	mäteri	mäteram
	4. Akuz.	mäter	mätere
	5. Vok.	mäti	mätere
	6. Lok.	mäteri	mätera
	7. Inst.	mâterju	mâterami
β)	1. Nom.	ćî	ćêri
	2. Gen.	ćéri	ćéri
	3. Dat.	ćéri	ćèram
	4. Akuz.	ćêr	ćêri
	5. Vok.	ćî	ćêri
	6. Lok.	ćéri i ćêri	ćèra
	7. Inst.	ćérju i ćerjû	ćermî

2. Zamjenički oblici.

Osim personalnih zamjenica ja, ti i refleksivne sebe, sve se ostale zamjenice deklinuju po pronominalnoj deklinaciji. Ja, ti, sebe deklinuju se i akcentuju ovako:

	Sing.		
1. Nom.	jâ	tî	—
2. Gen.	mène	tèbe	sèbe
3. Dat.	mèni, mi	tèbi, ti	sèbi, si
4. Akuz.	mène, me	tèbe, te	sèbe, se
5. Vok.	—	tî	—
6. Lok.	mèni	tèbi	sèbi
7. Inst.	mênom	tôbom	sôbom

Plur.

1. Nom.	mî	vî
2. Gen.	nâs	vâs
3. Dat.	nȁm	vȁm
4. Akuz.	nâs	vâs
5. Vok.	—	vî
6. Lok.	nȁs (rjeđe nâs)	vȁs (rjeđe: vâs)
7. Inst.	nâmi	vâmi

Pronominalna se deklinacija mnogo primakla složenoj deklinaciji, izjednačivši se i u onim oblicima sa složenom deklinacijom, u kojima se štokavština još razlikuje. Padežni nastavci zámjenîcâ s tvrdim i mekanim osnovnim konzonantom — jednaki su.

a) Zamjenice lične adjektivne: môj, tvôj, svôj: nȁš, vȁš, ńîov, ńějin.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
α) 1. Nom.	môj	mâ, mòja	mê, mòje
2. Gen.	méga mojèga mòjega	mê mòje	méga mojèga mòjiga
3. Dat.	mému mojèmu mòjimu	mòji	mému mojèmu mòjimu
4. Akuz.	mèga, môj mojèga mòjiga	mû, mòju mâ, mòja	mê, mòje mê, mòje
5. Vok.	môj		
6. Lok.	mému mojèmu mòjimu	mòji	mému mojèmu mòjimu
7. Inst.	mòjim mojêm	mojû	mòjim mojêm

Plur.

1. Nom.	mòji	mê, mòje	mâ, mòja
2. Gen.	mòji	za sva tri roda	
3. Dat.	mòjim		
4. Akuz.	mê, mòje	mê, mòje	mâ, mòja
5. Vok.	mòji	mê, mòje	mâ, mòja
6. Lok.	mòji	za sva tri roda	
7. Inst.	mòjimi mojêmi		

Kraći oblici ove zamjenice mnogo se češće upotrebljavaju od duljih. Kao m ô j deklinuju se i akcentuju još: t v ô j, i refleksivna adjektivna zamjenica s v ô j. Slična je deklinaciji zamjenice m ô j, deklinacija relativne zamjenice k î, k â, k ô (št. kòjî, kòjâ, kòjê):

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	kî	kâ	kô
2. Gen.	kèga	kê	kèga
3. Dat.	kèmu	kî	kèmu
4. Akuz.	kèga	kû	kô
5. Vok.	kî	kâ	kô
6. Lok.	kêm	kî	kêm
7. Inst.	kêm	kû	kêm

Plur.

1. Nom.	kî	kê	kâ
2. Gen.	kî	za sva tri roda	
3. Dat.	kèm		
4. Akuz.	kê	kê	kâ
5. Vok.	kî	kê	kâ
6. Lok.	kî	za sva tri roda	
7. Inst.	kêmi		

Sing.

β) 1. Nom.	nȁš	nàša	nàše
2. Gen.	nàšiga našèga	nàše	nàšiga našèga
3. Dat.	nàšimu našèmu	nàši	nàšimu našèmu
4. Akuz.	nàšiga, nȁš našèga	nàšu	nàše
5. Vok.	nâš	nàša	nàše
6. Lok.	nàšim nàšem	nàši	nàšim nàšem
7. Inst.	nàšim	nàšu našû	nàšim

Plur.

1. Nom.	nàši	nàše	nàša
2. Gen.	nàši	za sva tri roda	
3. Dat.	nàšim		
4. Akuz.	nàše	nàše	nàša

*

Plur.

5. Vok.	nàši	nàše	nàša
6. Lok.	nàši	za sva tri roda	
7. Inst.	nàšimi našèmi	za sva tri roda	

Tako se još deklinuje i akcentuje: väš, ńègov (ž. ńègova, sr. ńègvo) izbacujući u svim padežima sing. i plur. vokal *o* između konz. *g* i *v*, osim akuz. i vok. sing., koji su jednaki s nomin.

γ) Zamj. adj. ńîov (št. njîhov) deklinuje se i akcentuje ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	ńîov	ńîova	ńîovo
2. Gen.	ńîovega ńîoviga	ńîove	ńîovega ńîoviga
3. Dat.	ńîovemu ńîovimu	ńîovi	ńîovemu ńîovimu
4. Akuz.	ńîovega, ńîov ńîoviga	ńîovu	ńîovo
5. Vok.	ńîov	ńîova	ńîovo
6. Lok.	ńîovem	ńîovi	ńîovem
7. Inst.	ńîovim	ńîovu	ńîovim

Plur.

1. Nom.	ńîovi	ńîove	ńîova
2. Gen.	ńîovi	za sva tri roda	
3. Dat.	ńîovim	za sva tri roda	
4. Akuz.	ńîove	ńîove	ńîova
5. Vok.	ńîovi	ńîove	ńîova
6. Lok.	ńîovi	za sva tri roda	
7. Inst.	ńîovimi ńîovemi	za sva tri roda	

δ) Zamjenica ńéjin (št. ńézin) deklinuje se i akcentuje ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	ńéjin	ńéjina	ńéjini (mj. ńézino)
2. Gen.	ńéjinega ńéjiniga	ńéjine	ńéjinega ńéjiniga
3. Dat.	ńéjinemu ńéjinimu	ńéjini	ńéjinemu ńéjinimu
4. Akuz.	ńéjinega, ńéjin ńéjiniga	ńéjinu	ńéjini

Sing.

5. Vok.	ńéjin	ńéjina	ńéjini
6. Lok.	ńéjinim	ńéjini	ńéjinim
7. Inst.	ńéjinim	ńéjinu	ńéjinim

Plur.

1. Nom.	ńéjini	ńéjine	ńéjina.
2. Gen.	ńéjini	za sva tri roda	
3. Dat.	ńéjinim		
4. Akuz.	ńéjine	ńéjine	ńéjina
5. Vok.	ńéjini	ńéjine	ńéjina
6. Lok.	ńéjini	za sva tri roda	
7. Inst.	ńéjinimi		

b Zamjenice pokazne: tâ, ȍv, ȍn, ìsti.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
α) 1. Nom.	tâ (št. tâj)	tâ	tô
2. Gen.	tèga	tê	tèga
3. Dat.	tèmu	tî	tèmu
4. Akuz.	tâ, tèga	tû	tȍ
5. Vok.	tâ	tâ	tô
6. Lok.	tem, tim tèmu	tí	tem, tim tèmu
7. Inst.	têm	tû	têm

Plur.

1. Nom.	tî	tê	tâ
2. Gen.	tȅ	za sva tri roda	
3. Dat.	tèm		
4. Akuz.	tê	tê	tâ
5. Vok.	tî	tê	tâ
6. Lok.	ti	za sva tri roda	
7. Inst.	tèmi		

Lok. sing. i plur. dolazi uvijek s prijedlogom, pa jer na prijedlog dolazi ˝ to je lok., ako je od jednoga sloga, kao enklitika bez akcenta: prì tem, prì tim, prì ti; ako je od dva sloga, onda ima ˋ: pri tèmu.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
β) 1. Nom.	ȍv (št. òvâj)	òva	òvo
2. Gen.	ovèga ovêga òviga	òve	ovèga ovêga òviga
3. Dat.	ovèmu ovêmu òvimu	òvi	ovèmu ovêmu òvimu
4. Akuz.	ovèga, ȍv ovêga òviga	òvu	òvo
5. Vok.	ȍv	òva	òvo
6. Lok.	ovêm, òvim ovêmu, ovèmu	òvi	ovêm, ovêmu, ovèmu
7. Inst.	òvim, ovêm	ovû	òvim, ovêm

Plur.

1. Nom.	òvi	òve	òva
2. Gen.	òvi	za sva tri roda	
3. Dat.	òvim		
4. Akuz.	òve	òve	òva
5. Vok.	òvi	òve	òva
6. Lok.	òvi	za sva tri roda	
7. Inst.	ovêmi òvimi		

Kao ȍv, òva, òvo deklinuje se i akcentuje još: ȍn, òna, ȍn (mj. ono) i ìsti, ìsta, ìsto.

c) Zamjenice upitne: dôj, kâj, čȇji.

α) Zamjenica supstantivna, koja se upotrebljava za čeljade, jest dôj (st. sl. kъ-to, št. tkȍ) a za stvari: käj. Zamjenica dôj i käj deklinuju se ovako:

	Sing.	*Plur.*
1. Nom.	dôj	käj i kâj
2. Gen.	kȅga	čèsa
3. Dat.	kȅmu	čèmu
4. Akuz.	kȅga	käj i kâj
5. Vok.	—	—
6. Lok.	kêm, kȉm kȅm, kȉm	čȅm, čȉm
7. Inst.	kêm	čêm, čȉm

β) Zamjenica adjektivna kî, kâ, kô deklinuje se i akcentuje kao i onda, kada je zamjenicom relativnom (vidi natrag), a zamjenica čìji, čìja, čìje ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	čìji	čìja	čìje
2. Gen.	čìjega, čijèga čìjiga	čìje	čìjega, čijèga čìjiga
3. Dat.	čìjemu, čijèmu čìjimu	čìji	čìjemu, čijèmu čìjimu
4. Akuz.	čìjega, čìji čijèga čìjiga	čìju	čìje
5. Vok.	čìji	čìja	čìje
6. Lok.	čìjem, čijèmu čìjim	čìji	čìjem, čijemu čìjim
7. Inst.	čìjim	čìju	čìjim

Plur.

1. Nom.	čìji	čìje	čìja
2. Gen.	čìji	za sva tri roda	
3. Dat.	čìjim		
4. Akuz.	čìje	čìje	čìja
5. Vok.	čìji	čìje	čìja
6. Lok.	čìji	za sva tri roda	
7. Inst.	čìjimi		

d) Zamjenice određene: sȁ, sâm, sâki.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
α) 1. Nom.	sȁ (št. sȁv ili vȁs)	sȁ	sȅ
2. Gen.	sȅga	sê i sȅ	sȅga
3. Dat.	sȅmu	sȉ	sȅmu
4. Akuz.	sȅga	sȕ	sȅ
5. Vok.	sȁ	sȁ	sȅ
6. Lok.	sȅmu, sêm	sȉ	sȅmu, sêm
7. Inst.	sêm	sû	sêm

Plur.

1. Nom.	sȉ	sȅ	sȁ
2. Gen.	sȉ	za sva tri roda	
3. Dat.	sȉm		

Plur.

4. Akuz.	sȅ	sȅ	sȁ
5. Vok.	sȉ	sȅ	sȁ
6. Lok.	sȉ	za sva tri roda	
7. Inst.	sèmi		

Ovakoj deklinaciji slična je deklinacija i st. sl. zamjenice sь, si, se, u koliko se još u prigorskom dijalektu sačuvala. Zamjenica sь (hic) sačuvala se u gen. sing. u frazi: sȅga ḷeta, sê neći (izgovaraj kao jednu riječ, št. sȉnôć) pored snôći. Sê neći = ove noći, a snôći znači: sinoć u veče. Sačuvala se nadaḷe u akuz. sredńega roda: sê ḷeti = ovoga ḷeta. Osim toga se akuz. sačuvao kao i u štokavačkom dijalektu na koncu u riječima: nèćas (št. nȍćas), večèras, ḷètos, dänas, tôčas (pored: tôči) sa značeńem: malo prije. Štokavačko: jesènas, zìmûs, pròḷetôs prigorski dijalekat ne pozna. Kako se vidi, ta zamjenica dolazi samo uz imenice, koje pokazuju vrijeme, a u drugim je prilikama zamjeńuje ȍv, ȍva ȍvo.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
β) 1. Nom.	sâm	sáma	sámo
2. Gen.	samèga sámega sámiga	sáme	samèga sámega sámiga
3. Dat.	samèmu sámemu sámimu	sámi	samèmu sámemu sámimu
4. Akuz.	samèga, sâm sámega, sámiga	sámû	sámo
5. Vok.	sâm	sáma	sámo
6. Lok.	samèmu sámem	sámi	samèmu sámem
7. Inst.	sámim	samù	sámim

Plur.

1. Nom.	sámi	sáme	sáma
2. Gen.	sámi	za sva tri roda	
3. Dat.	sámim		
4. Akuz.	sáme	sáme	sáma
5. Vok.	sámi	sáme	sáma
6. Lok.	sámi	za sva tri roda	
7. Inst.	samèmi sámimi		

Sing.

γ) 1. Nom.	sâki (št. svȁk, svȁki)	sâka	sâko
2. Gen.	sâkega sâkiga	sâke	sâkega sâkiga
3. Dat.	sâkemu sâkimu	sâki	sâkemu sâkimu
4. Akuz.	sâkega, sâki sâkiga	sâku	sâko
5. Vok.	sâki	sâka	sâko
6. Lok.	sâkemu sâkimu	sâki	sâkemu sâkimu
7. Inst.	sâkim	sâku	sâkim

Plur.

1. Nom.	sâki	sâke	sâka
2. Gen. 3. Dat.	sâki sâkim	za sva tri roda	
4. Akuz.	sâke	sâke	sâka
5. Vok.	sâki	sâke	sâka
6. Lok. 7. Inst.	sâki sâkemi sâkimi	za sva tri roda	

e) Zamjenice neodređene: nȉčer, nȅčer, nȉkaj, nȅčiji, nȉčiji.

Sing.

α) 1. Nom.	nȉčer (st. sl. ničьtože i nikьtože št. nȉtko ili nȉko)	β)	nȅčer (st. sl. * nêčьtože, št. nȅko, nȅtko
2. Gen.	nȉkega nȉkiga		nȅkega nȅkiga
3. Dat.	nȉkemu nȉkimu		nȅkemu nȅkimu
4. Akuz.	nȉkega nȉkiga		nȅkega nȅkiga
5. Vok.	—		—
6. Lok.	nȉkemu, nȉkim nȉkimu, nȉkim		nȅkemu, nȅkem nȅkimu, nȅkim
7. Inst.	nȉkim		nêkim, nȅkim

Plur. od nȅčer.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	nêki	nêke	nêka
2. Gen.	nêki	za sva tri roda	
3. Dat.	nȅkim		
4. Akuz.	nêke	nêke	nêka
5. Vok.	nêki	nêke	nêka
6. Lok.	nêki	za sva tri roda	
7. Inst.	nêkimi		

γ)	1. Nom.	nȉkaj
	2. Gen.	nȉčesa
	3. Dat.	nȉčemu
	4. Akuz.	nȉkaj
	5. Vok.	—
	6. Lok.	nȉčem, nȉčim
	7. Inst.	nȉčim

Tako se još akcentuje sȁkaj (št. svȁšto).

Sing.

		muš.	žen.	sred.
δ)	1. Nom.	nȅčiji	nȅčija	nȅčije
	2. Gen.	nȅčijega nȅčijiga	nȅčije	nȅčijega nȅčijiga
	3. Dat.	nȅčijemu nȅčijimu	nȅčiji	nȅčijemu nȅčijimu
	4. Akuz.	nȅčijega, nȅčiji nȅčijega	nȅčiju	nȅčije
	5. Vok.	nȅčiji	nȅčija	nȅčije
	6. Lok.	nȅčijemu, nȅčijem nȅčijim	nȅčiji	nȅčijemu, nȅčijem nȅčijim
	7. Inst.	nȅčijim	nȅčiju	nȅčijem

Plur.

1. Nom.	nȅčiji	nȅčije	nȅčija
2. Gen.	nȅčiji	za sva tri roda	
3. Dat.	nȅčijim		
4. Akuz.	nȅčije	nȅčije	nȅčija
5. Vok.	nȅčiji	nȅčije	nȅčija
6. Lok.	nȅčiji	za sva tri roda.	
7. Inst.	nȅčijimi		

Kao n ȅ č i j i deklinuje se i akcentuje i nȉčiji, svȁčiji.

f) Zamjenica i(jь), ja je

mjesto koje stoji u nom. pokazna zamjenica: ȍn, ȍna, ȍno, deklinuje se i akcentuje ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	ôn (i ȍn)	òna	òni (mj. ono)
2. Gen.	ńèga, ga	ńê, je	ńèga, ga
3. Dat.	ńèmu, mu	ńî, ji	ńèmu, mu
4. Akuz.	ńèga, ga	ńû, ju	ńê, ga
5. Vok.	—	—	—
6. Lok.	ńëm, ńîm	ńû	ńèm, ńîm
7. Inst.	ńˆm	ńû	ńîm

Plur.

1. Nom.	òni	òne	òna
2. Gen.	ńî, ji	za sva tri roda	
3. Dat.	ńîm, jim		
4. Akuz.	ńê, ńî, ji	ńê, je	ńî, ji
5. Vok.	—	—	—
6. Lok.	ńî	za sva tri roda	
7. Inst.	ńîmi		

Duḷi se oblici upotrebḷavaju kao i u štokavštini t. j.: na početku izreke, kada se naglasuje i iza prijedloga. Iza prijedloga pri lok. sing. i plur. stoji kao enklitika: prî ńem, prî ńim; prî ńi i pri ńèm, pri ńî. Tako je i kod drugijeh jednosložnih zamjenica u tim padežima.

3. Pridjevni oblici.

Pridjevi se deklinuju, kako je poznato, po nominalnoj deklinaciji, ako su neodređeni, a po složenoj, ako su određeni. U prigorskom dijalektu nema, za pravo reći, niti jedne niti druge deklinacije. Padeži jedne i druge deklinacije dolaze bez osobite razlike u značeńu uporedo tako te nekoji padeži nominalne, a nekoji složene deklinacije nigda ni ne dolaze. Nekoji padeži nominalne deklinacije sačuvaše se u svoj svojoj čistoti kao n. pr. dat. i lok. sing. ženskoga roda. Od participa živi u prigorskom dijalektu potpuno samo part. pret. pas. i part. pret. akt., dočim se part. prez. gotovo nigda ne upotrebḷava. Ako se i čuje kadikad part. prez. od nekih glagola kao n. pr. od glag. nesìti, ne drži se participom nego adjektivom: niséći, niséća, niséće (št. noseći), a dolazi re-

dovito samo u ženskom rodu: niséća pored neséća i ńèseća sa značeńem: mulier gravida. Oblici vrûć, kipûć u štokavštini su adjektivi kao i u prigorskom dijalektu. Dok je u štokavačkom dijalektu taj st. slov. part. prez. s vremenom postao adverbom, u prigorskom dijalektu eto izginu, sačuvavši samo slabe tragove nekadańega života.

Da bi se vidjelo, koji se oblici sačuvaše u nominalnoj, a koji u složenoj deklinaciji, pokazaćemo primjerom:

Padeži iz nominalne deklinacije.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	žût	žúta	žúti (mj. žúto)
2. Gen.	—	žúte	—
3. Dat.	—	žúti	—
4. Akuz.	žût	žútu	žúti
5. Vok.	žût	žúta	žúti
6. Lok.	—	žúti	—
7. Inst.	—	žútu	—

Plur.

1. Nom.	žúti	žúte	žúta
2. Gen.	—	—	—
3. Dat.	—	—	—
4. Akuz.	žúte	žúte	žúta
5. Vok.	žúti	žúte	žúta
6. Lok.	žúti	—	žúti
7. Inst.	—	—	—

Padeži iz složene deklinacije.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	žúti	—	—
2. Gen.	žútiga žútega žutèga	—	žútiga žútega žutèga
3. Dat.	žútimu žútemu žutèmu	—	žútimu žútemu žutèmu
4. Akuz.	žútiga žútega žutèga	—	—

		Sing.	
5. Vok.	žúti	—	—
6. Lok.	žútim	—	žútim
7. Inst.	žútim	—	žútim
		Plur.	
1. Nom.	—	—	—
2. Gen.	žúti	za sva tri roda	
3. Dat.	žútim		
4. Akuz.	—	—	—
5. Vok.	—	—	—
6. Lok.	—	žúti	—
7. Inst.	žútimi	žútimi	žútimi
	žutèmi	žutèmi	žutèmi

Iz ovoga je moći razabrati, da se nominalna i složena deklinacija prigorskoga dijalekta, kako je ovdje istavljena, razlikuje u koječemu od nominalne i složene deklinacije u štokavštini. Ta razlika potječe najviše iz toga, što prigorski dijalekat, kako natrag rekosmo, ne pozna određenih i neodređenih adjektiva. Razlike u značenju između te dvie vrste nestalo je, sva je prilika, već vrlo davno, a jezik, našavši se na jednom bez te markantne razlike, pridržao je oblike jedne i druge vrste mjesto onih oblika, koji se izgubiše. Razumljivo je, da je jezik, izgubivši svijest o razlici jedne i druge vrste, pridržao one oblike, koji mu se najzgodniji činjahu, ne pazeći, jesu li nominalne ili složene deklinacije. Teško je za neke padeže odrediti, jesu li prema nominalnoj ili složenoj deklinaciji načinjeni. Taki je padež već nom. sing. U prigorskom dijalektu nema one razlike, po kojoj se glasom sasvijem jednaki oblici razlikuju međusobno akcentom, kao što je to u štokavštini. Žût, žúta, žúto upotrebljava se za štok. žût, žúta, žúto i za određeno: žûtî, žûtâ, žûtô. Jeda li je u ženskom i srednjem rodu — žúta, žúti (mj. žuto) doista neodređen ili možda određen oblik — ko bi to znao? Tako je i kod nekih drugih padeža. Koliko mi je poznat duh i narav prigorskoga dijalekta, ja sam u tom poslu odredio po najboljemu svome uvjerenju.

Prema svemu tomu imademo na umu u daljnom radu samo deklinaciju pridjeva, kako proizlazi kontaminovana iz nominalne i složene deklinacije.

Pridjeva ima od jednoga sloga, od dva, od tri i od četiri sloga s akcentom ˋ, ´, ˆ i ˊ.

a. Pridjevi od jednoga sloga u nom. muškoga roda

α) Pridjevi sa ˝ u nom. sing. muš. roda.

Svi jednosložni pridjevi imadu u muškom rodu ˝, a u ženskom i sredńem rodu na istom slogu ˋ. U drugim padežima muš. i sred. roda, koji postaju trosložni, akcenat ˝ ostaje na prvom slogu, ili se pomakne za jedan slog kao ˋ. U ženskom rodu i onim padežima muš. i sred. roda, koji su dvosložni, ostaje akcenat ˋ nepromijeńen na istom slogu, osim inst. sing. žen. roda, u kome prelazi kao ˆ na krajni slog.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	zdrȁv	zdràva	zdràvo
2. Gen.	zdrȁvega zdrȁviga zdravèga	zdràve	zdrȁvega zdrȁviga zdravèga
3. Dat.	zdravemu zdrȁvimu zdravèmu	zdràvi	zdrȁvemu zdrȁvimu zdravèmu
4. Akuz.	zdrȁvega zdrȁviga zdravèga	zdràva	zdràvo
5. Vok.	zgrȁv, zdràvi	zdràva	zdràvo
6. Lok.	zdrȁvemu zdrȁvimu, zdràvim zdravèmu	zdràvi	zdrȁvemu zdrȁvimu, zdràvim zdravèmu
7. Inst.	zdràvim	zdravû	zdràvim

Plur.

1. Nom.	zdràvi	zdràve	zdràva
2. Gen. 3. Dat.	zdràvi zdràvim	za sva tri roda	
4. Akuz.	zdràve	zdràve	zdràva
5. Vok.	zdràvi	zdràve	zdràva
6. Lok. 7. Inst.	zdràvi zdràvimi zdravèmi	za sva tri roda	

Tako se još akcentuju: slȁb, slàba, slàbo; čȉst, čìsta, čìsti (mj. čisto); dȕg, dùga, dùgo; pȕn, pùna, pùni (mj. puni); sȉt, sìta sìti (mj. sito); stȁr, stàra (i stâra), stàri (mj. staro); tȉj (št. tȉh), tìja, tìje; řl, řla, řlo (citus), mȅk, mèka, mèko; zrȅl, zrèla, zrèlo; brȅj,

brèja, brèje (praegnans); gȍl, gȍla, gȍlo; läk, làka, làko; žȕk, žȕka, žȕko.

Pridjevi: mäl, mȉl i rän imadu u žen. i sred. rodu: mála, málo; mîla, mîlo i râna, râni (mj. rano). U ostalim padežima ima mäl, mála, málo kao i pridjevi jednosložni s ˆ u nom. sing. muš. roda (Vidi naprijed), a mȉl, mîla, mîlo i rän, râna, râni imadu kroz sve padeže sing. i plur. bez ikake promjene ˆ na prvome slogu, bio padež jednosložan ili dvosložan.

β) Pridjevi sa ˆ u nom. sing. muš. roda.

Svi pridjevi imadu u nom. sing. muš. roda akcenat ˆ, a u ženskome i srednjemu rodu ´. — U ostalim padežima sing. i plur. ostaje također ´ na istom slogu bez ikake promjene osim gen., dat.; akuz. i lok. sing. muš. i sred. roda i inst. plur., u kojima pored toga može doći još na drugi slog kao ` i inst. sing. žen. roda, u kome se pomiče na krajni slog kao ˆ.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	mlâd	mláda	mládi (mj. mlado)
2. Gen.	mládega mladíga mladèga	mláde	mládega mládiga mladèga
3. Dat.	mládemu mladìmu mladèmu	mládi	mládemu mládimu mladèmu
4. Akuz.	mládega mládiga mladèga	mládu	mládi
5. Vok.	mlâd, mládi	mláda	mládi
6. Lok.	mládemu mládimu mladèmu	mládi	mládemu mládimu mladèmu
7. Inst.	mládim	mladû	mládim

Plur.

1. Nom.	mládi	mláde	mláda
2. Gen.	mládi	za sva tri roda	
3. Dat.	mládim		
4. Akuz.	mláde	mláde	mláda
5. Vok.	mládi	mláde	mláda
6. Lok.	mládi	za sva tri roda	
7. Inst.	mládimi mladèmi		

Ovako se još deklinuju i akcentuju: čvȑst, čvȑsta, čvȑsti (mj. čvrsto); fȉn, fȉna, fȉni (mj. fino); ûd, úda, údi (št. hûd); prôst, prósta, prósti (mj. prosto); gûst, gústa, gústi (mj. gusto); nôv, nóva, nóvo; sêd, séda, sédi (mj. sedo); sȉv, sȉva, sȉvi (mj. sivo); tȑd, tȑda, tȑdi (mj. trdo, št. tvȑd); žȉv, žȉva, žȉvo i žîvo; svêt, svéta, svéti (mj. sveto); blâg, blága, blágo; plâv, pláva, plávi (mj. plavo); drâg, drága, drágo; nêm, néma, nèmi (mj. nemo); pûst, pústa, pústi (mj. pusto); lêp, lépa, lépo; blêd, bléda, blédi (mj. bledo); bêl, béla, bélo; cêl, céla, célo; čȑn, čȑna, čȑni (mj. črno); jâk, jáka, jáko; lên, léna, léni (mj. leno); krîv, kríva, u sred. rodu: krîvo; ḷût, ḷúta, ḷúti (mj. ḷuto); slân, slána sláni (mj. slano); slêp, slépa, slépo i slêpo; sûv, súva, súvo i sûvo; tûp, túpa, túpi (mj. tupo); vrûć, vrúća, vrúće i vrûće; žût, žúta, žúti (mj. žuto).

Pridjev: b ô s ima u žen. i sred. rodu ˋ: bòsa, bòsi (mj. boso), pa se deklinuje i akcentuje sasvijem kao i pridjevi od jednoga sloga sa ˝ u nom. sing. muš. roda (vidi natrag). Pridjevu: b ȑ z, b ȑ z a, b ȑ z i mj. brzo) ostaje kroz sve padeže sing. i plur. ˆ na prvome slogu bio padež od jednoga ili od dva sloga; a ž î v, k r î v, s l ê p, s û v i v r û ć, za koje rekosmo, da mogu u sredńem rodu imati pored: ž í v o još i ž î v o itd.; ravnaju se u ostalim padežima sing. i plur. sasvijem po primjeru m l â d, m l á d a, m l á d i.

b. Pridjevi od dva sloga u nom. sing.

α) Pridjevi u nom. sing. muš. roda s ˋ. — αα) S pomičnim a.

Pridjevi s pomičnim *a* imadu u nom. sing. muš. roda ˝, a u žen. i sred. rodu ˋ. U ostalim padežima muš. i sred. roda, ako su od tri sloga, dolazi ˝, a u svim padežima ženskoga roda i u onim padežima žen. i sred. roda, koji su dvosložni, dolazi ˋ na prvome slogu. U gen., dat., akuz. i lok. sing. i inst. plur. može pored ˝ na prvome slogu doći i ˋ na drugome slogu.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	nȉzak	nìska	nȉsko
2. Gen.	nȉskega nȉskiga niskèga	nìske	nȉskega nȉskiga niskèga
3. Dat.	nȉskemu nȉskimu niskèmu	nìski	nȉskemu nȉskimu niskèmu

4. Akuz.	nìskega, nìzak nìskiga nìskèga	nìsku	nìsko
5. Vok.	nìzak, nìski	nìska	nìsko
6. Lok.	nìskemu nìskimu, nìskim niskèmu	nìski	nìskemu nìskimu, nìskim niskèmu
7. Inst.	nìskim	nìsku	nìskim

Plur.

1. Nom.	nìski	nìske	nìsko
2. Gen. 3. Dat.	nìski nìskim	za sva tri roda	
4. Akuz.	nìske	nìske	nìsko
5. Vok.	nìski	nìske	nìsko
6. Lok. 7. Inst.	nìski nìskimi niskèmi	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuju i deklinuju: trẽšan, trẽšna, trẽšni (mj. trešno, št. trošan, fragilis); blàtan, blàtna, blàtni (mj. blatno): drẽban, drèbna, drèbni (mj. drebno, št. drȍban): frìžak, friška, friško (frisch, recens); ìtar, ìtra, ìtri (mj. itro, št. hìtar), mȕčan, mȕčna, mȕčni (mj. mučno); slìčan, slìčna, slìčni (mj. slično); slȍžan, slȍžna, slȍžni (mj. složno); srẽćan, srẽćna, srẽćni (mj. srećno); tẽpal, tèpla, tèplo; vẽčan, vẽčna, vẽčni (mj. večno), vẽdar, vèdra, vèdri, (mj. vedro); svìlan, svìlna, svìlni (mj. svilno); glȁsan, glȁsna, glȁsni (mj. glasno); skȑban, skȑbna, skȑbni (mj. skrbno); samo nom. sing. vìkal, vìkla, vìklo (assuetus).

Spomenuti primjer: nìzak, nìska, nìsko može u nom. sing. žen. i sred. roda imati i ′: níska, nísko, pa se onda akcentuje i deklinuje kao pridjevi, koji imadu u nom. sing, muš. žen. i sred. roda ′. (Vidi naprijed.) Kao nìzak mogu imati tako još ovi pridjevi: glàdak, glàtka i glátka, glàtko i glátko; mȍkar, mȍkra i mókra, mȍkri i mókri (mj. mokro); mȑzal, mȑzla i mȑzla, mȑzlo i mȑzlo; ȍštar, ȍštra i óštra, ȍšti i óštri (mj. oštro); slȁdak, slȁtka i slátka, slàtko i slátko; svȅkal, svȅkla i svékla, svȅklo i svȅklo (št. svjelao); dȍbar, dȍbra i dóbra, dȍbri i dóbri (mj. dobro); mȑtav, mȑtva i mȑtva, mȑtvi i mȑtvi (mj. mrtvo); tȅman, tȅmna i témna, tȅmni i témni (mj. tamno), tȅnak, tȅnka i ténka, tȅnko i ténko.

ββ) Bez pomičnoga a.

Pridjevima bez pomičnoga *a* ili ˇ ostaje i u ženskom i sredńem rodu na prvome slogu ili prelazi u ženskom i u sredńem rodu na drugi slog kao ˋ.

ααα) Pridjevi s ˇ na prvome slogu u nom. sing. muš., žen. i sred. roda zadržavaju ga i u ostalim padežima sing. i plur. bez ikake promjene na prvome slogu, postala riječ trosložna ili od četiri sloga.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nem.	čȉtav	čȉtava	čȉtavo
2. Gen.	čȉtavega čȉtaviga	čȉtave	čȉtavega čȉtaviga
3. Dat.	čȉtavemu čȉtavimu	čȉtavi	čȉtavemu čȉtavimu
4. Akuz.	čȉtavega, čȉtav čitaviga	čȉtavu	čȉtavo
5. Vok.	čȉtav, čȉtavi	čȉtava	čȉtavo
6 Loc.	čȉtavemu čȉtavimu, čȉtavim	čȉtavi	čȉtavemu čȉtavimu, čȉtavim
7. Inst.	čȉtavim	čȉtavu	čȉtavim

Ovako se još akcentuju: tȕrski, tȕrska, tȕrsko, rȕski, rȕska, rȕsko. ȩ̀ucki, ȩ̀ucka, ȩ̀ucko (humanus, ȩ̀uckî alienus), grâcki, grȁcka, grȁcko; nȅmški, nȅmška, nȅmško (št. ńȅmačkî); šȅpav, šȅpava, šȅpavo (claudus); brȁtov, brȁtova, brȁtovo; brȅstov, brȅstova, brȅstovo; rȁstiv, rȁstiva, rȁstivo (št. hrástov, querceus); cȁrev, cȁreva, cȁrevo; cȕńast, cȕńasta, cȕńasti (mj. cuńasto, laceratus); pȓńav, pȓńava, pȓńavo (laceratus); sȁjav, sȁjava, sȁjavo; (št. čȁđav, fuliginosus); ćȍrav, ćȍrava, ćȍravo; dlȁkav, dlȁkava, dlȁkavo; drȅven, drȅvena, drȅveni (mj. drevenȯ, št. dȓven); glȉbik, glȉbika, glȉbiko (mj. glibok, profundus); kȉlav, kȉlava, kȉlavo; krȁstav, krȁstava, krȁstavo; kȓńav, kȓńava, kȓńavo; kȕštrast, kȕštrasta, kȕštrasti; kȅplav, kȅplava, kȅplavo (crispus); kvȁtren, kvȁterna, kvȁterni; lȁjav, lȁjava, lȁjavo; lȅden, lȅdena, lȅdeni (mj. ledeno); mȅden, mȅdena, mȅdeni (mj. medeno); plȅsniv, plȅsniva, plȅsnivo; stȅklen, stȅklena, stȅkleni (mj. stakleno); śȓbav, śȓbava, śȓbavo (edentulus), šmȓkav, šmȓkava, šmȓkavo (mucidus); vȕnen, vȕnena, vȕneni; ȍgńen, ȍgńena, ȍgńeni (mj. ȍgńeno); pȁpren, pȁprena, pȁpreni (mj. papreno); ȉglen, ȉglena, ȉgleni; glȍgov, glȍgova, glȍgovo, kȕfren,

küfrena, küfreni (mj. kufreno, cupri); përnat, përnata, përnati; pïsmen, pïsmena, pïsmeni (mj. pismeno); cïglen, cïglena, cïgleni.

Nekoji između navedenih adjektiva mogu imati u žen. i u sred. rodu i ˆ na drugom slogu: šëpav, šepâva, šepâvo; pŕńav, prńâva, prńâvo; drëven, drevêna, drevêni; kïlav, kilâva, kilâvo; küštrast, kuštrâsta, kuštrâsto; plësniv, plesnïva, plesnïvo; stëklen, steklêna, steklêni; śrbav, śrbâva, śrbâvo; vünen, vunêna, vunêni; ögńen, ogńêna, ogńêni; përnat, pernâta, pernâti. Kada imadu u žen. i sred. rodu ˆ, ostaje im kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen na istom slogu: šepâviga, šepâve, šepâvi itd.

βββ) Pridjevi, kojima ˝ u nom. sing. žen. i sred. roda prelazí kao ˋ na drugi slog, ostaje u žen. rodu kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen, a u muš. i sred. rodu pomiče se u padežima, koji postaju četverosložni, još za slog dalje na padežni nastavak kao ˋ ili ostaje na istom slogu na kome i u ženskom rodu, samo u lok. i inst. sing. muš. i sred. roda i u inst. sing. žen. roda, pa u inst. pl. za sva tri roda dobivaju ˆ na drugom slogu.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	bögat	bogàta	bogàti (mj. bogàto)
2. Gen.	bogatèga bogàtiga	bogàte	bogatèga bogàtiga
3. Dat.	bogatèmu bogàtimu	bogàti	bogatèmu bogàtimu
4. Akuz.	bogatèga bogàtiga	bogàtu	bogàti
5. Vok.	bögat, bögati	bogàta	bogàti
6. Lok.	bogâtem bogâtim	bogàti	bogâtem bogâtim
7. Inst.	bogâtim	bogâtu	bogâtim

Plur.

1. Nom.	bogàti	bogàte	bogàte
2. Gen. 3. Dat.	bogàti bogàtim	za sva trì roda	
4. Akuz.	bogàte	bogàte	bogàta
5. Vok.	bogàti	bogàte	bogàta
6. Lok. 7. Inst.	bogàti bogâtemi i bogatèmi	za sva tri roda	

*

Ovako se još deklinuju i akcentuju: sȑdit, srdìta, srdìti (mj. srdito); mȕški, mȕška, mȕško (i muški, muškâ, muškô); zlȍčest, zločèsta, zločèsti (mj. zločesto); gȉzdav, gizdàva, gizdàvo; kȉsel, kisèla, kisèlo; vȍden, vodèna, vodèni (mj. vodeno); dȅbel, debèla, debèlo; pȍdrt, podȑta, podȑti (mj. podrto); pȑten, prtèna, prtèni (mj. prteno, linteus); sȉriv, sirèva, sirèvo (št. sȉrov, crudus); pȉšiv, pišìva, pišìvo (št. pùšḷȉv, vermiculosus); ćȑviv, ćrvìva, ćrvìvo (vermiculosus); gȅtiv, gitèva, gitèvo (mj. gotov, a, o); krȁdḷiv, kradḷìva, kradḷìvo; ȍcten, octèna, octèni; pȍpov, popòva, popòvo; ȑžen, ržèna, ržèni (secalinus); stȑpḷiv, strpḷìva, strpḷìvo; šȉrik, širèka, širèko (mj. širok, a o); vȉsik, visèka, visèko (i vȉsik, vȉsika, vȉsiko (mj. visok, a, o); rȕmen, rumèna, rumèni (mj. rumeno); grȍfov, grofòva, grofòvo; vȅlik, velìka, velìko.

Pridjev: zlȍčest, zločèsta, zločèsti može imati u žen. i sred. rodu i ´: zločésta, zločésti. Tako još vȍden: vodèna i vodéna, vodèni i vodéni, dȅbel: debèla i debéla, debèlo i debélo; drȅven: drevèna i drevéna, drevèni i drevéni; ȍcten, octèna i octéna (n. pr. juva, čórba), kȉsel, kisèla, kisèlo: ali kisólo zéḷe; octèno i octèni; rȕmen: rumèna i ruména, rumèni i ruméni; a vȅlik može pored toga imati i u muš. rodu ´: vélik, velìka i vélika, velìko i velíko.

Kȑvav ima i u žen. i u sred. rodu samo krváva, krvávo. Tako još: pȉtom, pitóma, pitómi (mj. pitomo). Svi ovi pridjevi, koji mogu u žen. i sred. rodu imati pored ` još i ´, deklinuju se kao i bȍgat, a akcenat ´ ostaje ím kroz sve pad. sing. i plur. u žen. i sred. rodu na istom slogu nepromijenen. Deklinuju se dakle i akcentuju kao pridjevi, koji imadu u nom. sing. u sva tri roda ´ (vídi naprijed).

Pridjevi pȉjan i kȍsmat (pilosus) mogu imati u žen. i sred. rodu pored ` još ˆ na drugom slogu: pijàna i pijâna, pijàni i pijâni (mj. pijano); kosmàta i kosmâta, kosmàti i kosmâti (mj. kosmato); tako još: gȉzdav — gizdàva i gizdâva, gizdàvo i gizdâvo; pȑten — partèna i prtêna, prtêni; pȉšiv — pišîva, pišîvi (mj. pišivo); ćȑviv — ćrvîva, ćrvîvo; ȑžen, ržêna, ržêni (mj. ržêno). Kad ima ˆ ostaje svim riječima kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu bez ikake promjene.

β) Pridjevi u nom. sing. muš. roda sa `.

Jednima je ` u nom. sing. na prvom slogu u sva tri roda, a drugima se u žen. i sred. rodu pomiče za slog naprijed.

αα) Pridjevi, kojima je ˋ u nom. sing. u sva tri roda na prvom slogu, imadu ga i u ostalim padežima sing. i plur. nepromijeńena na istom slogu, ili im se u oblicima od četiri sloga pomakne za dva sloga naprijed na padežni nastavak.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	vàmpast, (ventriosus)	vàmpasta	vàmpasti (mjesto vampasto)
2. Gen.	vàmpastega vàmpastiga vampastèga	vàmpaste	vàmpastega vàmpastiga vampastèga
3. Dat.	vàmpastemu vàmpastimu vampastèmu	vàmpasti	vàmpastemu vàmpastimu vampastèmu
4. Akuz.	vàmpastega, vàmpast vàmpastiga vampastèga	vàmpastu	vàmpasti
5. Vok.	vàmpast, vàmpasti	vàmpasta	vàmpasti
6. Lok.	vàmpastemu vàmpastimu, vàmpastim vampastèmu	vàmpasti	vàmpastemu vàmpastimu, vàmpastim vampastèmu
7. Inst.	vàmpastim	vàmpastu	vàmpastim

Plur.

1. Nom.	vàmpasti	vàmpaste	vàmpasta
2. Gen.	vàmpasti	za sva tri roda	
3. Dat.	vàmpastim		
4. Akuz.	vàmpaste	vàmpaste	vàmpasta
5. Vok.	vàmpasti	vàmpaste	vàmpasta
6. Lok.	vàmpasti	za sva tri roda	
7. Inst.	vàmpastimi		

Tako se još akcentuju: srèbren, srèbrena, srèbreni (mj. srebreno); cìrkven, cìrkvena, cìrkveni (i cirkvêna, cirkvêni, mj. cirkveno); gìngav, gìngava, gìngavo.

ββ) Pridjevi, kojima se ˋ u žen. i sred. rodu u nom sing. pomiče za jedan slog naprijed, ostaje im u žen. rodu kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen, a u muš. i u sred.

rodu ili ostaje na istom slogu ili se pomakne još za jedan slog dalje na padežni nastavak. U lok. sing. u sva tri roda, kad je oblik od tri sloga, pa u inst. sing. u sva tri roda dolazi mj. ` akcenat ˆ na drugi slog.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	bèdast, bèdastí	bedàsta	bedàsti
2. Gen.	bedàstega bedàstiga bedastèga	bedàste	bedàstega bedàstiga bedastèga
3. Dat.	bedàstemu bedàstimu bedastèmu	bedàsti	bedàstemu bedàstimu bedastèmu
4. Akuz.	bedàstega bedàstiga bedastèga	bedàstu	bedàsti
5. Vok.	bèdast, bèdasti	bedàsta	bedàsti
6. Lok.	bedàstemu bedàstimu, bedâstim bedastèmu	bedâsti	bedàstemu bedàstimu, bedâstim bedastèmu
7. Inst.	bedâstim	bedâstu	bedâstim

Plur.

1. Nom.	bedàsti	bedàste	bedàsta
2. Gen.	bedàsti	za sva tri roda	
3. Dat.	bedàstim		
4. Akuz.	bedàste	bedàste	bedàsta
5. Vok.	bedàsti	bedàste	bedàsta
6. Lok.	bedàsti	za sva tri roda	
7. Inst.	bedàstimi		

Ovako se još akcentuju: jàlov, jalòva, jalòvo; zèlen, zelèna, zelèni (mj. zeleno); vèsel, vesèla, vesèlo; čŕlen, črlèna, črlèni; ŕjav, (ruber), rjàva, rjàvo i u žen. i sred. rodu: rjâva, rjâvo; sràblìv, srablìva, srablìvo (scabiosus); plèšiv, plešìva, plešìvi (mj. plèšìvo, calvus), samo što jàlov, zèlen, vèsel i čŕlen nemaju u lok. i inst. sing. ˆ nego ` na drugom slogu: 6. zelènim, zelèni; 7. zelènim, zelènu (i zelenû ž. roda). Čŕlen može imat u žen. i sred. rodu i: črléna i črléni (mj. črleno). U tom slučaju ′ ostaje kroz sve padeže sing. i plur. na istom slogu nepromijenen; jednako je i sa ŕjav, kad ima u žen. i sred. rodu ˆ na drugom slogu, t. j. ostaje na istom slogu kroz sve padeže sing. i pl. rjâviga, rjâve i t. d.

Pridjev k ŕ-a k (fragilis) s pomičnim a deklinuje se i akcentuje ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	kŕ-ak, kŕki	kŕka	kŕko
2. Gen.	kŕkega kŕkiga krkèga	kŕke	kŕkega kŕkiga krkèga
3. Dat.	kŕkemu kŕkimu krkèmu	kŕki	kŕkemu kŕkimu krkèmu
4. Akuz.	kŕ-ak, kŕki kŕkega kŕkiga krkèga	kŕku	kŕko
5. Vok.	kŕk, kŕki	kŕka	kŕko
6. Lok.	kŕkemu kŕkimu, kŕkim kŕkemu	kŕki	kŕkemu kŕkimu kŕkim krkèmu
7. Inst.	kŕkim	kŕku i krkû	kŕkim

Plur.

1. Nom.	kŕki	kŕke	kŕka
2. Gen.	kŕki	za sva tri roda	
3. Dat.	kŕkim		
4. Akuz.	kŕke	kŕke	kŕke
5. Vok.	kŕki	kŕke	kŕki
6. Lok.	kŕki	za sva tri roda	
7. Inst.	kŕkimi		

Ovako se još akcentuju i deklinuju: nòćni, nòćna, nòćni (mj. noćno); kèsan, kèsna, kèsni (mj. kesno, kasno, serus); làzan, làzna, làzni (mj. lazno). Ova se dva pridjeva rijetko kada deklinuju, nego se čuju kad i kad u nom. sing., a najobičnije samo kao adverbum u nom. sing. sred. roda: k è s n i, l à z n i.

Prema broju slogova deklinuje se i akcentuje kao k ŕ-a k i ò v č j i, ò v č j a i ò v č j e, gen. òvčiga ili ovčèga, òvče, òvčiga ili ovčèga itd.

γ) Pridjevi u nom. sing. muš., žen. i sred. roda sa ˆ. — αα) S pomičnim a.

Najviše pridjeva ove vrste ima samo određeni oblik u nom. sing. muš. roda. Jednima je akcenat ˆ u nom. sing. u sva tri roda na prvom slogu, a drugima u sva tri roda na drugome slogu.

αα) Kojima je ˆ u nom. sing. na prvome slogu, ostaje im i u svim ostalim padežima sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen bio oblik padeža od dva ili od tri sloga.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	ȩ̂tni	ȩ̂tna	ȩ̂tni (mj. ȩ̂tno)
2. Gen.	ȩ̂tnega ȩ̂tniga	ȩ̂tne	ȩ̂tnega ȩ̂tniga
3. Dat.	ȩ̂tnemu ȩ̂tnimu	ȩ̂tni	ȩ̂tnemu ȩ̂tnimu
4. Akuz.	ȩ̂tnega ȩ̂tniga	ȩ̂tnu	ȩ̂tni
5. Vok.	ȩ̂tni	ȩ̂tna	ȩ̂tni
6. Lok.	ȩ̂tnim	ȩ̂tni	ȩ̂tnim
7. Inst.	ȩ̂tnim	ȩ̂tnu	ȩ̂tnim

Plur.

1. Nom.	ȩ̂tni	ȩ̂tne	ȩ̂tna
2. Gen. 3. Dat.	ȩ̂tni ȩ̂tnim	za sva tri roda	
4. Akuz.	ȩ̂tne	ȩ̂tne	ȩ̂tna
5. Vok.	ȩ̂tni	ȩ̂tne	ȩ̂tna
6. Lok. 7. Inst.	ȩ̂tni ȩ̂tnimi	za sva tri roda	

Ovako se još deklinuju i akcentuju: krûšni, krûšna, krûšni (mj. krušno); îžnî, îžna, îžni (mj. ižno, od iža, domus i cubile); vlâškì, vlâška, vlâško (valachicus); (ȩ̂tni, ȩ̂tna, ȩ̂tni (mj. ȩ̂tno); rîtni, rîtna, rîtni (mj. ritno, podicis); sîtan, sîtna, sîtni (mj. sitno); strâšan, strâšna, strâšni (mj. strašno); vêran, vêrna, vêrni (mj. verno); blîžńi, blîžńa, blîžńe; dôȩ̂ni, dôȩ̂na, dôȩ̂ni (mj. doȩ̂no); gôrńi, gôrńa, gôrńe: srêdńi, srêdńa, srêdńe; zâdńi, zâdńa, zâdńe; trnov, trnova, trnovo.

Prema broju slogova i prema akcentu deklinuju se i akcentuju tako još ovi pridjevi: krâvji, krâvja, krâvje; mâčji, mâčja, mâčje; tûjî, tûja, tûje (št. tuđ); mîši, mîša, mîše; tîči, tîča, tîče; cârski, cârska, cârsko; kâčji, kâč^a, kâčje (serpentis); vûčji, vûčja, vûčje; žâbji, žâbja, žâbje.

Ovako se akcentuje i divjî, divjâ, divjê, ako i ima u nom. sing. ˆ na drugome slogu.

βββ) Kojima je akcenat ˆ na drugom slogu u sva tri roda u nom. sing.; ostaje na istom slogu nepromijeńen kroz sve padeže

sing. u ženskom rodu i kroz sve padeže plur. u sva tri roda osim inst. plur., u kome se akcenat pomakne za slog natrag i postane ´. U muš. i sred. rodu sing. ostaje akcenat na istom slogu kroz sve padeže, samo se u gen., dat. i akuz. mijeńa u ` ili se pomakne za slog natrag te postaje ´.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	mrskì (št. mȑzak)	mrskâ	mrskô
2. Gen.	mrskêga mrskèga mŕskiga	mrskê	mrskêga mrskèga mŕskiga
3. Dat.	mrskèmu mŕskimu	mrskì	mrskèmu mŕskimu
4. Akuz.	mrskèga mȑskiga	mrskû	mrskô
5. Vok.	mrskî	mrskâ	mrskô
6. Lok.	mrskîm	mrskî	mrskìm
7. Inst.	mrskîm	mrskû	mrskîm

Plur.

1. Nom.	mrskî	mrskê	mrskâ
2. Gen.	mrskî	za sva tri roda	
3. Dat.	mrskîm		
4. Akuz.	mrskê	mrskê	mrskâ
5. Vok.	mrskî	mrskê	mrskâ
6. Lok.	mrskî	za sva tri roda	
7. Inst.	mŕskimi		

Pridjev m r s k î može imati i ´ na drugom slogu: mŕski, mŕska mŕsko. Osim m r s k î spomenućemo ovdje, i ako baš ne spada ovamo, i pridjev p e ś î, p e ś â, p e ś ê (canis), jer se deklinuje i akcentuje kao i m r s k î, a osim toga može imati i on na prvome slogu ´: péśi, péśa, péśe. Obadva ova pridjeva, kada imadu ´ na prvome slogu, akcentuju se u ostalìm padežima sing. i plur^ kao pridjevî, koji imadu u sva tri roda u nom. sing. ´. (Vidi naprijed.)

Po nom. sing. spada ovamo još: l o v s k î, l o v s k â, l o v s k ô; tackî, tackâ, tackô (furor) i ḷ u c k î, ḷ u c k â, ḷ u c k ô (alienus), ali se ipak u nekojim padežima razlìkuju, s toga evo napose primjera:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	lovskî	lovskâ	lovskô
2. Gen.	lovskêga lovskèga lòvskiga	lovskê	lovskêga lovskèga lòvskiga
3. Dat.	lovskêmu lovskèmu lòvskimu	lovskî	lovskêmu lovskèmu lòvskimu
4. Akuz.	lovskêga lovskèga lòvskiga	lovskû	lovskô
5. Vok.	lovskî	lovskâ	lovskô
6. Lok.	lovskêmu lovskèmu lòvskimu	lovskî	lovskêmu lovskèmu lòvskimu
7. Inst.	lovskêm lòvskim	lovskû	lovskêm lòvskim

Plur.

1. Nom.	lovskî	lovskê	lovskâ
2. Gen.	lovskî	za sva tri roda	
3. Dat.	lòvskim i lovskîm	za sva tri roda	
4. Akuz.	lovskê	lovskê	lovskâ
5. Vok.	lovskî	lovskê	lovskâ
6. Lok.	lovskî	za sva tri roda	
7. Inst.	lovskêmi lòvskimi	za sva tri roda	

Pridjev tackî može imati i ˝ na prvom slogu: täcki, täcka, täcko, ali ostale padeže, koji nijesu jednaki s nominativom, pravi rađe po primjeru: lovskî.

ββ) Bez pomičnoga a.

Svi pridjevi bez pomičnoga *a* imadu ˆ ili na prvome slogu u sva tri roda ili na drugome slogu u nom. sing. samo u muš. rodu, a u žen. i u sred. imadu na istom slogu ′.

ααα) Kojima je ˆ na prvome slogu u sva tri roda ostaje im na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. bez ikake promjene.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	bâbin	bâbina	bâbini (mj. babino)
2. Gen.	bâbinega bâbiniga	bâbine	bâbinega bâbiniga
3. Dat.	bâbinemu bâbinimu	bâbini	bâbinemu bâbinimu
4. Akuz.	bâbinega, bâbin bâbiniga	bâbinu	bâbini
5. Vok.	bâbin, bâbini	bâbina	bâbini
6. Lok,	bâbinim bâbinemu	bâbini	bâbinim bâbinemu
7. Inst.	bâbinim	bâbinu	bâbinim

Plur.

1. Nom.	bâbini	bâbine	bâbina
2. Gen. 3. Dat.	bâbini bâbinim	za sva tri roda	
4. Akuz.	bâbine	bâbine	bâbina
5. Vok.	bâbini	bâbine	bâbina
6. Lok. 7. Inst.	bâbini bâbinimi	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuju: blâžen, blâžena, blâženi (mj. blaženo); kâlčev, kâlčeva, kâlčevo; mâmin. mâmina, mâmini (mj. mamino); mâčkin, mâčkina, mâčkini (mj. mačkino); ćâćin, ćâćina, ćâćini (mj. ćaćino); vûkov, vûkova, vûkovo; râcin, râcina, râcini (mj. racino); krâvin, krâvina, krâvini (mj. kravino); pûrin, pûrina, pûrini (mj. purino); slîvin, slîvina, slîvini (mj. slivino); blîtvin, blîtvina, blîtvini (mj. blitvino); rêpin, rêpina, rêpini (mj. repino); cîmin, cîmina, cîmini (mj. cimino); rûškin, rûškina, rûškini (mj. ruškino); mlâdin, mlâdina, mlâdini (mj. mladino); jêžev, jêževa, jêževo; strînin, strînina, strînini (mj. strinino); kâčin, kačina, kâčini (mj. kačino, serpentis).

βββ) Pridjevi, koji imadu akcenat ˆ na drugom slogu u nom. muš. roda, a u žen. i sred. rodu ´ na istom slogu, imadu i u ostalím padežima sing. i plur. ' na istom slogu. Taj ´ ostaje na istoj slovci kroz sve padeže bio oblik padeža od tri ili od više slogova..

Sing.

	muš	žen.	sred.
1. Nom.	ženîn	ženína	ženíni (mj. ženino)
2. Gen.	ženínega ženíniga	ženíne	ženínega ženíniga

Sing.

	muš.	žen.	sred.
3. Dat.	ženínemu ženínimu	ženíni	ženínemu ženínimu
4. Akuz.	ženínega ženíniga	ženínu	ženíni
5. Vok.	ženîn	ženína	ženíni
6. Lok.	ženínim	ženíni	ženínim
7. Inst.	ženínim	ženínu	ženínim

Plur.

1. Nom.	ženíni	ženíne	ženína
2. Gen. 3. Det.	�i ženínim	za sva tri roda	
4. Akuz.	ženíne	ženíne	ženína
5. Vok.	ženíni	ženíne	ženína
6. Lok. 7. Inst.	ženíni ženínimi	za sva tri roda	

Tako se još deklinuju i akcentuju: gospîn, gospína, gospíni (mj. gospino) i sestrîn, sestrína, sestríni (mj. sestrino); jedíni, jedína, jedíni (mj. jedino).

δ) Pridjevi u nom. sing. sa ´ u sva tri roda. — αα) S pomičnim a.

Pridjevima s pomičnim *a* ili ostaje ´ kroz sve padeže sing. i pl. nepromijeńen na istom slogu ili se u gen., dat., akuz. i u lok. sing. muš. i sred. roda, pa u inst. pl. mijeńa u ` pomaknuvši se za jedan slog naprijed. Gen. i inst. sing, žen. roda može imati i ˆ na drugome slogu. Ovamo spadaju i adjektivi, koji imadu uvijek određeni oblik a bez pomičnoga su *a*.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	mŕsan, mŕsni	mŕsna	mŕsni (mj. mrsno)
2. Gen.	mrsnèga mŕsnega mŕsniga	mŕsne, mrsnê	mrsnèga mŕsnega mŕsniga
3. Dat.	mrsnèmu mŕsnemu mŕsnimu	mŕsni	mrsnèmu mŕsnemu mŕsnimu
4. Akuz.	mrsnèga mŕsnega mŕsniga	mŕsnu	mŕsni

Sing.

5. Vok.	mŕsan, mŕsni	mŕsna	mŕsni
6. Lok.	mrsnèmu mŕsnimu	mŕsni	mrsnèmu mŕsnimu
7. Inst.	mŕsnim	mŕsnu i mrsnû	mŕsnim

Plur.

1. Nom.	mŕsni	mŕsne	mŕsna
2. Gen.	mŕsni	za sva tri roda	
3. Dat.	mŕsnim		
4. Akuz.	mŕsne	mŕsne	mŕsna
5. Vok.	mŕsni	mŕsne	mŕsna
6. Lok.	mŕsni	za sva tri roda	
7. Inst.	mŕsnimi i mrsnèmi		

Ovako se deklinuju i akcentuju još: plítak, plítka, plítko; bóži, bóža, bóže; kóži, kóža, kóže (štok. kȍzji); vráži, vráža, vráže; šári, šára, šári (mj. šaro, št. šàren); kóński, kóńska, kóńsko; láński, láńska, láńsko; lévi, léva, lévo; désan, désna, désni (mj. desno); právi, práva, právo; zímski, zímska, zímsko; zlátan, zlátna, zlátni (mj. zlatno); jádan, jádna, jádni (mj. jadno); krátak, krátka, krátko; láčan, láčna, láčni (mj. lačno, esuriens); méran, mérna, mérni (mj. merno, št. míran); * prídan, prídna, prídni (mj. pridno, dignus); ráal, zála, rálo (solutus, laxus); tésan, tésna, tésni (mj. tesno); téžak, téška, tèško; trúdan, trúdna, trúdni (mj. trúdno); súdni, súdna, súdni (mj. sudno); díčan, díčna, díčni (mj. dično); kólni, kólna, kólni (mj. kólno, rotarum); stólni, stólna, stólni (mj. stolno); túžan, túžna, túžni (mj. túžno); dúžan, dúžna, dúžni (mj. dužno); gládan, gládna, gládni (mj. gladno); gréšan, gréšna, gréšni (mj. grešno); ládan, ládna, ládni (mj. ladno); másan, másna, másni (mj. másno); mráčan. mráčna, mráčni (mj. mráčno); nágal, nágla, náglo; prášan, prášna, prášni (mj. prašno); présan, présna, présni (mj. presno); snážan, snážna, snážni (mj. snažno); súšan, súšna, súšni (mj. sušno); trézan, trézna, trézni (mj. trézno); žédan, žédna, žédni (mj. žedno); šúpal, šúpla, šúplo; rávan, rávna, rávni (mj. ravno); rédak, rétka, rétko; mútan, mútna, mútni (mj. mutno); žédan, žédna, žédni (mj. žedno); špájsan, špájsna, špájsni (mj. špajsno, joci amans); vínski (i vinskî), vínska, vînsko; mórski, mórska, mórsko; pírni, pírna, pírni (mj. pîrno, nuptialis); stráński (i strańskî), stráńska, stráńsko.

ββ) Pridjevi bez pomičnoga a.

Pridjevi ove vrste imadu u svim padežima sing. i plur. akcenat ′ na prvome slogu bez ikake promjene.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	májkin (aviae)	májkina	májkini (mj. majkino)
2. Gen.	{ májkinega májkiniga	májkine	{ májkinega májkiniga
3. Dat.	{ májkinemu májkinimu	májkini	{ májkinemu májkinimu
4. Akuz.	{ májkinega, májkini májkiniga	májkinu	{ májkinega májkiniga
5. Vok.	májkin	májkina	májkini
6. Lok.	májkinim	májkini	májkinim
7. Inst.	májkinim	májkinu	májkinim

Plur.

1. Nom.	májkini	májkine	májkina
2. Gen. 3. Dat.	{ májkini májkinim	za sva tri roda	
4. Akuz.	májkine	májkine	májkina
5. Vok.	májkini	májkine	májkina
6. Lok. 7. Inst.	{ májkini màjkinimi	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuju: ćérin, ćérina, ćérini (mj. ćerino); Jánin, Jánina, Jánini (ime žen.); žénskin, žénskina, žénskini (mj. ženskino); zvézdin, zvézdina, zvézdini (mj. zvezdino); nóžev, nóževa, nóževo; cúckov, cúckova i cuckòva, cúckovo (canis); u drugim se padežima ne razlikuje akcentom. Ćérin ima osim ćérina, ćérini u žen. i sred. rodu i: ćerína i ćerini; kad je tako, onda ´ ostaje u svim padežima također na istom slogu nepromijeńen: gen. ćeríne, ćeríni itd.

Nekoji se adjektivi razlikuju od akcentuacije navedena primjera u tome, što u ženskom rodu kroz cijeli singular imadu ` na drugom slogu, a u muš. i sred. rodu mogu u sing. i u plur. u padežnim oblicima od tri sloga dobiti također ` na drugom ili trećem slogu. Lakšega prijegleda radi evo primjera:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	vrápčev	vrapčèva	vrapčèvo
2. Gen.	{ vrapčèvega vrapčèviga vrapčevèga	vrapčève	{ vrapčèvega vrapčèviga vrapčevèga

Sing.

	muš.	žen.	sred.
3. Dat.	vrapčèvemu vrapčèvimu vrapčevèmu	vrapčèvi	vrapčèvemu vrapčèvimu vrapčevèmu
4. Akuz.	vrapčèvega, vrápčev vrapčèviga vrapčevèga	vrapčèvu	vrapčèvo
5. Vok.	vrápčev	vrapčèva	vrapčèvo
6. Lok.	vrapčèvem vrapčèvim	vrapčèvi	vrapčèvem vrapčèvim
7. Inst.	vrapčèvim	vrapčèvu	vrapčèvim

Plur.

1. Nom.	vrapčèvi	vrapčève	vrapčèva
2. Gen. 3. Dat.	vrapčèvi vrapčèvìm	za sva tri roda	
4. Akuz.	vrapčève	vrapčève	vrapčèva
5. Vok.	vrapčèvi	vrapčève	vrapčèva
6. Lok. 7. Inst.	vrapčèvi vrapčèvimi i vrapčevèmi	za sva tri roda	

Osim ovake akcentuacije čuje se i onaka, kako je istavismo u primjeru m á j k i n osim žen. roda. Kao pridjev v r á p č e v akcentuju se još: kráḷev, kraḷèva, kraḷèvo; púžev, pužèva, pužèvo; múžev, mužèva, mužèvo; stríčev, stričèva, stričèvo.

c. Pridjevi od tri sloga u nom. sing. muš roda.

α) Pridjevi sa ˈ u nom. sing. muš. roda.

Jednima je ˋ na prvome slogu u nom. sing. muš. roda, a drugima je na pošḷedńem, na trećemu slogu.

αα) Kojima je ˋ na prvome slogu u nom. sing. muš. roda, ńima je i u žen. i sred. rodu u nom. sing. na istom slogu, a ostaje im na prvome slogu i kroz sve ostale padeže nepromijeńen bio pridjev s pomičnim ili bez pomičnoga *a*, samo u inst. sing. žen. roda može dobiti pored ˋ i ˆ na pošḷedńem slogu.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	pȍmetan, (št. pametan)	pȍmetna	pȍmetni (mj. pomotno)
2. Gen.	pȍmetnega pȍmetniga	pȍmetne	pȍmetnega pȍmetniga

Sing.

	muš.	žen.	sred.
3. Dat.	pȍmetnemu pȍmetnimu	pȍmetni	pȍmetnemu pȍmetnimu
4. Akuz.	pȍmetnega pȍmetniga	pȍmetnu	pȍmetnì
5. Vok.	pȍmetan, pȍmetni	pȍmetna	pȍmetni
6. Lok.	pȍmetnemu pȍmetnim	pȍmetni	pȍmetnemu pȍmetnimu
7. Inst.	pȍmetnim	pȍmetnu pȍmetnû	pȍmetnim

Plur.

1. Nom.	pȍmetni	pȍmetne	pȍmetna
2. Gen. 3. Dat.	pȍmetni pȍmetnim	za sva tri roda	
4. Akuz.	pȍmetne	pȍmetne	pȍmetna
5. Vok.	pȍmetni	pȍmetne	pȍmetna
6. Lok. 7. Inst.	pȍmetni pȍmetnimi	za sva tri roda	

Jednako često kano p ȍ m e t a n čuje se i s p ȍ m e t a n, a obadva oblika mogu imati i ` na drugom slogu u sva tri roda: spomètan, spomètna, spomètni. Kada ima ` na drugom slogu, ostaju na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. u sva tri sloga nepromijeńen. (Vidi naprijed kod `.) Kao pȍmetan (kada ima ˜ na prvom slogu) deklinuju se i akcentuju još ovi pridjevi: slȍbodan, slȍbodna, slȍbodni (mj. slobodno); kȅristan, kȅrisna, kȅrisni (mj. kerisno, št. kȍristan); mȅsečan, mȅsečna, mȅsečni, (mj. mesečno); mȅsečev, mȅsečeva, mȅsečevo; ȍblačan, ȍblačna, ȍblačni (mj. oblačno); žȁlostan, žȁlosna, žȁlosni (mj. žalosno); nȉšetan, nȉšetna, nȉšetni (mj. nišetno, nequam); ȍtrivan, ȍtrivna, ȍtrivni (mj. otrovno); jȁvorov, jȁvorova, jȁvorovo; jȁbukov, jȁbukova, jȁbukovo; cȁričin, cȁričina, cȁričini mj. cȁričino); pȅkḷarski, pȅkḷarska, pȅkḷarsko (mendicus); mȁterin, mȁterina, mȁterini (mj. mȁterino); ȍpćinski, ȍpćinska, ȍpćinsko.

Pridjev ȍ t r i v a n akcentuje se kao part. pret. pas. od gl. otrivȁti i ovako: otrivȃn, otrivȃna, otrivȃni (mj. otrivano), pa u tom slučaju ostaje ′ na trećem slogu u svim padežima sing. i plur. bez ikake promjene.

Pridjev m ȁ t e r i n može imati i ˆ na prvome slogu: mâterin, mâterina, mâterini. Akcenat ˆ ostaje u svim padežima sing. i plur. na prvome slogu nepromijeńen. (Vidi naprijed kod pridjeva sa ˆ.)

ββ) Kojima je ˆ u nom. sing. muš. roda na pošljednjem, na trećem slogu, postaje u oblicima od četiri sloga ˋ ostajući na istom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijenjen ili se u gen. dat. i akuz. sing. muš. i žen. roda pomiče za slog naprijed na padežni nastavak.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	gologlàv	gologlàva	gologlàvo
2. Gen.	gologlàvega gologlàviga gologlavèga	gologlàve	gologlàvega gologlàviga gologlavèga
3. Dat.	gologlàvemu gologlàvimu gologlavèmu	gologlàvi	gologlàvemu gologlàvimu gologlavèmu
4. Akuz.	gologlàvega gologlàviga gologlavèga	gològlavu	gologlàvo
5. Vok.	gologlȁv	gologlàva	gologlàvo
6. Lok.	gologlàvem gologlàvim	gologlàvi	gologlàvem gologlàvim
7. Inst.	gologlàvim	gologlâvu	gologlàvim

Plur.

1. Nom.	gologlàvi	gologlàve	gologlàva
2. Gen. 3. Dat.	gologlàvi gologlàvim	za sva tri roda	
4. Akuz.	gologlàve	gologlàve	gologlàva
5. Vok.	gologlàvi	gologlàve	gologlàva
6. Lok. 7. Inst.	gologlàvi gologlàvimi	za sva tri roda	

Tako se deklinuju i akcentuju još samo: trdiglȁv, trdiglàva, trdiglàvo (št. tvrdòglav); svojeglȁv, svojeglàva, svojeglàvo; pešoglȁv, pešoglàva, pešoglàvo (capite canino).

β) Pridjevi sa ˋ.

Jednima je akcenat ˋ na prvome slogu u nom. sing., a jednima na drugome slogu.

αα) Pridjevi sa ˋ na prvome slogu gotovo su svi izvedeni od ličnih krsnih imena, pa prema tome upotrebljavaju se samo u sing., a akcenat im je uvijek na prvome slogu nepromijenjen, osim inst. sing. žen. roda, u kome se ˋ pretvara ˆ, ali ostaje na istom slogu.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	Jùrìćev	Jùrićeva	Jùrićevo
2. Gen.	Jùrićevega Jùrićeviga	Jùrićeve	Jùrićevega Jùrićeviga
3. Dat.	Jùrićevemu Jùrićevimu	Jùrićevi	Jùrićevemu Jùrićevimu
4. Akuz.	Jùrićevega Jùrićeviga	Jùrićevu	Jùrićevo
5. Vok.	Jùrićev	Jùrićeva	Jùrićevo
6. Lok.	Jùrićevem Jùrićevim	Jùrićevi	Jùrićevem Jùrićevim
7. Inst.	Jùrićevim	Jûrićevu	Jùrićevim

Ovako se još akcentuju: Ivićev, Ivićeva, Ivićevo; Jòžićev, Jòžićeva, Jòžićevo; Màtićev, Màtićeva, Màtićevo; Jànkićev, Jànkićeva, Jànkićevo; Nàcekov, Nàcekova, Nàcekovo (Ignatius); Imbrićev, Imbrićeva, Imbrićevo; Pàvlićev, Pàvlićeva, Pàvlićevo; Stànićev, Stànićeva, Stànićevo; Tòmićev, Tòmićeva, Tòmićevo; Frànićev, Frànićeva, Frànićevo; Mìkićev, Mìkićeva, Mìkićevo; Kako se ` rado zamjeńuje sa ˝ mogu svi ovi pridjevi dobiti i ˝ na prvome slogu, ali se u stvari ne mìjeńa ništa, jer u svim padežima ostaje ˝ na istom slogu kao i `.

ββ) Kojima je ` na drugome slogu u nom. sing. muš. roda, ostaje im na drugome slogu i u žen. i u sred. rodu i u svim padežima sîng. i plur. u sva tri roda, a osim toga može u padežima od četiri ili pet slogova biti i na padežnome nastavku, pomaknuvši se za jedan slog naprijed, a u gen. i inst. sing. žen. roda može na krajni slog doći i ˆ. To vrijedi za pridjeve s pomičnim i bez pomičnoga *a*.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	želèzan	želèzna	želèzni (mj. železno)
2. Gen.	želèznega želèzniga želèznèga	želèzne železnê	želèznega želèzniga železnèga
3. Dat.	želèznemu želèznimu železnèmu	želèznì	želèznemu želèznimu železnèmu
4. Akuz.	želèznega želézan želèzniga žaleznèga	želèznu	želèzni

Sing.

	muš.	žen.	sred.
5. Vok.	želèzan, želèzni	želèzna	želèzni
6. Lok.	želèznemı / želèznim	želèzni	želèznem / želèznim
7. Inst.	želèznim	želèznu / železnû	želèznim

Plur.

1. Nom.	želèzni	želèzne	želèzna
2. Gen.	želèzni	za sva tri roda	
3. Dat.	želèznim	za sva tri roda	
4. Akuz.	želèzne	želèzne	želèzna
5. Vok.	želèzni	želèzne	želèzna
6. Lok.	želèzni	za sva tri roda	
7. Inst.	želèznimí	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuju: govècki, govècka, govècko (govètska júva = jus bubulum, rindfleischsuppe); dičùdan, dičùdna, dičùdni (mj. dočudan, dočudna, dočudno = marosus); prasèći, prasèća, prasèće; poškòdan, poškòdna, poškòdni (mj. poškòdno); rvàcki, rvàcka, rvàcko; betèžan, betèžna, betèžni (betèžno, aegrotus); dijàčki, dijàčka, dijáčko (studiosorum); volòvski, volòvska, volòvsko; poslùšan, poslùšna, poslùšni (mj. poslùšno); spodèban, spodèbna, spedèbni (mj. spodòbno); ponìzan, ponìzna, ponìzni (mj. ponizno); prekèsan, prekèsna, prekèsni (mj. prekasno); šenìčan, šenìčna, šenìčni (mj. šenično); kisìtren, kisìtrena, kisìtreni (mj. kositreno); bodḷìkav, bodḷìkava, bodḷìkavo; Martìnov, Martìnova, Martìnovo; medvèdev, medvèdeva, medvèdovo; mladìkov, mladìkova, mladìkovo; ovàkov, ovàkova, ovàkovo; onàkov, onàkova, onàkovo; ovùlik, ovùlika, ovùliko (št. ovolikî); onùlik, onùlíka, onùliko (št. onolikî); mrtvàčki, mrtvàčka, mrtvàčko; pravìčan, pravìčna, pravìčni (mj. pravično); zakèšńen, zakèšńena, zakèšńeni (mj. zakèšńeno, (št. zakàšńen); telèći, telèća, telèće; kinèpḷìn, kinèpḷina, kinèpḷini (mj. konopḷeno, št. kònopḷan).

Pridjevi: s r a m è ž ḷ i v, z a d ù š ḷ i v, p o ž ȑ ḷ i v (vorax) i n e p ò š t e n imadu uvijek ` u žen. i sred. rodu na trećem slogu: sramežḷìva, sramežḷìvo; zadušḷìva, zadušḷìvo; požȑḷìva, požȑḷìvo; nepoštèna, nepoštèni (mj. nepošteno). Svìma ostaje ` nepromijeńen i na istom slogu kroz sve padeže sing. i pl.; samo u inst. sing. u śva tri roda može pored ` pridjev imati i ˆ na istom slogu: sra-

mežḷìvim i sramežḷîvim (za muš. i sred. rod), sramežḷìvu i sramežḷîvu (za žen. rod).

Pridjev pepèḷast može imati u muš. rodu i ˆ na pošḷedńem slogu: pepeḷâst, a svak puta ima u žen. i u sred. rodu: pepeḷâsta, pepeḷâsti (mj. pepeḷasto). Akcenat ˆ u toga pridjeva ostaje u svim padežima i rodovima u sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen.

γ) Pridjevi sa ˆ.

Akcenat ˆ dolazi na prvome, drugome i na trećem slogu u nom. sing.

αα) Pridjevâ, kojima je akcenat ˆ na prvom slogu, ima malo. Svima ostaje ˆ na prvom slogu kroz sve padeže sing. i plur. nepromijeńen.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	pâžuḷev (št. pasuḷev)	pâžuḷeva	pâžuḷevo
2. Gen.	pâžuḷevega pâžuḷeviga	pâžuḷeve	pâžuḷevega pâžuḷeviga
3. Dat.	pâžuḷevemu pâžuḷevimu	pâžuḷevi	pâžuḷevemu pâžuḷevimu
4. Akuz.	pâžuḷevega, pâžuḷev pâžuḷeviga	pâžuḷevu	pâžuḷevo
5. Vok.	pâžuḷev	pâžuḷeva	pâžuḷevo
6. Lok.	pâžuḷevem pâžuḷevim	pâžuḷevi	pâžuḷevem pâžuḷevim
7. Inst.	pâžuḷevim	pâžuḷevu	pâužuḷevim

Plur.

1. Nom.	pâžuḷevi	pâžuḷeve	pâžuḷeva
2. Gen. 3. Dat.	pâžuḷevi pâžuḷevim } za sva tri roda		
4. Akuz.	pâžuḷeve	pažuḷeve	pâžuḷeva
5. Vok.	pâžuḷevi	pâžuḷeve	pâžuḷeva
6. Lok. 7. Inst.	pâžuḷevi pâžuḷevimi pâžuḷivimi } za sva tri roda.		

Tako se još akcentuju: prêteḷski, prêteḷska, prêteḷsko (št. prijatèḷskî); šnâjderev, šnâjdereva, šnâjderevo; Jêžušev, Jêžuševa, Jêžuševo; krâmarev, krâmareva, krâmarevo; mlînarev, mlînareva, mlînarevo; jâmnički, jâmnička, jâmničko (od mjesta Jamnica).

ββ) Kojima je akcenat ˆ na drugome slogu ostaje im i u ostalim padežima sing. i plur. u sva tri roda na istom slogu nepromijeńen. To vrijedi za pridjeve s pomičnim i bez pomičnoga *a*.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	zamâzan (sordidus)	zamâzana	zamâzani (mj. zamazano
2. Gen.	zamâzanega zamâzaniga	zamâzane	zamâzenega zamâzaniga
3. Dat.	zamâzanemu zamâzanimu	zamâzane	zamâzanega zamâzaniga
4. Akuz.	zamâzanega, zamâzan zamâzaniga	zamâzanu	zamâzani
5. Vok.	zamâzan, zamâzani	zamâzana	zamâzani
6. Lok.	zamâzanem zamâzanim	zamâzani	zamâzanem zamâzanim
7. Inst.	zamâzanim	zamâzanu	zamâzanim

Plur.

1. Nom.	zamâzani	zamâzane	zamâzana
2. Gen. 3. Dat.	zamâzani zamâzanim	za sva tri roda	
4. Akuz.	zamâzane	zamâzane	zamâzana
5. Vok.	zamâzani	zamâzane	zamâzana
6. Lok. 7. Inst.	zamâzani zamâzanimi	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuju: iskr̂pan, iskr̂pana, iskr̂pani (mj. iskrpano); divîčin, divîčina, divîčini (mj. divičino, viduae); družînski, družînska, družînsko; ivâński, ivâńska, ivâńsko (circa diem festum sancti Joannis); popôvski, popôvska, popôvsko; božîćni, božîćna, božîćno; pokôńi, pokôńa, pokôńe (defunctus); Jankîšin, Jankîšina, Jankîšini (mj. Jankišino); Matîjin, Matîjina, Matijîni (mj. Matijino); Stanîšin, Stanîšina, Stanîšini (mj. Stanišino); Frańîšin, Frańîšina, Frańîšini (mj. Franišino); Mikûlin, Mikûlina, Mikûlini (mj. Mikulino); Tomîšin, Tomîšina, Tomîšini (mj. Tomišino); nevêstin, nevêstina, nevêstini (mj. nevestino); francûzḷiv, francûzḷiva, francûzḷivo (morbo gallico corruptus); kobîlin, kobîlina, kobilini (mj. kobilino); jetr̂vin, jetr̂vina, jetr̂vini (mj. jetrvino); cirkvêni, cirkvêna, cirkvêni (mj. cirkveno); nedêḷni, nedêḷna, nedêḷni (mj. nedeḷni); trgôvčev, trgôvčeva, trgôvčevo; mravûnčev, mravûnčeva, mravûnčevo.

γγ) Prídjevâ, koji imadu ˆ na pošledńem slogu, ima malo a svima ostaje u svim padežima sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	kamenît	kamenîta	kamenîti (mj. kamenito)
2. Gen.	kamenîtega kamenîtiga	kamenîte	kamenîtega kamenîtiga
3. Dat.	kamenîtemu kamenîtimu	kamenîti	kamenîtemu kamenîtimi
4. Akuz.	kamenîtega kamenîtiga	kamenîtu	kamenîti
5. Vok.	kamenît	kamenîta	kamenîti
6. Lok.	kamenîtem kamenîtim	kamenîti	kamenîtem kamenîtim
7. Inst.	kamenîtim	kamenîtu	kamenîtim

Plur.

1. Nom.	kamenîti	kamenîte	kamenîta
2. Gen. 3. Dat.	kamenîti kamenîtim	za sva tri roda.	
4. Akuz.	kamenîte	kamenîte	kamenîta
5. Vok.	kamenîti	kamenîte	kamenîta
6. Lok. 7. Inst.	kamenîti kamenîtimi	za sva tri roda.	

Tako se još akcentuju: kupovnî, kupovnâ, kupovnî (mj. kupovno).

Pridjev semogûć (omnipotens) ima u žen. i u sred. rodu ′ na trećem slogu: semogúća, semogúće; tako može imati i kupovnî: kupóvan, kupóvna, kupóvni. Akcenat ′ ostaje u svim padežima sing. i plur. na istom slogu nepromijeńen.

δ) *Pridjevi sa ′.*

Akcenat ′ dolazi u nom. sing. ili na prvome slogu ili na drugome.

αα) Kojima je akcenat ′ na prvome slogu, ostaje im na istom slogu i kroz sve ostale padeže sing. i plur. nepromijeńen ili se akcenat pomiče u gen., dat. i akuz. muš. i sred. roda za jedan slog naprijed te postaje ˋ, nu to je rjeđe.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	májcuni (demin. od mal)	májcuna	májcuni (mj. majcuno)
2. Gen.	májcunega májcuniga majcunèga	májcune	májcunega májcuniga marcunèga
3. Dat.	májcunemu májcunimu majcunèmu	májcuni	májcunemu májcunimu majcunèmu
4. Akuz.	májcunega májcuniga majcunèga	májcunu	májcuni
5. Vok.	májcuni	májcuna	májcuni
6. Lok.	májcunem májcunim	májcuni	májcunem májcunim
7. Inst.	májcunim	májcunu	májcunim

Plur.

1. Nom.	májcuni	májcune	májcuna
2. Gen. 3. Dat.	májcuni májcunim	za sva tri roda	
4. Akuz.	májcune	májcune	májcuna
5. Vok.	májcuni	májcune	májcuna
6. Lok. 7. Inst.	májcuni májcunimi	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuje: súsedov, súsedova, súsedovo; rézuman, rézumna, rézumni (mj. razumno); frátarski, frátarska, frátarsko.

ββ) I pridjevima, koji imadu ´ na drugome slogu u nom. sing. u sva tri roda, ostaje ´ i u ostalim padežima sing. i plur. nepromijeńen na istom slogu ili se u gen., dat. i akuz. sing. muš. i sred. roda pomiče za jedan slog naprijed te postaje `. To vrijedi za pridjeve s pomičnim i bez pomičnoga *a*.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	okrúgal, okrúgli	okrúgla	okrúglo
2. Gen.	okrúglega okrúgliga okruglèga	okrúgle	ekrúglega okrúgliga okruglèga

	muš.	žen.	sred.
3. Dat.	okrúglemu okrúglimu okruglèmu	okrúgli	okrúglemu okrúglimu okruglèmu
4. Akuz.	okrúglega, okrúgli okrúgliga okruglèga	okrúglu	okrúglo
5. Vok.	okrúgal, okrúgli	okrúgla	okrúglo
6. Lok.	okrúglem okrúglim	okrúgli	okrúglem okrúglim
7. Inst.	okrúglim	okrúglu	okrúglim

Plur.

1. Nom.	okrúgli	okrúgle	okrúgla
2. Gen. 3. Dat.	okrúgli okrúglim	za sva tri reda	
4. Akuz.	okrúgle	okrúgle	okrúgla
5. Vok.	okrúgli	okrúgle	okrúgla
6. Lok. 7. Inst.	okrúgli okruglimi	za sva tri roda	

Ovako se još akcentuju: večérńi, večérńa, večérńe; Štančíčin, Štančíčina, Štančičini (mj. Štančičino); pitóvan, pitóvna, pitóvni (mj. pitovno, cicur, domesticus); Katíčin, Katíčina, Katíčini (mj. Katičino): Jelíčin, Jelíčina, Jelíčini (mj. Jeličino); Doríčin, Doríčina, Doríčini (mj. Doričino); Maríčin, Maríčina, Mariìčini (mj. Maričino); Jagíčin, Jagíčina, Jagíčini (mj. Jagíčino) Peršánov, Peršánova, Peršánovo; Mikáčin, Mikáčina, Mikáčini, (mj. Mikačino); Jožínčev, Jožínčeva, Jožínčevo; Iváčin, Iváčina, Iváčini (mj. Ivačino); Jankótin, Jankótina, Jankótini (mj. Jankotino); pećárev, pećáreva, pećárevo; pisárev, pisáreva, pisárevo; čižmárev, čižmáreva, čižmárevo; kotlárev, kotláreva, kotlárevo; kopáčev, kopáčeva, kopáčevo; vezáčev, vezáčeva, vezáčevo; oráčev, oráčeva, oráčevo; grejáčev, grejáčeva, grejáčevo; zidárev, zidáreva, zidárevo; gospócki, gospocka, gospócko; nebéski, nebéska, nebésko; čeráńi, čeráńa, čeráńe (hesternus); kokóši, kokóša, kokóše; prváńi, prváńa, prváńe (praecedens); širóčkin, širóčkina, širòčkini (mj. širóčkino, securis); cigáński, cigáńska, cigáńsko; peklènski, peklénska, peklénsko (infernalis); soldáčki, soldáčka, soldáčko; težáčki, težáčka, težáčko; ajdúčki, ajdúčka, ajdúčko; ribárev, ribáreva, ribárevo, klasúnčev, klasúnčeva, klasúnčevo; slavíčkov, slavíčkova, slavíčkovo (lusciniae).

Pridjevi, koji pokazuje čije je što, a postaju nastavkom *ev* od ličnijeh imena ili od imena općenitijeh muškoga roda, mogu imati jednako često u nom. sing. žen. i sred. i ˋ na trećem slogu: Jožinčeva i Jožínčèva, Jožínčevo i Jožinčèvo; čižmáreva i čižmarèva; čižmárevo i čižmarèvo itd. U ostalim padežima ima tako akcentovani pridjev u svim padežima sing. i plur. ˋ na trećem slogu nepromijeńen.

d. Pridjevi od četiri ili više slogova.

α) Pridjevi sa ˝.

Pridjeva od četiri sloga s akcentom ˝ teško da ima, a ako ih i ima, bȉće ih vrlo malo. Takijeh pridjeva ima samo načińenih od imena gradova i mjesta kao: zàgrebački, kàrlovački, jàstrebarski, cètkovićki (od mj. Cvetković) — a svima ostaje ˝ u sva tri roda i kroz sve padeže na prvome slogu.

β) Pridjevi sa ˋ.

Gotovo svi imadu ˋ na trećem slogu u nom. sing. u sva tri roda, a tako i u svim padežima sing. i plur. ostaje im ˋ na istom slogu bez ikake promjene, samo što kadikad u gen. dat. i u akuz. sing. muš. i sred. roda može ˋ doći, pomaknuvši se za slog, i na padežni nastavak.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	sirimàšan (št. siròmašan)	sirimàšna	sirimàšni (mj. sirimašno)
2. Gen.	sirimàšnega sirimàšniga sirimašnèga	sirimàšne	sirimàšnega sirimàšniga sirimašnèga
3. Dat.	sirimàšnemu sirimàšnimu sirimašnèmu	sirimàšni	sirimàšnemu sirimàšnimu sirimašnèmu
4. Akuz.	sirimàšnega sirimàšniga sirimašnèga	sirimàšnu	sirimàšni
5. Vok.	sirimàšan, sirimàšni	sirimàšna	sirimàšni
6. Lok.	sirimàšnem sirimàšnim	sirimàšni	sirimàšnem sirimàšnim
7. Inst.	sirimàšnim	sirimàšnu	sirimàšnim

Plur.

1. Nom.	sirimàšni	sirimàšne	sirimàšna
2. Gen.	sirimàšni	za sva tri roda	
3. Dat.	sirimàšnim		

Plur.

	muš.	žen.	sred.
4. Akus.	sirimàšne	sirimàšne	sirimàšna
5. Vok.	sirimàšni	sirimàšne	sirimàšna
6. Lok.	sirimàšni	za sva tri roda.	
7. Inst.	sirimàšnimi		

Ovako se još akcentuju: blagoslòvḷen, blagoslòvḷena, blagoslòvḷeni (mj. blagoslovḷeno); zadivòḷan, zadivòḷna, zadivòḷni (mj. zadovoḷno); divojàčki, divojàčka, divojàčko; kukurùzan, kukurùzna, kukurùzni (mj. kukuruzno); nezastùpan, nezastùpna, nezastùpni (mj. nezastupno, hebes); mladižèńin, mladižèńina, mladižèńini (mj. mladožeńino).

Pomenuti pridjev: blagoslòvḷen može u žen. i sred. rodu imati i ` na četvrtom slogu: blagoslovḷèna, blagoslovḷèni. Pridjev mladižèńin može imati i ˆ na trećem slogu: mladižêńin. (Vidi naprijed kod ˆ.)

Jedan je pridjev od četiri sloga, koji ima ` na drugom slogu u nom. sing.: plešìvički, plešìvička, plešivičko (od mjesta Plešìvica). Akcenat ` ostaje u sva tri roda i u svim padežima sing. i plur. na istom slogu, rjeđe se pomiče u gen., dat. i akuz. sing. muš. i sred. roda za slog naprijed na padežni nastavak.

γ) Pridjevi sa ˆ.

Akcenat ˆ dolazi na prvome slogu, na drugome i na trećem slogu. Kako se akcenat ˆ ne mijeńa ni u kom slučaju, nego ostaje uvijek nepromijeńen na svome slogu, nije nužno, da navodimo napose deklinaciju.

αα) Pridjevi, kojima je akcenat ˆ na prvome slogu jesu: kûaričin, kûaričina, kûaričini pored kûvaričin, a (mj. kuaričino, coquae), žûmberački, zûmberačka, žûmberačko.

ββ) Kojima je akcenat na drugome slogu: mravîńakov, mravîńakova, mravîńakovo; čelîńakov, čelîńakova, čelîńakovo; zverîńakov, zverîńakova, zverîńakovo; želêznički, želêznička, želêzničko; belêžnakov, belêžńakova, belêžńakovo (mj. biḷežnikovo), kolôvratov, kolôvratova, kolôvratovo; blagâńikov, blagâńikova, blagańikovo (mj. blagajnikovo).

γγ) Kojima je ˆ na trećem slogu: mlekarîčin, mlekarîčina, mlekarîčini (mj. mlekaričino); svetijânski, svetijânska, svetijânsko; mladižêńin, mladižêńina, mladižêńini (mj. mladižeńino); samobôrski, samobôrska, samobôrsko; materînski, materînska, materînsko; golubîńakov, golubînakova, golubînakovo.

δ) Pridjevi sa ´.

Imade ih sa akcentom na prvome, drugome i na trećem slogu.

αα) Pridjeva s ´ na prvome slogu ima malo, a svima ostaje ´ u sva tri reda i u sviju padeža na prvome slogu bez ikake promjene. Ovamo pripada: náčelńikov, náčelńíkova, načelńikovo; nápršńakov, napršńakova, nápršńakovo; Prímorčev, Prímorčeva, Prímorčevo; vúgorkov, vúgorkova, vúgorkovo (cucumis); násternikov, násternikova, násternikovo (hominis perversi).

ββ) Kojima je na drugom slogu, ostaje im u svim padežima sing. i plur. nepromijeńen na istom slogu: prebánušev, prebánuševa, prebánuševo.

γγ) Kojima je akcenat ´ na trećem slogu, dolazi im i u ostalim padežima sing. i plur. kroz sva tri roda ili se pomiče za dva sloga naprijed, te postaje ˋ. U pridjeva s nastavkom *ov* ili *ev* može već ĭ u nom. žen. i sred. roda doći kao gravis na četvrti slog.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	poglavárev	poglavárеva poglavarèva	poglavárevo poglavarèvo
2. Gen.	poglavárevega poglavárevіga poglavarevèga	poglavárеve poglavarève	poglavárevega poglavárevіga poglavarevèga
3. Dat.	poglavárevemu poglavárevimu poglavarevèmu	poglavárevi poglavarèvi	poglavárevemu poglavárevimu poglavarevèmu
4. Akuz.	poglavárevega poglavárevіga poglavarevèga	poglavárevu poglavarèvu	poglavárevo poglavarèvo
5. Vok.	poglavárev	poglavárеva poglavarèva	poglavárevo poglavarèvo
6. Lok.	poglavárevem poglavárevim poglavarèvim	poglavárevi poglavarèvi	poglavárevem poglavárevim poglavarèvim
7. Inst.	poglavárevim poglavarèvim	poglavárevu poglavarèvu	poglavárevim poglavarèvim

Plur.

1. Nom.	poglavárevi poglavarèvi	poglavárеve poglavarève	poglavárеva poglavarèva

Plur.

	muš.	žen.	sred.
2. Gen.	poglavárevi poglavarèvi	za sva tri roda	
3. Dat.	poglavárevim poglavarèvim		
4. Akuz.	poglaváreve poglavarève	poglaváreve poglavarève	poglaváreva poglavarèva
5. Vok.	poglavárevi poglavarèvi	poglaváreve poglavarève	poglaváreva poglavarèva
6. Lok.	poglavárevi poglavarèvi	za sva tri roda	
7. Inst.	poglavárevimi poglavarèvimi		

Ovako se još akcentuju: zadrugárev, zadrugáreva (-èva) zadrugárevo (-èvo); kerińákov, kerińákova, kerińákovo; tamničárev, tamničáreva (-èva), tamničárevo (-èvo); sirimákov, sirimákova, sirimákovo (mj. siromakov); kapelánov, kapelánova, kapelánovo; redivńíkov, redivńíkova, redivńíkovo (mj. redovníkov); ružmarínov, ružmarínova, ružmarínovo; bogatášev, bogatáševa, bogatáševo; Jurišánev, Jurišáneva (-èva), Jurišánevo (èvo); luteránev, luteráneva, luteránevo; kokošárev, kokošáreva, kokošárevo; purinárev, purináreva (-èva), purinárevo (-èvo); opańčárev, opańčáreva (-èva), opańčárevo (-èvo); rešetárev, rešetáreva (-èva), rešatárevo (-èvo); kolarínov, kolarínova, kolarínovo; velikášev, velikáševa, velikáševo; kočijášev, kočijáševa, kočijáševo; mužikášev, mužikáševa, mužikáševo; furingášev, furingáševa, furingáševo (aurigae); betežńíkov, betežńíkova, betežńíkovo; pomagáčev, pomagáčeva, pomagáčevo; općinárev, općináreva (-èva), općinárevo (-èvo); svećeníkov, svećeníkova, svećeníkovo; pokriváčev, pokriváčeva, pokriváčevo; čovečánski, čovečánska, čovečánsko (i človečánski); kobasárev, kobasáreva (-èva), kobasárevo (-èvo); gospodíński, gospodínska, gospodínsko; gospodárski, gospodárska, gospodársko; poḷodélski, poḷodélska, poḷodélsko.

4. Komparacija pridjeva.

Formacija komparativa dosta je slična fermaciji komparativa u štokavštini. I u prigorskom dijalektu postaje komparativ s pomoću nastavaka: *j*, *ej* (št. ij) i *š* kao i u štokavštini, razumije se, prema glasovnim svojim osebinama. Iza sva tri nastavka dolaze padežni nastavci složene deklinacije t. j. st. sl. zamjenica *i*, *ja*, *je*, u današńemu svome promijeńenome obliku.

a) Komparativni nastavak *j* dodaje se osnovi, koja se svršuje α) na dentale *d*, *t*: mlâd — mlâji štok. mlädji = mlađî, tûst — tûši štok. tùšćî, čvȓst — čvȓši štok. čvȓšćî.

Nekoji adjektivi s osnovom na *t* rađe prave komparativ prema st. sl. komparativnom nastavku *ijъs*, kod kojega osnovno *ъ* u adjektiva ne otpada, nego se *ъ* i početno *i* od nastavka *ijъs* slijeva u ê, koje u st. sl. iza palatala prelazi u *a*: krotъkъ — krotъkъ-ijъs — krotъk-ê-jъs — krotъč-ê-jъs, pa pošto krajni *s* a za ńim i *ъ* u st. sl. uvijeke otpada, postaje najposlije komparativni oblik krotъčaj uz drugi oblik krotêj. Prema tome načińen je u prigorkom dijalektu komp. od adjektiva s osnovom na *t*: ļût — ļutêji štok. ļući, pust — pustêji štok. pùstijî; β) Nastavak *j* dodaje se osnovi s nastavkom na sibilanat *z*: bȓz — bȓži (od brz-ji); γ) osnovi s nastavkom na gutural *k* i *g*: jâk — jâči, drâg — drâži (od jak-ji, drag-ji) štok. jäčî, dräžî. δ) U adjektiva, nastalih od drugijeh adjektiva nastavcima *ak*, *ek*, *ok*, ovi se nastavci odbacuju kao i u štokavštini, a osnovi adjektiva, kakova onda ostaje, nastavlja se *j*: glàdak — glâ-ji, krátak — krâji, mȓzak — mȓži, glìbok i glìbik — glîbļi (od glib-ji s epentetičkim *l*); vìsik pored vìsok — vîši; dàlek — dâļi itd.

b) Komparativni nastavak *ej*, koji je nastao, kako čas prije rekosmo od st. sl. nastavka *ijъs*, kad nije osnovno pridjevno *ъ* otpalo, nego se s njime *i* od nastavka *ijъs* slilo u *ê*, dolazi gotovo u svim ostalim slučajevima. Tako u adjektiva s osnovom α) na likvidne *l*, *n*, *r*: bêl — bel-êji, cȓn — crn-êji, stär, starêji, štok. bjèļî, cȓńî, stàrijî; β) s osnovom na labiale *b*, *p*, *v*: tûp — tup-êji, slàb — slab-êji, sûv — suv-êji štok. tùpļî, slàbļî, sùšî; γ) s osnovom na palatal *ć*: vrûć — vruć-êji, štok. vrùćî.

c. Komparativni nastavak *š* u st. sl. samo za nom. žen. roda i za ostale padeže sing. i plur. (postao upravo od nast. ijъs + jъ) ne dolazi u prigorskom dijalektu do osamļena komparativa lêpši lêpša, lêpše pored lêvši, lêvša, lêvše, ali pored toga oblika vrlo se često čuje i: lêpļi, lêpļa, lêpļe. Novoslovenština je mnogo bogatija komparativima s nastavkom *š* od prigorskoga dijalekta. Kako je poznato, u štokavštini dolaze samo tri komparativa s tim nastavkom: ļèpšî, mèkšî i làkšî. Dva pošļedńa glase u prigorskom dijalektu: mêkļi, mêkļa, mêkļe; lâgļi, lâgļa, lâgļe od pozitiva mèk i läk. Nepravilni komparativi prave se kao i u štoka-

vačkom dijalektu: mêńi, vêći, bôḷi, gôrji od osnova: men, vet, bol i gor.

Superlativ se pravi kao i u štokavštini, da se ispred komparativa metne čestica *naj* ili ispred pozitiva čestica *pre:* nâjmlâji, premlâd. Kada dođe *naj* ispred komparativa, onda može akcenat ˆ doći osim na slogu ispred komparativnoga nastavka još i na čestici *naj:* najmlâji i nâjmlâji. U superlativu sa česticom *pre* akcenat ˆ je uvijek kao i u pozitivu: premlâd, premlâda, premláda, premládi; premúdar, premúdra, premúdri; prekèsan, prekèsna, prekèsni, premäl, premála, premálo; prestär, prestàra, prestàri itd.

U sviju je pridjeva u komparativu uvijek ˆ ispred komparativnoga nastavka u svim padežima i u sva tri roda na istom slogu nepromijeńen. Svi se komparativi i superlativi deklinuju po složenoj deklinaciji.

Za ogled navešćemo samo deklinaciju komparativa tûp, túpa túpo.

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	tupêji	tupêja	tupêje
2. Gen.	tupêjega tupêjiga	tupêje	tupêjega tupêjiga
3. Dat.	tupêjemu tupêjimu	tupêji	tupêjemu tupêjimu
4. Akuz.	tupêjega, tupêji tupêjiga	tupêju	tupêje
5. Vok.	tupêji	tupêja	tupêjem
6. Lok.	tupêjem. tupêjim	tupêji	tupejêmu tupêjimu
7. Inst.	tupêjim	tupêju	tupêjim

Plur.

1. Nom.	tupêji	tupêje	tupêja
2. Gen.	tupêji	za sva tri roda	
3. Dat.	tupêjim		
4. Akuz.	tupêje	tupêje	tupêja
5. Vok.	tupêji	tupêje	tupêja
6. Lok.	tupêji	za sva tri roda	
7. Inst.	tupêjimi		

(Svršiće se.)

RAD

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA CXVIII.

FILOLOGIČKO-HISTORIČKI I FILOSOFIČKO-JURIDIČKI RAZREDI.

XL.

U ZAGREBU 1894.

U KNJIŽARI JUGOSL. AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).

TISAK DIONIČKE TISKARE.

LIBRARY OF CONGRESS
RECEIVED
MAR 5 1927
DOCUMENTS DIVISION

Dioničkа tiskara u Zagrebu.

Sadržaj.

Strana

Rapski dijalekat. Od M. Kušara 1

Kajkavački dijalekat u Prigorju. (Ostatak.) Od profesora Vatroslava Rožića 55

Ivan Bolica Kotoranin, latinski pjesnik. Od prof. dra. M. Šrepela 116

Prinos k naglasu u (novoj) slovenštini i hrvatskoj kajkavštini. Od M. Valavca 137

Kajkavački dijalekat u Prigorju.

Čitano u sjednici filologičko-historičkoga razreda dne 27. listopada 1892.

PRIOPĆIO PROF. VATROSLAV ROŽIĆ.

(Svršetak.)

5. Brojnici.

a. Glavni brojnici.

α) Jën (rjeđe jèdan) deklinuje se i akcentuje ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	jën	jèna	jèni (mj. jeno)
2. Gen.	jenèga, jenêga jèniga	jène	jenèga, jenêga jèniga
3. Dat.	jenèmu, jenêmu jèninıu	jèni	jenèmu, jenêmu jènimu
4. Akuz.	jenèga, jenêga jèniga, jën	jènu	jèni
5. Vok.	jën	jèna	jèni
6. Lok.	jenèmu jèninı jènem	jèni	jenèmu jènim jènem
7. Inst.	jèninı jenêm	jenû	jènim jenêm

Kada stoji brojnik jën, jèna jèni mjesto neodređene zamjenice nëčer (st. sl. * nêčьtože, prema ničьtože), štok. nëtko, nëko — ima i plural:

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	jèni	jène	jèna
2. Gen.	jèni	za sva tri roda	
3. Dat.	jènim		

4. Akuz.	jène	jène	jèna
5. Vok.	jèni	jène	jèna
6. Lok.	jèni	za sva tri roda	
7. Inst.	jenèmi / jènimi	za sva tri roda	

Tako se akcentuje i nijèn (nijèdan), nijèna, nijèni.

β) Brojnik dvâ, dvê, dvâ i trî, četìri deklinuje se i akcentuje ovako:

	muš.	žen.	sred.
αα) 1. Nom.	dvâ	dvê	dvâ
2. Gen.	dvë	za sva tri roda	
3. Dat.	dvëm	za sva tri roda	
4. Akuz.	dvâ	dvê	dvâ
5. Vok.	dvâ	dvê	dvâ
6. Lok.	dvë	za sva tri roda	
7. Inst.	dvèmi	za sva tri roda	
ββ) 1. Nom.	trî	četìri	
2. Gen.	trë	četìri	
3. Dat.	trëm	četìrim	
4. Akuz.	trî	četìri	
5. Vok.	trî	četìri	
6. Lok.	trë	četìri	
7. Inst.	trèmi	četirèmi	

Kao *dvâ, dvê, dvâ* deklinuje se i akcentuje obadvâ (i jobadvâ), ali tako da oba ostaje nepromijeńen te se samo dvâ mijeńa.

Glavni brojnici od pêt dalje upotrebljavaju se u prigorskom dijalektu adjektivno osim nom. i akuz.: pèti žên, ònim pètim žènam, št. pêt žéna, onim pêt žènama.

Ostali glavni brojnici ovako se akcentuju:

5 pêt; 6 šêst; 7 sèdam; 8 òsam; 9 dèvet; 10 dèset; 11 jedinâjst; 12 dvanâjst; 13 trinâjst; 14 četrnâjst; 15 petnâjst; 16 šesnâjst; 17 sedamnâjst; 18 osamnâjst; 19 devetnâjst; 20 dvàjset; 21 dvàjset i jèn; 22 dvàjset i dvâ; 30 tridèset; 40 četrdesêt; 50 pedesêt; 60 šestdesêt; 70 sedamdesêt; 80 osamdesêt; 90 devedesêt; 100 stô; dvê sto; 300 trî stô; 1000 ìlada, jèzeri (mj. jezero).

b. Redni brojnici.

1. pŕvi, pŕva, pŕvo; 2. drûgi, drûga, drûgo; 3. tréjti, tréjta, tréjti (mj. trejto); 4. četŕti, četŕta, četŕti; 5. péti; 6. šésti; 7. sédmi; 8. ósmi; 9. devéti; 10. deséti; 11. jedinájsti; 12. dvanájsti; 13. tri-

nájsti; 14. četrnájsti; 15. petnájsti; 16. šesnájsti; 17. sedamnájsti; 18. osamnájsti; 19. devetnájsti; 20. dvadeséti i dvajséti; 21. dvàjset i pȓvi; 30. trideséti; 40. četrdeséti; 50. pedeséti; 60. šesdeséti; 70. sedamdeséti; 80. osamdeséti; 90. devedesêti; 100. stóti; 101. stô i pȓvi; 102. stô i drûgi, 300. tristóti; 900. devetstóti (za tisuću se ne upotrebljava).

U brojnicima: pȓvi i drûgi ostaje akcenat ˆ u sva tri roda i u svim padežima sing. i plur. uvijek na istom slogu nepromijeńen. U svim ostulim ostaje ´ ili na istom slogu (što je običnije) ili se pomiče za slog naprijed te postaje ˋ: tréjtiga (i tréjtega) i trejtèga; četȓtiga i četrtèga itd.

c. Dijelni brojnici.

Dvôji i dvóji, dvója, dvóje; trôji i tróji, tróji, tróje; četvèri, četvèra, četvèri; petèri, petèra, petèri (mj. petero); šestèri, šestèra šestèri (mj. šestero); sedmèri, sedmèra, sedmèri; osmèri, osmèra, osmèri; devetèri, devetèra, devetèri; desetèri; jedinajstèri; dvanajstèri; trinajstèri; četrnajstèri; petnajstèri; šestnajstèri; sedamnajstèri; osamnajstèri; devetnajstèri; dvadesetèri, tridesetèri itd. Čim je veći broj, tim se maće čuju ove vrste brojnici.

U svim ovim dijelnim brojnicima počevši od četvèri može ˋ doći i za jedan slog natrag, a od jedanajstèri dalje i ˆ na istom slogu, dakle pored: četvèri čuje se i čètveri, petèri i pèteri — šesnajstèri i šesnàjsteri i šesnâjsteri itd. U jednom, drugom i u trećem slučaju ima ponajviše u ostalim padežima ˋ na drugom slogu s kraja, samo što ˆ može ostati i na slogu, na kome je i u nom: šesnajsterèga i šesnâjsterega itd.

Dijelni brejnici: dvóji, tróji akcentuju se i deklinuju ovako:

Sing.

	muš.	žen.	sred.
1. Nom.	dvóji	dvója	dvóje
2. Gen.	dvojèga dvójega dvójiga	dvóje	dvojèga dvójega dvójiga
3. Dat.	dvojèmu dvójemu dvójimu	dvójī	dvojèmu dvójemu dvójimu
4. Akuz.	dvojèga dvójega dvójiga	dvóju	dvojèga dvójega dvójiga

Sing.

	muš.	žen.	sred.
5. Vok.	dvoji	dvóje	dvóje
6. Lok.	dvójem / dvójim	dvóji	dvójem / dvójim
7. Inst.	dvójim	dvóju	dvójim

Plur.

1. Nom.	dvóji	dvóje	dvója
2. Gen.	dvóji	za sva tri roda	
3. Dat.	dvójim		
4. Akuz.	dvóje	dvóje	dvója
5. Vok.	dvóji	dvóje	dvója
6. Lok.	dvóji	za sva tri roda	
7. Inst.	dvojèmi / dvójimi		

Isto se tako u svemu deklinuje i akcentuje i tróji, trója, tróje.

d. Prislovni brojnici.

Jen pût, dvâ pût, trî pût, četìri pût, pêt pût (i púti), šêst pût (i púti) itd. t. j. glavni brojnik ostaje akcentovan kao što rekosmo natrag, a put dobija ˆ ili ´ ako se umjesto ńega upotrebḷava puti (púti). Samo jen obično nema akcenta nego samo pût: jen pût.

Oblici gen., dat., akuz., pa lok. sing. s nastavcima *iga, imu* kod zamjenica, pridjeva (i kod komparativa), pa kod brojnika, postaše od starijega *ega, emu* (st. oga, omu).

Ovaki prijeglas od *e* u *i* podudara se s onijem, što rekosmo natrag kod vokalizma govoreći o vokalu *i*. Drukčije o tome P. S. Škrabec: Archiv für slavische Philologie 14. 325. i daḷe, misleći da je postalo od ê. I u prigorskom dijalektu postaje *i* od ê (vidi vokalizam: vok. *i* toč. a.) ali prilično rijetko. Sa Škrapcem ne misli jednako dr. V. Oblak: Archiv für slav. Philologie 14. 347. i daḷe.

6. Čestice.

Mnoge čestice, kad nijesu enklitike, mogu imati akcenat. Imade ih sa ˝, ˋ, ˆ i ´.

a. Čestice sa ˋ.

Bäš, blȉže, bȍḷe, bȑže, ȍp (interj.) čë (ako, si) čëz (per); äjs (interj. ad agitationem bovium) dä, dȍk, dȍst, drȕgam, drȕgdi, drȕgud (alios), dȕgo, fȕć (interj.), gëri (št. gore, supra), äjd, jȍš; käd, käk, käj (i kâ), käm, lägḷe, mëd (inter.), mësti (pro), mȍjzd, (fortasse), nä (in); näd, onäk, oväk (i ȍvak, ȍnak), päk, pḷȕsk (onomop.), pȍd, pëšice, prȁvo (recte), pȑc (interj.), prëd, prȉ, pȑvo, räd, säd, sȉm (huc); slȍbodni (mj. slobodno, libere), skȕp (i skȕpa una) täk, täm, tȕ, tȍtu (hic, hoc loco); väḷe (statim), vëć, vrë (jam); zäjeni (una, simul), prȍć (apage), sämo (tantum, solum), ze sȉm (omnino); prëdi i pȑḷe (prius), doklegȍd, gȍspocki (more domini); kadgȍd; tȕliku (št. tolȉko) navȑ (super) kȕliku (št. kolȉko), ȍkolo, nëg, skëri (mj. skoro, mox, fere; št. skȍro = nuper), stëprv (mj. stoprv, primum, demum), äko, äli, dë (mj. gde, ubi) ämen, čȕda (i čudâj, multum) dëli (št. doḷe), dëma (mj. doma), ḷëtos, mäkar, mȑvo (parum), nëgda, nȉkud, nȉkam, prëz (sine), räd (libenter).

b. Čestice sa ˋ.

Bȍme i bȍgme, làzni (mj. lazno otiose), čëra i ščëra (heri), dàḷe, dènas, dȍkle (i dȍkle), dȍtle i dëtle, jȍpet (it erum), vìndar (tamen) kèsni (mj. kasno, sero), dijàčki (latine), mèńe (minus) nàte (en vobis) nèćas (mj. noćas, hac nocte), nèkak, nèkam, nȕtar, ȍtkud, ȍnak, ȕnda (i ȍnda), ȕndi (ibi), ȍštri (acriter), ȍvam, ȍnam, vȍjdi i vȍjzdi (hic), pȍkle (post), pȍtle (post), predȕgo, prekèsni (mj. prekasno), prëdlani (ante duos annos), prëveć, ràni (mj. rano, mature), sàkak (omni modo), sàkud (quaqua), mȍjzbit (fortasse), sàmo, sejèni (mj. svejedno, aequaliter), skȕpa (una), zȕtra (cras), tàki (confestim), na tèše (mj. na tašte, jejunus), tȍti (i totu, hic), vàńi (foris), zvàna (foris), vèzda (nunc), večèras, vìše, zabàdiva (mj. zabadeva, zabadeva, zabadava, frustra), zbìḷa, zdȍla, zgȍra, jàče, zàmuž (nuptam esse viro), dȍsta, ìše (etiam, adhuc), dičȕdni (štok. čȕdnovâto), nebère i nebȍjzi (št. nëbore).

c. Čestice sa ˆ.

â (interj.), êje (interj. = eno je), vêm (i vëm, nam, namque), bâr, štîs (interj. ad agitationem bovium), bȑzo, čvȑsti (mj. čvrsto), dimôv (domum), drugâč, jâko, jopêt (i jȍpet), jûtri (cras), kâj (i kâ), kûmaj (prema ńem. kaum, vix), kûd, kukurȉkû (vox galli gallinacei), nâ (rjeđe nä, en tibi), nâjboḷe, nâjbrže, najprê (primum), nâpri, (protinus, ante), najrâje (najrađe), nâjviše, nâpak (perverse), navêk, nazâd (i odzâdi, nazâdi), nâj nâjte (ne haj, ne hajte; nemoj,

nemojte), nigdâr (nunquam) mâm (št. ȍdmâh, confestim), sônkraj (trans), s ôvkraj (citra), onûd, ovûd, pôkraj (juxta), pôl, napôseb (seorsum), posûd (ubique), prêk (ultra, trans), râje (libentius), jôj (interj.), ranêje (maturius), zarân (mature), sejednâk (aequaliter), snôći (heri vesperi), srêd (in medio), tôči (i tôčas, paulisper prius), vân, zâti (mj. zato), kesnêje (serius); zmêrim (semper, perpetuo), zvêčera (vesperi), vezdâj (brevi, prope diem), zlâk (praeter), jâko, škûro (obscure), ze sêm (omnino), na pôl, sakipût, na trôje, na dvôje, mîmo, pôlag, takâj (također).

d. Čestice sa '.

Bárem, blízu, dálko, láni (anno elapso), lé (interj.), návadni (ex more), nútri (intro), čeráńi (i ščeráńi), rávni (mj. ravno); rétko, sigúrni (mj. sigurno); izdána (diu) štok. ìzdâvna, náglo, s léva, zdésna, na désni.

7. Glagoli.

Glagolski su oblici spram glagolskih oblika u štok. dijalektu mnogo siromašniji, jer prigorski dijalekat ne pozna imperfekta, aorista i adverba verb. pret., rijetko kada upotrebljava pluskvamperfekat, a adverab verb. prez. čuje se samo od nekojih glagola. Pored običnoga oblika na *ć:* plâčuć, sedêć — dolazi u nekojih glagola adverab i na ećki sa značeńem gerundija: sedéćki, ležéćki, stijéćki (št. stòjêć), mučéćki. Od tijeh glagola dolazi i ponajčešće adv. verb. prez.: sedêć, ležêć, stijêć, mučêć, dok se od drugijeh glagola ili ne upotrebljava, ili je, kako rekosmo, vrlo rijedak. Napomenuti oblici adverba prez. dolaze kadikad i kao part. prez.: sidéća (i sedéća), mučéća, niséća (i nèseća, št. nòsêća, u značeńu: mulier gravida) i u sredńem rodu: sidéće itd. ali vrlo rijetko. Kao ostatak imperfekta sačuvao se oblik od glagola biti u frazi: bèše ti vučìti, bèše ti dójti itd. Slično je kadikad i sa aoristom u 3. licu sing. i u 3. licu plur.: òdnese ti ga, pòješe ga (pored: pojèše ga), ali samo kod nekijeh glagola i u prilikama, kada ko hoće emfatički i patetički što reći. Još dolazi oblik aorista od glagola biti u kondicionalu: Já bi rekal. Kako nema imperfekta, prigorski je dijalekat morao i pluskvamperfekat izgubiti. Ako se i čuje pluskvamperfekat s pomoću perfekta: já sam bîl dèšal (št. bjeh došao) — ipak je mnogo običniji perfekat sa značeńem pluskvamperfekta: já sam dèšal ili: dèšal sam. Ako se i sačuvaše taki i slični oblici od tijeh vremena, pokazujući time na svoj prijašńi život u ovome dijalektu, maće se

može to reći o adverbu pret. na *v* ili na običnije vši, kojemu danas više nema ni traga ni glasa. Mjesto ńega obično stoji perfekat s vremenim veznikom kad: kad je to prečital — mjesto: prečitavši — pročitavši to. Futur I. i II. pozna prigorski dijalekat po oblicima, ali ih ne razlikuje značeńem. Já ću dojti i bûm dèšal mogu imati jednako značeńe. Čini se znade, da je razlika između fut. I. i II. potamnjela, razumljivo je, da futur II. dolazi i u svom pravome sintaktičkom značeńu: Kàd bum dèšal, rèći ću ti. Infinitiv, imperativ i kondicijonal, pa part. pret. aktiva i pas. sačuvao se u prigorskom dijalektu u svim oblicima te se part. pret. pas. deklinuje i akcentuje kao i adjektivi, koji su mu nom. sing. ili nom. plur. akcentom jednaki. Kad to znamo, onda ne će biti nužno, da ovdje napose navodimo deklinaciju part. pret. pas (part. pret. aktiva se ne deklinuje osim vrlo rijetkih slučajeva), nego će si svak pomoći s deklinacijom i akcentuacijom, kako je istavismo natrag govoreći o pridjevima. Kako se često oba part. u pluralu razlikuju akcentom od akcenta, kaki je u singularu, navešćemo u takim prilikama uvijek pored oblika sing. i pluralne oblike. Interesantno je, da se akcenat u part. pret. akt. sred. roda uvijek slaže sa akcentom toga part. u sing. žens. roda. Lakšega prijegleda radi uzećemo glagole po razredima, kako ih obično gramatika dijeli.

a. Prva vrsta.

Prema tome kakva je osnova nastaju u nekim oblicima i razlike u akcentu. Glagoli, kojima se osnova svršuje svak puta na konzonanat i glagoli, kojima je osnova sad na konzonanat sad na vokal, prilično se podudaraju, a glagoli, kojima se osnova svršuje uvijek na vokal razlikuju se u svemu i akcentom od ńih.

α) Glagoli s osnovom na konzonanat (i vokal).

Glagoli ove vrste imadu u inf. jedni ˝, drugi ˋ, a treći ´.

αα) Glägôlâ sa ˝ u inf. ima samo četiri: grȉsti, jȅsti, mlȅti i zrȅti (maturescere), a svaki od ńih u ostalim oblicima ima drukčiji akcenat.

Prezenat.

Sing.

1. grízem (inf. grȉsti)	jêm (inf. jȅsti)	mèlem (inf. mlȅti)
2. grízeš	jêš	mèleš
3. gríze	jê	mèle

Plur.

1. grízemo	jémo	mèlemo
2. grízete	jéte	mèlete
3. grízeju	jéju	mèleju.

Imperativ.

Sing.

1. —	—	—
2. grízi	jëj	mèli
3. nâj gríze	nâj jê	nâj mèle

Plur.

1. grízimo	jëjmo	mèlimo
2. grizète	jèjte	melète
3. nâj grízeju	nâj jéju	nâj mèleju

Part. pret. akt. grîzal, grîzla, grìzlo; pl. grîzli, grîzle, grîzla; jël, jêla, jèlo; pl. jëli, jële, jêla; mlël, mlêla, mlèlo; pl. mlëli, mlële, mlêla; samo složen: sèzril, sizrêla, sizrèlo (mj. sazrelo); pl. sizrèli, sizrèle, sizrêla.

Part. pret. pas.: grîžen, grîžena, grîženi (mj. grîženo); jêden, jêdena, jêdeni; samo s prijedlogom: sèmlen, simlèna, simlèni (mj. samleno); sèzren, sizrèna, sizrèni (mj. sazreno, ali rijetko).

Kad su ova četiri glagola složena s prijedlozima, ostaje im akcenat onaki, kaki je u prostima, osim što ˝ prelazi u ˋ: grìsti — izgrìsti, grìzli — izgrìzli; iz-, po-, nagrízem; iz-, na-, pomèlem; iz-, na-, pogrîzal, pogrîzla, pogrìzlo; na-, po-, pri-, o-, izgrîžen izgrîžena, izgrîženi. Imperativ od glagola jësti u 2. licu sing. ne mijeńa ˝ u ˋ: jëj — najëj, prejëj se.

Glagol zrëti (maturescere) dolazi u ostalim oblicima samo složen; prez.: 1. sèzrem, dèzrem; 2. sèzreš, dèzreš itd., imperativ: sèzri, dèzri; 1. sèzrimo, dèzrimo; 2. sizrète, dizrète (mj. sazrite, dozrite); part. pret. akt.: sèzril, dèzril; sizrêla, dizrêla; sizrèlo, dizrèlo; part. pret. pas.: sèzren, dèzren; sizrèna, dizrèna; sizrèni, dizrèni. Osim prez.: sèzrem itd. ima po III. vrsti: sèzrim itd. i po IV. vrsti od inf. sizêriti: sìzêrim, sízêriš, sizêri; dizêrim dizêriš itd.

ββ) Kod sviju ostalijeh glagola dolazi u inf. samo ˋ ili ´.

ααα) Kojima je u inf. ˋ ostaje u jednijeh glagola u cijelom prez., imperat. i u oba part. pret. nepromijeńen na istom slogu, samo u 3. licu plur. prez. može doći i na drugi slog, a u 2. licu plur. imperat. i u part. pret. pas. žen. i sred. roda pòmiče se uvijek za slog

naprijed (primjer: rèći); u drugijeh je akcenat ` u prez., imper. i u part. pret. pas. kao i u primjera rèći, samo u part. pret. ima u muš. rodu ", u žen. ^, a u sred. ` (primjer: bòsti).

Prezenat.

Sing.

1. rèčem	bòdem
2. rèčeš	bòdeš
3. rèče	bòde

Plur.

1. rèčemo	bòdemo
2. rèčete	bòdete
3. rèčeju i rečèju	bòdeju i bodèju

Imperativ.

Sing.

1. —	—
2. rèci	bòdi
3. nâj rèče	naj bòde

Plur.

1. rècimo	bòdimo
2. recète	bodète
3. nâj rèčeju i rečèju	naj bòdeju i bodèju

Part. pret. akt.: rèkal, rèkla, rèklo; bȍl, bȏla, bòlo.

Part. pret. pas.: rèčen, rečèna, rečèni (mj. rečeno); bòden, bodèna, bodèni (mj. bodeno). Akcenat ostaje nepromijeńen i na istom slogu i u složenim oblicima, osim part. pret. aktiva muš. roda onijeh glagola, koji su u tom obliku jednosložni pošto im je ispao konzonanat. U tom rodu prelazi " na prijedlog kao `: iz- porèći; na-, pre-, vu-, izbòsti; iz-, porèčem; na-, pre-, vu-, izbùdem; iz-, porèći; na-, pre-, vu-, izbòdi; iz- porèkal, iz- porèkla; na-, pre-, vu-, ìzbol, na-, pre-, vu-, izbȏla, izbòlo.

Kao rèći akcentuju još ovi prosti i složeni glagoli:

S osnovom na *b, p:* grèpsti, iz-, na-, po-, zagrèpsti; tèpsti, na-, is-, pretèpsti.

S osnovom na *s:* nèsti, iz-, na-, pre-, po-, zanèsti.

S osnovom na *k, g;* na *k:* tèći, is-, pre-, po-, zatèći; pèći, is-, pre-, po- zapèći; glagol mòći ima ovaki prez.: màrem í mèrem, màreš i mèreš, 3. màre i mère; 1. màremo i mèremo, 2. màrete i mèrete, 3. màreju i mèreju. Imperat.: 2. pomàri i pomèri i pomòjzì; 1. pomàrìmo i pomèrimo i pomòjzimo,

pomàrite i pomèrite, pomarète, pomerète i pomòjzite, pomojzète. Part. pret. akt. ima kao kao i réći: mògal, mògla, mòglo. Part. pret. pas. se ne upotrebljava. Imperativ dolazi samo složen s prijedlozi. Akcenat, kaki je u prostoga glagola, ostaje i u složenim nepromijeńen i na istom slogu.

Glagol lèći (jacēre) i vȑći pored: vȑći s osnovom na *g* razlikuje se akcentom od primjera rèći; prez: 1. lêžem, vȑžem; 2. lêžeš, vȑžeš; 3. lêže, vȑže; 1. lêžemo, vȑžemo; 2. lêžete, vȑžete; 3. lêžeju, vȑžeju; imperativ je kao i kod rèći: 2. lèzi, vȑzi; 1. lèzimo, vȑzimo; 2. lezète, vrzète i vȑzite pored: vȑste; part. pret. akt.: lêgal, vȑgal; lêgla, vȑgla; lèglo, vȑglo; pl.: lègli, vȑgli; lègle, vȑgle; lêgla, vȑgla; part. pret. pas. se upotrebljava samo od vȑći: vȑžen, vȑžena, vȑženi (mj. vrženo). Slično ima i glagol sèsti (štok. sjèsti); prez.: sêdem, 2. sêdeš, 3. sêde; 1. sêdemo, 2. sêdete, 3. sêdeju; imperativ: 2. sèdi, 3. nâj sêde; 1. sèdimo, 2. sèdite, 3. nâj sêdeju; part. pret. akt.: sël. sêla, sèlo. Kad je ovaj glagol složen s prijedlogom tako, da za jedan slog naraste, onda u part. pret. akt. muš. roda ˝ prelazi kao ˋ na prijedlog: zàsel, nàsel, prìsel, pòdsel, ali i podsêla i podsèlo. Part. pret. pas. nema.

Glagol sèći s osnovom na *k* ima u prez. ′: 1. séčem, 2. séčeš, 3. séče; 1. séčemo, 2. séčete, 3. séčeju; imperativ: 2. séci; 1 sécimo, 2. secète i sécite; part. pret. akt.: sêkal, sêkla, sèklo; plur.: sëkli, sëkle, sêkla; s prijedlogom: nasèkli, nasèkle, nasêkla; part. pret. pas.: sêčen, sêčena, sêčeni (mj. sečeno). Kod sviju ovijeh napose navedenih glagola ostaje akcenat, kad je glagol složen s prijedlogom, nepromijeńen na istom slogu, osim što ˝ prelazi u pl. part. pret. akt. muš. i žen. roda u ˋ, kod glagola sèći: sëkli, sëkle — nasèkli, presèkle.

Kao glagol bòsti akcentuju se još ovi prosti i složení glagoli: S osnovom na *d, t;* i to s osnovom na *d:* pàsti, na-, pre-, zapàsti: s osnovom na *t:* mèsti, po-, iz-, namèsti; plèsti, na-, po-, is-, pot-, zaplèsti; cvèsti, na-, precvèsti.

Glagoli s osnovom na *d*: prèsti i kràsti sa svojim složenima: na-, is-, pot-, za-, diprèsti (mj. dopresti); na-, pokràsti — imadu akcenat u prez. i u imperat. kao grȉsti: 1. prédem, krádem; 2. prédeš, krádeš; 3. préde, kráde itd.; imperat.: 2. prédi, krádi; 1. prédimo, krádimo; 2. predète, kradète; part. pret. pas.: préden, predèna, predèni; a kràsti: krâden, krâdena, krâdeni (mj. kradeno), part. pret. akt. kao bòsti: prël, prêla, prèlo; kràl, krâla, kràlo; nàprel, nàkral.

S osnovom na *n:* žèti. nažèti, požèti (prez. žèńem, žèńeš itd.)

βββ) Kojima je ´ u inf. na prvome slogu, ostaje jednima i u svim ostalim oblicima na istom slogu, samo što u 3. licu pl. prez. može doći pored ´ na prvome slogu i ` na drugome i što u 2. licu plur. imper. imadu ` na drugom slogu (primjer: trésti), a drugima — s osnovom na *m, n* i *r* prelazi ´ u prez. i u imperativu u `, a u part. pret. pas. muš. roda pomiče se kao ` na drugi slog, t. j. na prijedlog, dok u part. pret. akt. imaju neki u sva tri roda ˆ, a neki čas ˆ, čas `, a čas ´, primjer: dréti).

Prezenat.

Sing.

1. trésém	dèrem
2. tréseš	dèreš
3. trése	dère

Plur.

1. trésemo	dèremo
2. trésete	dèrete
3. tréseju i tresèju	dèreju i derèju

Imperativ.

Sing.

1. —	—
2. trési	dèri
3. nâj trése	nâj dère

Plur.

1. trèsimo	dèrimo
2. tresète	derète
3. nâj tréseju ili tresèju	nâj dèreju ili derèju

Part. pret. akt. trésal, trésla, tréslo; dȓl, dȓla, dȓlo.

Part. pret. pas. tréšen, trešèna, trešèni (mj. treseno); pòdrt (samo složen u običaju), podȉrta, podȉrti (mj. podrto).

Kao trésti akcentuju se ovi prosti glagoli sa svojim složenima:

S osnovom na *s:* is-, na-, pre-, rastrésti; rásti, na-, pre-, izrasti; pásti (pascere), na- íspásti.

S osnovom na *b, p* i to na *b:* dúpsti, iz-, na-, predúpstí; zépsti na-, pre-, ozépsti; na *p:* skúpsti, na-, is-, oskúpsti.

S osnovom na *l:* vléći i léći, na-, o-, pre-, iz-, raz-, prevléći (prez. prevléčem).

S osnovom na *k* i *g:* túći, na-, na-, ís-, o-, rastúći; na *g:* léći (incubere), iz-, naléći.

Glagol pásti (pascere) i pàsti u svim oblicima ima akcenat kao i trésti samo u part. pret. akt. ima u muš. i žen. rodu ˆ, a u sred. rodu ˋ na prvome slogu: pâsal, pâsla, pàslo; pl.: pàsli, pàsle, pâsla; tako i kad je složen: napâsal, napâsla, napàslo — i u part. pret. pas. u sva tri roda ˆ na prvome slogu: popâšen, popâšena, popâšeni (mj. popašeno, dolazi samo složen).

Ovamo pripada po prez. i imperat. glagol kléti: kúnem, kúneš, itd.; kúni, kúnimo, kunète, ali part. pret. akt. ima: klêl, kléla, klélo i klêlo i part. pret. pas.: klêt, kléta, kléti. Kad je složen s prijedlogom dolazí u part. pret. akt. muš. i sred. roda (kad ima: klêlo) i u muš. rodu part pret. pas. akcenat kao ˋ na prijedlog: prèklel, prèklelo; prèklet. Kako se čuje i u žen. rodu part. pret. akt. taki akcent: prèklela, nema sumńe, da je nastalo tako analogijom muš. í sred. roda. —

Kao dréti deklinuju se i akcentuju još ovi glagoli sa svojim složenima:

S osnovom na *r:* žréti, na-, pre-, požréti; tréti, na-, po-, o-, za-, rastréti; glagol mréti ima prez.: mrêm, mrêš, mrê, mrèmo, mréte, mrèju; imp.: 2. mrì; 1. mrèmo, 2. mrète. Složen upotrebljava se samo u plur.: prez.: pòmrete pòmreju i pomrèju; imp.: pòmrimo, pomrète; ilí od vumréti: vùmri; vùmrimo, vumrète; part. pret. akt. prost: mŕl, mŕla, mŕlo; pl. mŕli, mŕle, mŕla; slož.: pòmrli, pòmrle, pòmrlo; kao adverab dolazi složen i u sing. sred. roda: pòmrlo. Part. pret. pas. nema. — Zapréti (claudere), part. pret. akt.: zàprl, zàprla i zapŕla, zàprlo; part. pret. pas.: zàprt, zàprta i zapŕta, zàprti i zapìrti (mj. zaprto).

S osnovom na *n*, *m* i to na *n:* samo složen — respéti, pripéti, napéti, zapéti; prez.: zàpnem; part. pret. akt.: zàpel, zapéla, zàpelo pl. zàpeli, zàpele, zapéla; part. pret. pas.: prìpet, prìpeta, prìpeti (mj. pripeto); rèspet, respéta, respéti. Za što kod pripéti i respéti nije jednaki akcenat, ne bi znao reći; možda je akcenat ′ u respéta, respéti postao analogijom imenice respélo. Osim ta dva part. čuje se još: nàpet, napèta i nàpeta, napéti i nàpeti (osobito kad je adverab). Part. prìpet veli se najobičnije za privezana psa. — Počéti, za-, pri-, načéti (prez. nàčmem mj. načnem); zàčmi, nàčmi, pòčmi itd.; part. pret. akt.: pòčel, počéla, pòčelo; pl. pòčeli, pòčele, počéla; part. pret. pas.: pòčet, nàčet, počèta, nàčèta, pòčeti, nàčeti (mj. načeto); pl. načèti, načète, načèta. Os-

nova na *m:* zéti (št. ùzêti), otéti; prez. zémem, òtmem: imper.: zèmi, ótmi; part. pret. akt.: zêl, zéla, zêlo; pl. zêli, zêle, zéla; ótel, otéla, otélo i òtelo, pl. òteli i otéli, òtele, i otéle, òtela i otéla; part. pret. pas.: zêt, zéta, zêti (mj. zeto); pl. zêti, zête, zéta i zêta; òtet, otéta i òteta, òteti i otéti; ožéti (exprimere) prez.: òžmem; imper. òžmi; part. pret. akt.: òžel i ožêl, ožéla, ožélo; pl. ožèli, ožèle, ožéla; part. pret. pas.: òžet, ožèta, ožèti (i òžeti, mj. ožeto); pl. ožèti, ožète, ožèta.

β) Glagoli s osnovom samo na vokal.

Ima ih s akcentom ", ` i ´, — mȉti, znàti, víti (viere).

αα) Kojima je u inf. akcenat ", mijeńa se u prez.; imperat. u svim licima i u part. pret. pas. za sve rodove u ˆ, a u part. pret. akt. mijeńa se sad u ˆ, sad u ´, a sad u `. Akcenat " u inf., kad je glagol složen sa prijedlogom, mijeńa se u `, ostajući na istom slogu: čùti — začùti.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. mȉjem	mȉjemo
2. mȉješ	mȉjete
3. mȉje	mȉjeju

Imperativ.

Sing.	*Plur.*
1. —	mȉjmo
2. mȉj	mȉjte
3. nâj mȉje	nâj mȉjeju

Part. pret. akt.: mȉl, mȉla, mȉlo; pl. mȉli, mȉle, mȉla.

Part. pret. pas.: mȉjen, mȉjena, mȉjeni (mj. mijeno).

Tako se akcentuju još ovi glagoli sa svojim složenima: čùti, za-, na-, prečuti; bȉti (percutere), za-, na-, po-, iz-, vu-, obȉti; skrȉti, zakrȉti, po-, nakrȉti; mȉti, vmȉti; samo složen: zešȉti (štok. sàšiti), obùti, sizùti.

Pȉti ima prez.: 1. pȉjem, 2. pȉješ, 3. pȉje; 1. pȉjemo, 2. pȉjete, 3. pȉjeju; složen: is-, po-, na-, za-, opȉjem, opȉješ itd. Imperativ ima kao i mȉti; part. pret. akt.: pȉl, pȉla, pȉlo; pl.: pȉli, pȉle, pȉla; part. pret. pas.: samo složen: nàpit, zàpit, pòpit, popȉta, popȉti (mj. popito); pl.: popȉti, popȉte, popȉta. Part. pret. akt. od ostalijeh glagola ima akcènat kao i mȉti: čȕl, čȕla, čȕlo; pl. čȕli, čȕle, čȕla. Kad je glagol složen s prijedlogom tako, da za jedan

slog naraste, onda ˝ u part. pret. akt. muš. roda prelazi kao ˋ na prijedlog: zàčul, prèčul itd. Jednako je i kod part. pret. akt. od glagola pȉti: pȉl, gdje ˆ prelazi kao ˋ na prijedlog: pòpil, zàpil, nàpil. Svi ovi glagoli čuju se u inf. i sa ˋ mjesto ˝: čùti, bìti (percutere i esse), pìti, skrìti, mìti, pa tako je razumljivo što u inf., kad su složeni s prijedlogom tako, da za jedan slog narastu, ostaje akcenat kao ˋ na svome mjestu: čȕti, čùti — začùti, prečùti itd.

Glagol znàti (i znäti) u prez. je uvijek jednosložan: 1. znâm, 2. znâš, 3. znâ; 1. známo, 2. znáte, 3. znáju; imperat.: 2. znâj; 1. znâjmo, 2. znâjte; part. pret. akt. znäl, znâla, znàlo: složen: pòznal, poznâla, poznàlo; pl.: znàli, znàle, znâla; part. pret. pas. samo složen: pòznat, poznàta, poznàti (mj. poznato). Tako i dȁtí, smȅti i samo složen: prispèti, dispèti (mj. dospjeti), koji u inf. imaju i ˋ mjesto ˝: dâm, dâš; smêm, smêš; prispêm; prispêš itd.; imperat.: 2. dȁj i dâj; 1. dàjmo, 2. dàjte; (smȅti nema imperat.); 2. prìspí, 1. prispêjmo, 2. prispète; part. pret. akt.: dâl, dála, dâlo; pl.: dâli, dâle, dála; složen: prèdal, predála i prèdala, prèdalo; pl.: prèdali, prèdale, predàla; smël, smêla, smèlo; pl.: smèli, smèle, smêla; prìspel, prispêla, prispèlo; pl.: prispèli, prispèle, prispêla. Part. pret. pas.: dân, dána, dáni i dâni (mj. dano), složen: prèdan, predána predáni; pl.: predáni, predáne predána; (smȅti nema); prìspet, prìspeta, prìspeti (mj. prispeto). Glagoli zdȅti (štok. zdjȅsti, sàdjesti; foenum in metas extruere) i stȁti (consistere) imaju prezenat s umetnutim *n:* 1. zdȅnem, stânem, 2. zdȅneš, stâneš; 3. zdȅne, stâne; 1. zdȅnemo, stânemo; 2. zdȅnete, stânete, 3. zdȅneju, stâneju; imperativ: 2. zdȅni, stȁni; zdȅnimo, stȁnimo, 2. zdȅnite, stȁnite; part. pret. akt.: zdȅl, stȁl; zdêla, stâla; zdelo, stàlo; pl.: zdèli, stàli; zdèle, stàle; zdêla, stâla.

Part. pret. pas. navedeni glagoli ne prave svi. Koji se čuju, ovako glase u tom part.: skrȉti — skrȉjen, skrȉjena, skrȉjeni i skrȉt, skrìta, skrìti (mj. skrito); bȉti (percutere) — bȉjen, bȉjena, bȉjeni (mj. bijeno) i bȉt, bìta, bìti (mj. bito); zešìti — zešȉjen, zešȉjena, zešȉjeni (mj. zešijeno) i zȅšit, zešìta, zešìti (mj. zešito); obùti — obȗjen, obȗjena, obȗjeni (mj. obujeno) i òbut, obùta, obùti (mj. obuto); glagol znàti dolazi u tom part. samo složen: pòznat, poznàta, poznàti (mj. poznato); zdȅti — zdȅt, zdèta, zdèti. Kad je glagol deti složen s prijedlogom na: nadȅti a znači: farcio, indo farturam — onda ima prez.: 1. nadȅnem, 2. nadȅneš i t. d. to jest, kroz sva lica ostaje ˋ na drugom slogu; tako i u imper.: nadȅni, nadȅnimo — ali: nadenète; part. pret. akt.: nàdel, nadêla,

nadèlo; pl.: nadèli, nadèle, nadêla; a part. pret. pas.: nadèven, nadivèna, nadivèni (mjesto nadevena); pl.; nadivèni, nadivène, nadivèna; tako i zadèti se, prez. zadènem se; imp. zadèni se; part. pret. akt.: zàdel, zadêla, zadèlo i zàdelo; part. pret. pas.: zàdet, zadèta, zadèti (mj. zadeto).

U part. pret. akt. muš. roda s akcentom ˝ ili ˆ, kad je glagol složen s prijedlogom na vokal, prelazi ˝ ili ˆ kao ˋ na prijedlog: čül — zàčul, ali: začûla, začùlo; pîl — zàpil, ali: zapíla, zapìlo; bȉti (percutere) prost ima: bȉl, bîla, bȉlo, a složen: nàbil, nabîla, nabìlo; prèbîla, prebìlo; jednako je u part. pret. pas. u muš. rodu s akcentom ˝: bȉt — prèbit — nàbit, ali: prebìta, nabìta; prebìti, nabìti (mj. nabito).

Kad glagol bìti ili bìti (št. bъiti) znači esse onda ima prez. imperfek. značeńe: 1. jès, jèsam, 2. jèsi, 3. jê; 1. jèsmo, 2. jèste, 3. jèsu; s negacijom: 1. nísam, 2. nísi, 3. nî; 1. nísmo, 2. níste, 3. nísu; prez. perfekt. značeńa: 1. bûm, 2. bûš; 3. bû; 1. búmo, búte, búju; imperativ: 2. büdi, 1. büdimo 2. büdite; part. pret. akt.: bȉl, bíla, bȉlo; pl.: bȉli, bȉle, bȉla; kad je složen konjuguje se kao glagoli 4. vrste, gdje će se i pomenuti.

Glagol ìti umeće u prezentu kao i u štokavačkom dijalektu *d* između osnove i prezentnoga veznika *e:* 1. ȉdem, 2. ȉdeš, 3. ȉde; 1. ȉdemo, 2. ȉdete, 3. ȉdeju; imperativ pravi od glagola: edìti (osn. hed, št. hòditi) — 2. èdi; 1. èdimo, 2. èdite pored običnijega ète; part. pret. akt. od osnove hed — šьd: ìšal, ìšla, ìšlo; part. pret. pas. nema osim žen. i sred. roda, koji glase: prešâsta (zima); prešâsti (ḷeti = prošasto ḷeto). Kad je iti složen s prijedlogom na vokal ili konzonanat, prelazi ˋ u infinitivu u ´: izíti, dójti (od doiti, dójti); tako je i u prez. i imper., samo što je od glagola, koji su složeni s prijedlogom na vokal, prešao i u glagole s prijedlogom na konzonanat, gdje mu po pravilu nema mjesta. Tako je već inf. izíjti običniji nego iziti. Kad je složen ima prez.: 1. izíjdem, dójdem, 2. izíjdeš, dójdeš, 3. izíjde, dójde; 1. izíjdemo, dójdemo, 2. izíjdete, dójdete; 3. izíjdeju dójdeju; imper.: 2. izíjdi, dójdi; 1. izíjdimo dójdimo, 2. izijdète, dojdète; part. pret. akt.: izìšal, izìšla, izìšlo; dèšal, dèšla, dèšlo (mj. dòšal, dòšla, dòšlo). Tako je i onda, kada je glagol ìti složen i sa drugijem prijedlozima: vújti, zájti, nájti, préjti (mj. projti), síjti (štok. sáći) i t. d. Umjesto: kamo ideš; kamo idete kažu Prigorci: kamêš; kaméte.

ββ) Samo su dva glagola s osnovom na vokal, koji u inf. i kroz sva lica prez. imadu ´, a u imper. ˆ na prvome slogu. U part.

pret. akt. imaju oba u muš. rodu ˆ, a u žen. i sred. rodu na istom slogu ´. Part. pret. pas. različit im je i akcentom i oblikom. Ta dva glagola su: víti (viere) i gńíti.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. víjem	víjemo
2. víješ	víjete
3. víje	víjeju

Imperativ.

1. —	vîjmo
2. vîj	vîjte
3. naj víje	nâj vìjeju

Part. pret. akt.: vîl, víla, vílo; tako i: gńîl, gńíla, gńílo; pl.: gńíli, gńíle, gńíla.

Part. pret. pas.: vît, víta, víti (mj. vito), a gńíti ima samo složen: sègńit, sègńita, sègńiti (mj. segńito).

Kano kad su prosti, akcentuju se ova dva glagola i onda, kad su složeni samo u part. pret. akt. i pas., u muškom rodu dođe kod glagola víti na prijedlog ˋ: na-, pre-, za-, iz-, povíti; povíjem; povîj; pòvil, povíla, povílo; pl.: pòvili, pòvile i povíle, pòvila i povíla; pòvit, povíta, povíti i pòvita, pòviti (mj. povito); pre-, segńíti (mj. sagńiti), (segńíjem; segńîj; ali: sègńil, sègńila, sègńilo, i part. pret. pas.: sègńit, sègńita, sègńiti (mj. sagńito).

Po inf. spada ovamo glagol snéti (deferre, postao od snesti) i glagol s osnovom na konz. *t:* smésti (perturbatum esse, perturbare). Ova dva glagola akcentuju se i deklinuju ovako: prez.: snèmem, 2. snèmeš, 3. snème; 1. snèmemo, 2. snèmete, 3. snèmeju i snemèju; 1. smètem, 2. sméteš, 3. smète; 1. smétemo, 2. smétete; 3. sméteju; imper.: 2. snèmi; 1. snèmimo, 2. snemète; 2. sméti; 1. smétimo, 2. smetète; part. pret. akt.: snêl, snéla, snélo i snêlo; smêl, sméla, smélo i smêlo; pl. oba; sméli, sméle, sméla; part. pret. pas.: snèšen, snèšena i snešèna, snèšeni i snešèni (mj. sneseno); sméten, smetèna, smetèni (mj. smeteno); pl. smetèni, smetène, smetèna.

b. Druga vrsta.

Mjesto štok. umetka *u* između osnove i inf. nastavka imadu svi glagoli u prigorskom dijalektu umetak *a*, povedavši se u tome jamačno za glagolima V. vrste. Ipak u plešivičkoj općini čuje se inf. i s pravilnim umetkom *u*.

Svima je prostima osnova od dva sloga, a dvjema od tri sloga. Onima, kojima je osnova od dva sloga, akcenat dolazi u inf. na prvome slogu kao ˆ — pârnati (intereo), ili kao ˋ ili ′ na drugome slogu — genàti, vrnáti.

α) Kojima je osnova od dva sloga, a imadu ˆ na prvome slogu u inf., dobivaju u prez. kroz sva lica sing. i plur. i u part. pret. pas. za sva tri roda ˆ na prvome slogu, u imper. ˝ na prvome slogu, a osim toga može u 2. licu plur. doći i ˋ na drugi slog, a u part. pret. akt. dobija u muš. rodu ˝, u žen. ˆ, a u sred. ˋ na prvome slogu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. pârnem	pârnemo
2. pârneš	pârnete
3. pârne	pârneju.

Imperativ.

1. —	pärnimo
2. pärni	pärnite i parnète
3. naj pârne	nâj pârneju

Part. pret. akt. pärnal, *p*ârnala, pàrnalo, pl. pärnali, pärnale, pârnala.

Part. pret. pas.: pârńen, pârńena, pârńeni (mj. parńeno).

Ovako se još akcentuju: sûnati, zasûnati; zînati; lûpnati, zalûpnati; pîknati, po-, za-, napîknati, pl̥ûnati, pûknati; prâsnati; rînati, po-, na-, izrînati; stîsnati, pritîsnati; pl̥ûsnati, kl̥ûnati, svîknati, na-, privîknati; smr̂knati se; pîsnati; stîgnati, za-, po-, distîgnati (mj. dostignuti), ćvr̂knati (percutere); zgînati; kâpnati; plânati; grêznati, za-, vugrêznati; slêgnati se; dîgnati, zdîgnati; otr̂gnati, pretr̂gnati; šmr̂knati (jacere); mêknati (molescere); odmêknati; prâsnati; pr̂dnati; cr̂knati (mori, vita decedere); cîknati (acescere); šûšnati; samo složeni: zamr̂znati; smr̂znati; odvûgnati (mollescere), oglûnati (št. oglùhnuti) i prîgnati. Akcenat ˝ u imper. i u part. pret. akt. muš. roda, kad je glagol složen s prijedlogom tako, da dobije slog više, prelazi u ˋ: vugrèzni, vugrèznimo; vugrèznal.

β) Kojima je u inf. ˋ na drugome slogu pomiču ga u prez. i u imper. kroz sva lica sing. i plur. i u oba part. pret. u sva tri roda — osim part. pret. akt. sred. roda, u kome ima ˋ na drugom slogu — za slog natrag, samo u 2. licu imper. plur. može doći osim toga pored ˋ na prvome slogu i ˋ na drugome slogu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. gènem	gènemo
2. gèneš	gènete
3. gène	gèneju

Imperativ.

1. —	gènimo
2. gèni	gènite i genète
3. nâj gène	nâj gèneju

Part. pret. akt.: gènal, gènala, genàlo, pl. genàli, genàle, gènala.

Part. pret. pas.: gèńen, gèńena, gèńeni (mj. geńeno).

Tako se još akcentuju: zenàti (št. zìnuti), odlanàti; meknàti (mj. maknuti, movere); teknàti (mj. taknuti), za-, po-, na-, pri-, teknàtí; porenàti, na-, iz-, direnàti (mj. dorenuti, od osn. V. vrste *gn)* denàti (štok. dàhnuti), za-, na-, pri-, podenàti (odorari); svenàti (št. svànuti, dilucescere); nagnàti; prignàti se, segnàti se (mj. sagnuti se), trenàti; megnàti (mj. magnuti), na-, primegnàti; kresnàti, okresnàti i samo složen: zaklenàti (claudere).

γ) Kojima je osnova u inf. od dva sloga, imadu jedni ` a drugi ′ na drugome slogu; kojima je osnova u inf. od tri sloga, imadu ′ na trećem slogu.

αα) Glagoli s osnovom od dva sloga u inf., a akcenat im je ` ili ′ na drugome slogu, imadu kroz sva lica prez. i imper. ´ na prvome slogu nepromijeńen, osim 2. lica plur. imper., gdje može biti pored ´ na prvome i ` na drugome slogu. U part. pret. akt. imadu glagoli, kojima je u inf. `, u muš. i žen. rodu ′ na prvome slogu; a u sredńem rodu ` na drugom slogu; a u glagola, kojima je u inf. ′, imadu u muš. rodu ^ na drugome slogu, u žen. i u sred. ´ na drugome slogu. U part. pret. pas. ostaje u jednijeh i u drugijeh ′ na prvome slogu nepromijeńen.

Prezenat.

Sing.

1. vágnem (inf. vagnuti)	vŕnem (inf. vrnáti)
2. vágneš	vŕneš
3. vágne	vŕne

Plur.

1. vágnemo	vŕnemo
2. vágnete	vŕnete
3. vágneju	vŕneju

Imperativ.

Sing.

1. —	—
2. vágni	vŕni
3. nâj vágne	nâj vŕne

Plur.

1. vágnimo	vŕnimo
2. vágnite i vagnète	vŕnite i vrnète
3. nâj vágneju	nâj vŕneju

Part. pret. akt. vágnal, vágnala, vagnàlo, vagnàli, vagnàle, vágnala, vrnâl, vrnála, vrnàlo; pl. vrnáli, vrnále, vrnála.

Part. pret. pas.: vágńen, vágńena, vágńeni (mj. vagńeno); vŕńen, vŕńena, vŕńeni (mj. vrńeno).

Kao vagnàti akcentuju se još: tegnàti (posse), na-, po-, istegnàti; buknàti; viknàti, po-, zaviknàti; kinàti; manàti (mj. mahnuti), pre-, zamanàti; muknàti, zamuknàti; punàti (mj. puhnuti), po-, za-, napunàti; sinàti, zasinàti; srknàti, posrknàti; pinàti (ictum pedis alicui dare), seknàti se (destillationem narium abstergere); raknàti (mj. hraknuti), izraknàti; segnàti, disegnàti (mj. dosegnuti); šipnàti (vellicare); trunàti (mj. truhnuti), istrunàti; frknàti; riknàti; smuknàti, posmuknáti; škripnàti, zaškrípnati; punàti; samo složeni: nabreknàti, poskliznàti, posmuznàti.

Kao vrnáti akcentuju se samo: grnati, po-, za-, na-, zgrnati; mináti, premináti; svináti, za-, na-, prevináti.

ββ) Glagola s osnovom od tri sloga u inf. gotovo nema više osim spomenáti i poslunáti (mj. posluhnuti), koji također za pravo nijesu drugo nego složeni s prijedlogom po, pa se oba i akcentuju kao i glagoli spomenuti kod primjera vrnáti kad su složeni s prijedlozima.

c. Treća vrsta.

Glägôlâ treće vrste ima malo. Neki su prešli među glagole četvrte vrste, s kojima se onda u svemu izjednačiše. I ovo nekoliko glagola, što po inf. spada na treću vrstu osim onijeh, kojima je osnova na palatal, mogu inf. praviti gdjekoji i po četvrtoj vrsti, što ću malo niže i spomenuti. Svi glagoli ove vrste imadu u inf. osnovu od dva sloga osim glagola zelenèti i krvarèti, a najviše ńih imade akcenat ˋ na drugom slogu u infinitivu, a jedan samo sa ˝ na prvome slogu (vïdeti). Prígorski je dijalekat kao i stativski izjednačio prvi razdio treće vrste s drugim razdjelom, kao što je to i štokavački dijalekat učinio. Danas još, kako je poznato, ima

štokavština samo dva glagola, koji pripadaju prvome razdjelu, i to: umjeti i razumjeti. Od ta dva glagola živi u prigorskom dijalektu samo drugi: razumjeti u inf. obliku razmèti i rezmèti, a konuguje se i akcentuje ovako:

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. ràzmim i rèzmim (kroz sva lica)	ràzmimo
2. ràzmiš	ràzmite
3. ràzmi	ràzmiju

Imperativ.

Sing.	*Plur.*
1. —	ràzmimo
2. ràzmi	ràzmite i razmète
3. nâj ràzmi	nâj ràzmiju

Part. pret. akt.: ràzmil, ràzmila i razmêla, razmèlo; pl. razmèli, razmèle, razmêla.

Part. pret. pas. se ne upotrebljava.

Ostali glagoli ove vrste razlikuju se međusobno najviše akcentom u part. pret. akt. i u imper., pa ćemo ih prema tome podijeliti u dva odjela. U prvome pokazaćemo akcenat kaki je u prezentu, a u drugome, kaki je u imper. i part. pret. aktiva.

α) Svi glagoli, koji po inf. pripadaju trećoj vrsti, bili od dva ili od tri sloga, imadu u sing. prez. ˆ na pošledńem slogu, a u plur. ´ na istom slogu, samo što glagoski oblik naraste ličnim nastavkom za jedan slog više:

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. žutîm (inf. žutèti)	žutímo
2. žutîš	žutíte
3. žutî	žutíju

Ovako se u prezentu još akcentuju: žeḷèti, po-, zažeḷèti; zelenèti se, za-, pozelenèti se; bečàti, zabečàti; bledèti, pobledèti; kipèti, zakipèti; klečàti; kričàti, zakričàti; mučàti, zamučàti; prdèti, za-, naprdèti; srbèti (štok. svŕbjeti); sidèti i sedèti, na-, presidèti; vrtèti, zavrtèti; smrdèti, na-, zasmrdèti; trpèti, po-, pretrpèti; itèti (št. hítjeti), čepèti (conquiniscere); ponorèti (mente capi); bežàti; bojàti; girèti (št. gòrjeti), na-, iz-, pregirèti; grmèti, zagrmèti; držàti, pri-, zadržàti; ležati, na-, iz-, preležàti; letèti, na-, iz-, vu-, preletèti; skrbèti, na-, preskrbèti; trepèti (št. strépiti, contremiscere) lapèti, izlapèti; ladèti se, pre-, naladèti se; jačàti se; tišàti (mj. tis-

kati, prez. tišîm i t. d.); zairèti (samo složen, marcescere); mrzèti, zamrzèti; puzèti, za-, napuzèti; krvarèti, zakrvarèti; gledèti (št. glèdati); vrtèti, zavrtèti; škiljèti (connivere), i u prez. običan samo: velîm, velîš i t. d.

Glagol živèti i samo složen u običaju — zreti — dizréti (mj. dozreti), koji ima prez. i po I. vrsti, imadu ovaki akcenat u prez.: 1. živim, 2. živiš, 3. živi; 1. živimo, 2. živite, 3. živiju. Tako i glagol oslipèti, koji dolazi samo složen: 1. oslépim, 2. oslépiš, 3. oslépi; 1. oslépimo, 2. oslépite, 3. oslépiju; 1. dèzrim, 2. dèzriš, 3. dèzri; 1. dèzrimo, 2. dèzrite, 3. dèzriju; jednako često čuje se i ovaki prezenat: 1. dizêrim, 2. dizêriš, 3. dizêri; 1. dizêrimo, 2. dizêrite, 3. dizêriju.

Glagol vîdeti koji glasi jednako često i po četvrtoj vrsti vîditi ima: 1. vîdim, 2. vîdiš, 3. vîdi; 1. vîdimo, 2. vîdite, 3. vîdiju; imperat. samo 2. lice sing. i pl.: vîš, vîšte.

Glagol tèti (št. hòtjeti) ima ovake oblike i akcenat: 1. òću ćû, òćeš ćêš, 3. òće ćê; 1. òćemo, ćémo, 2. òćete ćéte, òćeju ćéju i kadikad: tê (če oni tê = ako oni hoće).

Glagol spàtî koji po inf. pripada prvoj vrsti, a po prez. ovamo, ima prezenat: 1. spîm, spîš, spî; 1. spímo, 2. spíte, 3. spíju; a glagol státi štok. stàjati ima prez.: 1. stijîm, 2. stijîš, 3. stijî; 1. stijímo, 2. stijíte, 3. stijíju.

β) Akcenat u imperativu i u part. pret. akt.

αα) U imper. jedni imadu ` a jedni ′ na osnovnome slogu, a kod prvijeh dolazi običnije u 1. i u 2. licu plur. ` na drugome slogu, dočim je kod drugijeh samo u 2. licu plur. običniji ` na drugome slogu od ′ na prvome slogu.

Imperativ

Sing.

1. —	—
2. žèli	tŕpi
nâj želî	nâj trpî

Plur.

1. želìmo i žèlimo	tŕpimo
2. želète i žèlite	trpète i tŕpite
3. nâj želíju	nâj tŕpiju

Kao imper. od glagola željèti akcentuju se još ovi glagoli: dizrèti (mj. dozreti) 2. dèzri; 1. dezrìmo, 2. dizrète; sizrèti (mj. sazrèti) 2. sezŕi; 1. sezrìmo, 2. sizrète; ležàti, za-, po-, izlezàti se; letèti, na-, iz-, po-, vuletèti.

Kao imper. od glagola trpèti, akcentuju se još ovi glagoli: živèti, na-, preživèti; vrtèti; navrtèti; bečàti, zabečàti; bledèti, prebledèti; žutèti, na-, požutèti; kipèti, zakipèti; klečàti; kričàti, zakričàti; mučàti, za-, premučàti, prdèti, zaprdèti; srbèti, zasrbèti; smrdèti, zasmrdèti; itèti, poitèti; čepèti, ponorèti; grmèti, zagrmèti; držàti, po-, za-, pridržàti; skrbèti, poskrbèti; vrtèti, zavrtèti; mrzèti, zamrzèti; puzèti, za-, napuzèti; škìljeti (connivere), jačàti, tiśàti (mj. tiskati), zairèti, slipèti (št. zaslijèpiti). Dva glagola od tri sloga u inf. zelenèti se i krvarèti imadu: 2. zeléni, krvári; 1. zelenìmo se, krvarìmo, 2. zelenète se, krvarète.

Glagol sidèti (št. sjèditi), kad znači u imperativu, da onaj ko sjedi već i dalje sjedi, akcentuje se ovako: 2. sédi, 3. nâj sedî; 1. sédimo, 2. sidète, 3. nâj sidíju: a kad znači imper., da onaj ko stoji, sjedne, onda se upotrebljavaju oblici od glagola prve vrste: sèsti; 2. sèdi; 1. sèdimo, 2. sèdite (sr. taj glagol kod prve vrste).

Glagol gledèti ima imperativ samo složen s prijedlogom po, za, na, vu: 2. poglêj, 3. nâj pogledî; 1. poglêjmo, 2. poglêjte, 3. nâj pogledíju. Tako i glagol spàti, kojì pripada po nekim oblicima ovamo: 2. spîj; 1. spîjmo, 2. spîjte. Jednako je i sa glagolom bojàti se: 2. bôj se; 1. bôjmo se, 2. bôjte se i sa glagolom státi: 2. stôj; 1. stôjmo, 2. stôjte.

Glagol girèti (št. gòrjeti) ima imper.: 2. góri, 3. nâj girî; 1. górimo, 2. girète, 3. nâj giríju.

ββ) U part. pret. akt. imadu jedni u muš. rodu ` na prvome slogu, ˆ u žen. rodu na drugom slogu i ` u sred. rodu na drugom slogu; drugi pako ´ u muš. i žen. rodu na prvome slogu, a u sred. rodu ` na drugome slogu: žèlil, želêla, želèlo; živil, živila, živèlo; plur. želèli, želèle, želêla; živili, živile, živila (kao i u singularu.

Kao žèlil, želêla, želèlo akcentuju još: sèdil, sidêla, sidèlo vrtil, vrtêla, vrtèlo; dèzrel, dizrêla, dizrèlo (mj. dozrelo); ponòril, ponorêla, ponorèlo; bòjal, bojâla, bojàlo; gèríl, girêla, girèlo (mj. gorelo); držal, držâla, držàlo; lèžal, ležâla, ležàlo; lètil, letêla, letèlo.

U plur. mijeńa se akcenat ovako: želèli; želèle, želêla; dizrèli, dizrèle, dizrêla (mj. dozrela), bojàli, bojàle, bojâla; girèli, girèle girêla itd.

Glagol s osnovom od tri sloga zelenèti se ima: zelènil, zelenêla, zelenèlo; glagol tèti (št. hòtjeti) ima: tèl, têla, tèlo; a glagol vrtèti: vrtil, vrtila, vrtilo i vrtèlo.

Glagoli spàti i státi imaju: spâl, spála, spâlo; pl. spâli; spâle, spála; stâl, stála, stálo; pl. stáli, stále, stála.

Kao živil, živila, živèlo akcentuje se još: béčal, béčala, bečàlo; blédil, blédila, bledèlo; žútil, žútila, žutèlo; kípil, kípila, kipèlo; kléčal, kléčala, klečàlo; kríčal, kríčala, kričàlo; múčal, múčala, mučàlo; prdil (i prdil), prdila, prdèlo; srbil, srbila, srbèlo; čépil, čépila, čepèlo; zaíril, zaírila, zairèlo; béžal, béžala, bežàlo; ítil, ítila, itèlo; skrbil, skrbila, skrbèlo; trépil, trépila, trepèlo; mrzil, mrzila, mrzèlo; jáčil, jáčila, jačìlo; tisal, tísala, tisàlo; púzil, púzila, puzèlo; glédil, glédila, gledèlo; škílil, škílila, škilèlo. Dva glagola s osnovom od tri sloga: krváril, krvárila, krvarèlo; oslépil, oslépila, oslipèlo.

Kad ovi part. dolaze u pl. obliku (koji to mogu imati), onda im se akcenat mijeńa: živili i živèli, živèle, živila; bečàli, bečàle, béčala; pobledèli, pobledèle, poblédila; požutèli, požutèle, požútila; klečàli, klečàle, kléčala; kričàli, kričàle, kríčala itd. S osnovom od tri sloga: krvarèli, krvarèle, krvárila; oslipèli, oslipèle, oslépila.

Glagoli: vìditi, stâriti, vìsiti, bełìti, plavìti, séditi, ćutìti, cvilìti, počrniti, poskupìti — koji u štokavačkom dijalektu pripadaju ovoj vrsti, pređoše u prigorskom dijalektu i s inf. u četvrtu vrstu, s toga će se ondje i spomenuti. — Nekoji glagoli, koje uvrstismo ovamo, mogu inf. praviti i po trećoj i po četvrtoj vrsti: strepèti i strepìti; lapèti i lapìti; ladèti i ladìti; krvarèti i krvarìti, oslipèti i oslepìti.

d. Četvrta vrsta.

Glagoli ove vrste imadu osnovu u inf. od dva, od tri i od četiri sloga s akcentom ˝, ˋ, ˆ i ˊ.

α) Glagoli s osnovom od dva sloga.

αα) Glagoli, kojima je osnova u inf. od dva sloga, a imadu ˝ na prvom slogu u inf., mijeńaju ga u prez. kroz sva lica u ˆ, u imper. u ˝, u part. pret. akt. ostaje ˝ u muš. rodu, u žens. se mijeńa u ˆ, a u sred. rodu u ˋ; u part. pret. pas. pako mijeńa se u sva tri roda u ˆ. U svim tim prilikama je akcenat, mijeńao se ili ostao nepromijeńen, uvijek na prvome osnovnome slogu, samo u 2. licu pl. imper. dolazi kao ˋ na drugi slog, a kod nekih ostaje na prvom slogu onaki, kaki je i u ostalim licima imperativa. Kad je glagol složen s prijedlogom, prelazi ˝ u ˋ, ostajući na istom slogu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. mûčim (inf. mȕčiti, cruciare)	mûčimo
2. mûčiš	mûčite
3. mûči	mûčiju

Imperativ.

1. —	mȕčimo
2. mȕči	mučète
3. nâj mûči	nâj mûčiju

Part. pret. akt.: mȕčil, mûčila, mȕčilo; pl. mȕčili, mȕčile, mûčila.

Part. pret. pas.: mûčen, mûčena, mûčeni (mj. mučeno).

Kao mȕčitî akcentuju se još ovi glagoli: vȉditi, iz-, prevȉditi; stȁviti (fulcrum ad vitem ligandum in terram infigere); pristȁviti (ponere); kȕčiti, pokȕčiti (pulsare fores); vȉsiti; dȕriti se, rȁniti (vulnerare), izrȁniti; pȑtiti, na-, prepȉtiti; čȉstiti, isčȉstiti; mȉsliti, po-, pre-, zamȉslíti; vȁditi, iz-, povȁditi; navȁditi se (solere), grȁbiti, iz-, na-, pogrȁbiti; glȁditi, po-, za-, izglȁditi; dȉmiti se, za-, nadȉmiti se; lȕpiti, zalȕpiti; mȅriti, za-, izmȅriti; namȅriti; mrȁziti, zamrȁziti; mȅriti, namȅriti; nȕditi, ponȕditi; pȁriti, na-, ispȁriti; pȅniti, zapȅniti se; pȁśiti se (attendere), popȁśiti se; svȁditi se, posvaditi; bȁviti se, zabȁviti se; sȉtiti, na-, presȉtiti; pȕliti (uz pȕti, haurire aquam), ispȕliti; stȓšiti, za-, prestrȁšiti; plȁšiti, za-, po-, preplȁšiti; plȕžiti, iz-, na-, poplȕžiti; prȁtiti, is-, popȁtiti; pȑžiti, is-, na-, popȑžiti; pȕniti, na-, is-, pre-, popȕniti; pȕšiti, na-, ispȕšiti; rȕšiti, po , narȕšiti; sȉliti prisȉliti; slȉniti, na-, po-, zaslȉniti; ȉtiti (št. hȉtiti jacere), za-, pre-, naȉtiti se; čȕditi se, na-, za-, prečȕditi se; samo složen: napȁviti; obȅsiti; podrȁniti (mane surgere), navȕjstiti (mj. nahustiti, excitare); ofȕriti, pofȕriti (adurere).

Glagol vȉditi, koji se čuje i po trećoj vrsti: vȉdeti ima u imperativu ovake oblike i akcenat: 2. vȉš; 1. lice pl. se ne upotrebljava, 2. vȉšte. Glagoli: rȁniti (vulnerare), čȉstiti, vȁditi, grȁbiti, mȑviti, pȁriti, pȕšiti ȉtiti i gȁziti sa svojim složenima imadu u 2. licu pl. imper. običnije ˝ ili kad su složeni ˋ na osnovnome prvome slogu: rȁnite, izrȁnite; vȁdite, izvȁdite; grȅbite, pogrȅbite; mȑvite, namȑvite; pȁrite, napȁrite; pȕšite, napȕšite; ȉtite, zaȉtite; gȁzite, pogȁzite.

Jedan je samo glagol s osnovom u inf. od tri sloga, a ˝ na prvome slogu: pȍmetiti (št. pâmtiti). Taj se glagol ovako konjuguje i akcentuje: prez. 1. pȍmetim, 2. pȍmetiš, 3. pȍmeti; 1. pȍ-

metimo, 2. pȍmetite, 3. pȍmetiju; imper. 2. pȍmeti; 1. pȍmetimo, 2. pȍmetite; part. pret. akt.: pȍmetil, pȍmetila, pȍmetilo; part. pret. pas. se ne upotrebljava. Pored prostoga pȍmetiti ima još i složen: zapòmetiti, u kome ` ostaje na istom slogu kroz sva lica i kroz sve oblike, kao što ostaje kod prostoga ".

ββ) Glȁgôlâ s akcentom ` u inf. ima od dva, od tri i od četiri sloga u inf.

ααα) Kojima je u inf. osnova od dva sloga, imadu svi ` u inf. na drugome slogu, ali u ostalim oblicima akcenat im se mijeńa: jednima ostaje ` u svim oblicima, a drugi ga mijeńaju u sing. prezenta u ^ ili u ´, u imper. u ´, a u oba part. onako, kako će se spomenuti.

αααα) Kojima ostaje ` pomiče se u prez., imper. i u oba part. pret. u sva tri roda za slog naprijed, ostajući tude u svim licima nepromijeńen na istom slogu, samo u 2. licu pl. imper. i u part. pret. akt. sred. roda pa u part. pret. pas. žen. i sred. roda prelazi kao ` na drugi slog, a može ostati i na prvome slogu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. prèsim (inf. presìti mj. prositi)	prèsimo
2. prèsiš	prèsite
3. prèsi	prèsiju

Imperativ.

1. —	prèsimo
2. prèsi	prisète (i prèsite)
3. nâj prèsi	nâj prèsiju

Part. pret. akt.: prèsil, prèsila, prèsilo; pl. presìli, presìle, prèsila.

Part. pret. pas.: prèšen, prešèna, prešèni (mj. prešeno), pl.: prèšeni, prèšene, prešèna.

Ovako se još akcdntuju ovi glagoli sa svojim složenima: kelìti (mj. koliti, fulcrum ad phaseolum ligandum in terram infigere) nesìti i nisìti (mj. nositi pr nèsim imp. 2 lice pl. nisète); vojzìti (mj. voziti), na-, iz-, povojzìti; geńìti i gińìti (mj. goniti, prez. gèńim, imp. 2. lice pl. gińète), iz-, nageńìti; žeńìti se, ožeńìti se; kesìti i kisìti (mj. kositi, prez. kèsim, imp. 2. lice pl. kisète), na-, po-, iskesìti ili iskisìti; molìti, iz-, na-, pomolìti; skečìti i skičìti (mj. skočiti, prez. skèčim; imp. 2. lice pl. skičète); po-, na-, is-, preskečìti ili preskičìti; edìti i ìdìti (mj. hoditi, prez. èdim; imper. 2.

èdi; 1. èdimo, 2. ète mj. èdite ili idète što je rjeđe), preidíti, naidìti, spoidìti (visere); brejìti ili brijìti (mj. brojiti, prez. brèjim, imp. 2. lice pl.: brijète, rjeđe: brèjite); na-, po-, iz-, prebrijìti; gńejìti i gńijìti (mj. gnojiti, prez. gńèjim, rjeđe: gńejîm; imperat. 2. lice pl. gńijète), po-, na-, za-, pregńijìti; dvorìti, po-, nadvorìti; mežìti (mj. možditi, contundere uvas), na-, iz-, po-, razmežìti; močìti, na-, po-, iz-, pre-, razmočiti; nećìti i nićìti (mj. noćiti, prez. nèćim, imp. 2. lice pl.: nićète i nèćite), prenećìti i prenićìti; selìti se, pre-, naselìti se, stvorìti; pojstìti mj. postiti), na-, ispojstìti se; resìti (mj. rositi), naresìti se; tečìti i tičìti (mj. točiti, prez. tèčim, imp. 2. lice pl. tičète), na-, pre-, is-, rastečìti ilî rastičìti; vudrìti (št. ùdariti) i samo složen: popojdìti (mj. popodìti, pavimentum facere); osmočìti se.

ßßßß) Kojima se ` mijeńa u sing. prez. u ˆ, ostajući na istom slogu na kome je bio u inf.; mijeńa im se u pl. prez. u ´, ostajući na istom slogu, na kome je i u sing. prez.; nadaje se mijeńa u imper. u ´, pomičući se za slog naprijed, osim 2. lica pl., gdje dolazi na drugi slog `, a u part. pret. akt. ima u muš. rodu ˝ na prvome slogu, u žen. rodu ´, a u sred. ` na drugom slogu; u part. pret. pas. ima ´ na prvome slogu u muš. rodu, a u žens. i sred. rodu ` na drugome slogu. Kad je part. pret. akt. muš. roda složen s prijedlogom tako, da naraste za slog više, onda ˝ prelazi u ` ostajući na slogu, na kome je i ˝ bio: gäsil – pogàsil.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. gasîm (inf. gasìti)	gasímo
2. gasîš	gasíte
3. gasî	gasíju

Imperativ.

1. —	gásimo
2. gási	gasète
3. nâj gasî	nâj gasíju

Part. pret. akt.: gäsil, gasíla, gasìlo; pl.: gasìli, gasìle, gasíla.

Part. pret. pas.: gášen, gašèna, gašèni (mj. gašeno); pl. gašèni, gašène, gašèna.

Ovako se još akcentuju ovi glagoli sa svojim složenima: vršìti, iz-, navršìti; gradìti, za-, na-, pre-, rezgradìti; grešìti, po-, zgrešìti; danìti se, rezdanìti se (mj. razdaniti se), dilìti i delìti (prez. delîm, imper. 2. déli; 1. délimo, 2. dilète), po-, na-, rezdelìti ili

razdilìti; dušìti, zadušìti; zlatìti, pozlatìti; kadìti, na-, res-, pre-, pokadìti; kalìti (turbarì), za-, nakalìti; mladìti se, pomladìti se; za-, pomračìti; ridìti i redìti (mj. rodit, parere; prez. redîm; imp. 2. ródi; 1. rodimo — nije pouzdano, 2. ridète), na-, poridìti se; sadìti, na-, po-, pre-, resadìti; svetìti, po-, resvetìti; sušìti, na-, po-, pre-, resušìti; tupìti, zatupìti; glušìti, zaglušìti; tajìti, za-, pretajìti; silìti i selìti (mj. soliti, prez. selîm; imp. 2. lice pl. silète), na-, po-, pre-, resilìti (mj. rasoliti); pristìti i prestìti (mj. prostiti, prez. pristîm i prestîm; imp. 2. prójsti; 1. prójstimo, 2. pristète), opristìti i oprestìti; pujstìti (mj. pustiti), za-, po-, na-, prepujstìti; zvońìti (mj. zvoniti), po-, zazvońìti; vedrìti, na-, rezvedrìti (mj. razvedriti); gidìti i gedìti (mj. goditi; prez. gedîm, imper. 2. gódi; 1. gódimo — nepouzdano, 2. gidète), na-, vu-, pogidìti (mj. pogoditi; od pogidìti znam pouzdano, da ima imper.: 2. pogódi; 1. pogódimo, 2. pogidète; a tako je i kod drugijeh pomenutih prijedloga); gistìti i gestìti (mj. gostiti; prez. gestîm i gistîm; imper. 2. gósti; 1. góstimo, 2. gistète), na-, iz-, pogistìti; grizìti i grezìti se (mj. groziti; prez. grizîm i grezîm; imper.: 2. grózi; grózimo, grizète, ali samo slož.: zagrózi, zagrizète), zagrizìti se; falìti (labi, deesse), pofalìti; budìti (i bujdìti), prebudìti; družìti se; javìti, pojavìti se; krivìti se; pokrivìti; platìti, po-, is-, pre-, naplatìti; mutìti; za-, pomutìti; cenìti, za-, precenìti; naglìti, prenaglìti se; spotìti i spojtìti se (sudare); lovìti, na-, polovìti; meglìti (mj. magliti), za-, nameglìti; abìti se, poabìti (deterere pannum, corrumpere); prevarìti; gubìti, is-, pogubìti; dijìti i dejìti (mj. dojiti; prez. dijîm i dejîm, imper.: dôj i dóji; 1. dôjmo, 2. dijète); na-, podijìti; dribìti i drebìti (mj. drobiti; prez. dribîm i drebîm; imp. 2. dróbi; 1. dróbimo, 2. dribète), na-, po-, razdribìti; oštrìti, na-, po-, podoštrìti; rijìti i rejìti (mj. rojiti; prez. rijîm i rejîm; imper.; 2. rôj; 1. rôjmo; 2. rijète (rijetko kada, s toga nepouzdano), na-, izrijìti; tipìti i tepìti (mj. topìti; prez. tipîm i tepîm; imper. 2. tópi; 1. tópimo, 2. tipète), na-, po-, pre-, rastipìti; vučìti, na-, izvučìti, povčìti (mj. poučiti); asnìti (prodesse); šarìti se, našarìti se; jadìti se, iz-, najadìti se; zgińìti i zgeńìti (mj. zgoniti, conjectura assequi; prez. zgińîm i zgeńîm; iper. 2, zgóńi; 1. zgóńimo, 2. zgińète), pogińìti; dibìti i debìti (mj. dobiti, prez. dibîm i debîm; imp. 2. dóbi; 1. dóbimo, 2. dibète), za-, predibìti; samo slož.: zakesnìti (mj. zakasniti); pripetìti se; zagajìti (sepire), zadužìti se.

γγγγ) Kojima se akcenat ` míjeńa u prez. u ´, pomaknuvši se za slog naprijed, ostaje im taki u cijelom prez., u imper. i u part.

pret. akt. i pas. na istom slogu, samo u 2. licu plur. imper. i u part. pret. akt. srednjega roda pomakne se za slog natrag, te postaje `.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. mítim (inf. mitìti)	mìtimo
2. mítiš	mítite
3. míti	mítiju

Imperativ.

1. —	mìtimo
2. míti	mitète
3. nâj míti	nâj mítiju

Part. pret. akt.: mítil, mítila, mitìlo; plur. mitìli, mitìle, mítila.

Part. pret. pas.: mićen (od mit-jen), mićena, mićeni (mjesto mićeno).

Ovako se još akcentuju ovi glagoli sa svojim složenima: krulìti, po-, zakrulìti, (grunnire); belíti, za-, po, na- pre-, izbelìti; ćutìti, za-, poćutìti; cvilìti, za-, pocvilìti; blazniti; bludìti, za-, pobludìti; brazdìti, pre-, zabrazdìti; branìti, zabranìti; brusìti, po-, za-, iz-, nabrusìti; bunìti, za-, pobunìti; vabìti, za-, iz-, na-, prevabìti; gńezdìti i gńizdìti, nagńezdìti; gulìti, na-, iz-, ogulìti; davìti, po-, na-, zadavìti; dičiti se, podičiti se; dražìti, po-, nadražìti; žulìti, po-, o-, na-, ižulìti (callum facere i gramen rumpere), sižulìti (mj. sažulìti); rubìti, ob-, na-, po-, zarubìti; kvarìti, pokvarìti se; kresìti, na-, zakresìti se; krčìti (silvam caedere), iz-, zakrčìti (obstruere); kupìti (emere), na-, pre-, pokupìti; lenìti se, zalenìti se; ļubìti, po-, za-, naļubìti se; ļutìti, na-, rezļutìti se (mj. razļutiti); mamìti, za-, po-, pre-, namamìti; sramìti se, posramìti; trebìti, is-, pre-, natrebìti; kurìti, za-, nakurìti (incendium conflare); merìti (mj. miriti), po-, izmerìti se; mesìti, za-, po-, rez-, pre-, namesìti; mlatìti, po-, pre-, namlatìti; mrsìti; palìti, za-, na-, pre-, is-, popalìti; plenìti, za-, poplenìti; prašìti, na-, po-, isprašìti; zabìti i zábiti (oblivisci), pozabìti; račìti se (appetere); sveklìti (i svékliti mj. svetliti), po-, zasveklìti; služìti, po-, na-, islužìti; snažìti, is-, po-, presnažìti; sramìti se, po-, zasramìti se; žmirìti (i žmíriti), zažmirìti; srdìti, resrdìti i rasrdìti se; redìti (ordinare), na-, poredìti; sudìti, o-, re-, presudìti, posudìti (commodare); trdìti (mj. tvrditi), za-, potrdìti; trudìti se; na-, is-, potrudìti se; tulìti, na-, po-, is-, zatulìti; ranìti (nutrire), pre-, naranìti; širìti, reširìti (mj. raširìti); pačiti (nocere, ob-

obsistere alicui in via); tržìti, ua-, pretržìti; vośìti (mj. voštiti, cerare i verberare), po-, iz-, navośìti; krepìti se; lupìti (excorticare, spicam zeae granis denudare), iz-, nalupìti; putìti, na-, vuputìti; šalìti se, po-, našalìti se; rabìti, iz-, narabìti; gńavìti, po-, zagńavìti; plavìti, poplavìti (livescere); falìti (i fáliti mj. hvaliti, laudare), po-, zafalìti; samo složen: poskupìti; nakanìti se; nadmudrìti; približìti se; pomodrìti.

γγ) Glägôlâ s osnovom u inf. od dva sloga i s akcentom ˆ na prvome slogu ima malo, a svima ostaje ˆ na istom slogu kroz sva lica i kroz sve oblike nepromijeńen:

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. škôdim (inf. škôditi, nocere)	škôdimo
2. škôdiš	škôdite
3. škôdi	škôdiju

Imperativ.

1. —	škôdimo
2. škôdi	škôdite
3. nâj škôdi	nâj škôdiju

Part. pret. akt.: škôdil, škôdila, škôdilo.

Part. pret. pas.: škôden, škôdena, škôdeni, ali se ne upotrebḷava.

Tako se još akcentuju ovi glagoli sa svojim složenima: škôditi, naškôditi; zrêliti, sizrêliti (mj. sazreliti), dizrêliti (mj. dozreliti); stâriti, zastâriti; mâriti; slâbiti, o- zaslâbìti i samo složen: privôliti, iz-, zavôliti; respêlsiti (mj. raspelsiti, spargere).

δδ) Glägôlâ od dva sloga u inf. a s akcentom ´ na prvome slogu ima još mańe. Osim jednoga (séditi) svi mogu imati i ` na drugome slogu: žmíriti i žmirìti; čŕniti i črnìti; zàbiti i zabìti (oblivisci); fáliti i falìti (laudare). Svi se ovi glagoli końugùju i akcentuju kao i glagoli, kojima je ` na drugom, a mijeńaju ga u prez. u ´. (Vidi primjer mitìti pod ,γγγ), samo glagol séditi (canescere) ima prez.: sédim; imper. 2. sédi; 1. sédimo, 2. sédite i sidète, tako i kad je složen; posédíti. Pored svega toga ovi glagoli osim zábiti i fáliti mogu praviti inf. i po trećoj vrsti, ali im akcenat ` dođe onda na drugi slog: žmirèti, zažmirèti; črnèti, počrnèti; sedèti, posidèti.

*

β) Glagoli s osnovom od tri sloga.

Glagoli s osnovom od tri sloga imadu u inf. ili ˋ na trećem slogu ili ˆ na drugome slogu.

αα) Koji imadu u inf. ˋ na trećem slogu, jedni ga mijeńaju u prez. u ˆ, a drugi ù ´.

ααα) Glagoli, koji mijeńaju akcenat ˋ u prez. u ˆ, dolazi im ˆ na krajni nastavni slog u sing., a u plur., gdje oblik naraste za jedan slog, ostaje akcenat na istom slogu, ali se mijeńa u ´.

U imper. pomiče se akcenat u 2. licu singulara za slog naprijed kao ´, u 1. licu plur. dolazi kao ´ na treći slog, a u 2. licu plur. kao ˋ na treći slog. U part. pret. akt. za muš. rod dolazi ˋ na drugi slog, u žens. ´ na treći, a u sred. rodu opet ˋ na treći slog. U part. pret. pas. dolazi za muš. rod ˋ na drugi, a u žens. i sred. rodu ˋ na treći slog.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. sramotîm (inf. sramotìti)	sramotímo
2. sramotîš	sramotíte
3. sramotî	sramotíju

Imperativ.

1. —	sramotímo
2. sramóti	sramotète
3. nâj sramotî	nâj sramotíju

Part. pret. akt.: sramòtil, sramotíla, sramotìlo; pl. sramotìli, sramotìle, sramotíla.

Part. pret. pas.: sramòćen, sramoćèna, sramoćèni (mj. sramoćeno).

Kao sramotìti akcentuju se još: osramotìti, posramotìti; žalostìti, ožalostìti; govorìti, iz-, na-, pregovorìti; rumenìti se, za-, porumenìti se; veselìti se, po-, rezveselìti se (mj. razveseliti se); drevenìti se, zadrevenìti se; kiselìti, na-, po-, pre-, zakiselìti; pepelìti se, za-, napepelìti se; i samo složen: oslobodìti.

βββ) Kojima se ˋ u prez. mijeńa u ´, mijeńa im se i u imp. i u oba part. pret. tako, samo što se pomiče svak puta za slog naprijed osim 2. lica plur. imperativa, gdje dolazi kao ˋ na treći slog i part. pret. akt. sred. roda, u kome također ˋ dolazi na treći slog.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. cigáńim (facio more Zingari)	cigáńimo
2. cigáńiš	cigáńite
3. cigáńi	cigáńiju

Imperativ.

1. —	cigáńimo
2. cigáńì	cigáńète
3. nâj cigáńi	nâj cigáńiju

Part. pret. akt.: cigáńil, cigáńila, cigáńila, cigańìlo, pl. cigańìli, cigańìle, cigáńila.

Part. pret. pas.: složen: nacigáńen, nacigáńena, nacigáńeni (mj. cigańeno).

Tako se još akcentuju ovi glagoli: jednačìti, iz-, pojednačìti; oblačìti (induere i obnubilare), za-, po-, naoblačìti se; divanìti, po-, za-, nadivanìti se; drvarìti (providere lignis), nadrvarìti; klatarìti se, iz-, naklatarìti se; krvarìti (i krvarèti), na-, zakrvarìti; kurażìti, po-, nakurażìti; i samo složen: našišurìti (arrigere pilos).

ββ) Glägôlâ, kojima je ˆ na drugom slogu u inf., ima malo, a jedan je samo s ˆ na prvome slogu: sprêteḷiti se (mj. sprijateḷiti se). Svima bez razlike ostaje ˆ na slogu, na kome je u infinitivu, nepromijeńen u svim licima prez. i imper. i u sva tri roda part. pret. akt. i pasiva.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. okilâvim (inf. okilâviti, samo složen)	okilâvimo
2. okilâviš	okilâvite
3. okilâvi	okilâviju

Imperativ.

1. —	okilâvimo
2. okilâvi	okilâvite
3. nâj okilâvi	nâj okilâviju

Part. pret. akt.: okilâvil, okilâvila, okilâvilo.

Part. pret. pas.: okilâvḷen, okilâvḷena, okilâvḷeni (mj. okilavḷeno).

Tako se još akcentuju: plesnîviti, po-, za-, isplesnîviti; kržḷâviti, zakržḷâviti; bedâstiti, pobedâstiti; i samo složen: okilâviti, pa ˆ na prvome slogu: sprêteḷiti se.

γ) Glagoli s osnovom od četiri sloga u infinitivu.

Glägôlâ s osnovom od četiri sloga ima samo dva s akcentom ` na četvrtom slogu u inf. Akcentuju se ovako:

Prezenat.

	Sing.	*Plur.*
αα)	1. blagoslovîm (inf. blagoslovìti	blagoslovímo
	2. blagoslovîš	blagoslovíte
	3. blagoslovî	blagoslovíju

Imperativ.

	1. —	blagoslóvimo
	2. blagoslóvi	blagoslovète
	3. nâj blagoslovî	nâj blagoslovíju

Part. pret. akt.: blagoslòvil, blagoslovíla, blagoslovìlo; pl. blagoslovìli, blagoslovíle, blagoslovíla.

Part. pret. pas.: blagoslòvḷen, blagoslovḷèna, blagoslovḷèni (mj. blagoslovḷeno); pl. blagoslovḷèni, blagoslovḷène, blagoslovḷèna.

Prezenat.

	Sing.	*Plur.*
ββ)	1. gospodárim (inf. gospodarìti)	gospodárimo
	2. gospodáriš	gospodàrite
	3. gospodári	gospodáriju

Imperativ.

	1. —	gospodárimo
	2. gospodári	gospodarète
	3. naj gospodári	nâj gospodáriju

Part. pret. akt.: gospodáril, gospodárila, gospodarìlo; plur.: gospodarìli, gospodarìle, gospodárila.

Part. pret. pas.: gospodáren, gospodárena, gospodáreni (mj. gospodareno).

Part. se pret. pas. vaḷa da nigda ne upotrebḷava, ali, ako se kada i upotrebḷava, po mome sudu bïće akcenat, kako naznačih. Kao gospodarìti akcentuju se i složeni: pogospodarìti, na-, zagospodarìti.

e. Peta vrsta.

Glagoli ove vrste imadu u inf. osnovu od jednoga sloga, od dva, od tri i od četiri sloga, s akcentom ˝, `, ˆ i ´.

α) Razdio prvi.

Glägôlâ ovoga razdjela imade od dva i od tri sloga s akcentom ̏, ̀, ̂ i nešto malo s akcentom ́.

αα) Glagoli s osnovom od dva sloga u inf.

Ovaki glagoli imadu akcenat ̏, ̀, ̂ i ́.

ααα) Koji imadu akcenat ̏, svjema je u inf. na prvome slogu. Osim dva tri glagola, koji će se napose spomenuti, mijeńaju svi ostali glagoli ̏ u prez., imp. i u part. pret. pas. u ̂, te ̂ ostaje na slogu na kome je i ̏ bio, a u part. pret. akt. ostaje ̏ u muš. rodu, u žens. se mijena u ̂, a u sred. u ́, ostajući na slogu, na kome je i ̏ u infinitivu. Složi li se glagol s prijedlogom tako, da za jedan slog naraste, onda prelazi ̏ u ̀: kȑpati, iskr̀pati.

Presenat.

Plur.	*Sing.*
1. dêlam (inf. dèlati)	dêlamo
2. dêlaš	dêlate
3. dêla	dêlaju

Imperativ.

1. —	dêlajmo
2. dêlaj	dêlajte
3. nâj dêla	nâj dêlaju

Part. pret. akl.: dèlal, dêlala, dèlalo; pl. dèlali, dèlale, dêlala.

Part. pret. pas.: dêlan, dêlana, dêlani (mj. delano). Tako se još akcentuju: kȑpati, is-, na-, po-, zakr̀pati; pl̥ùskati, is-, na-, zapl̥ùskati; rìgati, izrìgati; vrȁćati, na-, po-, pre-, iz-, zavrȁćali; dèlati, na-, po-, pre-, izdèlati; klècati, poklècati; pȉtati (farcire), na-, prepìtati; kùšati, po-, is-, prekùšati; mȑdati (inepte laborare), po-, iz-, namr̀dati; mùcati, izmùcati; nùkati, pri-, ponùkati; pȁdati, po-, is-, pre-, napàdati; pùcati, po-, za-, is-, napùcati; ćìcati (št. sȉsati, sugere), is-, po-, nacìcati; slùšati, pre-, poslùšati; štùkati (od ńem. Stücken addere, consuere), nadištùkati (mj. nadoštukati), prištùkati; trèbati; trùcati, is-, natrùcati se (od ńem. trotzen, contumacius se gerere); ȉtati (jacere), po-, zaìtati; cùkati (od ńem. zucken, coruscare), za-, pocùkati; čȁkati (mj. čekati), is-, po-, načȁkati; šȉbati, išìbati; dȑmati, za-, pre-, na-, podr̀mati; vȑtati, pre-, iz-, po-, navr̀tati; bȉrati, po-, pre-, iz-, nabìrati; samo složeni: nagȁńati, pro-, izgȁńati; obrȁćati, izvìrati, pre-, navìrati; zaklìńati, preklìńati, zatìrati; zapìńati, po-, napìńati se; spomìńati se.

Nekoji glagoli, kako rekosmo, odaljuju se od ovake akcentuacije. Akcentuacija tijeh glagola je ovaka:

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. čìtam (inf. čìtati).	čìtamo
2. čìtaš	čìtate
3. čìta	čìtaju

Imperativ.

1. —	čìtajmo
2. čìtaj	čìtajte
3. nâj čìta	nâj čìtaju.

Part. pret. akt.: čìtal, čìtala, čìtalo; u pl. je akcenat kao i u sing. nepromijeńen na prvome slogu.

Part. pret. pas.: čìtan, čìtana, čìtani (mj. čitano).

Tako se još akcentuju: gùslati, po-, zagùslati, čìtati, iščìtati, pre-, načìtati; lòptati, iz-, nalòptati se; bògmati se, zabògmati se. Ovamo spada i glagol: zaglèdati, kome prost glasi: gledèti te spada u treću vrstu, i od istoga korijena zaglédati, koji će se spomenuti među glagolima s akcentom ´.

βββ) Koji imadu ` u inf. svjema bez razlike dolazi u inf. na drugome slogu. U ostalim oblicima mijeńa im se akcenat tako, da jednima ostaje `, a drugima se mijeńa u ^ ili u ´. Prema tome, kaki im je akcenat u prezentu, razdijelićemo ih na tri vrste.

αααα) Jednima dolazi ` u prez. na prvi slog i ostaje nepromijeńen na istom slogu ne samo u prezentu nego i u svim ostalim oblicima, samo u part. pret. akt. sred. roda pomiče se za slog dalje ostajući i tude `.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. vènčam (inf. venčàti)	vènčamo
2. vènčaš	vènčate
3. vènča	vènčaju

Imperativ.

1. —	vènčajmo
2. vènčaj	vènčajte
3. nâj vènča	naj vènčaju.

Part. pret. akt.: vènčal, vènčala, venčàlo; pl. venčàli, venčàle, vènčala.

Part. pret. pas.: vènčan, vènčana, vènčani.

Glagola s takim akcentom ima vrlo malo. Osim venčati dolaze i ńegovi složeni: po-, navenčàti se, ali rijetko. Akcentuju se tako još: bockàti, po-, nabockàti; krepàti, pokrepàti; glagol imèti, koji po inf. spada u treću vrstu, pravi prez. i imper. po ovoj vrsti, a part. pret. akt. po trećoj vrsti, dočim se part. pret. pas. ne upotrebḷava; prez.: 1. ìmam, 2. ìmaš, 3. ìma; 1. ìmamo, 2. ìmate, 3. ìmaju; imper. 2. ìmaj; 1. ìmajmo, 2. ìmajte; part. pret. akt. ìmel, imêla, imèlo. (Sr. žèlel, želêla, želèlo kod treće vrste.)

αααα) Kojima se u prez. mijeńa u ˆ, pomakne se tada na drugi slog, ostajući na istom slogu kroz sva lica prez., samo što se u plur. opet mijeńa u ′; u imper. ostaje ˆ nepromijeńen na drugom slogu; u part. pret. akt. dolazi u muš. rodu na prvi slog ˇ, u žen. rodu na drugi slog ˆ, a u sred. rodu na drugi slog ˋ; u part. pret. pas. u muš. rodu na prvi slog ˇ, a u žen. i sred. rodu na drugi slog ˆ.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. kopâm (inf. kopàti)	kopámo
2. kopâš	kopáte
3. kopâ	kopáju

Imperativ.

1. —	kopâjmo
2. kopâj	kopâjte
3. nâj kopâ	nâj kopáju

Part. pret. akt.: kȍpal, kopâla, kopàlo; pl. kopàli, kopàle, kȍpala i kopâla.

Part. pret. pas.: kȍpan, kopâna, kopâni (mj. kopano); pl. kopâni, kopâne, kopâna.

Ovako se još akcentuju ovi glagoli sa svojim složenima: mecàti (emollire), izmecàti; seńàti (mj. sańati), buncàti, za-, pobuncàti; viklàti (mj. vitlati), za-, naviklàti; maukàti, pomaukàti; frfḷàti, po-, nafrfḷàti se; štimàti (od tal. stimare, cogitare); poštimàti; škḷocàti, po-, iškḷocàti, naškḷocàti; voḷàti (mj. vaḷati), rḷàti (tussiare), po-, za-rḷàti; motàti, za-, po-, vu-, iz-, namotàti; sedlàti, osedlàti; igràti, po-, iz-, pre-, naigràti; brbràti (mj. brbḷati), iz-, po-, nabrbràti se; debḷàti se, po-, nadebḷàti se; zijàti, nazijàti se (hiare i clamare); skončàti se; mrmḷàti, po-, za-, pre-, iz-, namrmḷàti se, pačàti se; pišàti, po-, is-, napišàti se; ravnàti, po-, iz-, za-, naravnàti; štrkḷàti se, po-, naštrkḷàti se; ćrćkàti (negligenter scribere), na-, is-, poćrćkàti; šucàti (mj. štucati, eructare) po-, išucàti, našucàti se; šuškàti,

po-, išuškàti, našuškàti; beždràti (glirem ex caverna virga pellere), iz-, po-, nabeždràti; peckàti, po-, napeckàti; r-jàti (mj. rđati), za-, po-rjàti; tiràti (mj. terati, št. tjërati), za-, pre-, po-, is-, natiràti; čeş̌làti, po-, na-, pre-iščešl̥àti; pl̥uckàti, po-, za-, is-, napl̥uckàti; štentàti (morari), po-, zaštentàti se; duràti (durare), iz-, poduràti; pel̥àti (ducere i vehere), za-, na-, pre-, po-, is-, dipel̥àti (mj. dopel̥ati); samo složeni: oružàti se, naoružàti se; didijàti (mj. dodijati); obećàti; olakšàti; podivjàti; porečkàti se; nabasàti; otešàti se (mj. oteštati se, oteščati se, jentare). Ovamo ide i glagol jednosložan bez inf., koji se upotrebl̥ava samo u prez: 1. pâm, 2. pâš, 3. pâ; 1. pámo, 2. páte, 3. páju (ire).

γγγγ) Kojima se ˋ u prezentu mijeńa u ´, mijeńa se i u svim ostalim oblicima u ´, a svagdje se pomiče na prvi slog, samo u part. pret. akt. sred. roda ostaje ˋ na slogu, na komu je i u infinitivu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. pítam (inf. pitàti)	pítamo
2. pítaš	pítate
3. píta	pítaju

Imperativ.

1. —	pítajmo
2. pítaj	pítajte
3. nâj píta	nâj pítaju.

Part. pret. akt.: pítal, pítala, pitàlo; pl. pitàli, pitàle, pítala.

Part. pret. pas: pítan, pítana, pítani (mj. pitano).

Ovako se još akcentuju: zidàti, po-, za-, na-, pre-, izidàti; lamàti, iz-, po-, nalamàti; pitàti, is-, po-, napitàti; javl̥àti, na-, po-, dijavl̥àti (mj. dojavl̥ati); kalàti, na-, po-, pre-, iskalàti (dissecare lignum); križàti, prekrižàti se; meńàti, premeńàti; paràti, is-, po-, za-, naparàti; plaćàti, po-, naplaćàti; pušàti (mj. puštati), is-, po-, pre-, za-, napušàti; smucàti se, po-, nasmucàti se; stradàti, za-, po-, is-, nastradàti se; strel̥àti, na-, is-, pre-, postrel̥àti; cepàti, is-, po-, pre-, nacepàti; čuvàti, na-, sičuvàti (mj. sačuvàti); šaràti, po-, na-, išaràti; škul̥àti se; levàti, po-, na-, iz-, prelevàti; mivàti, vumivàti se; ladàti se, oladàti (mj. vladati, ovladati); zgajàti (mj. zgadati); gizdàti se, po-, nagizdàti se; zevàti; karàti, po-, is-, nakaràti; mešàti, smešàti, po-, pre-, namešàti; šivàti, po-, našivàti; zgrušàti se; jačàti se; sańkàti se, po-, na-, isańkàti se; skr-àti, is-, pokr-àti; čejàti (mj. čehati), na-, iščejàti se; rižàti se, po-, iz-, narižàti se (lu-

dere „riž“); piskàti, napiskàti se (fistula canere); dreckàti, po-, na-, zdreckàti, po-, na-, zdreckàti (friare); skrajàti, poskrajàti (secare pannum ad formulam); fućkàti, po-, is-, nafućkàti se (sibilare); fuḷati (pedere occulte i labi); rdàti, po-, za-, na-rdàti se (rodere); spajsàti se, na-, pošpajsàti se (jocari); vaḷàti (volutare), po-, izvaḷàti; samo složeni: popevàti, na-, zapopevàti; zabijàti, nabijáti; zagrizàti, pre-, nagrizàti; preživàti; zajedàti, izjedàti; zaklapàti, poklapàti; zakrivàti, pre-, ot-, pokrivàti; dimišḷàti se (mj. domišḷati), premišḷàti se; napajàti; dinašàti (mj. donašati); za-, po-, na-, prenašàti; zabadàti, pre-, na-, pribadàti; nadevàti, za-, predevàti; nabavḷàti, zabavḷàti; napijàti, ispijàti; zapiràti; presaḷàti, nasaḷàti; obuvàti, sizuvàti; zagrńàti, pogrińàti (consternere); zakapàti, is-, pot-, pre-, o-, pokapàti; potucàti, pri-, natucàti, otucàti (spicam zeae granis denudare); nazdravḷàti, pozdravḷàti; začińàti, na-, prečińàti; navijàti, pre-, povijàti; zamusàti, izmusàti (oblinere).

γγγ) Kojima je akcenat ˆ na prvome slogu u inf. ostaje im na istom slogu nepromijeńen kroz sva lica i kroz sve oblike.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. vâram (inf. vârati)	vâramo
2. vâraš	vârate
3. vâra	vâraju

Imperativ.

1. —	vârajmo
2. vâraj	vârajte
3. nâj vâra	nâj vâraju

Part. pret. akt.: vâral, vârala, vâralo.

Part. pret. pas.: vâran, vârana, vârani (mj. varano).

Kao vârati akcentuju se još ovi glagoli sa svojim složenima zavârati; gêltati (od ńem. gelten, valere); jêńati (remittere); kûglati, zakûglati, pokûglati; prôbati, isprôbati; šîškati, ošîškati (tondere); prâvdati se, za-, na-, poprâvdati se; kârtati, po-, is-, pre-, pokârtati se; kûrvati se, is-, nakûrvati se; lârmati, iz-, po-, nalârmati se; gûndati, iz-, po-, nagûndati se; bûbńati, po-, iz-, pre-, raz-, nabûbńati se; pâžmati (aqua ferventi perfundere), o-, napâžmati se; tâncati, is-, po-, natâncati se; stêzmati (quassare); plâvati, is-, po-, naplâvati; kêckati se, na-, pokêckati se; kûvati (i kuâti), is-, po-, pre-, nakûati; mêrkati (od ńem. merken; significare, attendere), zamêrkati; stârati se, po-, nastârati se; ûfati, zaûfati; âbati

se (custodire); štêrkati, po-, naštêrkati; kêfati (peniculo detergere), po-, o-, is-, nakêfati; îvati se, po-, iz-, na-, îvati se; rôštati (crepare), po-, narôštati se; špôtati (ludificare), po-, našpôtati se; mâlati, po-, namâlati; šûšńati; trâjati, potrâjati; âjati; šêpati (claudus esse); têntati (od lat. tentare); škôlati, iškôlati se, naškôlati se; rôlati (torculare), iz-, po-, narôlati; râšpati (scobinam ducere), po-, iz-, pre-, narâšpati; cîfrati se, is-, po-, nacîfrati se; fârbati, po-, nafârbati; kâjati se, na-, is-, pre-, pokâjati se, frîgati (= pŕžiti, torrere); têntati (coctionis genus); samo složen: obêdvati (coenare).

δδδδ) Što imade glägôlâ od dva sloga u inf. sa ′ na prvome slogu nema između ńih nijednoga prostoga, nego dolaze svi samo složeni s kojim prijedlogom, a akcenat im je upravo onaki, kaki je u glägôlâ natrag spomenutim pod γγγγ); dakle prez. 1. zavíjam inf. zavíjati, samo sa značeńem: exululare), 2. zavíjaš, 3. zavíja; 1. zavíjamo, 2. zavíjate, 3. zavíjaju; imper. 2. zavíjaj; 1. zavíjajmo, 2. zavíjajte; part. pret. akt. zavíjal, zavíjala, zavijàlo; part. pret. pas. se ne upotrebḷava. Kad ima ovaj glagol inf. zavijàti znači: obligare. Kao zavíjati ima akcenat još: zaglédati (intueri), zagríńati (i zagrińàti, consternere).

ββ) Glagoli s osnovom od tri sloga u inf.

Najviše glagola s osnovom od tri sloga u inf. ima akcenat ` i ^, a po jedan s akcentom ˝ i ′: jùžinati (št. ùžinati) i nádijati se (mj. nadati se, sperare). Ova dva glagola imadu ovaki akcenat: prez. 1. jùžinam, nádijam se; 2. jùžinaš, nádijaš se; 3. jùžina, nádija se: 1. jùžinamo, nádijamo se, 2. jùžinate, nádijate se; 3. jùžinaju, nádijaju se; imper.: 2. jùžinaj, nádijaj se; 1. jùžinajmo, nádijajmo se; 2. jùžinajte, nádijajte se; part. pret. akt.: jùžinal, nàdijal se; jùžinala, nádijala se; jùžinalo, nádijalo se; part. pret. pas. se ne upotrebḷava.

ααα) Glagoli s akcentom ` svi imadu taj akcenat na trećem slogu u inf., ali u prez. imper., i u oba part. pret. imadu različito. Kako ih ima samo nekoliko, napomenućemo ih redom: kašḷucàti: prez.: 1. kašḷúcam, 2. kašḷúcaš, 3. kašḷúca; 1. kašḷucámo, 2. kašḷucáte, 3. kašḷucáju; imper. 2. kašḷúcaj i kašḷucâj; 1. kašḷucâjmo, 2. kašḷucâjte; part. pret. pas. je nepouzdan, ali bi mogao glasiti ovako: kašḷúcan, kašḷúcana, kašḷúcani (mj. kašḷucano). Kao kašḷucàti akcentuje se u prez. i u oba part. još zadržavàti i digovarjàti se (mj. dogovarati se), sa svojim složenima: za-, pre-, prigovarjàti, a u imperat. ima: 2. zadržávaj, digovárjaj;

1. zadržávajmo, digovárjajmo; 2. zadržávajte, dìgovárjajte; glagol batinàti; prez. 1. batinâm, 2. batinâš, 3. batinâ; 1. batinámo, 2. batináte, 3. batináju: imper.: 2. batinâj i batìnaj; 1. batinâjmo, 2. batinâjte; part. pret. akt.: batìnal, batìnala, batinàlo; part. pret. pas.: batinân, batinâna, batinâni (mj. batinano), tako i složen: iz-, nabatinàti; sasvim tako akcentuju se još: računàti, pre-, iz-, naračunàti; koracáti, nakoracàti se i tamburàti, natamburàti se.

βββ) Koji imadu ˆ svima dolazi u inf. na drugom slogu, pa na tome slogu i ostaje kroz sva lica u prez. i u imper. i u oba part. pret. nepromijeńen na istom slogu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. večêram (inf. večêrati)	večêramo
2. večêraš	večêrate
3. večerâ	večêraju

Imperativ.

1. —	večêrajmo
2. večêraj	večêrajte
3. nâj večêra	nâj večêraju

Part. pret. akt.: večêral, večêrala, večêralo.

Part. pret. pas. se ne upotrebljava, ali se upotrebljava od složenoga: navečêran, navečêrana, navečêrani (mj. navečerano .

Tako se još akcentuju: parîvati (perire), crkâvati (perire); krepâvati (perire); študêrati, na-, pre-, ištudêrati; primôrati; smrzâvati se; smrkâvati se; prasîčati se (ludi genus), naprasîčati se; darîvati; samo složeni: zaključâvati; nasluâvati (mj. nasluhavati, auscultari clam); približâvati; zakopčâvati; pokorâvati se; zakuâvati (mj. zakuhavati, fervescere); vumekšâvati, umekšâvati; iskušâvati; dimišljâvati se (mj. domišljavati se); zapisâvati; zatrpâvati; natrpâvati, pretrpâvati.

β) Razdio drugi.

Glagoli ovoga razdjela imadu u inf. osnovu od jednoga, od dva sloga, od tri i od četiri sloga s akcentom ˝, ˋ a jedan je samo s akcentom ˆ (rîbati), dočim nema ni jednoga sa akcentom ´.

αα) Glagoli s osnovom od jednoga sloga u inf.

Takijeh glagola ima samo tri s ˝ na prvome slogu u inf.: žgàti, klàti i slàti. Glagol žgàti akcentuje se ovako prez.: 1. žgêm, 2. žgêš, 3. žgê; 1. žgémo, 2. žgéte, 3. žgèju; imper. samo složen: 2. nàžgi; 1. nàžgimo, 2. nažgète; part. pret.: žgâl, žgála, žgâlo; part. pret. pas.: žgân, žgána, žgâni (mj. žgano). Tako i kad je složen, samo što se onda ˝ i ˆ pomiče na prijedlog kao ˋ: nàžgati, ali i nažgàti; nàžgal; nàžgalo i nažgàlo; nàžgan, nàžgani (mj. nažgano).

Part. pret. akt. u pl. kad je prost: žgâli, žgâle, žgála; složen: nàžgali, nàžgale, nàžgala ali i: nažgàli, nažgàle, nažgála; tako još: prèžgati i prežgàti; sèžgati (mj. sažgati) i sižgàti.

Glagoli slàti i klàti šire u prez. i u imper. osnovu sa *e:* 1. šèḷem, kèḷem, 2. šèḷeš, kèḷeš; 3. šèḷe, kèḷe; 1. šèḷemo, kèḷemo, 2. šèḷete, kèḷete; 3. šèḷeju, kèḷeju; imp. 2. šèḷi, kèḷi; 1. šèḷimo, kèḷimo, 2. šiḷète, kiḷète; part. pret. akt. slàl, klàl; slâla, klâla; slàlo, klàlo; part. pret. pas: slân, klân; slána, klána; slâni, klâni (mj. slano, klano); tako i složeni, samo što se u part. pret. akt. i pas. u muš. rodu ispred ˝ i ˆ akcenat pomiče kao ˋ na na prijedlog: pòslal, pòslan; pòklal, poklána pokláni; u inf. ima samo: poklàti, poslàti; zaklàti, naklàti. U part. pret. akt. i pas. mijeńa se akcenat u pl.: slàli, klàli; slàle, klàle, slâla klâla; ili složeno: poslàli, poklàli; poslàle, poklàle; poslâla, poklâla; sláni, kláni; sláne, kláne; slána, klána; tako i složeno: posláni, pokláni; posláne, pokláne; poslána, poklána.

ββ) Glagoli s osnovom od dva sloga u inf.

ααα) Kojima je ˝ u inf. na prvome slogu, mijeńa se u prez. u ˆ, u imp. u 2. licu sing. i u 1. licu pl. u ˝, a u 2. licu plur. pomiče se na drugi slog te postaje ˋ; u part. pret. akt. dolazi u muš. rodu ˝ na prvi slog, u žen. ˆ na prvi slog, a u sred. rodu ˋ na prvi slog; u part. pret. pas. ima u sva tri roda ˆ na prvome slogu. Složi lí se glagol s prijedlogom tako, da za jedan slog naraste, onda prelazi ˝ u inf. u ˋ.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. trȋžem (inf. trȋgati)	trȋžemo
2. trȋžeš	trȋžete
3. trȋže	trȋžeju

Imperativ.

1. —	tȓžimo
2. tȓži	tržète
3. nâj tȓže	nâj tȓžeju

Part. pret. akt. tȓgal, tȓgala, tȓgalo; pl. tȓgali, tȓgale, tȓgala.

Part. pret. pas. tȓgan, tȓgana, tȓgani (mj. trgano).

Ovako se akcentuju još: snȉmati, po-, nasnìmati; tȓgati, na-, is-, potȓgati; pàsati (cingere), o-, prepàsati se, klȉmati, po-, is-, resklìmati (mj. rasklimati); rèzati, po-, iz-, pre-, narèzati; sȉpati, po-, na-, isìpati, rasìpati (mj. rasipati), dȉjati (mj. dihati, spirare); po-, nadȉjati se; brȉsati, po-, o-, prebrìsati; jâati (mj. jahati); prez. jâšem, ali po četvrtoj vrsti: jâšim od inf. jâšiti, za-, na-, iz-, pojâati; kȁpati, na-, po-, is-, prekàpati; màzati, na-, po-, izmàzati; klȉcati; mȉkati (linum carminare, findere, praeparare); iz-, namìkati; pȉpati, po-, is-, o-, napìpati; samo složeni: okrètati, pre-, is-, nakrètati; ožìmati; otàkati, pri-, na-, is-, pretàkati; pregìbati, nagìbati (inclináre) i glagol povèdati (dicere), koji pravi prez. i imp. po prvoj vrsti, a inf. i oba part. po ovoj vrsti: prez. 1. povêm, 2. povêš, 3. povê; 1. povémo, 2. povéte, 3. povéju; imp. 2. povêj; 1. povêjmo, 2. povêjte; part. pret. akt. povèdal, povêdala, povèdalo (pl. povedàli, povedàle, povêdala); part. pret. pas. povêdan, povêdana, povêdani (mj. povedano).

βββ) Glagoli s ` imadu taj akcenat svi na drugome slogu u inf., pa se jednima mijeńa u prez. u ´, a drugima ostaje.

αααα) Kojima se u prez. mijeńa ` u ´, mijeńa ím se i u imper. i u oba part.; pomičući se svak puta za slog naprijed na prvi slog. Tako je u prez., imper. i u oba part. pret., samo u 2. licu pl. imper. i u part. pret. akt. sredń. roda ` ostaje na slogu, na kome je i u inf. bio.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. strúžem (inf. strugàti)	strúžemo
2. strúžeš	strúžete
3. strúže	strúžeju

Imperativ.

1. —	strúžímo
2. strúži	stružète
3. nâj strúže	nâj strúžeju

Part. pret. akt. strúgal, strúgala, strugàlo; pl. strúgali, strugàle, strúgala.

Part. pret. pas. strúgan, strúgana, strúgani (mj. strugano).

Tako se još akcentuju: javkàti (mj. jaukati), za-, iz-, najavkàti se; strugàti, o-, is-, po-, nastrugàti; šetàti, pre-, na-, išetàti se; gibàti, zagibàti (movere), drapàti, iz-, na-, rezdrapàti (mj. razdrapati, lacerare); kupàti, is-, nakupàti se; lupàti, iz-, po-, nalupàti se; zibàti, po-, za-, nazibàti (agitare cunas); ritàti se, iz-, po-, pre-, za-, naritàti se (calcitrare); škripàti, po-, za-, naškripàti se; šipàti (mj. štipati, vellicare), na-, po-, našipàti se; maàti (mj. mahati), po-, iz-, namaàti; rivàti (trudere), iz-, po-, za-, narivàti; pisàti, po-, za-, is-, pre-, napisàti; štrkàti (fugere ab oestris), na-, ištrkàti se; vikàti, iz-, navikàti se; dremàti, po-, iz-, za-, nadremàti se; žvakàti, po-, na-, pre-, ižvakàti; puàti i puvàtí (mj. puhati), po-, za-, is-, napuàti; srkàti, po-, na-, isrkàti; nijàti (mj. nihati), po-, za-, nanijàti; ukàti (mj. hukati), po-, za-, iz-, naukàti se; frkàti, za-, po-, is-, nafrkàti; šmrkàti (attrahi naribus), po-, za-, na-, išmrkàti se; makàti, za-, namakàti; rkàti, za-, po-, na-rkàti se; vezàti, za-, po-, iz-, pre-, navezàti, lizàti, po-, za-, iz-, nalizàti se; nizàti, nanizàti; skakàti, po-, pre-, na-, zaskakàti; sukàti, za-, na-, po-, isukàti; (callum facere i exprimere), o-, na-, po-, ižmíkàti; kijàti (mj. kihati), za-, po-, is-, nakijàti se; samo složeni: zaklepàti (occludere), natapàti, potapàti; zalagàti, nalagàti, polagàti; pomagàti; pozivàti, pre-, zazivàti.

ββββ) Kojima u prez. ` ostaje, ostaje i u imper. i u oba part. pret.; pomaknuvši se samo za slog naprijed na prvi slog, osim 2. lica pl. imper. i part. pret. akt. sred. roda, gdje ` ostaje na slogu, na kome je u inf. bio.

Prezenat.

	Sing.	*Plur.*
1.	mèćem (inf. metàti)	mèćemo
2.	mèćeš	mèćete
3.	mèće	mèćeju

Imperativ.

1.	—	mèćemo
2.	mèći	mećète
3.	nâj mèće	nâj mèćeju

Part. pret. akt. mètal, mètala, metàlo; pl. mètali, metàle, mètala.

Part. pret. pas. mètan, mètana, mètani (mj. metano).

Ovako se još akcentuju: zibàti i zebàti (mj. zobati, manducare fruges), po-, za-, nazibàti se; žeràti, po-, nažeràti se; metàti, za-,

iz-, po-, pre-, pri-, namètati; lagàti, po-, iz-, nalagàti se (mentiri); skisàti i skesàti (mj. skosati, herbam securi scindere); kresàti, za-, na-, is-, okresàtí; oràti, iz-, pre-, pri-, po-, naoràti; tesàti, is-, o-, pre-, po-, natesàti; česàti, na-, po-, pre-, iščesàti; lokàti, po-, iz-, nalokàti; iskàti (prez. ìšem mj. ištem), po-, pre-, iz-, naiskàti se; glodàti (prez. glòjem, imp. s. glôj; 1. glôjmo, 2. glôjte; part. pret. pas. glòjen), po-, iz-, pre-, o-, naglodàti se; drtàti (št. drhtati; horrere, tremere).

Samo je jedan glagol sa akcentom ˆ na prvome slogu u inf.: rîbati; prez. 1. rîbḷem, 2. rîbḷeš, 3. rîbḷe; 1. rîbḷemo, 2. rîbḷete, 3. rîbḷeju; imper. rîbḷi; 1. rîbḷimo; 2. rîbḷite; part. pret. akt. rîbal, rîbala, rîbalo; part. pret pas.: rîban, rîbana, rîbani (mj. ribano). Ovaj glagol može imati prez. i rîbam, pa se deklinuje i akcentuje kao i dêlam (Vrsta V. raz. 1., αα); ααα).

γγ) Glagoli s osnovom od tri sloga u inf.

Ovakih glagola ima malo, a svi imadu ` na trećem slogu u inf. U prez., imp. i u oba part. pomiče se ` za slog naprijed na drugi slog, samo u 2. licu pl. imp. i u part. pret. ak. sred. roda ostaje ` na trećemu slogu, na kome je u inf.

Prezenat.

	Sing.	*Plur.*
1.	blebèćem (inf. blebetàti)	blebèćemo
2.	blebèćeš	blebèćete
3.	blebèće	blebèćeju

Imperativ.

1.	—	blebèćimo
2.	blebèći	blebećète
3.	nâj blebèće	nâj blebèćeju

Part. pret. akt.: blebètal, blebètala, blebetàlo; pl. blebetàli, bletàle, blebètala.

Part. pret. pas.: blebètan, blebètana, blebètani (mj. blebetano).

Tako se još akcentuju: baratàti, nabaratàti se; blebetàti, na-, izblebetàti se; zveketàti, pozveketàti; klepetàti, is-, po-, naklepetàti se; kreketàti, is-, po-, nakreketàti se; cvokokàti, po-, is-, nacvokotàti se; glagol mrjavkàti mijeńa u prez. i u ostalim oblicima ` u ´: mrjávčem, mrjávčeš itd., imper. 2. mrjávči; 1. mrjávčimo, 2. mrjavčète; part. pret. akt.: mrjávkal, mrjávkala, mrjavkàlo; pl.: mrjávkali, mrjavkàle, mrjávkala; part. pret. pas. se ne

Bayerische Staatsbibliothek München

upotrebljava, a kad bi se upotrebljavao bio bi: mrjávkan, mrjávkana, mrjávkani (mj. mrjavkano).

δδ) Glägôlâ s osnovom od četiri sloga u inf. ima samo dva s ' na četvrtom slogu: kokodakàti, kukurikàti. Ta se dva glagola akcentuju ovako: prez. kokodáčem, kukuríčem; kokodáčeš, kukuríčeš itd.; imper.: 1. kokodáči, kukuríči; 1. kokodáčimo, kukuríčimo; 2. kokodačète, kukuričète; part. pret. akt.: kokodákal, kukuríkal; kokodákala, kukuríkala; kokodakàlo, kukurikàlo; part. pret. pas., ako se upotrebljava, bïće: kokodákan, kukuríkan; kokodákana, kukuríkana; kokodákani, kukuríkani (mj. kukurikano).

γ) Treći razdio.

Ovamo spadaju nekoje konzonantske osnove kao i u štokavačdijalektu: *br, pr, zv, k*(tk). Sve ove osnove šire se u prez. i u imper. s vokalom *e* osim *k* osnove, koja je jednosložna. Osnova pako *gn* (od glag. gnati, št. prò-gnati, prez. pròženêm i pròždenêm) širi se također u prez. sa *e,* ali je glagol prešao i s inf. i s prez. osnovom među glagole četvrte vrste, pa se tamo i spomiće. Od osnove *gn* dolazi u prigorskom dijalektu i modikovana osnova *rn* — *ren* s glagolom u inf. porenàti, narenàti, izrenàti, direnàti (mj. dorenuti), ali kako je taj glagol sa svojim složenima samo s inf. prešao među glagole V. vrste, a u ostalim oblicima se koňuguje kao i glagole druge vrste, s toga je i on uvršten među glagole druge vrste. Glagoli pako spomenutijeh osnova *br* (bràti), *pr* (pràti), *zv* (zvàti) akcentuju se i koňuguju ovako:

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. bèrem	bèremo
2. bèreš	bèrete
3. bère	bèreju

Imperativ.

1. —	bèrimo
2. bèri	berète
3. nâj bère	nâj bèreju

Part. pret. akt.: brâl, brála, brâlo; pl. brâli, brâle, brála.

Part. pret. pas.: brân, brána, bráni (mj. brano); pl. bràni, bráne, brána.

Kao bràti akcentuju i njegovi složeni: iz-, po-, pre-, pri-, nabràti; pak: pràti, is-, po-, pre-, napràti; zvàti (prez. zèvem; imp.:

2. zèvi, 1. zèvimo, 2. zivète), po-, na-, pre-, pri-, dizvàti (mj. dozvati).

Glagol kàti (mj. tkati) akcentuje se i końuguje ovako: prez. 1. kêm, 2. kêš, 3. kê (i kèm, kèš, kë); 1. kèmo, 2. kète, 3. kèju; imper. 2. këj ili kï, 1. kèjmo, 2. kèjte; part. pret. akt.: käl, kâla, kàlo; pl. käli, käle, kâla; part. pret. pas.: kân, kána, káni (mj. kano); pl. káni, káne i kâne, kána.

δ) Četvrti razdio.

Jedni glagoli ove vrste imadu u inf. ˝ na prvome slogu, a drugi ˋ na drugome slogu, a svi imadu osnovu samo od dva sloga u inf.

αα) Kojima je ˝ u inf. na prvome slogu, mijeńaju ga u prez., imper. i u part. pret. pas. u ˆ te im taj akcenat ostaje na slogu, na kome je bio i u inf., u part. pret. akt. pako dolazi u muš. rodu na prvi slog ˝, u žen. ˆ, a u sred. ˋ.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. grêjem (inf. grëjati)	grêjemo
2. grêješ	grêjete
3. grêje	grêjeju

Imperativ.

1. —	grêjmo
2. grêj	grêjte
3. nâj grêje	nâj grêjeju

Part. pret. akt.: grëjal, grêjala, grèjalo, pl. grëjali, grëjale, grêjala.

Part. pret. pas.: grêjan, grêjana, grêjani (mj. grejano).

Osim inf. grëjati čuje se jednako često i grëti. Kao grëjati (grëti) akcentuju se i ńegovi složeni: za-, na-, po-, pre-, prigrèjati (˝ se kod prijedloga od jednoga sloga mijenja u inf. i u part. akt. muš. roda u ˋ ostajući na slogu, na kome je i ˝ bio); pak: läjati, za-, po-, pre-, nalàjati; sëjati, po-, pri-, za-, nasèjati.

ββ) Kojima je ˋ u inf. na drugome slogu jedni ga mijeńaju u prez., a drugima ostaje. Prema tome ćemo ih podijeliti u dvoje.

ααα) Kojima se ˋ mijeńa u prez. u ´, pomaknuvši ga za slog naprijed, mijeńaju ga i u imp. u ˆ, a u oba part. preter. akcentuju različito, pa će se s toga napose spomenuti.

*

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. kújem (inf. kovàti)	kújemo
2. kúješ	kújete
3. kúje	kújeju

Imperativ.

1. —	kûjmo
2. kûj	kûjte
3. nâj kúje	nâj kújeju

Tako se koňuguju i akcentuju u prez. i imper. još ovi glagoli sa svojim složenima: kovàti, is-, po-, pre-, pri-, nakovàti; smejàti se, na-, ismejàti se; klijàti, preklijàti i samo složen: otrivàti (mj. otrovati). Glagol davàti akcentuje se kao kovàti samo u prez. sing. i plur. i u imper. 3. lice sing. (dâj pored: dȁj), a u plur. ima: 1. dàjmo, 2. dàjte.

Part. pret. akt.: kovàti: köval, kövala, kovàlo; slož. prekòval, prekòvala, prekovàlo; pl. kovàli, kovàle, kövala; sl. prekovàli, prekovàle, prekòvala; smejàti se: smëjal, smejála, smejàlo; slož.: nasmèjal, nasmejála, nasmejàlo, pl. smejàli, smejàle, smejála; nasmejàli, nasmejàle, nasmejála; klijàti: klïjal, klïjala, klijàlo; slož.: preklijal, preklijala, preklijàlo; pl. klijàli, klijàle, klïjala; slož.: preklijàli, preklijàle, preklijala; otrivàti: otrèval, otrèvala, otrivàlo; pl. otrivàli, otrivàle, otrèvala; glagol davàti: dával, dávala, davàlo; pl. davàli, davàle, dávala ili složen: predavàli, predavàle, predávala.

Part. pret. pas.: kovân, kována, kováni (mj. kovano) tako i otrivân, otrivána, otriváni (mj. otrovano) i od smejàti samo složen: ismijân, ismijána, ismijáni (mj. ismijano) a davàti: dávan, dávana, dávani (mj. davano), dočim se od klijàti ne upotrebljava.

βββ) Kojima ` u prez. ostaje, ostaje im i u oba part. pret., samo što se pomakne za slog naprijed na prvi slog, osim part. pret. akt. srednjeg roda, gdje ostaje na drugom slogu nepromijeňen. U imper. pako mijeňa se, pomaknuvši se za slog naprijed, u ˆ.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. kl̥ùjem (inf. kl̥uvàti)	kl̥ùjemo
2. kl̥ùješ	kl̥ùjete
3. kl̥ùje	kl̥ùju

Imperativ.

1. —	kḷûjmo
2. klûj	kḷûjte
3. nâj kḷùje	nâj kḷùju

Part. pret. akt.: kḷùval, kḷùvala, kḷuvàlo; pl. kḷuvàli, kḷuvàle, kḷùvala.

Part. pret. pas.: kḷùvan, kḷùvana, kḷùvani (mj. kḷuvano); pl. kḷuváni, kḷuváne, kḷuvána.

Kao kḷuvàti akcentuju se još: is-, po-, nakḷuvàti; pḷuvàti, is-, po-, napḷuvàti; bḷuvàti, iz-, po-, nabḷuvàti.

f. Šesta vrsta.

Glagoli ove vrste imadu u inf. osnovu od tri i od četiri sloga, a svi imadu akcenat ` na drugome ili na trećemu slogu u inf.

a) Glagoli s osnovom od tri sloga u inf.

Akcenat je ` ovim glagolima na trećemu slogu u inf. U prez. i u imp. mijeńa se ` u ˆ, pomaknuvši se naprijed na drugi slog. U part. pret. akt. dolazi ` u muš. i žen. rodu na drugi slog, a u sred. rodu na treći slog; u part. pret. pas. u muš. je rodu ˆ na trećemu posḷednemu slogu, a u žen. i sred. rodu mijeńa se u ˋ ostajući kao i u muš. ˆ na trećemu slogu.

Prezenat.

Sing.	*Plur.*
1. kumûjem inf. kumovàti)	kumûjemo
2. kumûješ	kumûjete
3. kumûje	kumûju

Imperativ.

1. —	kumûjmo
2. kumûj	kumûjte
3. nâj kumûje	nâj kumûju

Part. pret. akt.: kumòval, kumòvala, kumovàlo; pl. kumovàli, kumovàle, kumòvala.

Part. pret. pas. se ne upotrebḷava od glagola kumovàti, ali se upotrebḷava — recimo — od glagola poštivàti: poštivân, poštivána, poštiváni (mj. poštovano). Tako se još akcentuju: nakumovàti se; sramuvàti, posramuvàti, skuznuvàti (sollicitum esse); briguvàti, nabriguvàti se; žaluvàti, po-, pre-, nažaluvàti se; kupuvàti, po-, nakupuvàti; veruvàti, poveruvàti; poštivàti (part. pret.

akt.: poštèval, poštèvala, poštivàlo mj. poštovalo); gladuvàti, iz-, nagladuvàti se; vraguvàti, navraguvàti se; mirivàti (part. pret. akt.: mirèval, mirèvala, mirivàlo mj. mirovalo), namirivàti se; darivàti (part. pret. akt.: darèval, darèvala, darivàlo mj. darovalo), nadarivàti, zimivàti (part. pret. akt.: zimèval, zimèvala, zimivàlo mj. zimovalo); nazimivàti, prezimivàti; kraļevàti, nakraļevàti se; mudrivàti (part. pret. akt.: mudrèval, mudrèvala, mudrivàlo mj. mudrovalo), namudrivàti se; pirivàti (part. pret. akt.: pirèval, pirèvala, pirivàlo mj. pirovalo), napirivàti se; putivàti (part. pret. akt.: putèval, putèvala, putivàlo), pre-, naputivàti se; trguvàti, natrguvàti se; tuguvàti, natuguvàti se; radivàti se (part. pret. akt.: radèval, radèvala, radivàlo mj. radovalo), po-, naradívàti se; svetkuvàti, nasvetkuvàti se; carivàti (part. pret. akt.: carèval, carèvala, carivàlo), nacarivàti se; glagol kmetuvàti ima običnije prez. i imper. sa ˋ: 1. kmètujem, 2. kmètuješ, 3. kmètuje; 1. kmètujemo, 2. kmètujete, 3. kmètuju; 2. kmètuj; 1. kmètujmo, 2. kmètujte.

β) Glagoli s osnovom od četiri sloga u inf.

Glägôlâ s osnovom od četirí sloga u inf. ima samo tri s ˋ na trećem slogu, koji se u prez. í u imper. mijeńa u ˆ ostajući na istom slogu, u part. pret. akt. ostaje u sva tri roda kao ˋ na trećem slogu, dočim u part. pret. pas. dolazi u muš. rodu na posļedńi slog ˆ, a u žen. i sred. rodu ´ na četvrti slog.

Prezenat.

	Sing.	*Plur.*
1.	kaštigûjem (inf. kaštiguvàti)	kaštigûjemo
2.	kaštigûješ	kaštigûjete
3.	kaštigûje	kaštigûju

Imperativ.

1.	—	kaštigûjmo
2.	kaštigûj	kaštigûjte
3.	nâj kaštigûje	nâj kaštigûju

Part. pret. akt.: kaštigùval, kaštigùvala, kaštigùvalo; pl. kaštiguvàli, kaštiguvàle, kaštigùvala.

Part. pret. pas.: kaštiguvân, kaštiguvána, kaštiguváni (mj. kaštiguvano).

Tako se još akcentuju i složen od kaštigùvati: nakaštigùvati; pa još ova dva prosta sa svojim složenima: pijančèvati, napijančèvati se; zlamenùvati, nazlamenùvati. Od ovih glagola čuje se i

` na drugom slogu u inf., a i u ostalim oblicima čuje se također na drugom slogu, samo rjeđe: kaštìguvati, prez. kaštìgujem; imp.: kaštìguj; part. pret. akt.: kaštìguval; part. pret. pas.: kaštìguvan. Akcenat ` ostaje tada u svim licima i u svim oblicima uvijek na drugom slogu.

Razgledavši akcenat u svim ńegovim mijenama, kaki je u ìmenîcâ, zámjenîcâ, prídjêvâ, čëstîcâ i u glȁgôlâ, red je, da još kažemo dvije tri o osobitoj pojavi akcenta u prigorskom dijalektu, kaki se pokazuje u lokativu sing. i plur. onda, kada za lok. slijedi jednosložna enklitika. Osobitost je naime prigorskoga dijalekta, što lok. sing. i pl. ispred enklitike dobija ˝ ili ˆ na posledńem slogu. To jednako vrijedi za imenice, zamjenice i pridjeve, a kod glagola za 2. lice sing. imperativa. Neki pridjevi u žen. rodu sing. dobijaju ` a osim toga i u nom. pl. u sva tri roda, kad su ispred enklitike, dobijaju ` na posledńem slogu. Nu, vaḷa pamtiti, da kod sviju riječi nije tako. Riječi jednosložne i dvosložne imadu tako gotovo bez ikaka izuzetka, riječi od tri sloga već rjeđe, a još rjeđe riječi od četiri ili od više slogova. Samo u glȁgôlâ nema ni u tome izuzetka. Kod ìmenîcâ vaḷa još napose pamtiti, ako su od dva ili od više slogova, a imadu akcenat ˆ na kojem mu drago slogu, onda ne mogu ni u kom slučaju ispred enklitike dobiti na posledńem slogu ni ˝ ni ˆ, nego im ostaje akcenat ˆ na onome slogu, na kome im stoji prema natrag istavḷenim prilikama. Da bi se to jasnije pokazalo, pregledaćemo redom imenice, zamjenice, pridjeve i glagole prema ovome, što ovdje u opće rekosmo.

A. Imenice muškoga roda.

a. Imenice jednosložne.

Jednosložne enklitike, ispred kojih lok. sing. i pl. dobija ˝ jesu: mi, me; ti, te, si; se, nam, vam, jim; ga, ju, ji.

α) Jednosložne muške riječi s akcentom ˝ u nom. sing. dobijaju u lok. sing ˆ: pri bičû ti je, pri snepû vam je, na grmû im je; tako i u lok. plur.: pri bičî ti je, pri snepî vam je, na grmî jim je.

Riječi, kojima se akcenat ˝ u lok. sing. i pl. mijeńa u ˆ, nemaju tako: pri klînu ti je, pri vȓtu vam je, na lâjtu jim je; tako i u pl.: pri klîni ti je, pri vȓti vam je, na lâjti jim je.

Riječi, koje se upotrebḷavaju za bića, rađe imadu ˝: pri nukȕ ti je, pri svatȕ vam je, na końȕ jim je.

β) Jednosložne muš. riječi s akcentom ˆ, imadu ˝: pri brestȕ ti je, pri gradȕ vam je, na snegȕ jim je; tako i u pl.

Jednako je i s onakim imenicama, kojima se ˆ mijeńa u kosim padežima u ˝: drôb — drȅba: na drebù ti je; rôg — rȅga: na regù ti je; stôg — stȅga: prí stegù jim je, ali može doći i obli umjesto ˝, a u plur. redovito: pri stegî ti je itd., na regî vam je.

Jednako je i kod imenica, kojima se ˆ mijeńa u ostalim padežima u ˋ: vôz — vòza; na vozû ti je i na vozù ti je; pri plotû vam je i pri plotù vam je; u pl. običnije ˆ: na vozî ti je.

Jednako je i s imenicama, kojima se ˆ mijeńa u ´: śâp — śápa: na śapù ti je, vu gajù ti je, pri stricù vam je; tako i u pl.: na śapì ti je, pri stricì vam je. Ove imenice nemaju pored ˝ i ˆ kao prijašńe, dakle ne: na śapû ti je.

b. Imenice dvosložne s pomličnim *a*.

α) Imenice sa ˆ na prvome slogu u nom. sing. imadu običnije ˆ u sing. i u plur.: pri svedrû ti je, na vuglû vam je; pri svedrî ti je; pri vuglî vam je; ali i: pri svedrù ti je, na vuglù vam je.

β) Imenice sa ˋ na prvome slogu u nom. sing. imadu uvijek ˆ na zadńem slogu i onda, kada ne stoje ispred enklitike: na zdencû, vu peklû, na sejmû itd., a tako i pred enkl.: na zdencû ti je, v peklù ti je.

γ) Imenice s ˆ na prvome slogu dobijaju rijetko koje ispred enklitike ˆ na posledńem slogu: na palcû ti je, nego im običnije ostaje ˆ na prvome slogu: na pâlcu ti je; na klîncu ti visi itd.

δ) Imenice sa ´ na prvome slogu dobijaju uvijek ˝: na rupcù vam je, pri jarmù ti je.

c. Imenice dvosložne bez pomličnoga *a*.

α) Imenice sa ˝ na prvome slogu u nom. sing. dobijaju ispred enklitike ˝ i ˆ: pri kokotù ti je i pri kokotû ti je; na kamenù vam je i na kamenû vam je; pri kokotì vam je i pri kokotî vam je.

β) Kojima je ˋ na prvome slogu u nom sing., dobijaju također ispred enklitike i ˝ i ˆ: (v) melinù ti je i (v) melinû ti je; na vańkušù vam je i na vańkušû vam je; (v) melinì ti je i (v) melinî ti je; imenice, koje imadu u lok. sing. pa u gen., lok. i inst. plur. ˆ na drugome slogu, rađe imadu taki akcenat i ispred enklitike: na mentênu ti je, na mentêni vam je; na pogrêbu sam bil.

γ) Imenice s ˆ na drugom slogu u nom. sing. imadu akcenat ˆ ispred enklitike kao i onda, kada je nema: na dîmńaku vam je, pri šîntaru ti je.

δ) Kojima je ˆ na drugome slogu u nom. sing., a u ostalim padežima ga mijeńaju u ´, dobijaju ispred enklitike uvijek ˝ : na računù ti je, pri kolačì vam je, pri lončarù ti je.

ε) Tako i imenice s ′ na prvome slogu u nom. sing.: na kralušù ti je, pri birušì vam je; na zavojù vam je, pri pipićù ti je.

d. Imenice trosložne.

α) Imenice sa ˝ na prvome slogu u nom. sing. imadu ispred enklitike samo ˝ : pri lajavcù ti je, na zapećkù ti je; pri poklopcù vam je. Imenice s ˋ na posledńem slogu u nom. sing. imadu rađe akcenat, kaki im je kad nema enklitike: pri kolosêku ti je, na telegrâfu vam je.

β) Imenice sa ˋ u nom. sing. na drugom slogu imadu ispred enklitike samo ˝ : pri vučitelù vam je, na kipenkì ti je.

γ) Kojima je ˆ na prvome ili na drugome slogu u nom. sing. rađe imadu ispred enklitike akcenat, kaki im je i onda, kada nema enklitike: pri rêzancu ti je; pri pijânci vam je.

Imenice pako, koje imadu ˆ na trećem slogu u nom sing., a u ostalim se padežima mijeńa u ´, imadu ispred enklitike uvijek ˝ : pri kapetanù ti je, pri poglavarì vam je.

δ) Imenice u nom. sing. sa akcentom ′ na prvome ili na drugome slogu imadu također ispred enklitike uvijek samo ˝: na napršńakù vam je; pri pospancì ti je.

e. Imenice od četiri sloga.

α) Kojima je ˆ na trećem slogu u nom. sing., rađe imadu ispred enkl. akcenat ˆ na onome slogu, na kome je, kada nema enklitike: na golubîńaku ti je, pri golubîńaki ti je.

β) Kojima je pako ˆ na četvrtom slogu u nom. sing. pa im se mijeńa u ostalim pad. u ´, imadu uvijek ispred enkl. samo ˝: pri plemenitašù ti je, pri kobasìčarì vam je. Kako rekosmo, imenice od tri i od četiri sloga rađe imadu ispred enklitike svoj običan akcenat.

B. Imenice srednega roda.

Jednosložne imenice imadu ˝ kroz sve padeže.

a. Imenice dvosložne.

α) Imenice dvosložne s akcentom ˝ ili ˋ na prvome slogu imadu sve bez razlike ˝ ispred enkl.: na šilù ti je; pri viklù vam je; na mestù ti je; na oknù vam je; nu u lok. pl. u riječima, u ko-

jijeh se mijeńa ˋ u ˆ i ˋ u ´, ostaje akcenat kao obično što je: na ókni ti je, na kóli vam je, pri séli vam je.

β) Imenice sa ˆ imadu kao obično: na têstu ti je, pri zŕńu vam je. Kojima se ˆ nalazi već u nom. sing. na posledńəm slogu, ostaje im i ispred enkl.: pri Brešû ti je, pri Klińû vam je.

γ) Kojima je ´ u nom. sing. na prvome slogu, imadu ispred enkl. samo ˝: na pismù ti je, pri gńezdî vam je.

b. Trosložne imenice.

α) Kojima ˝ je na prvome slogu u nom. sing., dobijaju rjeđe ˝ ispred enkl. na posledńem slogu, već im rađe ostaje ˝ na prvome slogu: na videlù ti je, češće: na vìdelu ti je; na prèdivu vam je.

β) Imenice s ˋ na drugome slogu u nom. sing. dobijaju samo u lok. sing. ˝ ispred enkl., a u lok. plur., gdje im se mijeńa ˝ u ˆ, ostaje ˆ na svome slogu: na kiritù ti je, ali: na kirîti vam je.

γ) Imenice sa ˆ na prvome ili na drugome slogu u nom. sing. nemaju nigda drukčije akcenat ispred enkl., nego onaki kaki im je i bez enkl.: na čâkańu ti je, pri ognîšu vam je.

δ) Kojima je ´ na prvome ili na drugome slogu u nom. sing., dobijaju ispred enkl. uvijek samo ˝: pri Prigorjù vam je, na naižjù ti je, na respelù mu je, na prišeńù ti je.

c. Imenice od četiri i pet slogova.

α) Kojima je ˆ na drugome slogu u nom. sing., ostaje im na istom slogu i u lok.: pri natâkańu sam bil.

β) Kojima je ˋ na trećem slogu, dobijaju ispred enkl. ˝: v siromaštvù ti je.

γ) Kojima je ´ na drugome ili na trećemu slogu u nom. sing. dobijaju ispred enkl. ˝: pri popevańù ga je vùdril, pri gospodarstvù vam je; ipak je mnogo običnije, da ´ ostaje na svome mjestu: prí popévańu ga je vùdril, pri gospodárstvu vam je.

To vrijedi i za imenice od pet slogova, koje imadu ´ na trećem slogu, a koje imadu ˆ na trećem slogu ni nemaju drukčije nego kao obično: na grebeníčańu vam je.

C. Imenice ženskoga roda.

Da ne duljimo, nabrajajući riječi po slogovima, reći ćemo, da je kod ženskijeh riječi, kao što vidjesmo kod imenica muškoga i sredńega roda, t. j. imenice sa akcentom ˝, ˋ i ´ dobijaju ispred enklitike u lok. sing. i u lok. pl. ˝, a imadu li u tim padežima

ˆ, koji je postao tako, da se koji od navedenijeh akcenata promijenio uń ili je već u nom. sing. bio na posledńem slogu, onda im ˆ ostaje i ispred enklitike. To vrijedi za imenice ženskoga roda od dva sloga, dočim imenice od tri ili od više slogova, pa onake imenice ženskoga roda od dva ili više slogova, koje već u nom. sing. imadu dajbudi na komegod slogù (osim posledńega) akcenat ˆ, imadu gotovo uvijek svoj obični akcenat: na cestì ti je; pri iglì ti je; pri sestrì vam je; na stenì ti je; pri školkä vam je; ali: pri šälici je; pri pòjstelì vam je, pri kúdelì vam je; pri škôli je, na rûški vam je; pri grêblici vam je; (v) komôrici vam je; pri vodopîji ti je; na kolotêčini je; na šíbovini je, na mladìkovini je, pri gospodarìci vam je.

D. Imenice ženskoga roda bez nastavka.

a. Jednosložne imenice.

α) Ako im je običan akcenat u lok. sing. i pl. ˆ, a u nom. sing. ˝, imadu ˆ na drugome slogu ispred enklitike: pri nîti ti je, na smrti ti je; kod imenica pako, u kojijeh je ˆ u nom. sing., nekoje imadu svoj akcenat, a nekoje dobijaju ˆ ispred enklitike, ali samo u lok. pl. Svoj imadu u lok. sing.: na glîdi, na čâsti, na ćûdi, na slâsti, na snêti, na vlâti, na zvêri, na žûći, na vûši ti je; pomiče se ˆ ispred enkl. u lok. pl. na posledńi slog: lâž — na lažî ti je na smetî ti je, na vlatî ti je, pri vuši ti je; na sarî ti je. To vrijedi i za one imenice, koje u drugim padežima mijeńaju ˆ u ˝: nôć — nèći, samo što u ńih dolazi tako ne samo u lok. pl. nego i u lok. sing., koji se tada ničim ne razlikuje od lok. pl.: pri pećî ti je, pri cevî ti je; rjeđe se svim ovim imenicama mijeńa ˆ ispred enkl. u ˝: na cevì ti je; pri pećì ti je. Kad je ˝ mjesto ˆ ispred enkl., onda se ńime ponajviše označuje lok. sing. a ne lok. plur.

β) Imenice, kojima se ˆ u ostalim padežima mijeńa u ´, imadu redovito ispred enkl. ˝: lûč — lúči, na lučì ti je, na stvarì se pozna; nu mnogo češće dolazi običan akcenat: na lúči ti je, na ráli vam je ostal.

b. Dvosložne imenice.

α) Imenice s ˝ i ˋ na prvome slogu u nom. sing. mijeńaju svoje akcente u ˆ ìspred enkl.: na spovidî je, pri kokošî vam je; za lok. sing. ipak je običniji ˝: na spovidì ti je, prì kokošì vam je.

β) Imenice sa ˆ i ´ na prvome slogu u nom. sing. imadu svoj običan akcenat: na mîsli ti je, pri jàkosti se pozna.

C. Imenice od tri i od četiri sloga.

Ove imenice mogu, al rijetko kada, dobiti ˆ ispred enkl., ako im je u nom. ˝ na prvome slogu, a ˋ, ako im je u nom. ´ na drugome slogu, nu običnije biva, da im akcenat, kaki je u nom., ostaje i ispred enkl.: na zapovedî je, pri pogibelì vam je.

E. Imenice s osnovom na konzonanat.

Osnove na *n* dobijaju samo u lok. sing. ˝ ispred enk.: na bremenù ti je, na ramenù vám je; akc. u lok. plur. ostaje kao obično što jest u tome padežu: na breméni ti je, na raméni vam je. Kod imenica s osnovom na *t* ostaje ispred enkl. obični akcenat: pri pastirčètu ti je.

Jednako je i s osnovama na *s*, među kojima je najpoznatija riječ nèbo — nebésa: na nebù vam je, na nebesì ti je.

Mäti i ćî imadu tako obično samo u sing.; a rjeđe u plur.: pri materì ti je, pri ćerì vam je.

F. Kod zamjenica.

α) Lične zamjenice dobijaju samo u lok. sing. ˝: pri menì je, pri tebì je.

β) Lične adjektivne također táko u lok. sing. í pl., kad se upotrebljavaju dvosložni oblici: Pri ńemù ti je, pri mojì tí je; tako i kod drugijeh zrmjenica, koje su u tim padežima od dva sloga: pri kemù je (i u gen. sing.: za kegä je), pri čijèm je, pri samèm je, pri sakèm je (nu običnije: pri sâkemu); pri ńemù je.

G. Kod pridjeva.

Kako najviše pridjeva u lokt. sing. i plur. imade oblike od tri ili od više slogova, zato se kod ńih rjeđe čuje akcenat na padežnom nastavku ispred enklitike. Češće se to čuje u adjektiva od dva sloga u nom. sing. u ženskoga roda: črnà ti je, mokrà ti je, vrućà si; rjeđe je tako u adjektiva od tri ili više slogova: bogatä si mj. bogàta si; gologlavà si mj. gologlàva si.

Ima li pridjev od dva ili od više slogovâ ˆ u nom. sing., ostaje na istom slogu ispred enklitike, na kome je i onda, kada je nema: lêtna je, vêrna je, bâbina si; kadikad čuje se i u takim pridjevima akcenat ispred enklitike, ali ne ni ˝ ni ˆ nego ˋ: vernà je, babinà si; tako je i kod pridjeva od dva i od tri sloga s akcentom ˋ na drugom slogu u žen. rodu: ženína — ženinà si; mrsnà si, ladnà

si; jednakim načinom je i u muš. i sred. roda u pridjeva, kojima je u tim rodovima ′ na drugom slopu u nom. sing.: mrsàn si, mrsnì je (mj. mrsno je), redàk je, retkò je; vrapčèv je. Jednako je i u nom. plur. za sva tri roda kod pridjeva od dva sloga: dobrì smo, dobrè smo, dobrà smo; črnì smo, črnè smo, črnà su.

Kad je adjektiv u lok. sing. i plur. od dva ili od tri sloga, onda i u lok. dolazi ispred enkl. ̀: na retkèm je, na zelenèm si, na zelenì si travi, pri bogatèm je gospodáru. U pridjeva, u kojima lok. naraste do četiri ili do više slogova, akcenat ostaje ispred enklitike na slogu, na kome i kaki jest običan: pri železnèmu ili pri želèznim si klînu pùjstil. Sve ovo što rekosmo o adjektivu vrijedi i za komparativ i za brojnike.

H. Kod glagola.

Kod glagola je slična nešta u 2 licu sing. imperativa, gdje na krajni slog toga lica dolazi ispred enklitike ̏.

Akcenat ̏ dolazi gotovo kod sviju glagola bez obzira na broj slogova i bez obzira na to, kaki je akcenat u inf. osim glagola, koji imadu u imper. ̂ na kojem mu drago slogu.

α) Vrsta prva: grizî ga, recî mu, tresî ga; ali mîj se.

β) Vrsta druga: sunî ga, genî ga, vagnî ga, vrnî ga.

γ) Vrsta treća: poželî ga, poživî ga Bog, iskrvarî ga, oslepî ju, zavolî ju; ali: vîš ga, poglêj ga.

δ) Vrsta četvrta: ne mučî ju, zapometî ga, zapresî ju, gasî ga, mitî ga, podmitî ga, osramotî ga, blagoslovî ga, zagospodarî mu; ali: škôdi mu, naškôdi mu, okilâvi ga.

ε) Vrsta peta: zapitäj ga, našaräj mu, narižäj se, natržî mu, nakapljî ji, nastružî mu, nameći mu, nakrekećî se, naberî si; ali: dêlaj si, vâraj ga, večêraj si, grêj se, kûj si, kljûj ga.

ζ) Vrsta šesta: Svi glagoli ove vrste imadu i onda kada su bez enkl. ̂ na krajnom slogu: kumûj mu, poštûj ga, kaštigûj ga.

Nema sumńe, da je ovaki akcenat u lok. sing. i plur. kod imenica, zamjenica pa donekle kod pridjeva, onda u 2. licu sing. imp. kod glagola ostatak starije akcentuacije, dok su i mnoge druge riječi imale tako. O akcentu ispred enklitike ima nešta u raspravi akademika M. Vaḷavca: „Prinos k naglasu u (novo-)slovenštini“ u u Radu 102. st. 170 i 171. Ne znam, da li je akademik g. Vaḷavac slušao govoriti čovjeka upravo iz Sv. Jane ili možda čovjeka iz općine „Slavetić“. Koliko mogu ja razabrati, akcenat je u glagola ispred enklitike ovaki, kako ga istavih ovdje. Gosp. Vaḷavac

ga bilježi sa ̀: operì se, poberì se, ponesì ga, što je moguće, jer ̏, kako rekoh na svome mjestu, nije sasvijem izrazit u opće, nego ga narod zamjeńuje rado sa ̀. Nu imp. V. vrste: brbräj, brbräjmo, morao je čuti od kojega Slavetićanca, jer kod ńih, koliko mi je poznato, akcenat je više na kraju riječi, a najjače se razabire ́ i ̏ akcenat.

Govoreći o akcentu kod glagola u 2. licu sing. imp. reći nam je, da je slično i sa part. pret. akt. muškoga roda; i kod ńega ispred enklitike dobija posledńi slog ̀; nu to je samo kod glagola V. i VI. vrste i dosta rijetko: dipeljàl sam, prečitàl sam, nagańàl sam, pogrijàl sam, popljuvàl sam, nakupuvàl sam, kumuvàl sam, pirivàl sam.

Infinitiv se u prigorskom dijalektu vrlo često upotrebljava u značeńu gerundija, pa je tada uvijek bez krajnoga *i*. Čim se odbaci *i*, mijeńa se i akcenat.

I. vrsta: Ako je glag. u inf. od dva sloga sa ̏, ̀ ili ́ na prvome slogu, prelaze svi u ̂ kad se *i* odbaci, jer glagol postane jednosložan: grȉsti, jȅsti: grȉst, jêst, ali mlȅt; bȍsti — bôst, trésti — trêst; státi — stât, pȉti — pît; glagoli 4. razdj. ove vrste, kojima se inf. danas svršuje na *ći*, ne odbijaju *i* nigda, a gotovo svi glagoli 7. razr., kojima se osnova svršuje na vokal *a*, *u* i *i*, osim navedena dva glagola pȉti i státi — imadu uvijek potpuni nastavak u inf.: mȉti, čȕti, däti, znàti, ìti, víti, tako i kad su složeni s prijedlozima: začȕti, predàti i t. d.

II. vrsta. Nekoji glagoli ove vrste nemaju po svome značeńu gerundivna značeńa, a to su glagoli sa akcentom ̂. Koji imaju, ńima se akcenat, ako je glag. u inf. od tri sloga sa ̀ na drugom slogu, pomakne ̀ na prvi slog: genàti — gènat, prignàti se — prìgnat se; kojima je u inf. ̀ a u prez. ́, imadu kad otpane *i* akcenat ́ na prvome slogu: disegnàti — diségnem: diségnat; oseknàti se — oséknem: oséknat; kod glagola ove vrste je u opće inf. obljubljeniji.

III. vrsta. Glagol rezmèti ima: rèzmet. Kojima je u infinitivu osnova od dva sloga s akcentom ̀ na drugome slogu, a u sing. prez. ̂ a u pl. ́ na drugome slogu, imadu, kad otpadne *i*, akcenat ́ na drugome slogu: bečàtí — bečîm, bečímo: béčat; tako: kléčat, kípet, múčat i t. d.; koji u imper. imadu akcenat drukčiji, nego što imadu navedeni glagoli (imper. kléči, béči, kípi), oni dobijaju prema imperat. ̀ na drugome slogu: ležàti, imper. lèzi: lèžat, želèti — žèlet.

IV. vrsta. Koji imadu u inf. ˝ ili ˋ a u prez. ˆ ili ˋ, svi dobijaju, kad otpadne *i*, akcenat ˋ na slogu (bez obzira na broj slogova), na kome im dolazi akcenat u prezentu: mȕčiti — mûčim; plȕžiti — plûžim; presìti — prèsim; rejìti — rèjim: mȕčit, plȕžit, prèsit, rèjit; tako je i kad su složeni: naplȕžit, zaprèsit i t. d.; kojima se ˋ mijeńa u prez. u ′, ostaje im ′ i ovdje na slogu, na kome je i u prez.: mitìti — mítim: mítit, drážit, navóšit, rešírit i t. d.

Glagolima s akcentom ˆ u inf. i u prez. ostaje akcenat na istom slogu: škôdit, oslâbit, zastârit, okilâvit.

V. vrsta. Kojima je akcenat u inf. ˝ ili ˋ dajbudi na komegod slogu i mijeńao se u prez. u koji mu drago akcenat, imade, kad otpadne *i*, akcenat ˋ na onome slogu, na kome je bio ˝, a za jedan slog naprijed prema inf. kod onih glagola, koji imadu u inf. ˋ: dèlati — dèlat, čȉtati — čȉtat; kopàtí — kòpat, kovàtí — kòvat; prekopàti — prekòpat; tȓgati — tȓgat; metàtí — mètat; blebetàti — blebètat; glagoli, kojima se u prez. mijeńa ˋ u ′, imadu ga i ovdje na istom slogu: pitàti — pítam: pítat; kašljucàti — kašljúcam: kašljúcat; glagolima s akcentom ˆ u inf. ostaje isti akcenat i na istom slogu: vârati — vârat; večêrati — večêrat; glagoli s osnovom od jednoga sloga u inf. mijeńaju ˝ u ˆ: klȁti — klât, brȁti — brât, zvȁti — zvât, prȁti — prât. Kao V. tako i

VI. vrsta: kupovàti — kupòvat, kaštiguvàti — kaštigȕvat, putivàti — putèvat, mudrivàtí — mudrèvat i t. d.

Opisani glagolski oblici.

Od opisanih glagoskih oblika upotrebljava prigorski dijalekat perfekat aktiva, pluskvamperfekat, futur I., futur II. pa kondicijonal.

1. Aktiv.

a) Perfekat se opisuje participom preterita akt. i prezentom glagola sam: čȉtal sam.

b) Pluskvamperfekat se opisuje partic. preterita aktiva i perfektom glagola biti: já (mj. jâ) sam bȉl dèšal štok.: bio sam došao ili bjeh došao.

c) Futur I. se opisuje infinitivom i prezentom glagola ću (tèti štok. htjȅti): ja ću pisàti rjedje pisàti ću.

d) Futur II. se opisuje participom preterita aktiva i prezentom glagola: bûm (št. bȕdem): bûm déšal štok. budem došao. Ovaj

opisani oblik futura II. upotrebljava se i za futur I.: búmu (= bûm mu) jâ vrè rékal štok.: ja ću mu već reći. Umjesto futura II. obično stoji prezenat glagola perfektivnih u zavisnim izrekama: Ak skèčiš, bûš se vùbil.

e) Kondicijonal se opisuje participom preterita aktiva i aoristom glagola biti: ìšal bi. Aorist se, kako natrag rekosmo, sačuvao jedino u formi kondicijonala i to samo od glagola biti: bi — te dolazi nepromijeńeno u svjem licima singulara i plurala.

2. *Pasiv.*

Za pasiv se upotrebljuje refleksivna zamjenica se i pasivni part. pret u savezu sa aktivnimi oblici: bûš se vùdril štok.: udarićeš se; sè je pokišèni štok.: sve je pokošeno.

DODATAK.

Sve, što je na svijetu, mijeńa se s vremenom. Ta promjena nastaje ili povodom spoljašnih prirodnih uzroka ili je produkat nutarńe umne čovječije snage, koja ono, što jest, svojijem putem dalje usavršuje, ili ruši i obara, da se na onome mjestu pojave ili sasvijem nove ili obnovljene stvari. To je prirodni proces svega što živi ili ne živi na ovome svijetu. Prema tome mijeńaju se i jezici i mijeńaće se kao i doslije. I prigorski dijalekat, sva je prilika, za nekoliko decenija, ne će više biti ovaki, kako ga ovdje istavismo. Jezik se doista, ako nema vanrednih uzroka, malo mijeńa i u jednom stoljeću, ali se tijem više mijeńa, čim je jača kńiževnost u kojega naroda i čim se više širi kultura i civilizacija. Danas je, hvala Bogu, i u nas već na tome, da se sa svake strane nastoji oko materijalna napretka i oko intelektualnog obrazovanja a u tom poslu na prvome je mjestu crkva i škola. Te dvije prosvjetne institucije radeći jedna pored druge najviše mogu doprinijeti razvoju a po tome i promjeni jezičnoj; one u jednom deceniju promijene prigorski dijalekat više, nego što bi se sam po sebi promijenio u pedeset godina. Kako su danas sve školske kńige pisane kńiževnim štokavskim dijalektom, navikne se dijete štokavštini kroz one tri četiri godine toliko te mu kasnije ne smeta, ako u svom žargonu ponešta zanosi štokavački. Osim škole ne otuđuju mu štokavštine niti crkva, niti druge zabavne i poučne kńige, ako ih ima prilike čitati. U opće prigorski dijalekat gubi malo po malo

od svojih osebina. Time ne mislim reći, da je već na samrti, jer se u glavnome danas toliko govori, da će mu se osebine sačuvat još dugo u potpunoj čistoti kod staraca, pa kod muževa i žena, koje nemahu zgode, da se u mladosti priučaju štokavštini u školi.

Poznata je stvar, da mańe obrazovani narodi rado primaju od obrazovanijih svojih susjeda plodove ńihove kulture i civilizacije. Dakako kod nekojih naroda uz povoḷnije prilike postaje ta asimilacija brže i intenzivnije, a kod nekojih uz prirođenu konservativnost sporije. I Prigorci se povedoše u nekim stvarima za svojim susjedima, a u jeziku prigrliše riječi i jezične oblike, donesene iz drugijeh krajeva. Za čudo je, što ovaki uneseni oblici žive sasvijem nepromijeńeni u pjesmi, dočim u običnom govoru pomaḷaju se take pojave više sporadično t. j. kod ljúdî, koji znadu čitati. To se opaža osobito onda, kada taki ljudi moraju govoriti sa čovjekom štokavcem. U takim prilikama ne će Prigorac nigda reći gèri, dèli, st ël itd. nego samo gòri, dòli, stòl. Po tome može čovjek znati, umije li onaj, s kojim govori, čitati íli ne. Kadikad govore tako i mlađi ḷudi, koji ne znaju čitati, ali su u tome nespretniji, dočim se starci (oni većinom ne znaju čitati) drže u svemu svoga žargona, kaki istavismo u ovoj radńi. Da bi se vidjelo, kako prigorski dijalekat unesenu pjesmu čuva nepromijeńenu, evo primjera:

Vojzila se galija po morju,
U galiji okovan delija.
Nega gleda kroz prozor devojka.
„Kaj me gledaš kroz prozor devojka?“
„„Ne gledam te, da ti ljubim lišca ja,
„„Već te gledam, da te nešto pitam:
„„S kim ti svoje sokolove raniš?
„Biser berem, sokolove ranim,
„Kose režem, sokolove vežem,
„Suze ronim, sokolove pojim.

Ta je pjesma jamačno iz štokavačkoga kraja, a mogla je doći ili po kom čeḷadetu iz gorńe krajine, ili je Prigorac donese iz vojništva. Riječi: gleda, nešto, svoje, sokolove, kose, ronim, pojim u prigorskom dijalektu glase: gledî, nèkaj, svê, sòkole, rènim, a umjesto riječi kosa govori se samo lâs (mj. vlas), a za pojim upotrebḷava se: napájam.

Karakteristična je i ova sasvijem štokavska pjesma, postala vaḷada od dvije:

Da je mojoj vlasti,
Što srce miluje.
Samo jedno želim
Što srce miluje.
Draga mi je zemḷa
Đe sam se rodio,

Još mi draža Anka,
Koju sam ljubio.
Vezla ime moje
Na rukave svoje,
A ja ime ńeno,
Za srdašce svoje.
Pitat će me majka:
Đe si bila Anka?
Ja ću kazat majki:
U bašći sam bila.
Pitat će me majka:
Što si tam radila?
Ja ću kazat majki:
Rožice sam brala.
Pitat će me majka:
Komu si jih dala?
Ja ću kazat majki:
Dragom sam ih dala.
Pitat će me majka:
Za što si jih dala?
Ja ću kazat majki:
Da me mu ljubio,
Da me bu ljubio,
S rukami grlio.

I u onakim pjesmama, koje su postale u Prigorju, zanosí jezik štokavački, kako pokazuje ova antitezima i prispodobama lijepa pjesma:

Izišla je jasna zvezda,
Iza luga zelenoga.
To ni bila jasna zvezda,
To su bili prvi prosci.
Prvi prosei — žarko sunce,
Drugi prosci — godinica,
Trejti prosci — jasni mesec.
Žarko sunce za sirote,
Mesečina za putnike,
Godinica za šenicu.
Šenica je za pogače,
Pogača je za gospodu,
Gospodaru za pravíce —
Već krivice neg pravice.

U prigorskom dijalektu nijesu obične riječi: jasan, lug, žarko; oblici: zelenoga, prosci, sirote, govore se: zelenèga, prèsci, sirète, dočim pored gȍspoda upotrebljava se u pluralu i gosponi. (Vidi natrag: a) Imenice muš. roda.) Po svemu možemo razabrati, da Prigorci u pjevańu nekako zanose štokavački, jer instinktivno drže, da je tako prikladnije, miloglasnije. Nema sumńe, da to vrijedi za mlađi naraštaj, koji, kako natrag rekosmo, i običnim govorom zanosi štokavački, na što ga osim toga škola i crkva uputila. Da štokavština ima neku moć privlačeńa, vidimo i po tome, što su se n. pr. Slovenci, susjedi štokavacâ Žumberčânâ, više približili svojim govorom Žumberčanima, nego Žumberčani ńima. O tome me uvjeravaše prije neko šest godina župnik u Stojdragi, g. Janko Višošević. Za potvrdu toga još ću reći, da kajkavac Prigorac može (n. p. u veselim prilikama) mnogo ljepše imitovati štokavca, nego li štokavac kajkavca. O tome sam se češće uvjerio. Imitujući štokavac kajkavca, postaje smiješnim, nenaravnim.

*

Potańe ispitivańe kajkavačkoga dijalekta za nas je od dvojake važnosti — upoznajemo sami sebe i koristujemo jezičnoj nauci. Kolika je krepost upoznavańe sama sebe, suvišno je i govoriti danas — u vijeku pare, ugljena i elektriciteta, kad već stari Grci

staviše na vrata delfijskoga hrama: „Γνῶθι σεαὐτόν!“ Koliko pako koristuje filologijskoj znanosti — o tome su naši naučnjaci uvjereni, koji se češće žaḷahu na slabo poznavańe našijeh dijalekata. Uzrok spomenusmo već u početku ove radńe. Da bi se tome doskočilo, vaḷa da smo svi u tom poslu jednaki patriote i filolozi. Doista, filologâ imade — gdje su samo na štetu filologiji — i odviše, jer se još i danas misli, da o jeziku i jezičnim stvarima smije jednako govoriti kojeko. Kad smo dakle svi filolozi, ajde, vi svećenici, učiteḷi, suci, latite se posla! Vi živite s narodom i među narodom, vama su razni dijalekti najpoznatiji!

Neka se isprave ove poveće štamparske pogrješke u Radu“ 115.

Na	str.	73.	redak	odozdo	9.	mjesto	*stȍlac* čitaj *stȅlac.*
„	„	„	„	„	8.	„	*stolčìca* čitaj *stelčìca.*
„	„	74.	„	odozgo	13.	„	*kapîc* čitaj *kepîc.*
„	„	75.	„	„	15.	„	*tošìti* štok. *trešìti* čitaj *trešìti* štok, *tròšiti.*
„	„	76.	„	„	3.	„	*žęlocь* čitaj *žęlьcь.*
„	„	„	„	„	12.	„	*dèti* čitaj *tèti.*
„	„	78.	„	odozdo	17.	„	*pèjtik* čitaj *pòjtik.*
„	„	„	„	„	14.	„	*tiporîše* čitaj *tiporîše.*
„	„	80.	„	odozgo	12.	„	*nȥštvoi* čitaj *nȥštvɪ.*
„	„	81.	„	odozdo	14.	„	*ȅko* čitaj *ȍko.*
„	„	83.	„	„	18.	„	*vȥzъȥ* čitaj *vȥzъmȥ.*
„	„	84.	„	odozgo	18.	„	*dèva* čitaj *dȑva.*
„	„	85.	„	odozdo	16.	„	*držèti* čitaj *držàti.*
„	„	92.	„	„	5.	„	*mêjzak* čitaj *môjzak.*
„	„	93.	„	odozgo	1.	„	*prejslìca* čitaj *prejstìca.*
„	„	„	„	odozdo	4.	„	*ȉr, hȉr* čitaj *ȉz, hȉz.*
„	„	96.	„	„	13.	„	*primjeràti* čitaj *primerjàti.*
„	„	99.	„	„	5.	„	*Ti brâtu* čitaj *Pri brâtu.*
„	„	101.	„	odozgo	4.	„	*frôst* čitaj *frâst.*
„	„	103.	„	odozdo	6.	„	*kȕnac* čitaj *kȍnac.*
„	„	108.	„	odozgo	15.	„	*tȑbuo* čitaj *tȑbur.*
„	„	109.	„	„	7.	„	*šlâjsar* čitaj *šlôjsar.*
„	„	110.	„	odozdo	17.	„	*stóńak* čitaj *stólńak.*
„	„	„	„	„	15.	„	*káluš* čitaj *králuš.*
„	„	114.	„	„	17.	„	*gidevńâk* čitaj *gideńâk.*
„	„	115.	„	„	13.	„	*klasímac* čitaj *klasúnac.*
„	„	116.	„	„	6.	„	*rezdrápanec* čitaj *rezdrápanac.*
„	„	117.	„	„	4.	„	*vȉńe* čitaj *vȑńe.*
„	„	122.	„	„	14. i 15.	„	*kôpańe, môlańe, bôbińe* čitaj *kêfańe, mâlańe, babińe.*
„	„	123.	„	„	13.	„	*pórańe* čitaj *párańe.*
„	„	133.	„	odozgo	12.	„	*lȁlaka* čitaj *lȁloka.*
„	„	„	„	odozdo	9.	„	*ȍsura* čitaj *ȁsura.*

---

*